

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม
ในยุคประเทศไทย 4.0

สรายุทธ ช่างงาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ปีการศึกษา 2564

**THE MODEL OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATION
FOR CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN THAILAND 4.0**

SARAYUTH CHANGNGAM

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Doctor of Education Management

Department of Education Management

College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

Academic Year 2021



ใบรับรองวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา ศึกษาศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุค

ประเทศไทย 4.0

เสนอโดย นายสรายุทธ ช่างงาม

หลักสูตร ศึกษาศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชา การจัดการการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิณสุดา สิริขันธ์ศรี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิณสุดา สิริขันธ์ศรี)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวิทย์ มูลคำ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พงษ์ภิญโญ แม้น โกศล)

วิทยาลัยครุศาสตร์รับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์

(อาจารย์ ดร.พงษ์ภิญโญ แม้น โกศล)

วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2565

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
ชื่อผู้เขียน	นายสรายุทธ ช่างงาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พิณสุดา สิริธรังศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 และเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาทั่วประเทศ แบ่งการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน 1) สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน 6 โรงเรียนที่กระจายทั่วประเทศ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ได้ผลวิจัยจากการวิเคราะห์เนื้อหา 2) แจกแบบสอบถามผู้บริหาร และครู 700 คนจาก 350 โรงเรียนโดยการสุ่มหลายขั้นตอน ใช้การส่งและรับทางไปรษณีย์ ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 83.14 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนเอกชนมีการบริหารเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ภาพรวมการบริหารทั้ง 4 งาน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บุคคล และทั่วไปอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย (1) 5 หลักการ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ธรรมภิบาล ความเสมอภาคเท่าเทียม เศรษฐกิจพอเพียง การบริหารเชิงกลยุทธ์ (2) 5 แนวคิด ได้แก่ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนดิจิทัล โรงเรียนสีเขียว โรงเรียนชุมชน โรงเรียนแห่งความสุข (3) 5 องค์ประกอบ ได้แก่ นโยบายการบริหาร หลักสูตร สิ่งแวดล้อมศึกษา บุคลากร เครือข่ายชุมชน (4) จุดเด่น ได้แก่ ใช้ได้กับทุกประเภทหรือสังกัดโรงเรียน ผสานงานเดิม ทนน้อยทำได้ พัฒนาทักษะยุคใหม่ (5) ข้อจำกัด ได้แก่ ผู้เรียนอาจยังไม่มีความพร้อม เวลาเรียนมีจำกัด ขาดแคลนอุปกรณ์เทคโนโลยี (6) เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ กำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นทักษะทางเทคโนโลยี ความร่วมมือจากชุมชน การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และปรับใช้รูปแบบตามบริบท

Dissertation Title	THE MODEL OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATION FOR CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN THAILAND 4.0
Author	Sarayuth Changngam
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Pinsuda Siridhrungsri
Co-Thesis	Advisor Associate Professor Dr. Uthai Bunprasert
Department	Education Management
Academic Year	2021

ABSTRACT

The objectives of this mixed method research paper were to explore the current conditions, problems and guidelines faced by private school administrations for corporate social responsibility in Thailand 4.0. Furthermore, this research aims to present the model of private school administration for corporate social responsibility in Thailand 4.0. The population used in the study were private schools located across the country. The research was divided into 2 stages: 1) In-depth interviews with 6 private schools using a semi-structured interview format. The results of which were used for content analysis. 2) A multi-stage randomized questionnaire distributed by mail to 700 administrators and teachers from 350 schools located throughout Thailand, of which a recovery rate of 83.14% was achieved. Data was analyzed using descriptive statistics (percentage, mean and standard deviation).

The results of the research showed that: 1) The 4 following administrative tasks have an effect on private school administration for corporate social responsibility in Thailand 4.0 at a high level: academic, budget, personal and general. 2) The model of private school administration for corporate social responsibility in Thailand 4.0 consists of (1) 5 principles: corporate social responsibility, good governance, equality, sufficiency economy and strategic management (2) 5 concepts: school of science, digital, green school, community school and school of happiness. (3) 5 components: policy, curriculum, environmental education, personnel and community networks. (4) Strengths include: can be used in all schools, integration in jobs, little capital requirement and development of 21's skills. (5) Restrictions include: students may not be ready, class time is limited and lack of technological equipment. (6) Conditions for success

include: policy formulation, participation, lifelong learning, emphasis on technological skills, community cooperation, communication and application according to context.



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.พิณสุดา สิริธรังศรี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง พร้อมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ ประธานคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพิชราภรณ์ ประธานคณะกรรมการสอบสัมมนาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สุวิทย์ มูลคำ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาทางวิชาการที่ให้ความรู้ คำชี้แนะงานวิจัยเป็นอย่างดีจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ อดีตคณบดีวิทยาลัยการศึกษาศาสตร์ อาจารย์ ดร.พงษ์ภิญโญ แม่น โกศล คณบดีวิทยาลัยการศึกษาศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย และอาจารย์ ดร.สรเสริญ สุวรรณ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาในการตรวจสอบประเมิน และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา วิสฤตภา คุณเยาวลักษณ์ วรินทร์ภรณ์ คุณนิรดา บรรจงเปลี่ยน เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยการศึกษาศาสตร์ ที่คอยช่วยเหลือประสานงาน แนะนำและดูแลเรื่องเอกสารมาโดยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา และขอขอบคุณ รุ่นพี่นักศึกษาปริญญาเอกสาขาการจัดการการศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจและให้คำปรึกษากับผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณ คณะครูโรงเรียนกัลยวิทย์และโรงเรียนฤทธิไกรศึกษาที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงานวิจัยชิ้นนี้

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ภรรยา บุตร ที่เป็นแรงผลักดัน ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนจนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่แต่บิดามารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอดรมส่งสอน ตลอดจนผู้มีคุณูปการต่อผู้วิจัยทุกท่าน

สรายุทธ ช่างงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๑
สารบัญภาพ.....	๑๒
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 รูปแบบ.....	12
2.2 การบริหารโรงเรียนเอกชน.....	14
2.3 ความรับผิดชอบต่อสังคม.....	19
2.4 ประเทศไทย 4.0.....	25
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	37
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบการวิจัย.....	37
ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกจากโรงเรียนเอกชนที่มีการปฏิบัติในการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นที่ยอมรับในชุมชน และมีระยะเวลาก่อตั้ง 10 ปีขึ้นไป.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ชั้นตอนที่ 3 การสอบถามความคิดเห็นจากแบบสอบถามการนำเสนอรูปแบบ การบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุค ประเทศไทย 4.0.....	39
4. ผลการศึกษา.....	44
4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชน เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0.....	44
4.2 การนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชน เพื่อความรับผิดชอบต่อ สังคมในยุคประเทศไทย 4.0.....	87
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	177
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	178
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	186
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	193
บรรณานุกรม.....	195
ภาคผนวก.....	206
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	207
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย.....	209
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประชุมสัมมนากลุ่มย่อย.....	211
ภาคผนวก ง ร่างรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0.....	213
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย.....	264
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	275
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	288

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม.....	23
3.1 แสดงการแบ่งชั้นภูมิของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค..	39
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงตำแหน่ง และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนปัจจุบัน.....	48
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0.....	51
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0.....	54
4.4 สภาพปัจจุบันและปัญหาของงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมใน ยุคประเทศไทย 4.0.....	58
4.5 แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0.....	65
4.6 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0.....	67
4.7 สภาพการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	69
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหาร งบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0.....	71
4.9 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อ สังคมในยุคประเทศไทย 4.0.....	73
4.10 สภาพการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0.....	75
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0 ด้าน การบริหารงานบุคลากร.....	77
4.12 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารบุคคลของโรงเรียนเอกชนเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0.....	78
4.13 สภาพการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหารทั่วไปโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	84
4.15 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0	86
4.16 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	91
4.17 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	100
4.18 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	105
4.19 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	110
4.20 สรุปผลการสัมมนาและข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	120

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10
4.1 รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	139



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนไปอย่างมาก ผลจากการพัฒนาก่อให้เกิดการขยายการลงทุนในประเทศ มีการอุปโภคและบริโภค รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ในปริมาณที่สูงขึ้น ขณะเดียวกันก็ตามมาด้วยปัญหาต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การค้ามนุษย์เพื่อเป็นแรงงานที่ผิดกฎหมายเด็ก การใช้สารเคมีในการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ภาวะเรือนกระจกที่ทำให้โลกมีอุณหภูมิสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานที่เกินความจำเป็น การเกิดโรคอุบัติใหม่ที่ระบาดไปทั่วทั้งโลกผ่านการเคลื่อนย้ายทุนมนุษย์ และความเหลื่อมล้ำในประชากรโลกที่มีความแตกต่างและกระจุกตัวอยู่กับคนบางกลุ่ม หรือประเทศที่มีทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศที่ด้อยพัฒนา เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ผลักดันให้ผู้คนในสังคมเกิดความตระหนักและให้ความสนใจถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

ในการทำธุรกิจหรือกิจการใดๆก็ตาม หลายองค์กรจะมุ่งเน้นในการแสวงหากำไรและพัฒนาองค์กรให้เป็นที่รู้จักเพื่อง่ายต่อการพัฒนาให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จ แต่ทั้งนี้้องค์กรจะเป็นที่รู้จักและยั่งยืน นั้นจะต้องมีส่วนของการดำเนินงานภายใต้หลักจริยธรรมที่ดี แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมมิใช่เรื่องใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นแต่ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสิ่งที่ควบคู่กับธุรกิจขององค์กรมาช้านาน จะเห็นได้จากกิจกรรมต่างๆขององค์กร เช่น การทำบุญ การทำกิจกรรมเพื่อการกุศล ทั้งการบริจาค เพื่อช่วยเหลือหรือร่วมแก้ไขปัญหาทางสังคม การทำธุรกิจจึงมิใช่หวังผลเพื่อสร้างผลกำไรหรือผลทางการตลาดเท่านั้น เพราะการทำธุรกิจย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสภาพแวดล้อม ทุกองค์กรจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามกฎหมายและถูกหลักจริยธรรมเท่านั้น หากแต่ยังสร้างสรรค์หรือลงทุนด้วยการดำเนินการ โครงการต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น องค์กรอาจสนับสนุนให้ความช่วยเหลือได้หลายรูปแบบ เช่น การบริจาคเป็นเงินสด การให้ทุนออกเงินค่าโฆษณา

การเป็นสปอนเซอร์ให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยี บุคลากรอาสา (Kotler & Nancy, 2008) ข้อเสนอแนะของ (Guidelines) ISO 26000 กล่าวถึงการหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมแก่องค์กรทุกประเทศ เพื่อสนองต่อความต้องการของสังคม โดยมีหลักการสำคัญ 7 ประการ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) การปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม (Ethical Behavior) การเคารพต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเคารพต่อกฎระเบียบ การเคารพต่อแนวปฏิบัติสากล และการเคารพต่อความเป็นมนุษย์ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีแนวการปฏิบัติในองค์กรเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม 7 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารกิจการที่ดี 2) การใส่ใจต่อสิทธิมนุษยชน 3) การปฏิบัติต่อแรงงาน 4) การรักษาสิ่งแวดล้อมและป้องกันมลพิษอย่างยั่งยืน 5) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม 6) การปฏิบัติต่อผู้บริโภค 7) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและชุมชน (วัลลภา เกลิมวงศาเวช, 2555, น.117-118)

การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการเตรียมพร้อมสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่โรงเรียนต้องพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ได้กล่าวถึงการศึกษาของคนไทยทุกคนว่าควรได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผล 2) สร้างคนให้เป็นดี มีความสามารถและมีเจตคติที่ดี ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 3) สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นเมืองของการศึกษา มีค่านิยมทางศีลธรรม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประเทศก้าวไปได้มั่นคงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) เพื่อให้คนไทยมีรายได้มากขึ้น ลดความไม่เท่าเทียมที่เกิดขึ้นในประเทศ และมีนโยบายที่สำคัญเพื่อตอบสนองนโยบายประเทศไทย 4.0 ดังนี้ 1) จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และประเทศชาติ 2) จัดการศึกษา โดยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) สนับสนุนให้เกิดการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำของศึกษา 5) พัฒนาการศึกษาให้สามารถดำรงชีวิตอยู่กับสิ่งแวดล้อมโดยไม่ทำลายระบบนิเวศ 6) ปรับสมดุลและส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, น.1-3)

หากผู้บริหารสถานศึกษาได้นำความรับผิดชอบต่อสังคมไปบูรณาการกับแนวทางการบริหารจัดการในโรงเรียนเพื่อใช้กับระบบการบริหาร กระบวนการ และกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไปแล้วนั้น สามารถเพิ่มประสิทธิภาพใน

การบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์และยังช่วยสร้างค่านิยมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับบุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับผู้เรียน ได้รับความเชื่อถือและสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้นกับผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่จากภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชนว่า สถานศึกษามีส่วนอย่างมากในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของคนไทย (สุภรัตน์ รัตนมุขย์, 2554, น. 3)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เอกชนในปัจจุบัน พบว่า องค์กรภาคเอกชนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้ ภิรมย์ ลีกุล (2558, น. 200) กล่าวว่า หน้าที่หลักขององค์กรประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 6 ประการ ได้แก่ การตระหนักถึงปัญหาสังคม การอำนวยความสะดวกต่อสังคม การเข้าร่วมในการแก้ปัญหาทางสังคม การสนับสนุนกิจกรรมสาธารณสุขในชุมชน การสร้างจิตสาธารณะในสังคมและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังคม แต่ในทางปฏิบัติสถานศึกษามักทำได้ไม่ครอบคลุม เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น โรงเรียนมีภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนตามหลักสูตรและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดปีการศึกษา กิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคมจึงสามารถทำได้ดีที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นแล้วโรงเรียนส่งผู้เรียนและครูเข้าไปมีส่วนร่วม ประกอบกับการออกไปดำเนินการภายนอกโรงเรียนมีอัตราเสี่ยงต่ออันตรายกับผู้เรียนที่ยังเป็นเด็ก หากแต่การควบคุม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กำธร แจ่มจำรัส และคณะ (2557, น. 81) ที่ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและรูปแบบในความต้องการกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาที่ควรทำเป็นอันดับแรก คือ อาสาช่วยเหลือชุมชน เพราะลงทุนไม่สูงนัก ใช้แค่เพียงแรงกายและแรงใจ แต่ก็ได้ไม่มากนัก เนื่องจากมีภารกิจในการเรียนและกิจกรรมภายในสถานศึกษามาก รองลงมาลำดับที่สอง คือ การบริจาค แต่เนื่องจากนักศึกษาต้องพึ่งพาอาศัยเงินจากบิดามารดาเป็นค่าใช้จ่าย และยังไม่มียานพาหนะ จึงมีข้อจำกัดในการบริจาคทรัพย์ ลำดับที่สาม คือ นักศึกษาต้องขออนุญาตจากสถานศึกษาและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสถานศึกษา จึงมีข้อจำกัดเรื่องทุนอุดหนุน และลำดับสุดท้าย คือ การส่งเสริมประเด็นปัญหาทางสังคม ซึ่งอาจจะสุ่มเสี่ยงต่ออันตรายที่เกิดขึ้น หากไปช่วยเหลือสังคมในกรณีที่ขัดกับผลประโยชน์กับผู้มีอิทธิพลหรือผู้เสียผลประโยชน์

ปัจจุบันการที่โรงเรียนเอกชนสามารถดำเนินการอยู่ได้ก็เนื่องจากการสนับสนุนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม ดังนั้น โรงเรียนเอกชนจึงควรมีการบริหารจัดการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นเดียวกับองค์กรประเภทอื่น ๆ ซึ่งการที่ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศไทยยุค

4.0 ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ ไปสู่เศรษฐกิจฐานคุณค่า (Value-Based Economy) หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยเปลี่ยนการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์เป็นสินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนการขับเคลื่อนประเทศจากภาคอุตสาหกรรม เป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี” ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมมีเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมจึงต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อสภาพสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0” ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารั้งนี้ จะทำให้เยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อเป็นประชากรคุณภาพที่มีความพร้อมในระบบเศรษฐกิจใหม่และเป็นผู้มีจิตสาธารณะในการร่วมพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
2. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 และนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้เกิดประโยชน์และมีความเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

2. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในการนำรูปแบบการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายให้โรงเรียนเอกชนมีการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดประโยชน์และมีความเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

3. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยสามารถใช้เป็นแนวทางในการทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ แบบจำลอง และโมเดลขององค์กรต่าง ๆ

4. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อทางวิชาการ โดยเป็นแหล่งอ้างอิง เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2563 ทั่วประเทศ จำนวน 3,760 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2563 ทั่วประเทศ จำนวน 350 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 700 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนที่รับผิดชอบต่อสังคม โดยการจัดการศึกษาและมีอายุการก่อตั้งอยู่กับชุมชนมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยมีระยะเวลาก่อตั้ง 10 ปีขึ้นไป คัดเลือกโรงเรียนอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่แตกต่างหลากหลายและกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งมีที่ตั้งของโรงเรียนที่อยู่ทั้งในเมืองและนอกเมือง ดังนี้

1) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ โรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนเอกชนทางเลือกวิถีพุทธ มีระยะเวลาดำเนินงานตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 21 ปี

2) ภาคกลาง ได้แก่ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นโรงเรียนลักษณะทั่วไป มีระยะเวลาดำเนินงานตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 62 ปี

3) ภาคเหนือ ได้แก่ โรงเรียนเชิงคำคริสเตียน จังหวัดพะเยา เป็นโรงเรียนเอกชนของมูลนิธิในศาสนาคริสต์ มีระยะเวลาดำเนินงานตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 11 ปี

4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โรงเรียนศรีเทพบาล จังหวัดชัยภูมิ เป็นโรงเรียนลักษณะทั่วไป มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 62 ปี

5) ภาคตะวันตก ได้แก่ โรงเรียนปรีดิรัฐธรรมศักดิ์ จังหวัดเพชรบุรี เป็นโรงเรียนเอกชนในการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 71 ปี

6) ภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิถยามูลนิธิ จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาอิสลาม มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 51 ปี

3) ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพในการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบรูปแบบ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการเลือก 4 ข้อ คือ (1) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเอกชน หรือ (2) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนารูปแบบ หรือ (3) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม และ/หรือ (4) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประเทศไทย 4.0

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษา ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา และ/หรือที่เปิดสอนทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต และ/หรือ ผู้จัดการ และ/หรือผู้อำนวยการ

ครู หมายถึง บุคลากรที่สอนอยู่ใน โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา

รูปแบบ หมายถึง คำอธิบายและแผนภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

การบริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการจัดบริการให้การศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับความต้องการ

ของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เป็นต้น มีขอบข่ายการบริหารงาน ดังนี้

1. งานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนให้เกิดความรับผิดชอบต่องังคมและตอบสนองนโยบายประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยคุณภาพการศึกษา การนิเทศการสอนอย่างกัลยาณมิตร การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลโดยข้อมูลเชิงประจักษ์ การส่งเสริมสนับสนุน วิชาการแก่ชุมชน และการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่าง ๆ

2. งานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตาม แผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการจัดหาทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม จากชุมชน

3. งานบุคคล หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เปิดโอกาสให้มีความคล่องตัว อีสระในการ สร้างประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการภายใต้กฎระเบียบและหลักธรร มาภิบาล

4. งานทั่วไป หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหาร โรงเรียน มีจุดเน้นที่การให้บริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง มุ่ง พัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งการเผยแพร่ ความรู้และข้อมูลข่าวสารในยุคประเทศไทยให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนเอกชนใน การดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของ โรงเรียนเอง หลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ใ้บุคคลอื่นและสังคมต้องเสียหาย และมีส่วนร่วมในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง การที่โรงเรียนเอกชนจัดให้มีระบบบริหารจัดการ ด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินการอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของโรงเรียนเอกชน

2. การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน หมายถึง การให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่แบ่งแยกความแตกต่างใด ๆ รวมถึงให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น ผู้พิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม หมายถึง การปฏิบัติต่อครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม ให้ค่าตอบแทนและกำหนดเงื่อนไขในการทำงานด้วยความเป็นธรรม จัดให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสมและความปลอดภัย และใส่ใจดูแล รับฟังความคิดเห็น และการร้องทุกข์ จัดสวัสดิการและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีโอกาสแสดงศักยภาพ ให้โอกาสในการฝึกฝนและเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน โดยความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ

4. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน จัดการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนและชุมชน ควบคุมและป้องกันกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลภาวะ การใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน และการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และการดูแลรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชน

5. การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม หมายถึง การที่โรงเรียนดำเนินการบนหลักจริยธรรม เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม ไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันทุกชนิด มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับบุคคลหรือหน่วยงานในห่วงโซ่คุณค่าของโรงเรียน และการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น

6. ความใส่ใจต่อผู้บริโภค หมายถึง การแสดงความจริงใจกับผู้เรียนและผู้ปกครอง ให้ข้อมูลและความรู้อย่างถูกต้อง ข้อมูลที่เป็นจริงและไม่เบี่ยงเบน และการดำเนินการกิจของโรงเรียนที่เป็นตามข้อตกลงและความคาดหวังซึ่งกันและกัน มีการบริการและสนับสนุน และการยุติข้อร้องเรียนและข้อโต้แย้งแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้เรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนรับผิดชอบต่อการคุ้มครองด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้เรียน ไม่ดำเนินการใดๆที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้เรียน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเป็นสากลและให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงทุกบริการของโรงเรียนได้ มีการให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก ตลอดจนการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดและบริการการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย

7. การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน หมายถึง การที่โรงเรียนเอกชนจัดกิจกรรมทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจาก

การดำเนินการของโรงเรียน พร้อมกับคิดค้นวิธีการที่จะลดและหยุดผลกระทบในทางลบนั้น โดยการแสดงตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนนั้น ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้กับชุมชน ส่งเสริมการสร้างงานและการพัฒนาทักษะให้ชุมชน ส่งเสริมการพัฒนาและเข้าถึงเทคโนโลยี มีการสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน มีการส่งเสริมสุขอนามัยที่ดีให้แก่ชุมชน ตลอดจนการลงทุนด้านสังคม

ประเทศไทย 4.0 หมายถึง รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตามวิสัยทัศน์ของการบริหารประเทศที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เพื่อยกระดับประเทศจากประเทศที่มีรายได้ต่ำไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ออกจากกับดักรายได้ปานกลาง

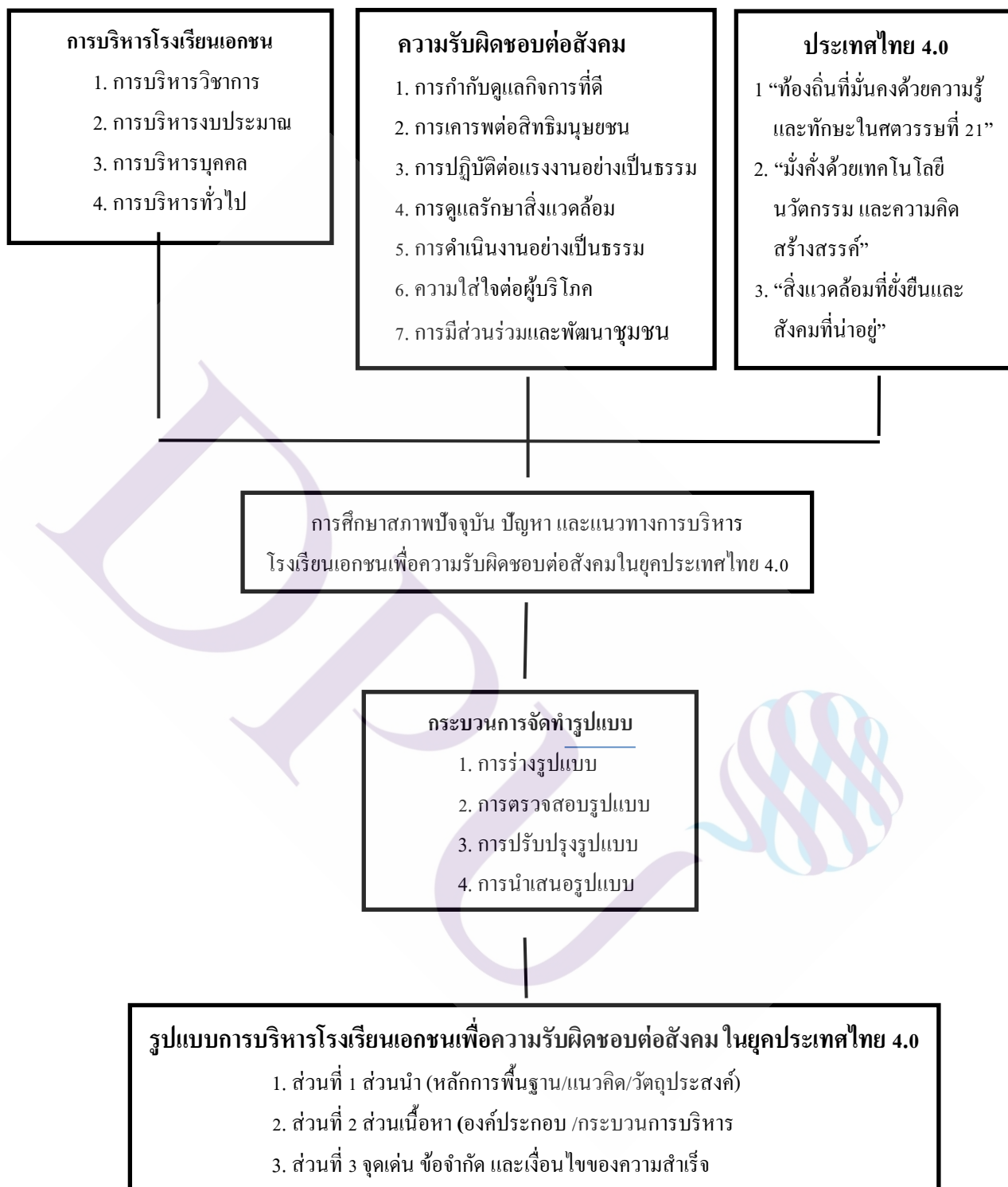
1. ท้องถิ่นที่มั่นคงด้วยความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง วิสัยทัศน์ของนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เกิดการสร้างงานที่กระจายความเจริญไปทั่วประเทศ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้นและเติบโต มีเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ ประชาชนมีรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียมกัน

2. มั่งคั่งด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง วิสัยทัศน์ของนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลให้มีการเพิ่มผลผลิตทางด้านวิจัยพัฒนา เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เกิดธุรกิจเทคโนโลยีที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ และเกิดการลงทุนขนาดใหญ่ในประเทศ

3. สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสังคมที่น่าอยู่ หมายถึง วิสัยทัศน์ของนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมในสังคมจะมีคุณภาพที่ดี ปลอดภัย มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานอย่างรู้ค่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม มีจิตสาธารณะ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเอื้ออาทรต่อกันทุกช่วงวัย เกิดความสามัคคีและเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืน

1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบความคิดเรื่องที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ขอบข่ายของการบริหารโรงเรียนเอกชน 2) องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) วิสัยทัศน์ของนโยบายประเทศไทย 4.0 “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 กรอบแนวคิดสามารถอธิบายถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยได้ว่า ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ 1) ขอบข่ายของการบริหารโรงเรียนเอกชน 2) องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) วิสัยทัศน์ของนโยบายประเทศไทย 4.0 “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และพบถึงองค์ประกอบสำคัญของแต่ละส่วน มีรายละเอียดตัวแปรการวิจัย ดังนี้

1. การบริหาร โรงเรียนเอกชน มีตัวแปร 4 ตัว ซึ่งเป็นภาระงานของสถานศึกษา ตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้แก่ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล 4) การบริหารทั่วไป

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม มีตัวแปร 7 ตัว ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ 1) การกำกับดูแลกิจการที่ดี 2) การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน 3) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม 4) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 5) การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม 6) ความใส่ใจต่อผู้บริโภค และ 7) การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน

3. ประเทศไทย 4.0 มี 3 ตัวแปร ได้จากการสังเคราะห์วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” กับกลไกขับเคลื่อนประเทศชุดใหม่ภายใต้้นโยบายประเทศไทย 4.0 ได้แก่ 1) กลไกการกระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียม (Inclusive Growth Engine) ที่นำไปสู่ตัวแปร “ท้องถิ่นที่มั่นคงด้วยความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21” 2) กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ (Competitive Growth Engines) ที่นำไปสู่ตัวแปร “มั่งคั่งด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์” และ 3) กลไกการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth Engine) ที่นำไปสู่ตัวแปร “สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และสังคมที่น่าอยู่”

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

- 2.1 รูปแบบ
- 2.2 การบริหาร โรงเรียนเอกชน
- 2.3 ความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2.4 ประเทศไทย 4.0
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 รูปแบบ

ในการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องนำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบในแง่มุมที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอไว้ เพื่อนำมาเป็นฐานของการร่างรูปแบบการบริหารเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

2.1.1 ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นคำที่ใช้สื่อความหมายหลายอย่าง จึงมีชื่อเรียกอย่างหลากหลาย ได้แก่ ต้นแบบ แบบจำลอง ตัวแบบ วงจรแบบหุ่นจำลอง รูปหุ่น แบบตุ๊กตา และ โมเดล ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 2 ความหมายใหญ่ ดังนี้

กลุ่มหนึ่ง เป็นการแสดงส่วนประกอบที่มีความเกี่ยวข้องและอธิบายความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ ทิศนา แจมมณี (2551, น. 220); อุทัย บุญประเสริฐ (2516, น. 25); อุทุมพร จามรمان (2541, น. 22); Keeves (1988, p. 589) กล่าวสอดคล้องกันว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ กลุ่มสองให้อีกความหมาย เพื่อเป็นแบบในการสร้าง ทำซ้ำ เลียนแบบ Good (1973, p. 79) ดังนั้นจึงสามารถอนุมานได้ว่า รูปแบบเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่แสดง ดังที่ผู้วิจัยจะศึกษาเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โรงเรียนเอกชน ความ

รับผิดชอบ ต่อสังคม และนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อนำใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารและสามารถเป็นต้นแบบเพื่อการบริหารงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้

2.1.2 ประเภทของรูปแบบ

ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทของรูปแบบได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) รูปแบบประเททรูปธรรม เป็นตัวแบบจริงที่มีความคล้ายหรือเหมือนจริง เพื่อให้เห็นด้วยสายตาเชิงประจักษ์ สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย Smith et al. (1980, p. 122); Tosi and Carroll (1982)

2) รูปแบบประเทนามธรรม เป็นรูปแบบที่อธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้วยภาษาหรือข้อความ รวมถึงสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ที่อธิบายสูตรหรือสมการ Smith et al. (1980, p.122); Tosi and Carroll (1982); Keeves (1988)

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบประเทนามธรรม ในการอธิบายความสัมพันธ์ของการบริหารงานโรงเรียนเอกชน ความรับผิดชอบต่อสังคม และนโยบายประเทศไทย 4.0

2.1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว แต่ละมีองค์ประกอบลักษณะเฉพาะเรื่องและผู้สนใจต้องการศึกษา อย่างไรก็ตามนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ต่าง ๆ ดังนี้

องค์ประกอบของรูปแบบนั้นมีการนำส่วนประกอบทั้งภายในและภายนอกขององค์การในที่นี้คือ โรงเรียน เนื่องจากเป็นตัวแปรของความสัมพันธ์ที่เกิดจากการร่างรูปแบบ มีองค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ 1) เป้าหมาย โครงสร้างการบริหาร 2) กระบวนการบริหาร 3) ปัจจัยแวดล้อมนอกองค์กร 4) เทคโนโลยี อ้างอิง Brown & Moberg (1980, p. 17); Bush (1986) ขณะที่ Osterwalder et al (2010) กล่าวถึง กรอบความคิดของรูปแบบธุรกิจครอบคลุมสี่ด้านหลักของกิจการ: ลูกค้า ข้อเสนอ โครงสร้างพื้นฐาน และศักยภาพทางการเงิน มีองค์ประกอบพื้นฐานเก้าประการที่อธิบายและประเมินรูปแบบธุรกิจ ได้แก่ 1) กลุ่มลูกค้า 2) ข้อเสนอด้านมูลค่า 3) ช่องทาง 4) ความสัมพันธ์กับลูกค้า 5) แหล่งรายได้ 6) ทรัพยากรหลัก 7) กิจกรรมหลัก 8) พันธมิตรหลัก และ 9) โครงสร้างต้นทุน ในภาคส่วนของการบริหารการศึกษา วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547, บทคัดย่อ) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่ามี 3 ส่วนสำคัญ คือ 1) ส่วนนำ ได้แก่ แนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ 2) สารระสำคัญ และ 3) ยุทธศาสตร์การดำเนินงานและเงื่อนไขความสำเร็จ และ อัมพร พงษ์กัสนานันท์ (2550, บทคัดย่อ) กำหนดองค์ประกอบได้เป็น 8

ส่วน ได้แก่ ปรัชญา หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ การบริหารจัดการ กลุ่มเป้าหมาย และการมีส่วนร่วม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบที่เป็นหลักสำคัญในการนำไปร่างรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการของการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 2) นโยบายการบริหาร 3) การจัดการองค์กร 4) หลักสูตร 5) การจัดการเรียนรู้ 6) กลุ่มผู้บริโภค คือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม 7) ทรัพยากร 8) เทคโนโลยี และ 9) เครือข่ายความร่วมมือ

2.1.4 การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบ มีขั้นตอนที่สำคัญ 2 ส่วน คือ การสร้างรูปแบบและการตรวจสอบรูปแบบ มีขั้นตอนย่อยได้แก่ 1) การศึกษาสภาพ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ศึกษาเอกสารร่างรูปแบบขึ้นเพื่อตอบสนองกับวัตถุประสงค์ การตรวจสอบรูปแบบโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ให้ความเห็นและนำความเห็นเหล่านั้นมาปรับปรุง แก้ไข นำรูปแบบไปทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอรูปแบบ อัมพร พิณะสา (2560, บทคัดย่อ); อุทัย บุญประเสริฐ (2547, น. 5); Willer (1986, p. 83) ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเป็นขั้นตอนการร่างรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โรงเรียนเอกชน แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม และนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด 2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการบริหารของโรงเรียนเอกชน เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ ปัญหาและแนวทางการบริหาร มาจัดร่างเป็นรูปแบบเพื่อนำร่างรูปแบบที่ได้ไปตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเป็นผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอรูปแบบ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชน

2.2.1 โรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษานิติบุคคลที่จัดการศึกษาโดยเอกชน สถานศึกษาที่จัดให้บริการการศึกษากับบุคคลเฉพาะกลุ่ม โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอกชนเป็นพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (2551, น. 1); จันทร์ฤทัย พานิชสุภผล (2557, น. 3) โดยความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย เกิดเริ่มในสมัยสุโขทัย ที่มีการสอนวิชาอ่าน

เขียน ภาษาไทย ภาษาบาลี วิชาเลข คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและประเพณี มีสำนักเรียนอยู่ 2 ลักษณะ คือ สำรกราชบัณฑิต เพื่อให้การศึกษาแก่เจ้านายและลูกหลานราชบริพาร อีกสำนักหนึ่ง ได้แก่ วัด เพื่อสอนแก่ลูกหลานข้าราชการและประชาชน มีพระเป็นผู้สอนหนังสือ ต่อมาคณะมิชชันนารีเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ ได้จัดตั้งโรงเรียนเพื่อสอนหนังสือให้แก่เยาวชนและชักชวนให้คนไทยเข้ามานับถือศาสนาคริสต์ในคราวเดียวกัน ขณะนั้นการศึกษาถือว่ามีความสำคัญเนื่องด้วยมีวิทยาการสมัยใหม่มาจากชาติตะวันตก การรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องสำคัญ ต่อมาปลายรัชสมัยของ ร.5 ได้เกิดการแพร่หลายของโรงเรียนจีนขึ้นมา มาก โดยการสอนภาษาจีนและการเผยแพร่ระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐ จึงต้องมีการควบคุมกวดขันโรงเรียนจีนเหล่านั้น โดยกำหนดกฎหมายเพื่อกำกับดูแล โรงเรียนจีนเริ่มลดลงเมื่อประเทศจีนประกาศให้ประเทศเป็นคอมมิวนิสต์ ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้กว้างขวาง แต่รัฐไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองกับประชาชนได้ทั้งหมด เอกชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลทั่วไป ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนอยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และมี พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 เป็นกฎหมายหลักที่สำคัญในการควบคุมดูแลโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนสามารถจัดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. โรงเรียนในระบบ หมายถึงโรงเรียนที่มีการกำหนดระยะเวลา การเรียน การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ได้แก่ 1) โรงเรียนประเภทสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสอนผู้เรียน ใน 3 ระดับ คือชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา 2) โรงเรียนนานาชาติ เป็นโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรจากต่างประเทศ และ 3) โรงเรียนอาชีวศึกษา เป็นโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอาชีวศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การฝึกอบรมด้านอาชีพ มีระดับชั้น ปวช. และ ปวส. ทั้งนี้โรงเรียนในระบบยังครอบคลุม โรงเรียนการกุศล โรงเรียนการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ด้วย

2. โรงเรียนนอกระบบ หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาให้กับผู้รับบริการ ทุกวัย ตามความต้องการ ความสะดวกในการเรียน ได้แก่ โรงเรียนสอนศาสนา รวมถึงโรงเรียนปอเนาะ โรงเรียนศิลปะและกีฬา โรงเรียนวิชาชีพ โรงเรียนกวดวิชา และโรงเรียนที่สร้างเสริมทักษะชีวิต (สำนักงานกรมการ 3. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2563, น. 5-6)

2.2.2 การกึ่งหน้าที่การบริหารโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษานิติบุคคลที่จัดการศึกษาโดยเอกชน มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีขอบข่ายการบริหารโรงเรียน

เอกชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 เป็น 4 งานหลัก คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการบริหาร โรงเรียน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ โดยมีผู้ให้ความหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2545, น. 125) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่าเป็นการดำเนินงานทุกชนิดที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม

อัญชิสา เอี่ยมละออ (2552, น. 34) ได้สรุปความหมายของงานวิชาการที่สำคัญไว้ดังนี้

1. เป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา
2. กิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด อันได้แก่ ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลักที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต อยู่ในสังคม รวมถึงการอบรมศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี
3. เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
4. การดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนให้ได้ผลดี และบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นัฏฐกร แก่นดี (2556, น. 61) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมทุกสิ่งใน โรงเรียนและเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การใช้อุปกรณ์การเรียน และการประเมินผลด้วย

พระบุญลัทธิ สุวรรณเดช (2560, น. 9) ได้สรุปการบริหารงานวิชาการว่าเป็นการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย ตลอดจนการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี และดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

นิลวรรณ วัฒนา (2556, น.19) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยแบ่งงานออกเป็น 6 งาน ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน

3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยพัฒนา 5) งานสื่อและเทคโนโลยี การศึกษา และ 6) งานประกันคุณภาพภายใน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ตามจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวิจัยคุณภาพการศึกษา การนิเทศ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการแก่ชุมชน และการสร้างร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่าง ๆ

การบริหารงานงบประมาณ

การดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษา ซึ่งมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียน อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร สื่อการสอน เทคโนโลยี รวมถึงด้านอาคารสถานที่ ต้องใช้งบประมาณที่มีในการจัดสรรเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับงานงบประมาณ ดังนี้

พรจันท์ พรศักดิ์กุล (2550, น. 15) กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การจัดการเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีงานที่สำคัญ คือ การกำกับดูแลการใช้จ่าย การปรับงบประมาณ และการจัดทำข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 23-24) กำหนดให้บริหารงบประมาณโดยส่งเสริมให้เกิดความเป็นอิสระในการจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ระดมทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม และสามารถหารายได้ทุกประเภทจากทรัพยากรที่สถานศึกษามี เพื่อใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งงานงบประมาณมีความสำคัญ มีดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการงานงบประมาณอย่างเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้

2. เพื่อให้ได้ผลิตผลและผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

พิมลพรรณ คูษิยามิ (2557, น. 29) กล่าวถึง แนวคิดในการบริหารงานงบประมาณ ดังนี้

1. ยึดหลักความเท่าเทียมกัน ทุกคนมีโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานทางด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยเน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตามกฎเกณฑ์ กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นลักษณะของวงเงินแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

4. มุ่งส่งเสริมการระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาจากส่วนของสังคมมาใช้เพื่อการจัดและพัฒนาศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการจัดหาทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม

การบริหารงานบุคคล

การที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น จะขาดการบริหารงานด้านบุคคลไปไม่ได้ เพราะ โรงเรียนใดที่มีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความสามารถเหมาะสมกับงาน ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ ดังนี้

ศิริรัตน์ มกรพฤษ (2559, น. 12) ได้กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานในการจัดบุคคลให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าที่สุด ก่อนประโยชน์ให้กับองค์กรมากที่สุด ตลอดถึงการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างที่องค์กรวางไว้

วิภาดา สารัมย์ (2562, น. 35) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เริ่มตั้งแต่ กระบวนการวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร การดำเนินการทางวินัย ตลอดจนการให้พ้นจากราชการ

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานในการจัดบุคคลให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์กับองค์กรมากที่สุด บรรลุเป้าหมายอย่างที่องค์กรวางไว้ โดยดำเนินการให้เกิดความคล่องตัว อิสระ อยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบหลักธรรมาภิบาล มีขอบข่ายงาน ได้แก่ การวางแผนกำลังคน การสรรหาและคัดเลือก การกำหนดหน้าที่ การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การดำเนินการทางวินัย ตลอดจนการให้พ้นจากงาน

การบริหารงานทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานมีความสำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวกเพื่อให้งานด้านอื่นของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์นั้น มีนักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปดังนี้

สิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ (2547, น. 37) ได้กล่าวว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่มีบทบาทหลักในการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานอื่น ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งการประชาสัมพันธ์

เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อสาธารณชน

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, น.23) ได้กล่าวว่า งานบริหารทั่วไปเป็นงานที่ให้การบริการสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินการที่อำนวยความสะดวกเพื่อให้งานอื่น ๆ ของโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สนับสนุนเทคโนโลยีในสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อสาธารณชน

จากงานทั้ง 4 งานที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนเอกชนเป็นการดำเนินการเพื่อจัดบริการให้การศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเอกชน จัดโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.3 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้ความชัดเจนและความเหมาะสมที่จะใช้ในนำมาใช้ในการบริหารโรงเรียน จึงเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

2.3.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม

มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ดังนี้

สภาธุรกิจโลกเพื่อความยั่งยืน (World Business Council Sustainable Development : WBCSD) กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นความตั้งใจแน่วแน่ขององค์กรในการดำเนินงานอย่างมีจริยธรรมและมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันก็พัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรและครอบครัว ตลอดจนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมด้วย (World Business Council Sustainable Development, 1999)

สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรว่าเป็นการประกอบกิจการพร้อมกับการ

เอาใจใส่ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรม การกำกับดูแลที่ดี และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประพฤติอย่างถูกต้องทำนองคลองธรรม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด ย่อมทำให้เกิดความสุขทั้งต่อตนเอง กิจการ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2560, น. 26)

พิชามณูช กรวัฒนกฤตย์ (2553) ให้ความหมายไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม คือ พันธะผูกพันหรือหน้าที่ขององค์กรที่สมัครใจ จะประกอบธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยคำนึงถึงประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมควบคู่กันไปกับประโยชน์ทางธุรกิจ และมีการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ผ่านทางนโยบายและกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น ทั้งนี้ นโยบายและกิจกรรมนั้นควรมีความสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อจะได้รับความร่วมมือและสนับสนุนซึ่งนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ไชยยศ บุญญาภิกิจ (2549) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นการแสดงถึงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบไปด้วย การใช้ธรรมาภิบาล การผลิตสินค้าและบริการที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติต่อแรงงานด้วยความเป็นธรรม การคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติงานที่โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต รวมถึงการส่งเสริมการสร้างรายได้ การศึกษา และสุขภาพของชุมชน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจขององค์กรและเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรด้วย

จินตนา บุญบงการ (2551) ได้กล่าวถึงระดับของความรับผิดชอบต่อสังคมว่ามี 4 ระดับ คือ

- 1) ความรับผิดชอบต่อทางธุรกิจ ในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพให้กับลูกค้า
- 2) ความรับผิดชอบต่อกฎหมายเพื่อเป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ
- 3) ความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรมขององค์กร เช่น การให้สวัสดิการต่าง ๆ แก่พนักงาน อาทิ เครื่องแบบ สวัสดิการอาหาร การบริการรถรับส่ง การจัดประชุมนอกสถานที่ เป็นต้น และ
- 4) ความรับผิดชอบต่อการใช้ดุลยพินิจเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อโดยไม่มี การบังคับให้ทำ

Mondy (1998, p. 2) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่าเป็นข้อผูกมัดของผู้บริหารในการหาวิธีที่จะรักษาหรือปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ขององค์กรเพียงอย่างเดียว พยายามหลีกเลี่ยงไม่กระทำการใด ๆ ให้บุคคลอื่นและสังคมต้องเสียหายด้วย

ดังนั้นจึงสรุปว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของกิจการในการดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์

ของกิจการเอง หลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ให้นุคคลอื่นและสังคมต้องเสียหาย และมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

2.3.2 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อกำหนดของหลากหลายองค์กรทั้งในและต่างประเทศเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมที่จะนำมาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังมีรายละเอียด ดังนี้

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดกรอบในการดำเนินการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับองค์กรธุรกิจ ใน 4 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1) สิทธิในมนุษยชน 2) การปฏิบัติต่อแรงงาน 3) การรักษาสิ่งแวดล้อม และ 4) การต่อต้านการทุจริต และองค์กรนานาชาติว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) ได้จัดทำมาตรฐาน ISO 26000 : Social Responsibility โดยกำหนดภารกิจหลักขององค์กรที่ควรจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ 7 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารกิจการที่ดี 2) การใส่ใจต่อสิทธิมนุษยชน 3) การปฏิบัติต่อแรงงาน 4) การรักษาสิ่งแวดล้อมและป้องกันมลพิษอย่างยั่งยืน 5) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม 6) การปฏิบัติต่อผู้บริโภค 7) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและชุมชน (วัลลภา เกลิมวงศาเวช, 2555, น. 117-118)

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กล่าวถึงหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่บริษัทจดทะเบียนและกิจการทั่วไป โดยมีอยู่ด้วยกัน 8 หมวด (ช่อทิพย์ แยมประชา และ นูรินทร์ ต ศรีวงษ์, 2552, น. 107-108) ได้แก่ 1) การกำกับดูแลที่ดี เป็นการบริหารจัดการองค์กรตามหน้าที่ของตนอย่างมีความรับผิดชอบ มีความเท่าเทียม เป็นไปโดยธรรม ดำเนินการอย่างชัดเจน โปร่งใสซึ่งสามารถตรวจสอบได้ 2) การดำเนินกิจการอย่างเป็นธรรม มีนโยบายของกิจการให้มีแนวปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม และไม่ยอมทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือการทุจริตคอร์รัปชัน 3) การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานด้วยความเป็นธรรม องค์กรควรจัดสถานที่ทำงานและกฎกติกาต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน และส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาศักยภาพของตน 4) ความรับผิดชอบต่อลูกค้า โดยพัฒนาสินค้าหรือบริการให้มีมาตรฐาน ไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อลูกค้า รวมถึงการสร้างประโยชน์ให้สังคม 5) การสนับสนุนชุมชนและสังคมให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยจัดหรือร่วมกิจกรรมทางสังคม บำบัดหรือเยียวยาเมื่อองค์กรสร้างผลกระทบต่อและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีกในอนาคต 6) การดูแลสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทรุดโทรมเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกและการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างไม่สมดุล เกิดมลภาวะที่ก่อปัญหาให้กับผู้คน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม องค์กรจึงควรมีบทบาทในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ของ

สังคมส่วนรวม 7) การประชาสัมพันธ์ชั้น วัตถุประสงค์จากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมให้
เครือข่ายหรือสังคมทราบ 8) การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงถึงการดำเนิน
กิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ได้ทราบ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2554) ได้กำหนดมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม พ.ศ. 2554 โดยให้ความสำคัญกับหลักการทั้ง 7 หลักนี้

1. หลักการความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรม ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจการ โดย
กิจการควรเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบประเมินและพร้อมที่จะแก้ไขความเสียหายอยู่เสมอ

2. หลักการความโปร่งใส (Transparency) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรมีความ
โปร่งใสในการบริหารและการดำเนินการ โดยการเปิดเผยข้อมูลที่มีผลกระทบต่อสังคมและ
สิ่งแวดล้อมให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ

3. หลักการดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม (Ethical Behavior) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
ควรดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม ประกอบด้วย ความซื่อตรง ความเป็นธรรม และรักษาผลประโยชน์
ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

4. หลักการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย (Respect for Stakeholder
Interests) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรกำหนดผู้มีส่วนได้เสีย เคารพต่อสิ่งที่ควรได้รับและ
ตรวจสอบความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนสิทธิและผลประโยชน์ที่ชอบตามกฎหมาย
เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมกับการในการร่วมพัฒนาอย่างยั่งยืน

5. หลักการเคารพต่อหลักนิติธรรม (Respect for the Rule of Law) ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรม ควรยอมรับในการกฏระเบียบที่สังคมได้วางไว้เป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรมของ
กิจการ

6. หลักการเคารพต่อแนวปฏิบัติสากล (Respect for International Norms of Behavior)
ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรให้ความสำคัญในแนวปฏิบัติสากล หลีกเลี่ยงการดำเนินการที่ผิด
ต่อแนวปฏิบัติสากล หากพบว่าเกิดเหตุที่ขัดกับหลักสากลนั้นให้พิจารณาถึงความเหมาะสมและ
กฎหมายที่สังคมใช้บังคับอยู่

7. หลักการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน (Respect for Human Rights) ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรม ควรเคารพต่อความเป็นมนุษย์ที่มีสิทธิขั้นพื้นฐานในการได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอ
ภาค เท่าเทียม และไม่แบ่งแยกสิทธิมนุษยชนในทุกประเทศ ทุกวัฒนธรรม และทุกสถานการณ์

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

หัวข้อ	องค์การสหประชาชาติ	องค์การความรับผิดชอบต่อสังคมสากล	องค์การนานาชาติว่าด้วย	การมาตรฐาน	ตำแหน่งคณะกรรมการ	กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ความถี่
การกำกับดูแลที่ดี		✓	✓		✓		✓	4
การเคารพสิทธิมนุษยชน	✓	✓	✓		✓			4
การปฏิบัติต่อแรงงาน	✓	✓	✓		✓			4
การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	✓		✓		✓			3
การดำเนินการอย่างเป็นธรรม	✓		✓		✓			3
ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค			✓		✓			2
การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน			✓		✓			2
การเผยแพร่ข่าวสารความ					✓			1
รับผิดชอบต่อสังคม								
การจัดทำรายงานต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม					✓			1

เมื่อวิเคราะห์ถึงประเด็นที่มีร่วมกันของแต่ละองค์การทางความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถสรุปเป็นความหมายของแต่ละองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง การจัดให้มีระบบบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติตามกฎหมาย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

2. การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน หมายถึง การให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่แบ่งแยกความแตกต่างใด ๆ รวมถึงให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

3. การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม หมายถึง การปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเป็นธรรม พิจารณาถึงการจ้างงานและความสัมพันธ์ในการจ้างงาน จัดให้มีสภาพการจ้างและการคุ้มครองทาง

สังคม การให้ความสำคัญกับการสานเสวนา การให้ความสำคัญกับสุขภาพ และความปลอดภัยในการทำงาน การใส่ใจดูแลพนักงาน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขในการทำงาน ให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีโอกาสแสดงศักยภาพ ให้โอกาสในการฝึกฝนและเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน โดยความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ

4. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การเรียนรู้เพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดมลภาวะ การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การบรรเทาและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริโภคและผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงานและการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และการปกป้องและฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

5. การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม หมายถึง การประกอบการบนหลักจริยธรรม บนระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับหน่วยงานในห่วงโซ่มูลค่าขององค์กร และการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล

6. ความใส่ใจต่อผู้บริโภค หมายถึง การแสดงความจริงใจต่อผู้ให้บริการควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่เป็นความจริง ไม่โฆษณาเกินจริง และดำเนินการตามที่ได้ตกลงกันไว้ และพร้อมให้บริการและการสนับสนุนเมื่อสินค้าและบริการเกิดปัญหาด้วยความยินดีเพื่อให้ผู้บริโภคคลายความคับข้องใจ รักษาและไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัว รวมถึงผลิตสินค้าและบริการให้มีมาตรฐาน มีความเป็นมิตรและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้บริโภค สนับสนุนการให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงการบริโภคสินค้าและบริการอย่างยั่งยืน

7. การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน หมายถึง การจัดกิจกรรมทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการผลิตสินค้าและบริการของธุรกิจ โดยการแสดงตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนนั้น พร้อมกับคิดค้นวิธีการที่จะลดและหยุดผลกระทบในทางลบต่อชุมชนและสังคม ที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานของธุรกิจในที่สุด และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม มีการสร้างงานและการพัฒนาทักษะ มีการพัฒนาและเข้าถึงเทคโนโลยี มีการสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน มีการส่งเสริมสุขอนามัยที่ดี (Health) ตลอดจนการลงทุนด้านสังคม

โดยสรุปว่าความรับผิดชอบต่อสังคม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การกำกับดูแลกิจการที่ดี 2) การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน 3) การปฏิบัติต่อแรงงาน
 อย่างเป็นธรรม 4) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 5) การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม 6) ประเด็นด้าน
 ผู้บริโภค และ 7) การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดประเทศไทย 4.0 จากบทความต่าง ๆ ของนายสุวิทย์ เมษินท
 ร์ย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ผู้เสนอแนวคิดประเทศไทย 4.0 ดังมีสาระสำคัญ ดังนี้
 (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2558)

ความเป็นมาและความสำคัญของนโยบายประเทศไทย 4.0

นโยบายประเทศไทย 4.0 เกิดขึ้นในรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
 นายกรัฐมนตรี โดยมีนายสุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้นำเสนอ
 แนวคิดประเทศไทย 4.0

ประเทศไทย 4.0 เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตามวิสัยทัศน์ของ
 การบริหารประเทศที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
 นายกรัฐมนตรี เพื่อยกระดับประเทศจากประเทศที่มีรายได้ต่ำไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ออกจากกับ
 ดักประเทศรายได้ปานกลาง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากการ “ทำมาก-รายได้น้อย” ไปเป็นการ “ทำน้อย
 แต่รายได้มาก” อีกทั้งนโยบายนี้ยังเป็นจุดเริ่มต้นของยุทธศาสตร์ 20 ปี ในการขับเคลื่อน ไปสู่
 ประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

แนวคิดของนโยบายประเทศไทย 4.0

ปณิณพงศ์ วงศ์ณาศรี (2560, น. 65-69) กล่าวถึงนโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นเครื่องมือ
 ในการเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยจากยุค 1.0 ที่เป็นประเทศเกษตรกรรม มาเป็นยุค 2.0
 ที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมเบา และเป็นยุค 3.0 เป็นประเทศอุตสาหกรรมหนักและการใช้
 เทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นยุค 4.0 ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based
 Economy) ผ่านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวัฒนธรรมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสินค้าที่
 เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีซึ่งต่างจากที่เคยผลิตกันมาในอดีต

นโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นการยกจุดแข็งของประเทศไทย ได้แก่ ความหลากหลาย
 ของธรรมชาติ ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม มาสร้างจะสร้างข้อได้เปรียบในเชิงแข่งขันในเวทีโลก
 บูรณาการวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการวิจัยและ
 พัฒนา แล้วจะขยายไปสู่อุตสาหกรรมเป้าหมาย 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มอาหาร สินค้าเกษตร และ
 เทคโนโลยีชีวภาพ 2) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ 3) กลุ่มเครื่องมือ

อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และเครื่องมือกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม 4) กลุ่มดิจิทัลเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับเครื่องกลต่าง ๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว และ 5) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและบริการที่มีมูลค่าสูง (รัช อารีราษฎร์ และ วรปภา อารีราษฎร์, 2562, น. 56)

ลักษณะของนโยบายประเทศไทย 4.0

นโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นแผนปฏิรูประบบเศรษฐกิจ การคิดค้นนวัตกรรม และปรับระบบการศึกษาไปในเวลาเดียวกัน โดยเป็นการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนตามแนวคิด “ประชารัฐ” ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการ “รู้จักเดิม รู้จักพอ และรู้จักปัน” (สมาน อัสวภูมิ, 2560, น. 6)

มิติเป้าหมายของนโยบายประเทศไทย 4.0

เป้าหมายของนโยบายประเทศไทย 4.0 มีดังนี้ (จันทน์ ชีรเวชเจริญชัย, 2560, น. 62)

1. ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่เน้นคุณค่า (Value - Based Economy) จากสินค้าและบริการที่เป็นนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ และระบบเศรษฐกิจที่สามารถปรับสภาพตามภูมิอากาศ

2. ผู้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสและรายได้ มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และผู้คนในสังคมมีความสามัคคีและความเมตตาต่อกัน

3. สิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัยจากมลพิษ

กลไกขับเคลื่อนประเทศชุดใหม่ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0

ปณิณพงศ์ วงศ์ณาศรี (2560, น. 65-69) กล่าวว่ากลไกขับเคลื่อนประเทศชุดใหม่ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 มี 3 กลไก ดังนี้

1. กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการผลิตและการบริการที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การรวมกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี การสร้างผู้ประกอบการสมัยใหม่ การส่งเสริมความรู้และทักษะแห่งอนาคต การสนับสนุนให้ดำเนินการเป็นไปด้วยความสะดวก เรียบร้อย ด้วยโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

2. กลไกที่ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาส ได้แก่ การพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับประชาชน การรวมกลุ่มในระดับพื้นที่ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งในระดับสากล การสร้างรายได้ในระดับฐานราก การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และการให้ความช่วยเหลือผู้เปราะบางเป็นกรณีพิเศษ

3. กลไกการพัฒนาที่มีความสมดุล ได้แก่ การส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานสะอาดที่ได้จากธรรมชาติ การคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับส่วนรวมมากกว่าส่วนตนด้วยการสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

จากการทบทวนเอกสารข้างต้น กลไกขับเคลื่อนประเทศดังกล่าว มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของการบริหารประเทศที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยสามารถเชื่อมโยงได้ ดังนี้

1. กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการผลิตและการบริการที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การรวมกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี การสร้างผู้ประกอบการสมัยใหม่ การส่งเสริมความรู้และทักษะแห่งอนาคต การสนับสนุนให้ดำเนินการเป็นไปด้วยความสะดวก เรียบร้อย ด้วยโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อกลไกนี้ว่า “มั่งคั่งด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี”

2. กลไกที่ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาส ได้แก่ การพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับประชาชน การรวมกลุ่มในระดับพื้นที่ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งในระดับสากล การสร้างรายได้ในระดับฐานราก การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และการให้ความช่วยเหลือผู้เปราะบางเป็นกรณีพิเศษ ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อกลไกนี้ว่า “ท้องถิ่นที่มั่นคงด้วยความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21”

3. กลไกการพัฒนาที่มีความสมดุล ได้แก่ การส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานสะอาดที่ได้จากธรรมชาติ การคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับส่วนรวมมากกว่าส่วนตนด้วยการสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ซึ่งจากที่ได้นำเสนอกิจกรรมดังกล่าวนี้ จะสามารถพัฒนาประเทศให้มีความ “ยั่งยืน” เพราะสิ่งแวดล้อมในสังคมจะมีคุณภาพที่ดี ปลอดภัย มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานอย่างรู้ค่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม มีจิตสาธารณะ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเอื้ออาทรต่อกันทุกช่วงวัย เกิดความสมานฉันท์ และเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อกลไกนี้ว่า “สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสังคมที่น่าอยู่”

ดังนั้นจึงสรุปนโยบายประเทศไทย 4.0 ด้วยคำจำกัดความที่ง่ายต่อการนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1) “ท้องถิ่นที่มั่นคงด้วยความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21” 2) “มั่งคั่งด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี” และ 3) “สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสังคมที่น่าอยู่”

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอก เอกสกุล (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้าใจพฤติกรรมจิตอาสาของผู้เรียน โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของส่วนบุคคลต้องเป็นผู้ที่มุ่งมั่นเสียสละทั้งเวลาการเป็นผู้ให้การแบ่งปันการเสียสละนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจะมีความสุขใจเมื่อช่วยให้ผู้อื่นมีความสุขต้องทำงานร่วมกันเป็นทีมใหญ่ สำหรับแนวคิดคุณลักษณะจิตอาสาของผู้ที่เข้าร่วมงานในทีมนั้นมีความเห็นว่าจะต้องไว้วางใจได้ ต้องซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่เอาผลประโยชน์เข้าตัวเอง ไม่เบียดเบียนคนอื่น และมีความรู้สึกได้บำเพ็ญประโยชน์จริง ๆ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมจิตอาสาตามการรับรู้ส่วนใหญ่ มาจากบริบททางสังคมซึ่งพ่อของตนเป็นต้นแบบ

วัลลภา เกลิมวงศาเวช (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอุดมศึกษาผลการวิจัย พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เป็นแนวทางที่องค์กรต่าง ๆ ควรนำไปเป็นนโยบายเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม หากพบว่าการประกอบการขององค์กรทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม โดยมหาวิทยาลัยที่เป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญจึงควรจะบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

รัตน์ชัย ศรีสุวรรณ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบคือ 1) ธรรมชาติ 2) สิทธิมนุษยชน 3) การปฏิบัติด้านแรงงาน 4) สิ่งแวดล้อม 5) การปฏิบัติที่เป็นธรรม 6) ประเด็นด้านผู้บริโภค 7) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน โดยเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับแนวทางการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน

ภิรมย์ ลีกุล (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ 2) พัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 300 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบมี 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

การตระหนักถึงปัญหาทางสังคม การอำนวยความสะดวกต่อสังคม การมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การปลูกฝังจิตสาธารณะให้ผู้เรียน และการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคม 2) ตัวบ่งชี้ที่พัฒนามาจากองค์ประกอบหลักประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้หลักและ 19 ตัวบ่งชี้ย่อย 3) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2554) แสดงแนวทางการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ากับการบริหารการศึกษา ดังนี้ 1) งานวิชาการ โดยจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกเนื้อหาของกรณีศึกษาและการมีความรับผิดชอบต่อสังคม 2) งานงบประมาณ โดยบริหารอย่างโปร่งใส พัฒนาสิ่งแวดล้อม สร้างสุขลักษณะที่ดีในโรงเรียน 3) งานบุคคล โดยการส่งเสริมด้านการศึกษาและการฝึกอบรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และ 4) งานทั่วไป โดยจัดกิจกรรมคุณธรรมและกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ากับการบริหารการศึกษา มี 2 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับภายในโรงเรียน จะเกิดการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ บุคลากรจะมีค่านิยมร่วมกันด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และรวมไปถึงการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้เรียนจะมีโอกาสในการเรียนรู้และสร้างศักยภาพของตนเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย รวมถึงการเป็น โรงเรียนที่ครูต้องการมาทำงานด้วย 2) ระดับภายนอกโรงเรียน ผู้บริหารต้องสามารถบริหารความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียน ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทั้งนี้ความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยลดการต่อต้านการดำเนินงานของโรงเรียน และยังสร้างความน่าเชื่อถือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันด้วย

เวชกา กลิ่นวิจิต (2552) เสนอกิจกรรมที่สร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ 1) ธรรมภิบาล (Good Governance) ประกอบด้วย การยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า 2) คุณธรรมและจริยธรรม (Moral & Ethics) ปลูกฝังให้นักศึกษา มีคุณธรรมและจริยธรรมในการคิดและการกระทำ 3) ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม (Safety Health and Environment) เป็นการส่งเสริมถึงความปลอดภัยในการทำงาน การป้องกันอุบัติเหตุ โรคร้าย และความเจ็บป่วยของบุคคลในองค์กร รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 4) การสร้างองค์การแห่งความสุข (Happy Workplace) เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในองค์กร อันได้แก่ สุขกาย (Happy Body) สุขใจ (Happy Heart) การเงินผ่อนคลาย (Happy Money) และสังคมดี (Happy Society) และ 5) กิจกรรมเพื่อสังคม (Social Charity) เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรรู้จักการแบ่งปัน เอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและเด็กรอเรียน รวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

จารุวรรณ นิ่มตลุง (2556) ได้กล่าวถึง กรอบงานด้านสังคมสงเคราะห์ของโรงเรียนคาทอลิกว่าเป็นงานที่เป็นพยานถึงความรักและจิตตารมณ์แห่งการรับใช้ ที่แสดงให้เห็นถึงพระศาสนจักรจะต้องอยู่เคียงข้างคนยากจน ดังนั้น เด็กทุกคนจึงมีโอกาสได้รับการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกอย่างเท่าเทียมกัน ประกอบไปด้วย 1) การให้โอกาสในการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก 2) การให้ทุนการศึกษา 3) การดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือเป็นรายกรณี 4) การจัดเตรียมบุคลากรด้านสังคมสงเคราะห์ 4) การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสและจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้บกพร่องทางร่างกาย 6) การใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และ 7) การดูแลเอาใจใส่และให้การสนับสนุนนักเรียนที่จบชั้นสูงสุดของโรงเรียน

นันทิพร ฉัตรแก้วและคณะ (2562) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัย 10 ยุทธศาสตร์ คือ 1) สร้างฐานระบบข้อมูลของสถานศึกษาให้เกิดความโปร่งใส 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระบบดิจิทัลของสถานศึกษา 3) ใช้กลไกการตลาด 4) ปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 5) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 6) ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกให้ผู้เรียน 7) สร้างมาตรฐานสูงใจด้านสิทธิประโยชน์ และการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ 8) ยกระดับทักษะความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ 9) สร้างศูนย์กลางการศึกษาเทคโนโลยีแห่งอนาคตในระดับภูมิภาค และ 10) พัฒนาและส่งเสริมผู้นำรุ่นใหม่โดยได้รับความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ส่งผลให้สามารถพัฒนาทั้งครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

สงบ อินทรมณี(2562, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลประกอบด้วยการบริหารจัดการ 2 ส่วน คือ 1) การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และ 2) การใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ 1) การกำหนดวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง 2) การจัดการความรู้ในองค์กร และ 3) การสร้างเครือข่ายการทำงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจในนวัตกรรม เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลง 2) การเชื่อมโยงเทคโนโลยีให้เข้ากับการเรียนรู้ของบุคลากรและนักเรียน

จุมพล พูลภัทรชีวิน และคณะ (2549) ได้ศึกษากระบวนการสร้างความคิด มีคุณธรรมพบว่า มีความเชื่อมโยงทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับชุมชน โดยในระดับบุคคลเป็นการพัฒนาตนเองตามบทบาทหน้าที่ของตนและตามแนวไตรสิกขา ในระดับครอบครัว คือ การมีพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีของลูก ครอบครัวมีความอบอุ่น เข้าใจซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกัน ปลูกฝังให้ลูกในการเรียนและการทำความดี และในระดับชุมชน คือ การมี

ต้นแบบความดีของชุมชน การยกย่องเชิดชูคนดี การสร้างศักยภาพของชุมชน ส่งเสริมการสร้างอาชีพที่มั่นคง ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างการมีส่วนร่วม และห่วงใยใส่ใจสิ่งแวดล้อมในชุมชน

เทพประสิทธิ์ ทอแสงธรรม (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักคำสอนความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักของโรงเรียนคาทอลิกไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โรงเรียนพระมารดาอิมมาคูเระที่ กรุงเทพฯ ที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมปลาย ปีการศึกษา 2548-2551 พบว่านักเรียนได้นำไปใช้ในด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บขยะ การรักษาความสะอาดบริเวณมหาวิทยาลัย มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้ การเข้าค่ายอาสาพัฒนาชนบท การบริจาคโลหิต ตามลำดับ

เวสาลี ชาติสุทธิพันธุ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบริการเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบสาธารณะของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจระดับปริญญาบัณฑิต พบว่าจากการทดลองการใช้ระบบ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยทำกิจกรรมบริการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ส่งผลให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น 1) ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางวิชาชีพ และทักษะในการดำรงชีวิต 2) ผู้สอนได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับชุมชน และ 3) สถานศึกษาได้ความเชื่อมั่นและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

ชุตินา ไชยสิทธิ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า 1. โมเดลนี้มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว 2) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน 3) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน 4) ความรับผิดชอบต่อชุมชน 2. โมเดลนี้มีตัวบ่งชี้ 12 ตัว คือ 1) การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง 2) การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย 3) การเคารพต่อสิทธิของเพื่อน 4) การช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง 5) การช่วยเหลืองานของโรงเรียน 6) การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน 7) การรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน 8) การให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหาของชุมชน 9) การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม 10) การรักษาสาธารณสมบัติ 11) การปฏิบัติตามกฎหมาย และ 12) การรักษาสิ่งแวดล้อม 3. นักเรียนในเมืองและนักเรียนนอกเมืองมีความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกัน 4. โมเดลนี้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านครอบครัว โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ปัจจัยด้านนักเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .80

บุษราภรณ์ ตีเขาว์ (2561, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ขบวนการจิตอาสา : การขัดเกลาทางสังคมกับการพัฒนาตนของเยาวชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า รูปแบบของขบวนการจิตอาสาของเยาวชน คือ การก่อรูปจากความคิดและอุดมการณ์โดยได้รับแรงบันดาลใจจากครอบครัว และความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม เยาวชนจะได้เรียนรู้จาก 1) การได้เรียนรู้หรือทำกิจกรรมในสังคมและการได้เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตน 2) การได้ทำกิจกรรมและมีการตอบสนองกับคนรอบข้าง และ 3) การได้ทำประโยชน์กับผู้อื่น ซึ่งเยาวชนจะเกิดการพัฒนา 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ เยาวชนจะร่วมกิจกรรมจิตอาสาเมื่อเวลาว่าง เกิดความภาคภูมิใจและความมั่นใจในการแสดงออก และตระหนักคุณค่าของตนเอง 2) ด้านอารมณ์ เยาวชนจะรู้ถึงภาวะอารมณ์ทั้งของตนเองและของผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น และ 3) ด้านความรู้ตึกนึกคิด เยาวชนจะพัฒนา 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง มีระเบียบ รู้จักการเสียสละแบ่งปัน 2) ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นในขณะที่เดียวกับที่มีการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้ดี และ 3) มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยตระหนักว่าเรื่องของสังคมไม่ใช่ภาระรับผิดชอบของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นเรื่องที่ทุกคนในสังคมควรจะได้รับผิดชอบร่วมกันในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา

อนุชา ภูธร (2552, บทคัดย่อ) ได้ผลวิจัยไว้ว่า ควรกำหนดให้โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการความรู้ทางวิชาการ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ให้กับชุมชน การให้บริการห้องสมุด การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี กีฬา สถานที่ออกกำลังกาย ที่พักผ่อนหย่อนใจ การแก้ไขปัญหา ให้ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชน

เมตตา คงคาภูล (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ห้องเรียนดิจิทัลออนไลน์ตามรูปแบบการเรียนการสอน AAA เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอุดมศึกษา พบว่า มีการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ การนำเสนอสื่อเสมือนจริง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการใช้เกมเพื่อทบทวนความรู้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

จตุพร ขงสร (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน พบว่า นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของทั้ง 10 ประเทศ มีความคล้ายคลึงกันอยู่ 3 ประการ คือ 1) การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง 2) การยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และ 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คาราวรรณ สุขคันธรักษ์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายกับประเทศสมาชิกเพื่อฝึกทักษะทางภาษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือการสื่อสารประเภท โซเชียลมีเดีย การเชิญวิทยากรภายนอกที่มีภูมิรู้ในเรื่องประเทศสมาชิกอาเซียนมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน

ฉัตรชัย หวังมีจิมมี (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามี 7 สมรรถนะสำคัญ คือ 1) การจัดการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน 2) การวัดประเมินผลเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขโดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ 4) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 5) การมีส่วนร่วมในการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6) การจัดการความแตกต่างทางวัฒนธรรม และ 7) การเป็นผู้อำนวยความสะดวกและการแนะแนวทาง

สุวณี อึ้งวรากร (2557, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่โรงเรียนวิทยาศาสตร์ : กรณีศึกษาโรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ตรัง พบว่า โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยกับการเป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไปสู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ที่มีความสามารถสูงเทียบเคียงกับนักวิจัยชั้นนำของนานาชาติ ที่สามารถนำพาประเทศเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับโลกได้ โดยใช้หลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุง 2555) ที่มีความเข้มข้นลึกในเนื้อหาของรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ รักการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ได้เองอย่างเป็นระบบ

วิชาญ สุวรรณวงศ์ (2549) อ้างถึงใน ปิยะดา วชิระวงศกร และ วิภากรณ์ สุดนุ้ม (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแบบบูรณาการฯ 2 ตามการรับรู้ของครู พบว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมและเกิดผลดีในหลายด้าน ได้แก่ นักเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้มีสถานที่ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และร่มรื่น และนักเรียนเป็นผู้มีส่วนในการดูแลสิ่งแวดล้อมที่บ้านของตนและชุมชนต่อไป

Marks (1994) ได้ศึกษาทัศนคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาจากการเข้าร่วมโครงการบริการชุมชน พบว่า นักเรียนที่ถูกบังคับให้เข้าร่วมกับนักเรียนที่อาสาสมัครเข้าร่วมมีทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทัศนคติ ได้แก่ เพศ ความสามารถ ศาสนา และการเมือง

Schwartz (2003) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน 3 กลุ่ม ตามสถานที่อยู่ คือ นักเรียนที่อยู่ในเมือง นักเรียนที่อยู่รอบเมือง และนักเรียนที่อยู่ในชนบท พบว่า นักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีทัศนคติและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกัน และพบว่าครอบครัวและเพื่อนเป็นความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน

Prakash and Chandra (2020) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมของคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐกรณาฏกะ เขตการศึกษาบังกาลอร์ เพื่อศึกษาบทบาท การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม และความแตกต่างของการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่างโรงเรียนในชนบทและโรงเรียนในเมือง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการ โรงเรียน 100 คนจาก 100 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนในชนบท 50 คน และโรงเรียนในเมือง 50 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง พบว่า ผู้บริหารไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม กรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคมมีคุณค่าต่อโรงเรียนของตน คณะกรรมการของโรงเรียนในชนบทมีการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าคณะกรรมการของโรงเรียนในเมือง และคณะกรรมการโรงเรียนควรจะมีบทบาทใน มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการ และการตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน

Manzano-Sánchez and Valero-Valenzuela (2019) ได้ทำการวิจัยแบบผสมผสานและการออกแบบกึ่งทดลองเพื่อศึกษา 1) ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลและสังคมของเฮลลิสัน (Hellison's Teaching Personal and Social Responsibility model - TPSR) ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในวิชาพลศึกษา และวิชาอื่น ๆ ของโรงเรียน 2) ผลกระทบต่อแรงจูงใจและความพึงพอใจของความต้องการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน พฤติกรรมส่งเสริมสังคม ความรุนแรง และบรรยากาศในห้องเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โปรแกรมนี้ใช้เวลา 7 เดือนในหนึ่งปีการศึกษา นักเรียนทุกคนได้รับบทเรียนตามโปรแกรมอย่างน้อย 60% ของเวลาเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือครูและนักเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2 แห่ง แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 45 คนและกลุ่มทดลอง 227 คน เก็บข้อมูลนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามก่อนและหลังการใช้โปรแกรม และเก็บข้อมูลครูจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลและสังคม มีความประนีประนอม การควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมส่งเสริมสังคมและการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนครูให้ความคิดเห็นในเชิงบวกและชี้ให้เห็นว่าควรนำโปรแกรมนี้ไปใช้กับวิชาที่เหลือ

Jukes et al. (2017) ศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เจริญเติบโตขึ้นในเกมเบียดกับการพัฒนาความรู้และทักษะที่สำคัญของชุมชนรวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชาวเกมเบียด 562 คน (อายุเฉลี่ย 17.1 ปี) จาก 10 หมู่บ้านที่เคยเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล โดยให้พวกเขาได้ใช้เวลาช่วงสั้น ๆ เข้าเรียนและพักอาศัยอยู่ในใจกลางเมืองของเกมเบียด ใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจทั้ง 6 แบบ และคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้และทักษะจากโรงเรียนในเมืองที่ดีขึ้น ขณะที่ไม่มีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันกับการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งอาจจะอธิบายได้ว่าเป็นเพราะประวัติเบื้องหลังส่วนตัวหรือสภาพแวดล้อมที่บ่มเพาะมาของกลุ่มตัวอย่าง

Siddiqui et al. (2019) ศึกษาผลของโครงการในโรงเรียน ที่เรียกว่า Children's University (CU) สำหรับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กลางแจ้ง การเข้าชมรมหลังเลิกเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เนื่องจากพบว่านักเรียนที่ด้อยโอกาสในประเทศอังกฤษมีแนวโน้มที่จะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเพื่อน และยังขาดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่กว้างขึ้นและการได้รับประสบการณ์นอกห้องเรียน โดยมีสมมติฐานว่ากิจกรรมการเรียนรู้ นอกห้องเรียนอาจเป็นช่องทางในการเรียนรู้ที่ดีของนักเรียนที่ด้อยโอกาส ตลอดจนการตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง การวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากนักเรียน 1,840 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา 68 แห่ง ใช้ระยะเวลาวิจัย 2 ปี ผลการวิจัยพบว่าหลังจากนักเรียนได้มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกเวลาเรียนและการทำกิจกรรมเพื่อชุมชนนั้นมีการพัฒนาด้านการอ่าน ทักษะทางคณิตศาสตร์ การทำงานเป็นทีม และความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าจากการให้สิทธิ์นักเรียนที่ด้อยโอกาสได้รับอาหาร โรงเรียนฟรีทำให้นักเรียนมีผลการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดีกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการแทรกแซงนี้อาจมีบทบาทในการลดความขาดแคลนในทักษะทางสังคมดังกล่าว ข้อค้นพบอีกประเด็นหนึ่ง คือ ความยุติธรรมเท่านั้นที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่ด้อยโอกาสมีพื้นที่ที่กว้างขึ้นในโรงเรียนและอาจจะได้รับผลประโยชน์อื่น ๆ ตามมาอีก

Escartí et al. (2016) ศึกษาเพื่อประเมินความเที่ยงตรงในการนำโปรแกรมการสอนความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม (TPSR) ไปปฏิบัติในวิชาพลศึกษาและวิชาอื่น ๆ โดยการสังเกตอย่างเป็นระบบในโรงเรียนประถมศึกษาสองแห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครู 7 คน และนักเรียน 170 คน มีอายุระหว่าง 8 ถึง 12 ปี (เด็กหญิง 87 คนและเด็กชาย 83 คน) ผลการสังเกตพบว่า 1) ครูที่นำโปรแกรม TPSR ไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและใช้กลยุทธ์การสอนที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างหลากหลาย 2) ครูมีคะแนนต่ำอย่างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ

ถ่ายทอดทักษะชีวิต และ 3) กลยุทธ์ที่ครูใช้ในการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน

Mamahlope (2020) ได้ศึกษาและประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก UNESCO ในหัวข้อ Distance and Rural Learner-Teacher Support through a Mobile Digital Library (DRULETSMODIL: การสนับสนุนครูผู้สอนทางไกลและในชนบทผ่านห้องสมุดดิจิทัลบนมือถือ) ในประเทศเลโซโท ดำเนินการผ่านห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแห่งชาติเลโซโท (NUL) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าถึงครูและนักเรียนที่อยู่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัย นอกจากนี้โครงการยังขยายขอบเขตเพื่อให้บริการห้องสมุดแก่ชุมชนในชนบทและชุมชนที่ยากจน การวิจัยนี้ประเมินตามหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกรณีศึกษาเพื่อสัมภาษณ์ถึงประสิทธิภาพของโครงการ ผลการวิจัยพบว่าโครงการนี้รวบรวมความหลากหลาย การรวมกลุ่ม และแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการให้ข้อมูลฟรีแก่ชุมชนชายขอบผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความหลากหลาย สามารถเข้าถึงได้ง่ายและคุ้มค่า นอกจากนี้โครงการนี้ยังดึงดูดพันธมิตรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากมาย ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ได้แก่ ผู้ใช้ห้องสมุดวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาเยาวชนชายและหญิงและผู้ใหญ่ในชุมชน การวิจัยนี้ยังแนะนำสนับสนุนให้ธุรกิจทุกประเภทแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและพิจารณารูปแบบโครงการนี้สำหรับประเทศกำลังพัฒนา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาที่เกี่ยวกับ 1) ความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ลักษณะของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม การศึกษาตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคม การศึกษาองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ากับภารกิจของสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ของความรับผิดชอบต่อสังคม บทบาทของสถานศึกษาและบทบาทของชุมชนที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม 2) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น การบริหาร โรงเรียน รูปแบบการเรียนรู้ นโยบาย การพัฒนาการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา สมรรถนะของครูยุคใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศว่า “ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มาเป็นกรอบในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 และ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกจากโรงเรียนเอกชนที่มีการปฏิบัติดีในการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นที่ยอมรับในชุมชน และมีระยะเวลาก่อตั้ง 10 ปีขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 การสอบถามความคิดเห็นจากแบบสอบถาม

การนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ดังมีรายละเอียดในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โรงเรียนเอกชน ความรับผิดชอบต่อสังคม และนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากนั้นนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกจากโรงเรียนเอกชนที่มีการปฏิบัติในการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นที่ยอมรับในชุมชน และมีระยะเวลาก่อตั้ง 10 ปีขึ้นไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาสภาพการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2563 ทั่วประเทศ จำนวน 3,760 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่รับผิดชอบต่อสังคม โดยการจัดการศึกษาและมีอายุการก่อตั้งอยู่กับชุมชนมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยมีระยะเวลาก่อตั้ง 10 ปีขึ้นไปที่ยังดำรงกิจการอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีโรงเรียนเอกชนหลายโรงเรียนได้ทยอยเลิกกิจการด้วยสาเหตุต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยได้คัดเลือกโรงเรียนอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่แตกต่างหลากหลายและกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศซึ่งมีที่ตั้งของโรงเรียนที่อยู่ทั้งในเมืองและนอกเมือง และมีอายุการก่อตั้งเฉลี่ย 46 ปี ดังนี้

1) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ โรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนเอกชนทางเลือกวิถึพุทธ มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 21 ปี

2) ภาคกลาง ได้แก่ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นโรงเรียนลักษณะทั่วไป มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 62 ปี

3) ภาคเหนือ ได้แก่ โรงเรียนเซิงคำคริสเตียน จังหวัดพะเยา เป็นโรงเรียนเอกชนของมูลนิธิในศาสนาคริสต์ มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 11 ปี

4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โรงเรียนศรีเทพบาล จังหวัดชัยภูมิ เป็นโรงเรียนลักษณะทั่วไป มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 62 ปี

5) ภาคตะวันตก ได้แก่ โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี เป็นโรงเรียนเอกชนในการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 71 ปี

6) ภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิถึมุนนิ จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาอิสลาม มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 51 ปี

ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อความโดยอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รวม 2 ท่าน

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยมีการบันทึกเทปตลอดเวลา มีผู้ช่วยผู้วิจัยในการจดบันทึกและสรุปประเด็นการสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกำหนดหัวข้อการสัมภาษณ์ มีแนวคำถามที่สามารถล้วงข้อมูลเชิงลึกได้ แบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชน

ตอนที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคมของ โรงเรียนเอกชน

ตอนที่ 3 การบริหาร โรงเรียนเอกชนที่ตอบสนองต่อ นโยบายประเทศไทย 4.0

การวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจัดหมวดหมู่และสาระของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การสอบถามความคิดเห็นจากแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2563 ทั่วประเทศ จำนวน 350 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของ krejcie and Morgan (1970) โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มจังหวัดเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) ภาคกลาง 3) ภาคเหนือ 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) ภาคตะวันตก และ 6) ภาคใต้

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งเป็นสัดส่วน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงการแบ่งชั้นภูมิของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวนโรงเรียนเอกชน สามัญศึกษา ปีการศึกษา 2563	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	844	78
ภาคกลาง	451	42
ภาคเหนือ	546	51

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ภูมิภาค	จำนวนโรงเรียนเอกชน สามัญศึกษา ปีการศึกษา 2563	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	845	79
ภาคตะวันตก	143	13
ภาคใต้	931	87
รวม	3,760	350

3. นำรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละภูมิภาคเข้าโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้สุ่ม เมื่อสุ่มแล้วนำรายชื่อส่วนกลางของข้อมูลตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 3.1) เพื่อนำเป็นกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถาม

4. ผู้ให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครู โรงเรียนละ 2 คน รวม 350 โรงเรียน เป็นจำนวน 700 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ รวมทั้งสิ้น 700 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารหรือครู และประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและแนวทางในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 จำนวน 36 ข้อ ในขอบข่ายงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งเป็นเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ	ระดับการปฏิบัติ
5	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	มีการปฏิบัติมาก
3	มีการปฏิบัติปานกลาง
2	มีการปฏิบัติน้อย
1	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลผลค่าความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน ในการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

ระดับ	ระดับการปฏิบัติ
4.51 – 5.00	มีการปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีการปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50	มีการปฏิบัติปานกลาง
1.51 – 2.50	มีการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.50	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

และการแปลผลค่าความคิดเห็นต่อแนวทางในการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

ระดับ	ระดับความต้องการที่จะปฏิบัติ
4.51 – 5.00	มีความต้องการการปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความต้องการที่จะปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50	มีความต้องการที่จะปฏิบัติปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความต้องการที่จะปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.50	มีความต้องการที่จะปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและแนวทางในการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ความตรงตามเนื้อหา (Validity)

1) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามไปเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบการใช้ถ้อยคำและภาษาให้มีความเหมาะสมและสื่อความหมายตรงที่ต้องการสอบถาม

2) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ หรือ IOC (Item Objective Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ผลปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อมีความเหมาะสม มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาทุกข้อ

2. หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .968 แสดงว่ามีแบบสอบถามนี้ความเชื่อมั่นสูงสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ส่งให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จำนวน 350 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้บริหารและครู รวม 700 ฉบับ

2) ผู้วิจัยได้แบบสอบถามที่ตอบกลับมาแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้จำนวนฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 582 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.14

การวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ในส่วนของการนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นั้น ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การร่างรูปแบบ 2) การตรวจสอบรูปแบบ 3) การปรับปรุงรูปแบบ และ 4) การนำเสนอรูปแบบ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาสังเคราะห์เป็นร่างรูปแบบตามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยกำหนดให้รูปแบบมีส่วนต่าง ๆ เช่น หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ กระบวนการบริหาร จุดเด่น ข้อจำกัด และเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2) การตรวจสอบรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบเข้าทำการตรวจสอบรูปแบบโดยวิธีการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยอิงผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน มีการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสัมมนาแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการเลือก 4 ข้อ คือ 1) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเอกชน 2) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ 3) เป็นผู้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นอย่างดี และ 4) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา จัดประชุมทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากอยู่ในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

3) การปรับปรุงรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบรูปแบบ มาวิเคราะห์และปรับแก้ตามที่ประชุมของผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำไว้

4) การนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ฉบับสมบูรณ์ หลังจากที่ได้ปรับแก้แล้วโดยละเอียด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งมีทั้งผลการวิจัยเชิงคุณภาพและผลการวิจัยเชิงปริมาณ

4.2 ผลการพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

4.1.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก

ในการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่รับผิดชอบต่อสังคม โดยการจัดการศึกษาและมีอายุการก่อตั้งอยู่กับชุมชนมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยมีระยะเวลาก่อตั้ง 10 ปีขึ้นไปที่ยังดำรงกิจการอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีโรงเรียนเอกชนหลายโรงเรียนได้ทยอยเลิกกิจการด้วยสาเหตุต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยได้คัดเลือกโรงเรียนอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่แตกต่างกันหลากหลายและกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศซึ่งมีที่ตั้งของโรงเรียนที่อยู่ทั้งในเมืองและนอกเมือง และมีอายุการก่อตั้งเฉลี่ย 46 ปี ดังนี้

1) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ โรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนเอกชนทางเลือกวิถีพุทธ มีระยะเวลาดำเนินงานตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 21 ปี

2) ภาคกลาง ได้แก่ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นโรงเรียนลักษณะทั่วไป มีระยะเวลาดำเนินงานตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 62 ปี

3) ภาคเหนือ ได้แก่ โรงเรียนเซียงคำคริสเตียน จังหวัดพะเยา เป็นโรงเรียนเอกชนของมูลนิธิในศาสนาคริสต์ มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 11 ปี

4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โรงเรียนศรีเทพบาล จังหวัดชัยภูมิ เป็นโรงเรียนลักษณะทั่วไป มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 62 ปี

5) ภาคตะวันตก ได้แก่ โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี เป็นโรงเรียนเอกชนในการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 71 ปี

6) ภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิถยามูลนิธิ จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาอิสลาม มีระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปี 2563 เป็นเวลา 51 ปี

ดังมีข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละโรงเรียน ดังนี้

1) โรงเรียนรุ่งอรุณ

โรงเรียนรุ่งอรุณเป็นโรงเรียนทางเลือกแนววิถีพุทธ เพื่อสร้างทิศทางใหม่ของการศึกษา และตอบโจทย์เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ก่อตั้งในช่วงปี พ.ศ. 2540 -2542 ซึ่งเป็นช่วงวิกฤติต้มยำกุ้งและเป็นช่วงต้นของการปฏิรูปการศึกษารอบแรก (พ.ศ. 2542) ตั้งอยู่ที่เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 50 ไร่ มีสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ในโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติ ร่มรื่น เพื่อให้ผู้เรียนได้ใกล้ชิดและเรียนรู้จากธรรมชาติ ก่อตั้งโดย รศ.ประกายภัทร นิยม และปุษนิย บุคคลสำคัญในวงการศึกษายของไทย เช่น ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ศาสตราจารย์กิติคุณสุมน อมรวิวัฒน์ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง พร้อมทั้งนักการศึกษาและปราชญ์ชาวบ้านอีกหลายท่าน โดยจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 มีผู้เรียนจำนวน 1,400 คน เปิดดำเนินการจวบจนถึงปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 21 ปี

2) โรงเรียนเซียงคำคริสเตียน

โรงเรียนเซียงคำคริสเตียนเป็นโรงเรียนเอกชนของมูลนิธิในศาสนาคริสต์ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อ 28 เมษายน 2552 เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 มีผู้เรียน 120 คน มีครู 23 คน ตั้งอยู่ที่ตำบลเซียงบาน อำเภอเซียงคำ จังหวัดพะเยา มีชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียน คือ หมู่บ้านปางวัวและหมู่บ้านสบแวน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์และมีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย เช่น พื้นเมือง ไตยวน ไทลื้อ ไทยอีสาน ลาว เมียน (เย้า) ม้ง (แม้ว) จีน ไทใหญ่ เผ่าอาข่า เผ่ามูเซอ และชนเผ่าประกาศะญอ (กะเหรี่ยง) ประชากรส่วนมากมีอาชีพทำเกษตรกรรมและทำนาเนื่องจากสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำนา และยังเป็นอาชีพที่สืบสานต่อกันจากรุ่นบุรุษ บางส่วนมีการอพยพไปทำงานที่อื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ลักษณะของชุมชนเป็นหมู่บ้านและพื้นที่ป่าขนาดใหญ่ มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่

น้ำตกภูซาง วัดนันทาราม วัดศรีโคมคำ และคริสตจักรชัยบริบูรณ์ โรงเรียนเชียงคำคริสเตียนมีจุดกำเนิดจากความต้องการที่จะให้การศึกษาแก่เด็กกำพร้าในบ้านร่มเย็นและชุมชน ก่อตั้งโดย มูลนิธิพันธกิจสัมพันธ์เมตตาซึ่งมี มีท่านศาสนาจารย์.ดร.วิรัช โกแวร์ เป็นผู้ก่อตั้งมูลนิธิ โดยความร่วมมือจากชาวคริสเตียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ครูส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ ในขณะที่ผู้เรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เปิดดำเนินการจวบจนถึงปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 11 ปี

3) โรงเรียนศรีเทพบาล

โรงเรียนศรีเทพบาล ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านกอก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ใ้ได้รับอนุญาตจัดตั้ง เมื่อปีการศึกษา 2501 โดยนายมโหสถ อาจศิริ เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งบิดาของตน คือ หลวงศรีเทพบาล (ทองอิน อาจศิริ) อดีตกรมการเมืองจัตุรัส เปิดสอนระดับชั้นเตรียมอนุบาลถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 มีจำนวนผู้เรียน 728 คน จำนวนครูและบุคลากร 40 คน เปิดดำเนินการจวบจนถึงปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 62 ปี

4) โรงเรียนปริยัติรังสรรค์

โรงเรียนปริยัติรังสรรค์เป็น โรงเรียนเอกชนในการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา (วัดกุฎีดาว) ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่จำนวน 5 ไร่ 1 งาน 22 ตารางวา ใ้ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อปี เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2492 โดยมีพระครูปริยัตยานุโยค เป็นผู้ก่อตั้ง เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2562 มีจำนวนผู้เรียน 3,200 คน จำนวนครูและบุคลากร 165 คน เปิดดำเนินการจวบจนถึงปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 71 ปี

5) โรงเรียนศรีรัตนวิทยา

โรงเรียนศรีรัตนวิทยา ตั้งอยู่ที่ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีเนื้อที่ 7 ไร่ 3 งาน ใ้ได้รับจัดตั้งเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2501 โดยนางมานิดา ตรีวิมล เป็นผู้ก่อตั้ง เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 มีจำนวนผู้เรียน 249 คน จำนวนครูและบุคลากร 15 คน สภาพชุมชนรอบบริเวณ โรงเรียนมีลักษณะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม แหล่งการค้าและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ สามชุกตลาดร้อยปี มีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คือ หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย อนุสรณ์ดอนเจดีย์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี มีวัดที่ใกล้เคียง เช่น วัดวิมลโภคาราม วัดสามชุก วัดลาดสิงห์ และวัดคลองขอม เปิดดำเนินการจวบจนถึงปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 62 ปี

6) โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิถยามูลนิธิ

โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิถยามูลนิธิ เป็น โรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ใ้ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อวันที่

12 กันยายน พ.ศ. 2512 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 มีจำนวนผู้เรียน 2,040 คน จำนวนครูและบุคลากร 115 คน โรงเรียนจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นเงินอุดหนุนรายหัว ร้อยละ 100 โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนมุสลิม เป็นชุมชนใกล้เมืองใหญ่ มีการคมนาคมสะดวกมาก เพราะมีทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงเทศบาลผ่านด้านหน้าและด้านข้างของโรงเรียน ประชากรในชุมชนประมาณร้อยละ 90 นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและรับจ้างทั่วไป มีสถานที่สำคัญคือ เทศบาลเมืองคลองแห สวนสาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่ เปิดดำเนินการจวบจนถึงปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 51 ปี

สรุปได้ว่า โรงเรียนทั้ง 6 แห่งเป็นโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้งอยู่กับชุมชนมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน มีอายุการก่อตั้งเฉลี่ย 46 ปี ซึ่งยังสามารถดำรงกิจการอยู่ได้ท่ามกลางสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีโรงเรียนเอกชนหลายโรงเรียนที่ได้ทยอยปิดตัวลงด้วยสาเหตุต่าง ๆ อยู่เรื่อยมา และมีการนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนา อุดมการณ์ และปรัชญาการศึกษาของผู้ก่อตั้งมาเป็นหลักของการบริหารโรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.1.1.2 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนตามภูมิภาค ขนาดกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาได้จากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (1970) คือจำนวน 350 โรงเรียน ซึ่งผู้ที่ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครู โรงเรียนละ 2 คน ใช้แบบสอบถามจำนวน 700 ฉบับ โดยส่งทางไปรษณีย์

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีสภาพสมบูรณ์คืนกลับมาเป็นจำนวน 582 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.14 เมื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาจำแนกข้อมูลส่วนบุคคลตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนปัจจุบัน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=582)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	167	28.71
หญิง	415	71.29
อายุ		
20 -30 ปี	78	13.43
31 -40 ปี	120	20.57
41 -50 ปี	178	30.57
51 -60 ปี	106	18.29
มากกว่า 60 ปี	100	17.14
วุฒิกการศึกษา		
ปริญญาตรี	344	59.14
ปริญญาโท	229	39.43
ปริญญาเอก	8	1.29
อื่น ๆ (ป.กศ.สูง)	1	0.14
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (n=291)		
ไม่เกิน 5 ปี	42	7.15
6 – 10 ปี	44	7.57
11 - 15 ปี	68	11.71
16 - 20 ปี	33	5.71
21 - 25 ปี	37	6.29
มากกว่า 26 ปี	67	11.57

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=582)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในหน้าที่ครู (n=291)		
ไม่เกิน 5 ปี	50	8.56
6 – 10 ปี	55	9.43
11 - 15 ปี	49	8.43
16 - 20 ปี	47	8.14
21 - 25 ปี	42	7.14
มากกว่า 26 ปี	48	8.29
ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาแห่งนี้		
ไม่เกิน 5 ปี	114	19.57
6 – 10 ปี	118	20.28
11 - 15 ปี	113	19.44
16 - 20 ปี	82	14.14
21 - 25 ปี	63	10.71
มากกว่า 26 ปี	92	15.86

พบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

- 1) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น (1) เพศชาย ร้อยละ 28.71 และเป็น (2) เพศหญิง ร้อยละ 71.29
- 2) ผู้ตอบแบบสอบถามมี (1) อายุระหว่าง 20– 30 ปี ร้อยละ 13.43 (2) อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 20.57 (3) อายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 30.57 (4) อายุระหว่าง 51 – 60 ปี ร้อยละ 18.29 และ (5) อายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 17.14
- 3) ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษา (1) ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59.14 (2) ระดับปริญญาโท ร้อยละ 39.43 (3) ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 1.29 และ (4) ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 0.14
- 4) ประสบการณ์ของผู้บริหาร (1) ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 7.15 (2) 6– 10 ปี ร้อยละ 7.57 (3) 11– 15 ปี ร้อยละ 11.71 (4) 16– 20 ปี ร้อยละ 5.71 (5) 21– 25 ปี ร้อยละ 6.29 และ (6) มากกว่า 26 ปี ร้อยละ 11.57

5) ประสิทธิภาพของครู (1) ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 8.56 (2) 6– 10 ปี ร้อยละ 9.43 (3) 11– 15 ปี ร้อยละ 8.43 (4) 16– 20 ปี ร้อยละ 8.14 (5) 21– 25 ปี ร้อยละ 7.14 และ (6) มากกว่า 26 ปี ร้อยละ 8.29

6) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนปัจจุบัน (1) ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 19.57 (2) 6– 10 ปี ร้อยละ 20.28 (3) 11– 15 ปี ร้อยละ 19.44 (4) 16– 20 ปี ร้อยละ 14.14 (5) 21– 25 ปี ร้อยละ 10.71 และ (6) มากกว่า 26 ปี ร้อยละ 15.86

4.1.2 ภาพรวมของสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.1.2.1 ภาพรวมของสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 อยู่บ้างแล้ว เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการสภาพจริงในชุมชน

“มีการพานักเรียนไปตรวจดูความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง พุศุคยวเคราะห์สาเหตุ และร่วมกันหาวิธีแก้ไข”

“มีการพาไปดูการจัดการขยะที่นำไปผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า”

“นำนักเรียนสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายบริเวณโรงเรียน และให้ไปทำต่อที่บ้าน”

“การแยกขยะเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ซ้ำ หรือขายต่อให้ร้านรับซื้อของเก่า”

มีการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพของคนในชุมชน เช่น การเชิญผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามาให้ความรู้ และผู้เรียนก็ได้ฝึกปฏิบัติลงมือทำ

ด้านการบริหารงบประมาณ โรงเรียนส่วนใหญ่มีงบประมาณที่ใช้บริหารจัดการไม่เพียงพอ เนื่องจากเงินอุดหนุนที่ได้รับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของโรงเรียน แม้ว่าจะมีการใช้งบประมาณอย่างสมเหตุและผลแล้ว งบประมาณที่ได้รับอุดหนุนมาจากการคำนวณจำนวนนักเรียนที่มีแนวโน้มที่ลดลง ขณะที่เงินเดือนของครูเป็นงบประมาณที่มาก เนื่องจากจำนวนครูยังคงที่เพราะโรงเรียนต้องจัดครูให้ครบชั้นเรียน โรงเรียนจึงทำกิจกรรมเพื่อสังคมที่เน้นหนักไปในด้านของวิชาการ การให้บริการด้านสถานที่ และการให้ความร่วมมือกับชุมชนด้านต่าง ๆ มากกว่าการช่วยเหลือทางการเงิน บางโรงเรียนมีค่าธรรมเนียมการเรียนคงค้างที่ต้องเรียกเก็บจากผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้เป็นปัญหาด้านการเงินของโรงเรียน

“โรงเรียนมีค่าเทอมที่เก็บไม่ได้สูงถึงสามล้านบาท”

“ผู้ปกครองอยากให้เข้ามาเรียนกับเราเพราะ โรงเรียนของเราเรียนฟรี 100% บางครั้งเราจึงไม่ได้มีการเรียกเก็บเงินใด ๆ จากผู้ปกครองเลย”

“เด็กก็ลดลง ครูก็มีเท่าเดิม บางคนอยู่กับโรงเรียนมานาน ไม่รู้ว่าถ้าออกจากงานไปทำอะไร”

“ถ้าเลือกที่จะจ่ายเงินชดเชยจากการเลิกจ้าง ก็คนละ 10 เดือน ก็ไม่รู้ว่าจะไปหาเงินที่ไหนมาจ่ายให้เขา”

ด้านการบริหารบุคคล โรงเรียนมีการสรรหาครูที่มีวุฒิการศึกษา มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ครูทุกโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งการอบรมทางออนไลน์ และการอบรมนอกสถานที่ ซึ่งโรงเรียนจะเป็นผู้ส่งครูไปอบรมและดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการอบรม ในการบริหารองค์กรเป็นแบบโครงสร้างการบริหาร ซึ่งถ้ามีบุคลากรมากก็จะมีโครงสร้างที่แข็งแรงและเป็นระเบียบกว่าโรงเรียนที่มีบุคลากรที่น้อยกว่าซึ่งโครงสร้างจะมีลักษณะยืดหยุ่น ส่วนใหญ่ในโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์แบบครอบครัว และวัฒนธรรมไทยที่ผู้น้อยให้ความเคารพผู้ใหญ่เสมือนพี่ป้าน้าอา

ด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่เสมอ โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน จนกลายเป็นเนื้อเดียวกัน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้ชุมชนได้ทราบอยู่ตลอดเวลา และโรงเรียนจะร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เสมอ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคระเทศไทย 4.0

สภาพการบริหารโรงเรียนเอกชน	\bar{x}	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
การบริหารวิชาการ	3.97	0.46	มาก	3
การบริหารงบประมาณ	3.84	0.58	มาก	4
การบริหารบุคคล	4.45	0.66	มาก	1
การบริหารทั่วไป	4.16	0.48	มาก	2
รวม	4.11	0.55	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.45$) รองลงมา คือ การบริหารทั่วไป ($\bar{x} = 4.16$) และการบริหารวิชาการ ($\bar{x} = 3.97$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การบริหารงบประมาณ ($\bar{x} = 3.84$) แปลผลได้ว่า โรงเรียนเอกชนมีการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 อยู่แล้วในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติจากมากไปน้อยดังนี้ 1) การบริหารบุคคล 2) การบริหารทั่วไป 3) การบริหารวิชาการ และ 4) การบริหารงบประมาณ ตามลำดับ

4.1.2.2 ภาพรวมของแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านการบริหารวิชาการ มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทันยุค ทันสมัย โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและความต้องการของสังคมมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงโดยบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนจึงจะเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นวิถีชีวิตหรืออัตลักษณ์ของผู้เรียนซึ่งจะสะท้อนออกมาเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนด้วย 2) จัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบทั่วกัน 3) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตอบสนองกับความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 4) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา รวมถึงการเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นวิทยากรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม 5) กำหนดให้อัตลักษณ์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น 6) บูรณาการเนื้อหาสาระของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา หรือวิทยาศาสตร์และปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนและระดับที่กว้างออกไป 7) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเรียนรู้ 8) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยเป็นผู้ผลิต (Production) มีความคิดสร้างสรรค์โดยการสร้างองค์ความรู้ชิ้นงาน หรือนวัตกรรมต่างๆ

ด้านการบริหารงบประมาณ มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) ผู้บริหารจัดการงบประมาณ เพื่อบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทนใน โรงเรียน 2) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม 3) โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน 4) บริหารการเงินตามหลักวิชา ใช้จ่ายงบประมาณด้วยความมีเหตุและมีผล พอประมาณ และคุ้มค่า เพื่อให้มีสภาพคล่องทางการเงิน 5) กำหนดค่าธรรมเนียมการเรียนที่พอดีกับค่าใช้จ่าย ซึ่งไม่ควรต่ำเกินไปจนขาดทุนและไม่ควรสูงเกินไปซึ่งอาจจะเป็นภาระแก่ผู้ปกครอง 6) กำหนดมาตรการเพื่อจูงใจให้ผู้ปกครองชำระค่าธรรมเนียมการเรียนตรงเวลารวมถึงการผ่อนปรนเงื่อนไขและกฎกติกาต่าง ๆ 7) แสวงหาเครือข่ายการกุศลหรือจิตอาสาที่สามารถสนับสนุนกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน และ 8) จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสรรหาสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมสำเร็จรูป และเทคโนโลยี การจัดทำห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดเตรียมเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นต้น

ด้านการบริหารบุคคล มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรให้มีความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นผู้มีจิตสาธารณะและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 2) โรงเรียนส่งเสริมการจ้างแรงงานในชุมชนมาเป็นบุคคลสนับสนุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน 3) จัดอัตรากำลังของครูและบุคลากรให้เหมาะสมและเพียงพอกับภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน 4) เปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบของครูและบุคลากรที่สูงอายุให้เหมาะสมกับสุขภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล 5) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน 6) พัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีนิสัยของการเป็นผู้ผลิต สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี และมีความคิดสร้างสรรค์ และ 7) กำหนดให้ครูดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และให้ความเอาใจใส่แก่ผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

ด้านการบริหารทั่วไป มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรรยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา และกำหนดนโยบายให้เป็นโรงเรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 2) โรงเรียนส่งเสริมบรรยากาศประชาธิปไตยเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี 3) โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระ ตามความถนัด ความสนใจ และกำลังความสามารถของตน 4) สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อ

ประโยชน์สังคม 5) มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น การจัดบริการวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การพัฒนาทักษะทางภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีให้กับชุมชน 6) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการร่วมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็ก 7) สร้างความร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชน สถานประกอบการ หรือปราชญ์ชาวบ้านในการฝึกทักษะอาชีพให้แก่เด็กและชุมชน 8) ครูควบคุมดูแลเอาใจใส่กับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน คัดกรองความเสี่ยงของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ผู้เรียนเมื่อมีปัญหา รวมทั้งประสานกับผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องการเรียนและทักษะทางสังคม 9) ประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ เช่น ตำรวจ นักจิตวิทยา ผู้สอนศาสนา และนักสังคมสงเคราะห์ ในการดูแลผู้เรียนที่อยู่กลุ่มเสี่ยง และ 9) จัดพื้นที่การเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตนให้แก่ชุมชน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0

แนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชน	\bar{x}	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
การบริหารวิชาการ	4.04	0.51	มาก	2
การบริหารงบประมาณ	3.74	0.52	มาก	3
การบริหารบุคลากร	3.58	0.64	มาก	4
การบริหารทั่วไป	4.07	0.48	มาก	1
รวม	3.86	0.54	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ($\bar{x} = 4.07$) รองลงมา คือ การบริหารวิชาการ ($\bar{x} = 4.04$) และการบริหารงบประมาณ ($\bar{x} = 3.74$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การบริหารบุคลากร ($\bar{x} = 3.58$) แปลผลได้ว่า โรงเรียนเอกชนมีความต้องการแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในระดับมาก โดยมีความต้องการแนวทางการ

บริหารจากมากไปน้อยดังนี้ 1) การบริหารทั่วไป 2) การบริหารวิชาการ 3) การบริหารงบประมาณ และ 4) การบริหารบุคคล ตามลำดับ

4.1.3 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.1.3.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ทุกโรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางจากกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก และบูรณาการสอดแทรกคุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจงของโรงเรียนและท้องถิ่นโดยการบูรณาการเข้าเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งพบว่า 1) เนื้อหาสาระของหลักสูตรแกนกลางที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ หน้าที่พลเมือง คุณธรรม ศีลธรรม การปกครองระบอบประชาธิปไตย สิ่งแวดล้อมศึกษา เศรษฐศาสตร์ และ 2) เนื้อหาสาระของหลักสูตรแกนกลางที่เกี่ยวข้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาการคำนวณ สะเต็มศึกษา ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิศาสตร์ การงานอาชีพ และ 3) กิจกรรมผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม ชมรม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์และ

“โรงเรียนเซิงคำคริสเตียน ต้องการให้ผู้เรียนมีบุคลิกลักษณะ 12 ประการตามแบบอย่างของพระเยซูคริสต์ ดังนี้ 1)การเคารพผู้ใหญ่ 2)การเชื่อฟัง 3)การขอบพระคุณ 4)การรู้จักควบคุมตนเอง 5)ความมั่นใจตนเอง 6)ความซื่อสัตย์ 7)การเป็นมิตร 8)ความเต็มใจช่วยเหลือ 9)ความรักและความเมตตากรุณา 10)ความขยัน 11)ความมีระเบียบ และ 12)ความคิดริเริ่มหาหนทาง”

“โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิถยามูลนิธิ จะมุ่งเน้นการทำความเคารพ การทักทายด้วยการสวัสดี และการแต่งกายตามหลักการอิสลามเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม มีมารยาท มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำหลักคำสอนของศาสนาอิสลามไปใช้ในชีวิตประจำวัน”

2. การจัดการเรียนรู้เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่าโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center Learning) อยู่บ้างแล้ว เช่น การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบถามตอบ การสอนตามรูปแบบ CIPPA การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบทดลอง การสอนแบบโครงการ การสอน

แบบแบ่งกลุ่มทำงาน เป็นต้น ทั้งนี้การสอนดังกล่าวจะเป็นวิธีการที่ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน และสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ได้

“มีการพานักเรียนไปดูแปลงข้าวในชุมชน ได้เห็นกระบวนการตั้งแต่การไถนา ดำนา จนถึงการเก็บเกี่ยว นักเรียนมีความรู้ในเรื่องข้าวมากขึ้น”

“มีการเรียนรู้เรื่องการปลูกผักสวนครัว ซึ่งเมื่อผักโตจนได้ช่วงการเก็บแล้ว นักเรียนก็จะนำผักไปประกอบอาหารภายในห้องครัวของโรงเรียน ให้เพื่อน ๆ รับประทาน เด็กก็จะเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ลงมือทำ”

“ผลผลิตจากการเรียนอาชีพของโรงเรียน ส่วนใหญ่จะเป็น ของใช้ในครัวเรือน ได้แก่ สบู่ น้ำยาซักผ้า น้ำยาล้างจาน น้ำหมักชีวภาพ และการจักสาน หรือการประกอบอาหาร เช่น ขนมไทย เบเกอรี่ น้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร การทำไข่เค็ม และการปลูกพืชผักสวนครัว”

“บางครั้งมีการนำสิ่งของเหลือใช้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยให้ประดิษฐ์เป็นของเล่น ของใช้ ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของสิ่งของและลดการสร้างขยะที่เกิดขึ้นด้วย เช่น การนำกล่องลังมาทำเป็นหุ่นยนต์ การประดิษฐ์กระเป๋าหรือที่รองแก้วจากถุงนมโรงเรียน การนำขวดพลาสติกมาทำโครงการเรื่องปอดเทียม ”

“การพานักเรียนไปดูการทำน้ำมันไบโอดีเซลที่มหาวิทยาลัย”

3. งานวัดและประเมินผลความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า มีการใช้วิธีการประเมินความรู้นักเรียนที่หลากหลาย เช่น การทำแบบทดสอบ การปฏิบัติให้ดู การทำชิ้นงานให้สำเร็จ การประเมินผลในแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Kahoot หรือ Google Classroom

4. งานสื่อและเทคโนโลยีเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งในขณะที่มีการเก็บข้อมูลการวิจัยได้เกิดสถานการณ์โรคระบาดโควิด -19 ส่งผลให้ทุกโรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้ จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้เป็นแบบออนไลน์ ซึ่งครูจะใช้รูปภาพหรือวิดีโอเป็นสื่อการสอน ใช้การประชุมแบบ Video Conference เพื่อสนทนาถามตอบได้ สามารถประเมินผลด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้นได้เอง ส่วนใหญ่ครูจะประยุกต์ใช้งานจากแอปพลิเคชันของ Google เป็นหลัก เพราะว่ามีหลายแอปพลิเคชันที่หลากหลายการทำงาน

“ครูต้องนำคุณสมบัติของแต่ละแอปพลิเคชันทางการศึกษาต่าง ๆ หรือโปรแกรมที่มีจุดเด่นที่เชื่อเชิญให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนและสนุกไปกับการเรียนรู้ เช่น การสุ่มหมายเลขประจำตัวเด็ก การสร้างตัวเล็อกปรนัยเพื่อแข่งขัน การประชุมถ่ายทอดการเรียนออนไลน์ การดูวิดีโอจาก YouTube ร่วมกัน”

5. งานภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า 1) มีการนำปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่มีความสามารถเข้ามาร่วมเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน 2) การเชิญผู้ที่มีความรู้เพื่อมาแนะนำอาชีพที่เป็นโอกาสและความต้องการของตลาดแรงงานตามนโยบายประเทศไทย 4.0

6. งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้ใช้อย่างหลากหลาย ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นเอกสาร คือ ห้องสมุด มุมอินเทอร์เน็ต มุมหนังสือ และป้ายนิเทศ 2) แหล่งเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สวนสัตว์ในโรงเรียน โรงเพาะเลี้ยงไส้เดือน และโรงแยกขยะ 3) แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร เช่น แปลงนา สวนเกษตร ตลาดในโรงเรียน สวนผักคนเมือง และบ่อเลี้ยงปลา

“ผลผลิตที่ได้จากโครงการ นักเรียนก็จะนำมาจำหน่ายที่ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน ซึ่งก็มีชุมชนเกษตรรอบโรงเรียนก็มาจำหน่ายด้วย ให้ผู้ปกครองหรือผู้ที่สนใจนำผักปลอดสารพิษไปรับประทาน”

“ตลาดสินค้ามือสองเพื่อให้นักเรียนนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว เมื่อแล้ว มาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ดีกว่าเอาไปทิ้งเป็นขยะ”

“นักเรียนที่ทานอาหารไม่หมดแล้วเหลือ แม่บ้านก็จะนำไปหมักทำปุ๋ยโรงหมักปุ๋ยที่ไว้ใช้ในโรงเรียนต่อไป ประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้ไปได้มากพอสมควร”

4) แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่น ป่าชุมชน น้ำตก แม่น้ำลำคลอง และภูเขา 5) แหล่งเรียนรู้ที่จัดขึ้นในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑสถาน หอสมุดประชาชน และสวนสาธารณะ และ 6) แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เครื่องข่ายสังคมออนไลน์ คอร์สออนไลน์ และ YouTube

7. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา พบว่า มีหลายฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่

“การส่งครู ไปเป็นคณะกรรมการทำงานต่าง ๆ ในเครือข่าย เมื่อมีการขอความร่วมมือ”

1) เครือข่ายการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษา สถาบันการศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา

“กลุ่มโรงเรียนในชุมชนมักจะจัดการประกวดแข่งขันในระดับต่าง ๆ ในนิทรรศการวิชาการของโรงเรียนอื่น โรงเรียนก็จะร่วมแทบทุกครั้ง”

“โรงเรียนเปิดให้มีการเยี่ยมชมเพื่อศึกษาดูงานการจัดการศึกษาของ โรงเรียนของโรงเรียนอยู่เสมอ”

2) เครือข่ายของบริษัทห้างร้าน และสถานประกอบการ โดยการจัดกิจกรรมที่มีสาระและความบันเทิงให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการขาย เช่น การแสดงละครนิทาน การจัดเกมส์ พร้อมแจกสินค้าให้ทดลองใช้ 3) เครือข่ายที่ส่งเสริมทักษะชีวิต เช่น สถานับเพลิงเข้ามาให้ความรู้เรื่อง

อัคริภัย ฝึกซ้อมการหนีไฟ ตำรวจอบรมเรื่องยาเสพติด ความปลอดภัยบนท้องถนน 4) เครือข่าย สิ่งแวดล้อม เช่น สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอ สำนักงาน อบต. สำนักงานเทศบาล ในการสอดส่อง และทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย การป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน การจัดการขยะ การพัฒนา แหล่งน้ำ 5) เครือข่ายสาธารณสุข เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล คลินิก มาให้ความรู้ความเข้าใจ เรื่องโรคติดต่อ การตรวจประเมินมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร และการฉีดวัคซีนของเด็กในวัยเรียน 6) เครือข่ายวัฒนธรรม ได้แก่ วัด มัสยิด โบสถ์คริสต์ ในการนำหลักธรรมคำสอนมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน การปฏิบัติตามศาสนพิธี มารยาทและธรรมเนียมปฏิบัติ “คริสตชนจากต่างประเทศ ทำกิจกรรมอวยพรเด็ก ๆ ที่โรงเรียนด้วยเกมและเพลงเรื่องราวของพระเยซูและความหมายที่แท้จริง ของคริสต์มาส”

ขณะที่ปัญหาของงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นั้น พบว่า 1) นักเรียนบางส่วนขาดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้ 2) แม้ผู้เรียนจะมี อุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต แต่ก็จะมีมักจะใช้ด้านความบันเทิงมากกว่าการแสวงหาความรู้ 3) ผู้เรียนมักไม่มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ที่มากพอ ต้องมีผู้ปกครองคอยดูแลอยู่ใกล้ ๆ 4) ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนออนไลน์ และ 5) ครูขาดทักษะในการใช้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลจากแบบสอบถามถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาของงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.4 สภาพปัจจุบันและปัญหาของงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

สภาพการบริหารงานวิชาการ	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครูบูรณาการแนวคิด ประเทศไทย 4.0 และความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.95	0.22	มากที่สุด	1
2. ครูจัดการเรียนรู้ผ่านทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.20	0.48	ปานกลาง	14
3. ครูบูรณาการเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา หรือวิทยาศาสตร์	4.25	0.60	มาก	6

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการ	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
4. ครูเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นวิทยากรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม	4.05	0.36	มาก	10
5. ครูจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโครงการหรือโครงงาน เน้นการวิเคราะห์ การสร้างสิ่งประดิษฐ์ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน	4.13	0.72	มาก	8
6. ครูใช้สื่อทางสังคม (Social Media) และสื่อการเรียนรู้ E-Learning และ Edutainment สำหรับผู้เรียนและชุมชนในการพัฒนาตนให้ทันยุคประเทศไทย 4.0	4.22	0.44	มาก	7
7. ผู้บริหารและครูเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุและภูมิปัญญาเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่น การเป็นวิทยากร ที่ปรึกษา หรือคู่คิดคู่ปรึกษา (บัดดี้) ในการทำโครงการร่วมกับผู้เรียน	3.86	0.58	มาก	11
8. ครูพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรในโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และสาธิตทางการเกษตรให้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครองที่สนใจ	3.28	0.48	ปานกลาง	12
9. ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลให้จำนวนผู้เรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	4.70	0.64	มากที่สุด	3
10. อัตลักษณ์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	4.12	0.32	มาก	9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการ	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
11. ผู้บริหารให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สัญญาณไวไฟ (Wi-Fi) เพื่อให้ผู้เรียนและ ชุมชนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัย	4.77	0.54	มากที่สุด	2
12. ครูมีการให้ความรู้ด้านสุขภาวะและโภชนาการ มีการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ การเฝ้าระวังโรคติดต่อแก่ชุมชน	4.59	0.86	มากที่สุด	4
13. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สอง รวมทั้งให้คนต่างด้าวเรียนรู้ภาษาไทย	2.99	0.40	ปานกลาง	15
14. ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้การเตรียมตัว รับมือกับภัยธรรมชาติ	3.21	0.32	ปานกลาง	13
15. ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมประเพณี รวมกลุ่ม ความสามัคคี สมานฉันท์ ความเป็นปึกแผ่น ของคนในสังคม จัดกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน	4.36	0.24	มาก	5
16. ครูและผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหา รายได้หรือขอรับบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อนำไป ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคม	2.98	0.12	ปานกลาง	16
รวม	3.97	0.46	มาก	

พบว่า การบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) และมีค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.46 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลำดับที่ 1 ผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครูบูรณาการแนวคิดประเทศไทย 4.0 และความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.95$) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สัญญาณไวไฟ (Wi-Fi) เพื่อให้ผู้เรียนและชุมชนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัย ($\bar{x} = 4.77$) และลำดับที่ 3 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลให้จำนวนผู้เรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 4.70$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ ครูและผู้เรียนร่วมกัน

จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหารายได้หรือขอรับบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ในสังคม ($\bar{x} = 2.98$)

4.1.3.2 แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. โรงเรียนต้องนำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและความต้องการของสังคมมาบูรณาการเข้ากับหลักสูตรของสถานศึกษา ในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้ปัญหาของสังคมเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ในขณะที่สังคมก็ได้ต้องการความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม วิธีแก้ไขปัญหามาจากการเรียนรู้ ค้นคว้า วิจัย ทดลองของผู้เรียนเช่นกัน อีกทั้งเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นวิถีชีวิตหรืออัตลักษณ์ของผู้เรียน และเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนอีกด้วย

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อเป็นเป้าหมายปลายทางของการพัฒนาผู้เรียนที่ควรมีลักษณะ ดังนี้ (1) ผู้เรียนจะมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ (2) ผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อครอบครัว เข้าใจในหลักของความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น หลักธรรมาภิบาล ความเสมอภาคและเท่าเทียม ความเป็นธรรม สิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน (3) ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้ในวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (4) ผู้เรียนจะมีทักษะชีวิต ในยุคปัจจุบันและทักษะอาชีพที่ตนสนใจและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 อาจจะจำแนกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ 1) กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม 2) กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต 3) กิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 4) การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 5) การเรียนวิทยาการคำนวณ และ 6) การเรียนสะเต็มศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ 1) กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การใช้จ่ายอย่างประหยัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมธนาการความดีเพื่อสะสมคะแนนความดีที่ได้ทำในแต่ละวัน การมีระเบียบวินัยการเคารพต่อกฎกติกาของสังคม กิจกรรมค่ายคุณธรรม กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต เช่น การรู้เท่าทันกลโกงหรือมิจฉาชีพ การจัดการความเครียด การรู้จักตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นบนความแตกต่างที่หลากหลาย การป้องกันตัวจากอันตรายต่าง ๆ และการเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด 3) กิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม การตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม เช่น การแยกขยะ การจัดการขยะ (ลดการใช้ ใช้ซ้ำ และการนำกลับไปสร้างใหม่) การรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้า กระจกน้ำ ก่อลงข้าวหรือปิ่นโต แก้วเก็บอุณหภูมิเพื่อเป็นการลดขยะพลาสติกที่มีมากขึ้น

การกำจัดลูกน้ำยุงลาย การใช้สิ่งของต่างให้คุ้มค่างานได้ประโยชน์สุดท้าย เช่น กระดาษทั้งสองด้าน การใช้ดินสอจนหมดแท่ง การนำน้ำที่ล้างจานไปรดน้ำต้นไม้บริเวณ โรงเรียน การนำสิ่งเหลือใช้มาประดิษฐ์สิ่งของ นอกจากประหยัดเงินแล้วยังเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนด้วยการรณรงค์ให้แม่น้ำลำคลองสะอาด การเรียนรู้โครงการสิ่งแวดล้อม การปลูกต้นไม้ในชุมชน การหมักปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ การนำเศษอาหารไปเลี้ยงปลาในบ่อ โครงการเดินทางทางเดียวกันก็ไปด้วยกันเป็นโครงการที่ต้องการลดมลพิษทางอากาศ เช่น ควัน ไอเสียจากรถยนต์ การสิ้นเปลืองพลังงานน้ำมัน ในขณะที่ผู้เรียนที่บ้านไม่ได้อยู่ไกลจากโรงเรียนบ้าง ก็จะเดินเท้ามาโรงเรียน นอกจากทำเพื่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนได้รู้จักกับเพื่อนร่วมทางและหากได้เดินเท้าก็จะได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัว 4) การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในปัจจุบันภาษาอังกฤษทวีความสำคัญมากในการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเรียนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นอกเหนือจากการสอนโดยครูคนไทยที่จบวิชาเอกภาษาอังกฤษแล้ว โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีการสอนภาษาอังกฤษโดยครูต่างชาติส่วนใหญ่มาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศแอฟริกาใต้ รวมถึงประเทศกานา ประเทศเคนยา ประเทศอินเดีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย เป็นต้น มีการเรียนภาษาอังกฤษทุกวัน อย่างน้อยวันละ 1 คาบเรียน บางโรงเรียนมีการจัดโปรแกรมห้องเรียนที่เน้นภาษาอังกฤษ เช่น ห้องหลักสูตรภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (Intensive English Program : IEP) ที่ต้องจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษมากกว่า 5 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการใช้ภาษาอังกฤษต้องอยู่ในระดับ B2 (ระดับกลางสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน CEFR) ซึ่งผู้เรียนสามารถสื่อสาร เรียนรู้ และทำงานในสภาพแวดล้อมหรือในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักได้ โดยโรงเรียนสามารถเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มได้ตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) นอกจากนี้การเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนซึ่งมีภาษาราชการ 11 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย (ประเทศไทย) ภาษาเขมร (ประเทศกัมพูชา) ภาษาพม่า (ประเทศพม่า) ภาษาลาว (ประเทศลาว) ภาษาเวียดนาม (ประเทศเวียดนาม) ภาษามาลาเซีย (ประเทศมาเลเซีย บรูไน) ภาษาอินโดเนเซีย (ประเทศอินโดเนเซีย) ภาษาฟิลิปปิน โน (ประเทศฟิลิปปินส์) ภาษาทมิฬ (ประเทศสิงคโปร์) ภาษาจีนกลาง (ประเทศสิงคโปร์) และภาษาอังกฤษ (ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์) 5) วิทยาการคำนวณ (Computing science) วิทยาการคำนวณ เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถคิดเชิงคำนวณ (Computational thinking) มีความรู้ขั้นต้นทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology) และมีการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสาร (Media and information literacy) (สรวุฒทองธรรมมา, 2562, น. 4) และ 6) สะเต็มศึกษา คือ แนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ใน

4 สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และการทำงาน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม แก้ปัญหา และการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ พร้อมทั้งสามารถนำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้

4. จัดรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยครูควรเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดแก้ปัญหา ใช้กระบวนการกลุ่ม ส่งเสริมการใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตัวอย่างของการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) กรณีศึกษา (Case Study)

5. พัฒนาทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ที่สนองวัตถุประสงค์เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 การส่งเสริมผ่านการเรียนรู้เชิงรุก ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs x 8Cs) โดย 3Rs คือ Reading (อ่านออก), (W)riting (เขียนได้), และ (A)rithmetic's (คิดเลขเป็น) และ 8Cs ได้แก่ 1) Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา) 2) Creativity and Innovation (ทักษะการคิดสร้างสรรค์และคิดสร้างนวัตกรรม) 3) Cross-cultural Understanding (ทักษะการเข้าใจความต่างวัฒนธรรมและต่างมุมมอง) 4) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะการสร้างร่วมมือการทำงานเป็นทีม และการมีภาวะผู้นำ) 5) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ) 6) Computing and ICT Literacy (ทักษะคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) 7) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้) และ 8) Compassion (มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย) (ศุภกาญจน์ วิชานาติ, 2562)

6. กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความถนัด ความสนใจ และกำลังความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มวิเคราะห์หาสาเหตุและสาเหตุที่จะเกิดขึ้นในสังคม วางแผนทำกิจกรรมเพื่อสังคม รวมถึงมีการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียนให้สังคมได้รับรู้ด้วย

7. การสร้างชิ้นงานและนวัตกรรม กำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ มีชิ้นงาน หรือหลักฐานการเรียนรู้ และสร้างนิสัยการเป็นผู้ผลิต (Production) ทั้งองค์ความรู้ นวัตกรรมและผลิตภัณฑ์

8. ปรับตัวเพื่อเรียนรู้ได้หลายรูปแบบในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ตามรูปแบบที่หลากหลาย 5 รูปแบบ ซึ่งเสนอโดยกระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนเองไม่ได้กำหนดให้เป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ 1) On-site เป็นการเรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) 2) On-air เป็นการเรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV 3) On-demand เป็นการเรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ 4) On-line เป็นการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และ 5) On-hand เป็นการเรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิทยุ เป็นต้น

9. ครูควรส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้ 1) บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน สร้างความมั่นใจในตนเองและมุ่งทำงานให้ประสบความสำเร็จ 2) บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่ากับตนเอง และมีโอกาสที่จะผิดพลาดด้วย ซึ่งแม้ว่าผู้เรียนทำผิดก็ไม่ต้องรู้สึกกลัวและกังวลใด ๆ 3) บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูให้ความสำคัญและคุณค่ากับผู้เรียนว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง 4) บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศที่ครูมีความเข้าใจผู้เรียน แสดงออกอย่างเป็นมิตรที่คอยช่วยเหลือผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่นและสบายใจเมื่ออยู่ที่โรงเรียน 5) บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) เป็นบรรยากาศที่ครูใช้การปกครองชั้นเรียน โดยอบรมให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัยในการอยู่ในชั้นเรียน ทั้งนี้มิใช่การควบคุมอย่างเข้มงวด 6) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกปลื้มและภาคภูมิใจกับผลงานของตน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนรักในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ครูจึงควรกล่าวถึงสิ่งที่คุณเรียนทำได้คืออยู่เสมอ (ศิริวรรณ วัฒนวรชัย, 2559)

10. บริการวิชาการแก่ชุมชน โดยการพัฒนาทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีให้กับชุมชน เช่น การใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในวันหยุดหรือช่วงเวลาเลิกเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของต้น สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ หรือ โรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ การกุศล ยังมีการนำสิ่งของที่ผู้ให้มาบริจาคให้กับผู้ขาดแคลนด้วย เช่น คอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊ก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.5 แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แนวทางการบริหารด้านการบริหารงานวิชาการ	\bar{x}	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครูบูรณาการแนวคิดประเทศไทย 4.0 และความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.71	0.30	มากที่สุด	1
2. ครูจัดการเรียนรู้ผ่านทุนทางสังคมและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.09	0.48	มาก	9
3. ครูบูรณาการเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาหรือวิทยาศาสตร์	4.30	0.17	มาก	5
4. ครูเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นวิทยากรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม	4.32	0.88	มาก	3
5. ครูจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโครงการหรือโครงงาน เน้นการวิเคราะห์ การสร้างสิ่งประดิษฐ์ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน	3.90	0.39	มาก	11
6. ครูใช้สื่อทางสังคม (social media) และสื่อการเรียนรู้ E-Learning และ Edutainment สำหรับผู้เรียนและชุมชนในการพัฒนาตนให้ทันยุคประเทศไทย 4.0	4.05	0.60	มาก	10
7. ผู้บริหารและครูเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุและภูมิปัญญาเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่น การเป็นวิทยากร ที่ปรึกษา หรือคู่คิดคู่ปรึกษา (บัดดี้) ในการทำโครงการร่วมกับผู้เรียน	3.58	0.46	มาก	15

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

แนวทางการบริหารด้านการบริหารงานวิชาการ	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
8. ครูพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรในโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และสาธิตทางการเกษตรให้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครองที่สนใจ	3.89	0.58	มาก	12
9. ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลให้จำนวนผู้เรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	4.27	0.74	มาก	7
10. อัตลักษณ์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	4.31	0.32	มาก	4
11. ผู้บริหารให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สัญญาณไวไฟ (Wi-Fi) เพื่อให้ผู้เรียนและชุมชนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัย	4.19	0.82	มาก	8
12. ครูมีการให้ความรู้ด้านสุขภาวะและโภชนาการ มีการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะการเฝ้าระวังโรคติดต่อแก่ชุมชน	4.48	0.46	มาก	2
13. ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สอง รวมทั้งให้คนต่างด้าวเรียนรู้ภาษาไทย	3.59	0.62	มาก	13
14. ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้การเตรียมตัวรับมือกับภัยธรรมชาติ	3.59	0.38	มาก	13
15. ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมประเพณี รวมกลุ่ม ความสามัคคี สมานฉันท์ ความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคม จัดกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน	4.29	0.40	มาก	6
16. ครูและผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหารายได้หรือขอรับบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคม	3.06	0.62	ปานกลาง	16
รวม	4.04	0.51	มาก	

พบว่าแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) และมีค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เท่ากับ 0.51 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลำดับที่ 1 ผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครูบูรณาการแนวคิดประเทศไทย 4.0 และความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.71$) ลำดับที่ 2 ครูมีการให้ความรู้ด้านสุขภาวะและโภชนาการ มีการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ การเฝ้าระวังโรคติดต่อแก่ชุมชน ($\bar{x} = 4.48$) และลำดับที่ 3 ครูเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นวิทยากรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{x} = 4.32$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ ครูและผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหารายได้หรือขอรับบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคม ($\bar{x} = 3.06$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางจากคำถามปลายเปิด

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (N = 72)
1	ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การทำโครงการ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้เรียน	45
2	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทันยุค ทันสมัย	37
3	ส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งใหม่	34
4	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตอาสาในชุมชน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริง และเกิดการเรียนรู้ทักษะชีวิตไปพร้อมกัน	29
5	ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนและระดับที่กว้างออกไป	22

แนวทางการบริหารวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า ลำดับที่ 1 ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เช่น การทำโครงการ การส่งเสริมให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน ($f=45$) ลำดับที่ 2 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทันยุคทันสมัย ($f=37$) ลำดับที่ 3 ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ($f=34$) ลำดับที่ 4 ควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริง และเกิดการเรียนรู้ทักษะชีวิตไปพร้อมกัน ($f=29$) และ ลำดับที่ 5 ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนและระดับที่กว้างออกไป ($f=22$)

4.1.4 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.1.4.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. โรงเรียนเอกชนมีสถานะเป็นนิติบุคคล การบริหารงบประมาณต้องมีความชัดเจนและโปร่งใส มีการแยกส่วนการเงินของโรงเรียนเอง และของผู้รับใบอนุญาตออกจากกัน เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนเอง มีการตรวจสอบบัญชีจากทั้ง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

2. การได้มาของงบประมาณของโรงเรียนเอกชน มาจาก 3 แหล่งที่สำคัญ คือ 1) การได้รับอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) 2) ค่าธรรมเนียมการเรียนจากผู้ปกครอง 3) การบริจาคจากบุคคล มูลนิธิ หรือสมาคมที่สนับสนุนโรงเรียน

3. การจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งมีงบประมาณด้านวิชาการ เช่น การซื้อสื่อการเรียน การจัดพิมพ์เอกสาร แบบทดสอบ เป็นต้น งบประมาณด้านบุคลากร เช่น เงินเดือนครูและบุคลากร การพัฒนาบุคลากร สวัสดิการบุคลากร และงบประมาณด้านบริหารงานทั่วไป เช่น การปรับปรุงอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์ งานสัมพันธ์ชุมชน เป็นต้น

4. ฝ่ายงบประมาณจะพิจารณาถึงแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อกำหนดจำนวนเงินที่แต่ละฝ่ายเสนอของบมา คำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความเหมาะสม และความสำคัญเร่งด่วน เมื่อมีการใช้จ่ายงบประมาณแล้ว ผู้ใช้งบประมาณจะต้องมีเอกสารทางการเงินเพื่อส่งให้ฝ่ายบัญชีต่อไป

5. งบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นั้น มีหลายส่วนที่ใช้ ดังนี้ 1) งบเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพสนองนโยบายประเทศไทย 4.0 การลงทุนทางการศึกษาพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การลงทุนทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทน 2) โรงเรียนจัดสรรทุนการศึกษาให้ผู้เรียนที่เรียนดีแต่มีฐานะยากจน การจัดส่วนลดค่าธรรมเนียมให้กับผู้ปกครองบางส่วนที่มีปัญหาทางการเงิน 3) เงินเพื่อช่วยชุมชน เช่น เงินช่วยเหลืองานศพของผู้ยากไร้ การบริจาคเงินและสิ่งของช่วยผู้ที่ประสบภัย เช่น อัคคีภัย อุทกภัย การบริการพัดดูแลชุมชน เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องดนตรี โตะเก้าอี้ เป็นต้น

6. ปัญหาด้านงบประมาณ บางโรงเรียนมีเงินค่าธรรมเนียมการเรียนที่ไม่ได้รับการชำระจากผู้ปกครองอยู่มาก ทำให้ขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน จนอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้โรงเรียนเอกชนต้องปิดกิจการในที่สุด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.7 สภาพการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

สภาพการบริหารด้านการบริหารงานงบประมาณ	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน	3.72	0.48	มาก	5
2. ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.99	0.82	มาก	3
3. ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.66	0.26	มาก	6
4. โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	3.85	0.72	มาก	4
5. โรงเรียนมีการจัดเงินชดเชย เยียวยา และแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานอันกระทบกับผู้เรียนหรือชุมชน	4.29	0.68	มาก	1

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สภาพการบริหารด้านการบริหารงานงบประมาณ	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
6. โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ที่ปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.22	0.48	มาก	2
7. โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่นหรือที่กลุ่มชนส่วนน้อยเป็นเจ้าของ	3.15	0.62	ปานกลาง	7
รวม	3.84	0.58	มาก	

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมใน ยุคประเทศไทย 4.0 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) และมีค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับ แรก คือ ลำดับที่ 1 โรงเรียนมีการจัดเงินชดเชย เยียวยา และแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานอัน กระทบกับผู้เรียนหรือชุมชน ($\bar{x} = 4.29$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของ เครื่องใช้ที่ ปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.22$) และลำดับที่ 3 ผู้บริหารจัดการสร งบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ($\bar{x} = 3.99$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ ในท้องถิ่นหรือที่กลุ่มชนส่วนน้อยเป็นเจ้าของ ($\bar{x} = 3.15$)

4.1.4.2 แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อ สังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. โรงเรียนต้องมีการบริหารการเงินที่ดี เพื่อรักษาสภาพคล่องทางการเงิน
2. โรงเรียนกำหนดค่าธรรมเนียมที่ไม่ค่าเกินไปจน โรงเรียนไม่มีสภาพคล่องในการ ดำเนินการและไม่สูงเกินไปจนเป็นภาระทางการเงินของผู้ปกครอง โดยกำหนดมาตรการจูงใจ ผู้ปกครองในการชำระค่าเล่าเรียน เช่น การลดค่าธรรมเนียมในเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น การให้น้องคน สดุดท้องของบ้านได้เรียนฟรี การลดค่าธรรมเนียมส่งของพี่น้องจากบ้านเดียวกัน หรือการผ่อนปรน เงื่อนไขการชำระเงิน เช่น มีการทยอยผ่อนชำระค่าธรรมเนียมได้ การปรับลดหนี้
3. การจัดงบประมาณเพื่อช่วยเหลือสังคม กองทุนรับบริจาคเพื่อสงเคราะห์ผู้เรียนที่ขาด แคลน เช่น การจัดอุปกรณ์การเรียน

4. การจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการป้องกันรับผิดชอบ เสริมสร้าง อนุรักษ์และใช้อย่างมีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ในบรรยากาศที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติ

5. การจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดหาสื่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มาใช้จัดการเรียนรู้ เช่น การจัดห้องปฏิบัติการ การนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต Video on Demand และเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น

6. งบประมาณพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แนวทางการบริหารด้านการบริหารงานงบประมาณ	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารจัดการสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน	4.06	0.28	มาก	1
2. ผู้บริหารจัดการสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.50	0.74	ปานกลาง	6
3. ผู้บริหารจัดการสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของชุมชน	3.79	0.32	มาก	4
4. โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	3.97	0.58	มาก	2
5. โรงเรียนมีการจัดเงินชดเชย เยียวยา และแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานอันกระทบกับผู้เรียนหรือชุมชน	3.54	0.96	มาก	5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

แนวทางการบริหารด้านการบริหารงานงบประมาณ	\bar{x}	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
6. โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ที่ปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.89	0.34	มาก	3
7. โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่นหรือที่กลุ่มชนส่วนน้อยเป็นเจ้าของ	3.40	0.41	ปานกลาง	7
รวม	3.74	0.52	มาก	

แนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) และมีค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ลำดับที่ 1 ผู้บริหารจัดการระบบงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.06$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{x} = 3.97$) และ ลำดับที่ 3 โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ที่ ปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.87$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่นหรือที่กลุ่มชนส่วนน้อยเป็นเจ้าของ ($\bar{x} = 3.40$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางจากคำถามปลายเปิด

ตารางที่ 4.9 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (N = 72)
1	โรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉพาะ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของชุมชน	49
2	โรงเรียนควรจัดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันสมัย เพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย 4.0	32
3	โรงเรียนควรจัดงบประมาณพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านที่เป็นเป้าหมายของโรงเรียน	24
4	โรงเรียนควรรหาเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณ เช่น มูลนิธิหรือกองทุนจากต่างประเทศ หรือองค์กรด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เข้ามาดำเนินงาน	18

แนวทางการบริหารงบประมาณ ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า ลำดับที่ 1 โรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉพาะ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของชุมชน ($f = 49$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนควรจัดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันสมัย เพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย 4.0 ($f = 32$) ลำดับที่ 3 โรงเรียนควรจัดงบประมาณพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านที่เป็นเป้าหมายของโรงเรียน ($f = 24$) ลำดับที่ 4 โรงเรียนควรรหาเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณ เช่น มูลนิธิหรือกองทุนจากต่างประเทศ หรือองค์กรด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เข้ามาดำเนินงาน ($f = 18$) ตามลำดับ

4.1.5 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารบุคคลของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.1.5.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารบุคคลของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร โรงเรียนจะพิจารณารับสมัครบุคคลเข้าทำงานสอน ตามคุณสมบัติที่โรงเรียนกำหนด หรือเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด หากครูมีวุฒิการศึกษาหรือสาขาวิชาเอกไม่ตรงตามเกณฑ์ ครูก็ต้องไปศึกษาเพิ่มเติมตามที่ครูศกกำหนด

ในภายหลัง ส่วนบุคลากรสนับสนุน เช่นภารโรง แม่บ้านประกอบอาหาร ผู้ดูแลสวน ก็มักจะเป็นคนในชุมชนซึ่งสะดวกในการเดินทางมาทำงาน

2. ครูไทยที่ต้องมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำคือปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาวิชาอื่นที่มีใบประกอบวิชาชีพครู ก็ยังมีครูภาษาต่างประเทศที่เป็นชาวต่างชาติ ก็จะมาจากบริษัทจัดหาครูต่างชาติที่ผ่านการอบรมการสอนตามเกณฑ์ของคุรุสภา บางโรงเรียนก็มีครูต่างชาติมาสมัครงานเอง บางโรงเรียนมีครูอาสาที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรทางศาสนาหรือ องค์กรนอกภาครัฐ (Non-governmental Organization : NGO) ซึ่งมีทั้งประเทศที่เป็นเจ้าของภาษาและประเทศที่ไม่เป็นเจ้าของภาษา เข้ามาประจำการสอนสักกระยะหนึ่ง

3. การจัดหน้าที่ความรับผิดชอบ บางโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ครูบางคนต้องสอนหลายระดับชั้น และหลายรายวิชา ทั้งยังต้องทำงานของโรงเรียนด้านอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นควรจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับภารกิจการเรียนการสอนและเพียงพอกับชั้นเรียน

4. ขณะที่ในปัจจุบัน ปี 2565 ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” โดยจะมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในอัตราร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และคาดว่าในปี 2576 จะเข้าสู่การเป็น “สังคมสูงอายุระดับสุดยอด” คือมีสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในอัตราร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด การดูแลบุคลากรที่สูงอายุที่ทำงานกับโรงเรียนมานาน ก็ควรที่จะได้ปรับเปลี่ยนหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถและกำลังกาย เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูรุ่นใหม่ในการทำงานให้กับโรงเรียน ซึ่งไม่มีนโยบายปลดบุคลากรออกจากงาน

5. ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 การสอนออนไลน์ผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญมาก เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ครูรุ่นเก่ายังมีทัศนคติเชิงลบและความรู้ความสามารถต่อการเรียนรู้วิธีการใช้คอมพิวเตอร์

6. มีการพัฒนาบุคลากร โดย 1) การอบรมสัมมนา เปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการอบรมทั้ง In House Training การเชิญวิทยากร ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนอื่น ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการ เข้ามาบรรยายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน 2) การจัดการความรู้ มีการเผยแพร่ขยายผลความรู้และประสบการณ์ที่มีเพื่อส่งต่อให้บุคลากรในโรงเรียน 3) การนิเทศ 4) การศึกษาคูงาน และ 5) การจัด PLC ชุมชนนักปฏิบัติ มาเสนอแผนการอบรมโดยมีครูบังคับ ล่องวิพากษ์แผนร่วมมือ แลกเปลี่ยน แบ่งปัน ประเมินแผน สาธิตการสอนแผน นิเทศแบบกัลยาณมิตร ครูมีการเตรียมการที่ดีขึ้น นำสิ่งที่ดีของผิวดองถูกมาเป็นแนวปฏิบัติที่ดี Best Practice

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนจัดระบบให้ครูประเมินตนเองรายบุคคลตามแผนพัฒนาตนเอง แต่ยังคงการให้ข้อมูล ย้อนกลับแก่ครูในการพัฒนาตนเอง

8. การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม โดยโรงเรียนจะติดตามข่าวสารเพื่อกำหนดบทบาทของโรงเรียนว่าจะมีส่วนร่วมอย่างไร ซึ่งจะไม่มีฝ่ายที่รับผิดชอบต่อสังคมโดยตรง แต่จะมีกิจกรรมของทางโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนอยู่บ้างแล้ว ครูประจำโครงการหรือกิจกรรมนั้นก็จะเป็นผู้รับผิดชอบงานนั้นไป

9. การมีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนก็ได้ส่งครูไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการในคณะทำงานต่าง ๆ หรือไปให้ความรู้แก่ชุมชน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.10 สภาพการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

สภาพการบริหารด้านการบริหารงานบุคลากร	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1.ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21	4.92	0.68	มากที่สุด	1
2.โรงเรียนจัดตั้งกลุ่มงานเพื่อดูแลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม หรือนำไปบูรณาการกับงานอื่น ๆ ของโรงเรียน	4.34	0.46	มาก	3
3.ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	4.81	0.82	มากที่สุด	2
4.ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหารครู และบุคลากร	3.88	0.68	มาก	4
รวม	4.45	0.66	มาก	

สภาพการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$) และมีค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับที่ 1 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.92$) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญและร่วมมือใน

กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{x} = 4.81$) และลำดับที่ 3 โรงเรียนจัดตั้งกลุ่มงานเพื่อดูแลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม หรือนำไปบูรณาการกับงานอื่น ๆ ของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.34$) ตามลำดับส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ($\bar{x} = 3.88$)

4.1.5.2 แนวทางการบริหารบุคคลของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. การพัฒนาทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม แอปพลิเคชันทางการศึกษาเพื่อการสอนออนไลน์ และการสรรหาทรัพยากรทางอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้เป็นสื่อการสอน

2. การพัฒนาสมรรถนะด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. โรงเรียนมีความต้องการการฝึกอบรมด้านพัฒนาการและการจัดการเรียนการสอน ความช่วยเหลือให้เด็กพิเศษ และการดูแลเอาใจใส่เด็กที่พัฒนาการช้ากว่าผู้อื่น

4. ครูควรพัฒนาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งผลให้จัดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ มินิสัยผู้ผลิต เข้าถึงเทคโนโลยี และมีความคิดสร้างสรรค์

5. การสร้างครูให้มีจิตสาธารณะและมีส่วนร่วมในชุมชน โดยในการประชุมแต่ละครั้ง ควรบรรจุประเด็นทางสังคมเข้าเป็นวาระการประชุม เพื่อสร้างการรับรู้และระดมความคิดในการนำมาพิจารณาจัดการต่อไป

6. กำหนดให้ครูมีบริการวิชาการแก่สังคม การอาสา การแสดงจิตสาธารณะ เป็นเกณฑ์ประเมินการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรกำหนดให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาสังคมในบทบาทที่เหมาะสม เช่น การเขียนบทความที่เป็นประโยชน์ การจัดการประชุมย่อย การให้ความรู้ และการรับฟังความเห็นของชุมชน สร้างจิตสาธารณะแก่ครูเพื่อนำไปสู่ตัวเด็ก

7. ปัญหาการเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยการจัดหน้าที่ของบุคลากรให้ทำงานใหม่ มีความเหมาะสมกับวัย เช่น การให้ครูเกษียณมาช่วยดูแลสอดส่องงานในโรงเรียน พนักงานขับรถที่ขับไม่ไหวก็เปลี่ยนมาเป็นการโรงทำงานในโรงอาหาร และดูแลความสะอาดในโรงเรียน

8. ผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่บุคลากรทุกคน เพราะทุกคนเสมือนเป็นฟันเฟืองในการขับเคลื่อนงานของโรงเรียน ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งกัน จึงควรต้องมีการปรับความเข้าใจช่วยเหลือกัน เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่กัน สืบสวนหาความจริงด้วยความยุติธรรม รักกันเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เป็นพี่เป็นน้องกัน ใช้พรหมวิหาร 4 ใช้หลักผู้อาวุโส เด็กเคารพผู้ใหญ่ มีระเบียบครูและบุคลากร เพื่อแสดงแนวทางการทำงานและการปฏิบัติตน เช่น การแต่งกาย การสอน

การส่งงาน ครูต้องทำตามระเบียบวินัยของโรงเรียนและจรรยาบรรณครู หากประพฤติตนไม่เหมาะสม จะมีการลงโทษตามลำดับขั้นเริ่มจากเชิญมาตักเตือนเป็นการส่วนตัว การทำทัณฑ์บน และเชิญออกเป็นขั้นสุดท้าย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

แนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0 ด้านการบริหารงานบุคลากร

แนวทางการบริหารด้านการบริหารงานบุคลากร	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนกำหนด 4 แนวทางพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้และ ทักษะในศตวรรษที่ 21	3.09	0.42	ปานกลาง	ปานกลาง
2. โรงเรียนจัดตั้งกลุ่มงานเพื่อดูแลเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือนำไปบูรณาการ กับงานอื่น ๆ ของโรงเรียน	3.37	0.62	ปานกลาง	3
3. ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียน ให้ความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	4.38	0.84	มาก	1
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและผู้เรียน มีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร	3.49	0.68	ปานกลาง	2
รวม	3.58	0.64	มาก	

แนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)เท่ากับ 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แนวทางการบริหารลำดับที่ 1 ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก

($\bar{x} = 4.38$) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ($\bar{x} = 3.49$) และ ลำดับที่ 3 โรงเรียนจัดตั้งทีมงานเพื่อดูแลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม หรือนำไปบูรณาการกับงานอื่นๆ ของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.37$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ($\bar{x} = 3.09$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางจากคำถามปลายเปิด

ตารางที่ 4.12 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารบุคคลของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (N = 72)
1	โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยี	47
2	โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีองค์ความรู้ ทักษะ และจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม	30
3	โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีสมรรถนะในการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	28
4	จัดสวัสดิการเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร	17
5	จัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร	15

แนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า ลำดับที่ 1 โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยี ($f = 47$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีองค์ความรู้ ทักษะ และจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ($f = 30$) ลำดับที่ 3 โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีสมรรถนะในการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ($f = 28$) ลำดับที่ 4 จัดสวัสดิการเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร ($f = 17$) ลำดับที่ 5 จัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ($f = 15$)ตามลำดับ

4.1.6 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.1.6.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ากิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ที่โรงเรียนได้จัดให้ผู้เรียน มีดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย สภาผู้เรียน และคณะกรรมการผู้เรียน
2. กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต เช่น การรู้เท่าทันกลโกงหรือมิจฉาชีพ การจัดการความเครียด การอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งหรือความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา (พหุวัฒนธรรม) การป้องกันตัวจากอันตรายต่าง ๆ การเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด
3. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา (ศาสนกิจ) เช่น การช่วยเหลืองานของศาสนาในชุมชนของตน การพัฒนาศาสนสถาน การสวดมนต์หรือการทำสมาธิเพื่อฝึกฝนสร้างสมาธิในผู้เรียน การเรียนศาสนา การทำบุญ งานหารายได้ให้ศาสนา
4. กิจกรรมสืบสาน ประเพณี ของท้องถิ่น เช่น การจัดขบวนแห่ การแสดง ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน
5. กิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม การตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม เช่น การแยกขยะ การจัดการขยะ (ลดการใช้ ใช้ซ้ำ และการนำกลับไปสร้างใหม่) การณรงค์ให้ใช้ถุงผ้า กระจกน้ำ กล่องข้าวหรือปิ่นโต แก้วเก็บอุณหภูมิเพื่อเป็นการลดขยะพลาสติกที่มีมากขึ้น การกำจัดลูกน้ำยุงลาย การใช้สิ่งของต่างให้คุ้มค่าที่สุดได้ประโยชน์สุดท้าย เช่น กระดาษทั้งสองด้าน การใช้ดินสอจนหมดแท่ง การนำน้ำที่ล้างจานไปรดน้ำต้นไม้บริเวณโรงเรียน การนำสิ่งเหลือใช้มาประดิษฐ์สิ่งของ นอกจากประหยัดเงินแล้วยังเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนด้วยการรณรงค์ให้แม่ น้ำล้างจานสะอาด การเรียนรู้โครงการสิ่งแวดล้อม การปลูกต้นไม้ในชุมชน การหมักปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ การนำเศษอาหารไปเลี้ยงปลาในบ่อ โครงการเดินทางทางเดียวกันก็ไปด้วยกันเป็นโครงการที่ต้องการลดมลพิษทางอากาศ เช่น ควัน ไอเสียจากรถยนต์ การสิ้นเปลืองพลังงานน้ำมัน ในขณะที่ผู้เรียนที่บ้านไม่ได้อยู่ไกลจากโรงเรียนบ้าง ก็จะเดินเท้ามาโรงเรียน นอกจากทำเพื่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนได้รู้จักกับเพื่อนร่วมทางและหากได้เดินเท้าก็จะได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัว
6. กิจกรรมรักษาธรรมชาติสมบัติ เช่น การประหยัดน้ำและพลังงาน ไม่ขีดเขียน โต๊ะเก้าอี้ ผนัง รักษาความสะอาด การทำความสะอาดสถานที่สำคัญหรือแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

7. กิจกรรมบริจาคเงินและสิ่งของในเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย รวมถึงการลงมือทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากอีกด้วย เช่น การจัดกิจกรรมรวบรวมเงินบริจาค เช่น การแสดงความสามารถหรือการจัดนิทรรศการ การช่วยจัดกระจายสิ่งของ การช่วยทำอาหาร การแสดงความคิดเห็น การช่วยเหลือมูลนิธิที่ดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การบริจาคช่วยเหลือมูลนิธิที่ดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง การช่วยเหลือเนื่องจากการสูญเสียผู้ปกครองของเพื่อนผู้เรียนในการจัดงานศพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.13 สภาพการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

สภาพการบริหารด้านการบริหารงานทั่วไป	$\bar{(x)}$	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสังคม เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม คุณธรรม ศิลปวัฒนธรรม	4.15	0.21	มาก	6
2. โรงเรียนจัดทำกิจกรรมประจำปีโดยเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี	4.34	0.48	มาก	3
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความถนัดและความสนใจ	4.56	0.69	มากที่สุด	1
4. โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงการเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวศาสนสถาน เป็นต้น	3.85	0.69	มาก	8
5. โรงเรียนกำหนดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ มาตรการ ประกาศหรือคำสั่งของโรงเรียน	4.13	0.42	มาก	7

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

สภาพการบริหารด้านการบริหารงานทั่วไป	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
6. โรงเรียนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมผ่านช่องทาง การสื่อสารที่หลากหลาย	4.48	0.34	มาก	2
7. โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อน หย่อนใจของชุมชน	3.29	0.76	ปานกลาง	9
8. โรงเรียนใช้หลัก 3 R.(Reduce-ลดการใช้ Reuse- นำกลับมาใช้ใหม่ Recycle-นำไปหมุนเวียนซ้ำ)ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลภาวะต่าง ๆ	4.30	0.48	มาก	5
9. ผู้บริหารและครูสำรวจความเสี่ยงที่ผู้ปกครองกังวล และหาทางป้องกันในสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ	4.32	0.24	มาก	4
รวม	4.16	0.48	มาก	

สภาพการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับที่ 1 โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระ ตามความถนัด และความสนใจ ($\bar{x} = 4.56$) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก ลำดับที่ 2 โรงเรียนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.48$) และลำดับที่ 3 โรงเรียนจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ($\bar{x} = 4.34$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน ($\bar{x} = 3.29$)

4.1.6.2 แนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการเชิญผู้ปกครองอาสาเป็นวิทยากร หรือช่วยเหลืองานของโรงเรียน ขณะเดียวกันลักษณะของโรงเรียนในเมือง อาจจะมีการสัมพันธ์กับชุมชนรอบข้างโรงเรียนมีน้อยกว่าโรงเรียนในเขตนอกเมือง การปรับตัวเข้ากับสังคมสูงวัย การที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ (Aged Society) โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยผู้สูงอายุในชุมชน ที่มีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ โดยผู้สูงอายุก็จะรู้ดีกว่ามีคุณค่าต่อผู้อื่นและสังคม

2. ครูให้ความรัก ความเมตตา เอาใจใส่กับเด็กเป็นรายบุคคล โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ประสานกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและการใช้ชีวิต มีการเยี่ยมบ้านบ้างตามความเหมาะสม แม้เด็กทำไม่ถูกต้องก็ไม่ควรลงโทษทางกาย แต่ควรตักเตือนโดยใช้ภาษา ทำทางที่เป็นมิตร และเมื่อเด็กปรับตัวได้ดีขึ้น ก็ต้องมีการชมเชยด้วย ผู้เรียนที่อยู่กลุ่มเสี่ยง อาจจะต้องขอความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพต่อไป เช่น ตำรวจ นักจิตวิทยา ผู้สอนศาสนา

3. การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ในยุคประเทศไทย 4.0 การปรับตัวด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ทำให้บุคคลทุกมิติ รวมถึงผู้เรียนมีความเครียด ปรับตัวไม่ทัน และเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหา เรื่องการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมในสื่อสังคมออนไลน์ ปัญหาสุขภาพจิต เช่น นุหรี น้ำกระต๋อม ปัญหาความรุนแรงทุกรูปแบบ ปัญหาบูลลี่ (Bully) คือ การกลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด หรือ พฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น ปัญหาการเสพติดเกมออนไลน์ การเวลาหน้าจอที่มากเกินไปในแต่ละวัน การเอาอย่างพฤติกรรมที่ไม่ดี ปัญหาขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ที่ต้องไปทำงานต่างถิ่น

4. การพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับใช้ใน โรงเรียน เช่น ด้านการสื่อสารใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชันไลน์ การประชุมโดยโปรแกรม Zoom หรือทรัพยากรของ Google การใช้บัตรผู้เรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดงการเข้าและออกโรงเรียน ข้อมูลของผู้เรียนและผลการเรียนได้ นอกจากนี้ยังสามารถเติมเงินใช้แทนเงินสดในโรงเรียนได้ด้วย การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน โดยมีโปรแกรม PSIS ที่ทาง สช. กำหนด โปรแกรมจากบริษัทซอฟต์แวร์บริหารสถานศึกษา และยังต้องมีการเก็บเอกสารสำคัญไว้ที่โรงเรียน เมื่อมีการร้องขอเรียกใช้ข้อมูล เช่น ใบสุทธิ ปพ.1 เป็นต้น รวมทั้งจัดระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วโรงเรียน เพียงพอกับการใช้งานสำหรับครูและผู้เรียน เนื่องจากปัจจุบัน เป็นยุค IoT หรือ Internet

5. งานอาคารสถานที่ เป็นภารกิจในการจัดอาคารสถานที่เพื่อเตรียมกิจกรรมในโรงเรียน ควบคุมดูแลให้มีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาส่วนที่ไม่พร้อมใช้งาน ให้สามารถใช้งานได้ มีความสะอาด เหมาะสมการการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ ของทุกคน ในโรงเรียน และบางส่วนที่ใช้บริการชุมชน เช่น การบริการห้องประชุม สนามกีฬา ห้องเรียน สำหรับเป็นสนามสอบ พิจารณากิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคมโดยรวม รวมถึง การติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นเครื่องมือในการระวังภัยที่สำคัญ ที่สอดคล้อง เป็นหลักฐานความจริงที่ ระบุถึงบุคคล วันเวลา สถานที่และเหตุการณ์ตลอด 24 ชั่วโมง ที่โรงเรียนควรใช้ป้องกันการใช้ความรุนแรงทุกประเภท การลักทรัพย์ ในโรงเรียน

6. งานประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ผลงานและกิจกรรมของโรงเรียนให้สังคมได้รับทราบ ผู้ปกครองและสังคมเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของโรงเรียน ปัจจุบันโรงเรียนได้ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยนำข้อมูลข่าวสาร บทความ คลิปวิดีโอ ภาพถ่าย ภาพ Infographic และการเชื่อมต่อ ไปเว็บไซต์อื่น ช่องทางในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ ในกลุ่มของห้องเรียน บัญชีทางการของไลน์ (ไลน์แอด) เฟซบุ๊กของโรงเรียน จดหมายข่าว เสียงตามสาย การประชุมผู้ปกครอง และปากต่อปาก

7. ประเด็นสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนที่ผู้เรียนและชุมชนควรจะได้เรียนรู้ ใช้ประโยชน์ เช่น การปลูกต้นไม้ การแยกขยะ การประหยัดน้ำและไฟ 1) พลังงานไฟฟ้าที่โรงเรียนสามารถลดการใช้ได้ ประหยัดพลังงาน เช่น การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าเบอร์ 5 การเลือกใช้เทคโนโลยีประหยัดพลังงาน เช่น การใช้เครื่องปรับอากาศเทคโนโลยีอินเวอร์เตอร์ (ระบบที่ควบคุมการปรับอากาศ ให้เป็นอย่างราบเรียบและคงที่ ด้วยการปรับเปลี่ยนรอบการหมุนของคอมเพรสเซอร์ โดยการเปลี่ยนความถี่ของกระแสไฟที่จ่าย ให้กับมอเตอร์ของคอมเพรสเซอร์แทนการทำงานแบบ ดิด-ดับ-ดิด-ดับ ในเครื่องปรับอากาศแบบเก่า) การปิดอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ การเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ เช่น โคมไฟที่ส่องบริเวณ โรงเรียนในเวลากลางวัน 2) การประหยัดน้ำ รมรงค์ให้ใช้น้ำจนหมดประโยชน์สุดท้าย 3) การจัดการขยะ โดยหลัก 3Rs (Reduce Reuse and Recycle: 3Rs) โดยเริ่มต้นที่ ก. Reduce การใช้ให้น้อยลง ลดการใช้วัสดุ ผลิตภัณฑ์ ที่ก่อให้เกิดขยะเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ผู้เรียนสามารถทำได้โดยการทานอาหารให้หมด ใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า ใช้จานแทนการใช้โฟม หรือพลาสติกที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง ข. Reuse การนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ซ้ำ และ ค. Recycle การนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานแล้วมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ผู้เรียนสามารถทำได้โดยการคัดแยกส่ง ไปร้านรับซื้อของเก่า 4) มลพิษทางอากาศ เช่น กำหนดไม่อนุญาตให้ติดเครื่องยนต์ทิ้งไว้ในบริเวณ โรงเรียน ซึ่งก่อให้เกิด ฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม
 แนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุค
 ประเทศไทย 4.0

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการบริหารทั่วไป
 โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แนวทางการบริหารด้านการบริหารทั่วไป	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสังคม เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม คุณธรรม ศิลปวัฒนธรรม	3.66	0.21	มาก	7
2. โรงเรียนจัดทำกิจกรรมประจำปีโดยเพื่อฝึกให้ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ ปัญหาด้วยสันติวิธี	4.76	0.48	มากที่สุด	1
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับ ผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความถนัดและ ความสนใจ	4.52	0.69	มากที่สุด	2
4. โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนากิจกรรม และบริการรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงการเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวศาสนสถาน เป็นต้น	3.85	0.69	มาก	6
5. โรงเรียนกำหนดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ มาตรการ ประกาศหรือคำสั่ง ของโรงเรียน	3.59	0.42	มาก	8
6. โรงเรียนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมผ่านช่องทาง การสื่อสารที่หลากหลาย	3.86	0.34	มาก	5

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

แนวทางการบริหารด้านการบริหารทั่วไป	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล	อันดับ
7. โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน	4.43	0.76	มาก	3
8. โรงเรียนใช้หลัก 3 R.(Reduce-ลดการใช้ Reuse-นำกลับมาใช้ใหม่ Recycle-นำไปหมุนเวียนซ้ำ)ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลภาวะต่าง ๆ	4.10	0.48	มาก	4
9. ผู้บริหารและครูสำรวจความเสี่ยงที่ผู้ปกครองกังวลและหาทางป้องกันในสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ	3.86	0.24	มาก	5
รวม	4.07	0.48	มาก	

แนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าแนวทางการบริหารลำดับที่ 1 โรงเรียนจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ($\bar{x} = 4.76$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับที่ 2 โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระ ตามความถนัด และความสนใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.52$) และลำดับที่ 3 โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน ($\bar{x} = 4.43$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนกำหนดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกอัครกษณ์ อัตลักษณ์ มาตรการ ประกาศหรือคำสั่งของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.59$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางจากคำถามปลายเปิด

ตารางที่ 4.15 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (N = 72)
1	โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน สร้างการรับรู้ แสดงออกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้ชุมชนได้รับทราบอย่างเปิดเผยและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน	66
2	ผู้บริหารโรงเรียนควรยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา	53
3	มีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เช่น วิสัยทัศน์ แผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน	48
4	โรงเรียนควรมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน	32
5	โรงเรียนควรร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชน สถานประกอบการ หรือปราชญ์ชาวบ้านในการฝึกทักษะอาชีพให้แก่เด็ก	28
6	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความสนใจ	17

แนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า ลำดับที่ 1 โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน สร้างการรับรู้ แสดงออกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้ชุมชนได้รับทราบอย่างเปิดเผยและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน ($f=66$) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนควรยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา ($f=53$) ลำดับที่ 3 มีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เช่น วิสัยทัศน์ แผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ($f=48$) ลำดับที่ 4 โรงเรียนควรมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ($f=32$) ลำดับที่ 5 โรงเรียนควรร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชน สถานประกอบการ หรือปราชญ์ชาวบ้านในการฝึกทักษะอาชีพให้แก่เด็ก ($f=28$) และลำดับที่ 6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความสนใจ ($f=17$) ตามลำดับ

แนวทางการบริหารและข้อเสนอแนะข้างต้น สามารถนำไปสังเคราะห์ร่างรูปแบบการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้ เพราะครอบคลุมภารกิจทั้ง 4 ด้านของการบริหารโรงเรียนเอกชน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป ขอบข่ายของความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ 1) การบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล 2) ความเสมอภาคและเท่าเทียม 3) การปฏิบัติต่อบุคลากร 4) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 5) การดำเนินการอย่างเป็นธรรม 6) ประเด็นด้านผู้เรียนและผู้ปกครอง และ 7) การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน รวมถึงนโยบายประเทศไทย 4.0 ซึ่งประกอบด้วย 1) “ท้องถิ่นที่มั่นคงด้วยความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21” 2) “มั่งคั่งด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์” และ 3) “สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสังคมที่น่าอยู่” ที่นำมาเป็นกรอบในการวิจัยและนำไปสังเคราะห์แนวทางเพื่อสร้างรูปแบบต่อไป

4.2 การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชน เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.2.1 การร่างรูปแบบ

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการทำแบบสอบถามมาสร้างเป็นร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 หลังจากนั้นจึงเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คนตรวจสอบร่างรูปแบบหลังจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบ แล้วนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ในขั้นตอนร่างรูปแบบนี้ ผู้วิจัยนำผลการศึกษาถึงปัญหาและแนวทางจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การทำแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะจากข้อคำถามปลายเปิด มาสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

4.2.1.1 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยนำแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การทำแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะจากข้อคำถามปลายเปิด มาสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกมีแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่

1) โรงเรียนต้องนำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและความต้องการของสังคมมาบูรณาการเข้ากับหลักสูตรของสถานศึกษา ในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาของสังคมเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ในขณะที่สังคมก็ได้องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม วิธีแก้ปัญหามาจากการเรียนรู้ ค้นคว้า วิจัย ทดลองของผู้เรียนเช่นกัน อีกทั้งเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นวิถีชีวิตหรืออัตลักษณ์ของผู้เรียน และเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนอีกด้วย

2) ครูควรเน้นการเรียนแบบเชิงรุก (Active Learning) ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดแก้ปัญหา ใช้กระบวนการกลุ่ม ส่งเสริมการใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) กรณีศึกษา (Case Study)

3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความถนัด ความสนใจ และกำลังความสามารถของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มวิเคราะห์หาสาเหตุและคาดการณ์ที่จะเกิดขึ้นในสังคม วางแผนทำกิจกรรมเพื่อสังคม รวมถึงมีการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียนให้สังคมได้รับรู้ด้วย

4) กำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ มีชิ้นงาน หรือหลักฐานการเรียนรู้ สร้างนิสัยการเป็นผู้ผลิต (Production) ทั้งองค์ความรู้ นวัตกรรมและผลิตภัณฑ์

5) ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด -19 ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ตามรูปแบบที่หลากหลาย 5 รูปแบบ ซึ่งเสนอโดยกระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนเองไม่ได้กำหนดให้เป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ 1) On-site เป็นการเรียนที่โรงเรียนตามมาตรการทางสาธารณสุข 2) On-air เป็นการเรียนโดยการดูโทรทัศน์ในช่อง DLTV ซึ่งมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ดำเนินการสอนนักเรียนจากโรงเรียนวังไกลกังวลและมีการบันทึกภาพเผยแพร่ให้โรงเรียนหรือนักเรียนทั่วประเทศได้เรียน 3) On-demand เป็นการเรียนผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันการศึกษาต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย 4) On-line เป็นการเรียนผ่าน โปรแกรมประชุมและทำแบบทดสอบที่ครูมอบหมายผ่านอินเทอร์เน็ต และ 5) On-hand เป็นการเรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน หรือผู้เรียนอาจใช้การเรียนรู้หลายรูปแบบผสมผสานกันไปได้ตามความเหมาะสมของตนเอง (รัชพันธ์ สรภูมิ และ ศศิธร อิมวุฒิ, 2564)

6) ครูควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่พึงปรารถนา 6 ประเภท คือ 1) บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ 2) บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด

ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ โดยไม่รู้สึกรังเกียจ 3) บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่าผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับนับถือตนเอง 4) บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ การที่ครูมีความเข้าใจผู้เรียน เป็นมิตร ยอมรับและให้ความช่วยเหลือ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน 5) บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) เป็นบรรยากาศของการฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีใจการบังคับให้สิ้นอิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต 6) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ครูจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลวเพราะการที่คนเรานิ่งถึงแต่สิ่งที่ล้มเหลวจะส่งผลทำให้ความคาดหวังต่ำและจะไม่ทำให้การเรียนรู้ดีขึ้น

7) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนหรือบุคคลที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วม และรับทราบแนวทางรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียน สร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคม ชุมชน สถานประกอบการ ในการแก้ไขปัญหาในสังคมร่วมกัน สร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อมารับผิดชอบต่อสังคมในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นออนไลน์ หรือในชีวิตจริง ตัวบุคคลหรือองค์กร ลูกค้าภายในหรือลูกค้าภายนอก

8) บริการวิชาการแก่ชุมชน โดยการพัฒนาทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีให้กับชุมชน เช่น การใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในวันหยุดหรือช่วงเวลาเลิกเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตน สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ โรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิการกุศล ยังมีการนำสิ่งของที่ผู้ให้มาบริจาคให้กับผู้ขาดแคลนด้วย เช่น คอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊ก

ส่วนที่ 2 ผลจากแบบสอบถามถึงแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

จากผลการสอบถามแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารและครู พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1) ผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครูบูรณาการแนวคิดประเทศไทย 4.0 และความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.71$)

2) ครูมีการให้ความรู้ด้านสุขภาวะและโภชนาการ มีการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ การเฝ้าระวังโรคติดต่อแก่ชุมชน ($\bar{x} = 4.48$)

3) ครูเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นวิทยากรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{x} = 4.32$)

4) อัตลักษณ์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.31$)

5) ครุบูรณาการเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาหรือวิทยาศาสตร์ ($\bar{x} = 4.30$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดถึงแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เช่น การทำโครงการ การส่งเสริมให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน ($f = 45$)

ลำดับที่ 2 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทันยุค ทันสมัย ($f = 37$)

ลำดับที่ 3 ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ($f = 34$)

ลำดับที่ 4 ควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริง และเกิดการเรียนรู้ทักษะชีวิตไปพร้อมกัน ($f = 29$)

ลำดับที่ 5 ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชน และระดับที่กว้างออกไป ($f = 22$)

เมื่อนำแนวทางจากทั้ง 3 แหล่งมาสังเคราะห์ เป็นร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้ ดังนี้ คือ

ตารางที่ 4.16 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
ผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครู บูรณาการแนวคิดประเทศไทย 4.0 และความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ ในหลักสูตรสถานศึกษา และอัต ลักษณ์ของสถานศึกษามีความ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของ ท้องถิ่น	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มี ความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและ สภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว ทันยุค ทันสมัย	โรงเรียนต้องนำสภาพปัญหาที่ เกิดขึ้นในชุมชนและความต้องการ ของสังคมมาบูรณาการเข้ากับ หลักสูตรของสถานศึกษา ในกลุ่ม สาระวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้ปัญหาของ สังคมเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้	หลักสูตรการเรียนที่นำไปใช้พัฒนาตนเองและ สังคม สร้างนวัตกรรม ให้ก้าวทันกับการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสอดคล้องกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
	<p>ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เช่น การทำโครงการ การส่งเสริมให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน</p>	<p>ครูควรเน้นการเรียนแบบเชิงรุก (Active Learning) ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดแก้ปัญหา ใช้กระบวนการกลุ่ม ส่งเสริมการใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project-based Learning) กรณีศึกษา (Case Study)</p>	<p>การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21</p>

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
	<p>ควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาให้ ผู้เรียน ได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำ จริง และเกิดการเรียนรู้ทักษะชีวิต ไปพร้อมกัน</p> <p>ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทาง การศึกษาเพื่อสร้างความสนใจของ ผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งใหม่</p>	<p>ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมอย่าง อิสระตามความถนัด ความสนใจ และกำลังความสามารถของผู้เรียน</p> <p>กำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ให้มาก ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ มีชิ้นงาน หรือหลักฐานการเรียนรู้ สร้าง นิสัยการเป็นผู้ผลิต (Production) ทั้งองค์ความรู้ นวัตกรรมและ ผลิตภัณฑ์</p>	<p>ปลูกฝังจิตสาธารณะ และการเรียนรู้ทักษะชีวิต</p> <p>เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา-การ เรียนออนไลน์</p>

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
		<p>ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ตามรูปแบบที่ หลากหลาย 5 รูปแบบ On-site, On-air, On-demand, On-line และ On-hand ปรับใช้ตามความ เหมาะสมของผู้เรียนเอง</p> <p>ครูควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ พึงปรารถนา ได้แก่ ทำทาย ความ มีอิสระ มีการยอมรับนับถือ อบอุ่น ควบคุม และสำเร็จ</p>	<p>เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา-การ เรียนออนไลน์</p> <p>บรรยากาศในชั้นเรียนที่พึงปรารถนา</p>

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
ครูเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมมาเป็น วิทยากรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง ด้านความรู้ ทักษะและเจตคติต่อ กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม		สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เปิด โอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนหรือ บุคคลที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วม และรับทราบแนวทางรับผิดชอบต่อ สังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียน	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามแนวทาง รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียน
		บริการวิชาการแก่ชุมชน โดยการ พัฒนาทักษะทางภาษาและ เทคโนโลยีให้กับชุมชน	การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
ครูมีการให้ความรู้ด้านสุขภาวะ และโภชนาการ มีการป้องกันและ ควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุข ภาวะ การเฝ้าระวังโรคติดต่อแก่ ชุมชน			การส่งเสริมสุขภาพชุมชน
ครูบูรณาการเรื่องการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไว้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา หรือวิทยาศาสตร์	ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้ง ในชุมชนและระดับที่กว้างออกไป		สิ่งแวดล้อม

จากตารางสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้องค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. หลักสูตรการเรียนที่นำไปใช้พัฒนาตนเองและสังคม สร้างนวัตกรรม ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3. ปลูกฝังจิตสาธารณะ และการเรียนรู้ทักษะชีวิต

4. เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา

5. บรรยากาศในชั้นเรียนที่พึงปรารถนา

7. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามแนวทางรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย

4.0 ของโรงเรียน

8. การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

9. การส่งเสริมสุขภาพชุมชน

10. สิ่งแวดล้อม

4.2.1.2 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยนำแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การทำแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะจากข้อคำถามปลายเปิด มาสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกมีแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่

1) รักษาสภาพคล่องทางการเงิน โรงเรียนกำหนดค่าธรรมเนียมที่ไม่ต่ำเกินไปจนโรงเรียนไม่มีสภาพคล่องในการดำเนินการและไม่สูงเกินไปจนเป็นภาระทางการเงินของผู้ปกครอง โดยกำหนดมาตรฐานจูงใจผู้ปกครองในการชำระค่าเล่าเรียน เช่น การลดค่าธรรมเนียมในเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น การให้น้องคนสุดท้ายของบ้าน ได้เรียนฟรี การลดค่าธรรมเนียมส่งของพี่น้องจากบ้านเดียวกัน หรือการผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระเงิน เช่น มีการทยอยผ่อนชำระค่าธรรมเนียมได้ การปรับลดหนี้

2) การจัดงบประมาณเพื่อช่วยเหลือสังคม กองทุนรับบริจาคเพื่อสงเคราะห์ผู้เรียนที่ขาดแคลน เช่น การจัดอุปกรณ์การเรียน

3) การจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วมใน

การป้องกันรับผิดชอบ เสริมสร้าง อนุรักษ์และใช้อย่างมีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ในบรรยากาศที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติ

4) การจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดหา สื่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มาใช้จัดการ เรียนรู้ เช่น การจัดห้องปฏิบัติการ การนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้ผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต Video on Demand และเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น

5) งบประมาณพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนที่ 2 ผลจากแบบสอบถามถึงแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

จากผลการสอบถามแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุค ประเทศไทย 4.0 พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 ผู้บริหารจัดการระบบงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ การใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.06$)

ลำดับที่ 2 โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรของ โรงเรียนเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{x} = 3.97$)

ลำดับที่ 3 โรงเรียนเลือกใช้วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ที่ ปลอดภัย และเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.87$)

ลำดับที่ 4 ผู้บริหารจัดการระบบงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{x} = 3.79$)

ลำดับที่ 5 โรงเรียนมีการจัดเงินชดเชย เยียวยา และแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานอัน กระทบกับผู้เรียนหรือชุมชน ($\bar{x} = 3.54$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดถึงแนวทางการบริหารงบประมาณ เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนน มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 โรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของชุมชน ($f = 49$)

ลำดับที่ 2 โรงเรียนควรจัดงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ ทันสมัย เพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย 4.0 ($f = 32$)

ลำดับที่ 3 โรงเรียนควรจัดงบประมาณพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้าน ที่เป็นเป้าหมายของโรงเรียน ($f = 24$)

ลำดับที่ 4 โรงเรียนควรวหาเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณ เช่น มูลนิธิหรือกองทุนจากต่างประเทศ หรือองค์กรด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เข้ามาดำเนินงาน ($f = 18$)

เมื่อนำแนวทางจากทั้ง 3 แหล่งมาสังเคราะห์ เป็นร่างรูปแบบการบริหารงานงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้ ดังนี้ คือ



ตารางที่ 4.17 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แหล่งข้อมูล			แนวทางการบริหารงาน งบประมาณเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุค ประเทศไทย 4.0
แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของชุมชน	โรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉพาะ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของชุมชน	1. รักษาสภาพคล่องทางการเงิน กำหนดมาตรการจูงใจผู้ประกอบการในการชำระค่าเล่าเรียน การผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระเงิน 2. การจัดงบประมาณเพื่อช่วยเหลือสังคม กองทุนรับบริจาคเพื่อสงเคราะห์ผู้เรียนที่ขาดแคลน	การจัดการการเงิน
ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน และโรงเรียนเลือกใช้วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	โรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉพาะ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของชุมชน	3. การจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน	งบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล			แนวทางการบริหารงาน
แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	งบประมาณเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุค ประเทศไทย 4.0
	โรงเรียนควรจัดงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันสมัย เพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย 4.0 และโรงเรียนควรจัดงบประมาณพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านที่เป็นเป้าหมายของโรงเรียน	4. การจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	งบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	โรงเรียนควรจัดงบประมาณพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านที่เป็นเป้าหมายของโรงเรียน	5. งบประมาณพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	งบประมาณพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล			แนวทางการบริหารงาน งบประมาณเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุค ประเทศไทย 4.0
แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
โรงเรียนมีการจัดเงินชดเชย เยียวยา และแก้ปัญหาที่เกิดจากการ ดำเนินงานอันกระทบกับผู้เรียนหรือ ชุมชน	โรงเรียนควรรหาเครือข่ายสนับสนุน งบประมาณ เช่น มูลนิธิหรือกองทุน จากต่างประเทศ หรือองค์กรด้านความ รับผิดชอบต่อสังคม เข้ามาดำเนินงาน		การจัดเงินชดเชยเยียวยา การสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือ

จากตารางสังเคราะห์ร่างรูปแบบการบริหารงานงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้องค์ประกอบ ดังนี้ คือ

- 1.การจัดการการเงิน
- 2.งบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม
- 3.งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม
- 4.งบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 5.งบประมาณพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
- 6.การจัดเงินชดเชยเยียวยา
- 7.การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

4.2.1.3 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยนำแนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การทำแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะจากข้อคำถามปลายเปิด มาสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกมีแนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่

1) การใช้สื่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม แอปพลิเคชันทางการศึกษา เพื่อการสอนออนไลน์ และการสรรหาทรัพยากรทางอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้เป็นสื่อการสอน

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 โรงเรียนต้องการการฝึกอบรมด้านพัฒนาการและการจัดการเรียนการสอน ความช่วยเหลือให้เด็กพิเศษ และการดูแลเอาใจใส่เด็กที่พัฒนาการช้ากว่าผู้อื่น พัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งผลให้จัดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ มีนิสัยผู้ผลิต เข้าถึงเทคโนโลยี และมีความคิดสร้างสรรค์

3) การสร้างจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมในชุมชน ในการประชุมแต่ละครั้งควรบรรจุประเด็นทางสังคมเข้าเป็นวาระการประชุม เพื่อสร้างการรับรู้และระดมความคิดในการนำมาพิจารณาจัดการต่อไป กำหนดให้ครูมีบริการวิชาการแก่สังคม การอาสา การแสดงจิตสาธารณะ เป็นเกณฑ์ประเมินการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรกำหนดให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาสังคมในบทบาทที่เหมาะสม เช่น การเขียนบทความที่เป็นประโยชน์ การจัดการประชุมย่อย การให้ความรู้ และการรับฟังความคิดเห็นของชุมชน สร้างจิตสาธารณะแก่ครูเพื่อนำไปสู่ตัวเด็ก

4) ปัญหาการเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยการจัดหน้าที่ของบุคลากรให้ทำงานใหม่ มีความเหมาะสมกับวัย เช่น การให้ครูเกษียณมาช่วยดูแลสอดส่องงานในโรงเรียน พนักงานขับรถที่ขับไม่ไหวก็เปลี่ยนมาเป็นภารโรง ทำงานในโรงอาหาร และดูแลความสะอาดในโรงเรียน

ส่วนที่ 2 ผลจากแบบสอบถามถึงแนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

จากผลการสอบถามแนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.38$)

ลำดับที่ 2 ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ($\bar{x} = 3.49$)

ลำดับที่ 3 โรงเรียนจัดตั้งกลุ่มงานเพื่อดูแลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม หรือนำไปบูรณาการกับงานอื่น ๆ ของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.37$)

ลำดับที่ 4 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางพัฒนาตนเองเพื่อมีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ($\bar{x} = 3.09$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดถึงแนวทางการบริหารบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยี ($f = 47$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีความรู้ ทักษะ และจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ($f = 30$)

ลำดับที่ 3 โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีสมรรถนะในการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ($f = 28$)

ลำดับที่ 4 จัดสวัสดิการเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร ($f = 17$)

ลำดับที่ 5 จัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ($f = 15$)

เมื่อนำแนวทางจากทั้ง 3 แหล่งมาสังเคราะห์ เป็นร่างรูปแบบการบริหารงานงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้ ดังนี้ คือ

ตารางที่ 4.18 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานบุคคลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
	โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยี	1) ควรพัฒนาทักษะใช้สื่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม แอปพลิเคชันทางการศึกษา	ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยี
ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางพัฒนาตนเองเพื่อมีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21	โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีสมรรถนะในการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	2) ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21	ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและโรงเรียน จัดตั้งกลุ่มงานเพื่อดูแลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม หรือนำไปบูรณาการกับงานอื่น ๆ ของโรงเรียน	โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีองค์ความรู้ ทักษะ และจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม	3) ควรพัฒนาทักษะการสร้างจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมในชุมชน	ครูมีทักษะการสร้างจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมในชุมชน

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

แบบสอบถาม (n =582)	แหล่งข้อมูล		แนวทางการบริหารงานบุคคลเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคมในยุค ประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการ ปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร	จัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการ ปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และ บุคลากร จัดสวัสดิการเพื่อเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่บุคลากร	4) ปัญหาการเข้าสู่สังคมสูงวัย โดย การจัดหน้าที่ของบุคลากรให้ทำงาน ใหม่ มีความเหมาะสมกับวัย	การรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร การจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร

จากตารางสังเคราะห์ร่างรูปแบบการบริหารงานบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ด้ยองค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. คุรมีทักษะการใช้เทคโนโลยี
2. คุรมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. คุรมีทักษะการสร้างจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมในชุมชน
4. การรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน
5. การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร
6. การจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร

4.2.1.4 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

ผู้วิจัยนำแนวทางการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การทำแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะจากข้อคำถามปลายเปิด มาสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกมีแนวทางการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่

1) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการ เชิญผู้ปกครองอาสาเป็นวิทยากร หรือช่วยเหลืองานของโรงเรียน ขณะเดียวกันลักษณะของโรงเรียนในเมือง อาจจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนรอบข้าง โรงเรียนมีน้อยกว่าโรงเรียนในเขตนอกเมือง การปรับตัวเข้ากับสังคมสูงวัย การที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ (Aged Society) โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยผู้สูงวัยในชุมชน ที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ โดยผู้สูงวัยก็จะรู้สึกว่ามีคุณค่าต่อผู้อื่นและสังคม

2) ครูให้ความรัก ความเมตตา เอาใจใส่กับเด็กเป็นรายบุคคล โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ประสานกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและการใช้ชีวิต มีการเยี่ยมบ้านบ้างตามความเหมาะสม แม้เด็กทำไม่ถูกต้องก็ไม่ควรลงโทษทางกาย แต่ควรตักเตือนโดยใช้ภาษา ทำทางที่เป็นมิตร และเมื่อเด็กปรับตัวได้ดีขึ้น ก็ต้องมีการชมเชยด้วย ผู้เรียนที่อยู่กลุ่มเสี่ยง อาจจะต้องขอความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพต่อไป เช่น ตำรวจ นักจิตวิทยา ผู้สอนศาสนา

3) พัฒนาอาคารสถานที่ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

5) พัฒนาระบบจัดการกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ธรรมชาติ มีความรักและห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 ผลจากแบบสอบถามถึงแนวทางการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

จากผลการสอบถามแนวทางการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารและครู พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 โรงเรียนจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ($\bar{x} = 4.76$)

ลำดับที่ 2 โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความถนัด และความสนใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.52$)

ลำดับที่ 3 โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน ($\bar{x} = 4.43$)

ลำดับที่ 4 โรงเรียนใช้หลัก 3Rs Reduce (ลดการใช้) Reuse (นำกลับมาใช้ใหม่) Recycle (นำไปหมุนเวียนซ้ำ) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลภาวะต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.10$)

ลำดับที่ 5 โรงเรียนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย และ ผู้บริหารและครูสำรวจความเสี่ยงที่ผู้ปกครองกังวลและหาทางป้องกันในสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ ($\bar{x} = 3.86$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดถึงแนวทางการบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ลำดับที่ของข้อความที่ได้คะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน สร้างการรับรู้ แสดงออกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้ชุมชนได้รับทราบอย่างเปิดเผยและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน ($f = 66$)

ลำดับที่ 2 ผู้บริหาร โรงเรียนควรยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา ($f = 53$)

ลำดับที่ 3 มีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เช่น วิสัยทัศน์ แผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ($f = 48$)

ลำดับที่ 4 โรงเรียนควรมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ($f = 32$)

ลำดับที่ 5 โรงเรียนควรร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชน สถานประกอบการ หรือปราชญ์ชาวบ้านในการฝึกทักษะอาชีพให้แก่เด็ก ($f = 28$)

เมื่อนำแนวทางจากทั้ง 3 แหล่งมาสังเคราะห์ เป็นร่างรูปแบบการบริหารงานบริหาร
ทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้ ดังนี้ คือ



ตารางที่ 4.19 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แหล่งข้อมูล			ร่างรูปแบบการบริหารงานบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0
แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	เครือข่ายความร่วมมือ
โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคาร สถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน	โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน สร้างการรับรู้ แสดงออกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้ชุมชนได้รับทราบอย่างเปิดเผยและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน และโรงเรียนควรร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชน สถานประกอบการ หรือปราชญ์ชาวบ้านในการฝึกทักษะอาชีพให้แก่เด็ก	1. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการ เชิญผู้ปกครองอาสาเป็นวิทยากร หรือช่วยเหลืองานของโรงเรียน	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล		การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	ร่างรูปแบบการบริหารงาน บุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อ สังคม ในยุคประเทศไทย 4.0
แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)		
<p>โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อน หย่อนใจของชุมชน และผู้บริหารและครูสำรวจ ความเสี่ยงที่ผู้ปกครองกังวลและหาทางป้องกัน ในสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ</p>		<p>2. ครูให้ความรัก ความเมตตา เอา ใจใส่กับเด็กเป็นรายบุคคล โดยให้ คำแนะนำ คำปรึกษา ประสานกับ ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและการใช้ ชีวิต</p> <p>3. พัฒนาอาคารสถานที่ให้ใช้ ประโยชน์ได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ</p>	<p>ความเอาใจใส่ผู้เรียนเป็น รายบุคคล</p> <p>พัฒนาอาคารสถานที่</p>

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	แหล่งข้อมูล		ร่างรูปแบบการบริหารงานบุคลากรเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0
	แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	
โรงเรียนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคมผ่านช่องทางการสื่อสารที่ หลากหลาย	โรงเรียนใช้หลัก 3Rs Reduce (ลดการใช้) Reuse (นำกลับมาใช้ใหม่) Recycle (นำไปหมุนเวียนซ้ำ) ในการจัดการ สิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลภาวะต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.10$)	4. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อสังคม	ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสาร ที่หลากหลาย
		5. พัฒนาระบบจัดการกับ สิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ธรรมชาติ มี ความรักและห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม	การจัดการสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล			ร่างรูปแบบการบริหารงานบุคลากรเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0
แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	
โรงเรียนจัดกิจกรรมประชาธิปไตยใน โรงเรียนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความ รับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการ แก้ปัญหาด้วยสันติวิธี	โรงเรียนควรมีส่วนในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน		ปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระ ตามความถนัด และความสนใจ	ผู้บริหารโรงเรียนควรยึดหลักธรร มาภิบาลและหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา		ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม การใช้หลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล		การสัมภาษณ์เชิงลึก (n=10)	ร่างรูปแบบการบริหารงานบุคลากรเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุค ประเทศไทย 4.0
แบบสอบถาม (n =582)	แบบสอบถามปลายเปิด (n=72)		
	มีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เช่น วิสัยทัศน์ แผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ที่แสดงถึง ความรับผิดชอบต่อสังคมและการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน		นโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม

จากตารางสังเคราะห์ร่างรูปแบบการบริหารงานบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้องค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. เครือข่ายความร่วมมือ
2. ความเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. พัฒนาอาคารสถานที่
4. ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย
5. การจัดการสิ่งแวดล้อม
6. plugged ฝังความเป็นประชาธิปไตย
7. ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม
8. การใช้หลักธรรมาภิบาล
9. นโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม

เมื่อนำองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงาน 4 ด้านของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 และจัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยที่มีความคล้ายคลึงกัน จะได้องค์ประกอบรวมสำหรับการยกร่างรูปแบบ ดังนี้

จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบรวมสำหรับการยกร่างรูปแบบ
-การกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม	องค์ประกอบที่ 1 นโยบายและการบริหารจัดการ
-การใช้หลักธรรมาภิบาล	- การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0
	- การจัดตั้งคณะทำงาน และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0
	- การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
-หลักสูตรการเรียนที่นำไปใช้พัฒนาตนเองและสังคม สร้างนวัตกรรม ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ
- การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็น	- การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 และหลักคำสอนของศาสนาประจำโรงเรียนเข้ามาในหลักสูตรสถานศึกษา
	- การจัดการเรียนรู้เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
	- การกำหนดแหล่งเรียนรู้

จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบรวมสำหรับการยกกร่างรูปแบบ
<p>ในศตวรรษที่ 21</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปลูกฝังจิตสาธารณะ และการเรียนรู้ทักษะชีวิต - บรรยากาศในชั้นเรียนที่พึงปรารถนา - พหุวัฒนธรรมศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาสื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา - การจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม
<ul style="list-style-type: none"> - ครุมีทักษะการใช้เทคโนโลยี - ครุมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) - ครุมีทักษะการสร้างจิตสาธารณะ และการมีส่วนร่วมในชุมชน - การรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน - การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร - ความเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล - ปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย - ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม 	<p>องค์ประกอบที่ 3 ทรัพยากรมนุษย์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม และแนวคิดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 - การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0
<ul style="list-style-type: none"> - เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา - ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย - การจัดการสิ่งแวดล้อม 	<p>องค์ประกอบที่ 4 กิจการผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในโรงเรียน - กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นอกโรงเรียน - การแนะแนวเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 - ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 <p>องค์ประกอบที่ 5 เทคโนโลยี</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนรู้ Edutainment - การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ - สำนักงานอัตโนมัติ <p>องค์ประกอบที่ 6 สิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - การจัดการขยะในโรงเรียน

จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบรวมสำหรับการยกกร่างรูปแบบ
	<ul style="list-style-type: none"> - การอนุรักษ์พลังงานในโรงเรียน - การป้องกันมลพิษในโรงเรียน
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการการเงิน - งบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม - งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม - การจัดเงินชดเชยเยียวยา - การจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร - งบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - งบประมาณพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม - การสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามแนวทางรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียน - การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน - การส่งเสริมสุขภาพชุมชน - การพัฒนาอาคารสถานที่ 	<p>องค์ประกอบที่ 7 งบประมาณ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารงบประมาณของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 - การเรียกร้องค่าเสียหายและการช่วยเหลือชดเชยเยียวยา <p>องค์ประกอบที่ 8 บริการสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย - การส่งเสริมสุขภาพชุมชน - การจัดการการท่องเที่ยวในโรงเรียน - การบริการพัสดุและอาคารสถานที่แก่ชุมชน

สรุปได้ว่าร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 นโยบายและการบริหารจัดการ

- การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

- การจัดตั้งคณะทำงาน และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และนโยบายประเทศไทย 4.0

- การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ

- การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 และหลักคำสอนของ ศาสนาประจำโรงเรียนเข้ามาในหลักสูตรสถานศึกษา

- การจัดการเรียนรู้เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

- การกำหนดแหล่งเรียนรู้

- การพัฒนาสื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา

- การจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบที่ 3 ทรัพยากรมนุษย์

- การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวคิดการศึกษาในยุค

ประเทศไทย 4.0

- การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย

4.0

องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมผู้เรียน

- กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในโรงเรียน

- กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นอกโรงเรียน

- การแนะแนวเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

- ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

องค์ประกอบที่ 5 เทคโนโลยี

- การจัดการเรียนรู้ Edutainment

- การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

- สำนักงานอัตโนมัติ

องค์ประกอบที่ 6 สิ่งแวดล้อม

- การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- การจัดการขยะในโรงเรียน

- การอนุรักษ์พลังงานในโรงเรียน

- การป้องกันมลพิษในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 7 งบประมาณ

- การบริหารงบประมาณของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย

4.0

- การเรียกร้องค่าเสียหายและการช่วยเหลือชดเชยเยียวยา

องค์ประกอบที่ 8 บริการสังคม

- ศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย
- การส่งเสริมสุขภาพชุมชน
- การจัดการการท่องเที่ยวในโรงเรียน
- การบริการพัสดุและอาคารสถานที่แก่ชุมชน

และร่างรูปแบบนี้ มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบ และส่วนที่ 3 จุดเด่น ข้อจำกัด และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก จ.

4.2.2 การตรวจสอบรูปแบบ

ผู้วิจัยจัดประชุมสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) การพัฒนาร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทหรือผลงานวิชาการเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนเอกชน ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาการจัดการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและมีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้วิจัยนำสนอร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมพิจารณา อภิปราย เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะความเหมาะสมของรูปแบบ และองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ผลการประชุมมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบ สรุปได้ตามตารางที่ 4.1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีความสอดคล้องกันว่าร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีข้อประเด็นแก้ไข ดังนี้

ตารางที่ 4.20 สรุปผลการสัมมนาและข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
องค์ประกอบของรูปแบบ	<p>- องค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 3 ส่วน ครอบคลุม ส่วนของ เนื้อหา ได้ดี มีความเหมาะสม และมีความครบถ้วนดี</p> <p>- ไม่ควรจัดแยกเป็นงานใหม่เพราะภาระงานเดิมของครูมีมากอยู่แล้ว และหลายกิจกรรมในโรงเรียนก็มีเนื้อหางานที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งทำเป็นประจำ</p>	
ส่วนที่ 1 ส่วนนำ	<p>การเขียนแนวคิดยังไม่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด เพราะ เป็นการเขียนอธิบายความหมายของนิยามศัพท์มากกว่าควรปรับปรุง</p>	<p>ส่วนที่ 1 ปรับปรุงแนวคิดโดยยกประเด็นให้เห็นแนวคิดในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อมารับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้ 1) แนวคิดโรงเรียนวิทยาศาสตร์ 2) แนวคิดโรงเรียนดิจิทัล 3) แนวคิดโรงเรียนสีเขียว 4) แนวคิดโรงเรียนชุมชน และ 5) แนวคิดโรงเรียนแห่งความสุข</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
ส่วนที่ 2 องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบ	เนื้อหาสาระขององค์ประกอบ/กระบวนการบริหารโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยนำเสนอไม่ตรงประเด็นที่ศึกษามากนักควรปรับปรุง	ปรับปรุงเนื้อหา/องค์ประกอบการบริหาร ดังนี้
กระบวนการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนที่ 3 เนื้อหาความสำเร็จ	เนื้อหาความสำเร็จ ควรเพิ่มเติมว่าผู้บริหาร โรงเรียน ครูและบุคลากรของโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างไร โรงเรียนจึงประสบความสำเร็จในการดำเนินการตามที่โรงเรียนต้องการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0	ปรับเนื้อหาความสำเร็จ ดังนี้ 1) ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนที่ชัดเจนและเหมาะสมกับยุคประเทศไทย 4.0 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและปฏิบัติ 2) โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันจัดแผนปฏิบัติการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นบูรณาการกับภาระงานปกติของโรงเรียน โดยไม่ต้องแยกออกมาเป็นงานใหม่ มีการมอบหมายหน้าที่และกระจายอำนาจให้แก่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
		<p>3) ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการนำรูปแบบไปใช้ รวมถึงสนับสนุนการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อวิถีชีวิตของผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความสุขและความเอื้ออาทรต่อกัน ให้โรงเรียนและชุมชนมีความพร้อมในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน</p> <p>4) ผู้บริหารต้องนำหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการบริหาร เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน</p> <p>5) โรงเรียนต้องสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องพัฒนาตนเองโดยเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้การวิจัยและพัฒนาเป็นฐานในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 และส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
		<p>6) โรงเรียนต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการ การเรียนรู้ และประโยชน์อื่น ๆ โดยสนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา มีสมรรถนะที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <p>7) เครือข่ายและชุมชนต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียน มีความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนและโรงเรียนในการนำรูปแบบไปใช้ รวมถึงพร้อมให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอยู่เสมอ</p> <p>8) โรงเรียนต้องประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ รวมถึงมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>9) โรงเรียนที่จะนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ไปใช้ต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถปรับเปลี่ยนประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียนอย่างเหมาะสม</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
2.การกำหนดรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0	<p>ผู้วิจัยนำเสนอไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องการศึกษาแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นการดำเนินการตามกรอบ</p> <p>บริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป แต่ผู้วิจัยยังไม่แสดงว่าจะนำความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0</p> <p>บูรณาการเข้ากับขอบข่ายแผนงานแต่ละงานอย่างไร</p>	<p>ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0 ใหม่ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> -บูรณาการเข้ากับขอบข่ายแต่ละแผนงาน - พิจารณาดังบริบทของโรงเรียนในการนำรูปแบบไปใช้ ควรจะเสนอในแนวกว้าง ให้ง่ายในการปฏิบัติ - พิจารณาดังความยั่งยืน จากการถูก Disruptive และยุค New Normal - ควรมีการสร้างค่านิยมร่วม (Shared Value) ในองค์กร
ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ	<p>ผู้วิจัยเพิ่มเนื้อหาของนโยบาย โดยบูรณาการกับหลัก</p>	<p>ด้านนโยบายการบริหารจัดการ โรงเรียนเอกชน</p>
1. การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0	<p>ธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ให้ง่ายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ</p> <p>-- ควรใช้โครงสร้างงานเดิม ซึ่งอาจจะเป็นกรรมการ</p>	<p>1. เน้นตามภารกิจทั้ง 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับหลักการของการศึกษายุค 4.0 โดยมุ่งเน้นหลักธรรมาภิบาล</p>
2. การจัดตั้งคณะทำงาน และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและ	<p>สถานศึกษา โดยไม่ต้องตั้งกรรมการชุดใหม่</p>	<p>2. กำหนดคนนโยบายเป็นโรงเรียนเอกชนที่บริหารเพื่อ</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
<p>นโยบายประเทศไทย 4.0</p> <p>3. การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ</p>	<p>- คำว่า “วิชาการ” มีความหมายและขอบข่ายงานที่กว้างมาก ผู้วิจัยจึงเน้นไปที่การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยการลงมือทำให้มากขึ้น สามารถมีผลงานเชิงประจักษ์ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้</p> <p>- เปลี่ยนการใช้คำว่า หลักสูตรของศาสนาประจำโรงเรียนออกเพื่อป้องกันความขัดแย้ง ให้แสดงเป็นคุณธรรมที่เฉพาะเจาะจง</p> <p>- กลุ่มยุทธศาสตร์กรอาจจะไม่เหมาะสมกับทุกโรงเรียน เอกชนได้ และมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจงเกินไป ซึ่งบางโรงเรียนมีบริบทในการนำการเกษตร ไปใช้ที่แตกต่างกัน ควรเสนอเป็นการเรียนรู้เพื่อผลิตชิ้นงานในสาขาวิชาอื่นด้วย ผู้วิจัยจึงนำหัวข้อการจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์นี้ออก</p>	<p>ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมุ่งประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมุ่งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน</p> <p>ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร</p> <p>1. เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวัดผลเชิงประจักษ์ เน้นการแสวงหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self – Directed Learning)</p> <p>2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านประสบการณ์จริง</p> <p>3. การสร้างเสริมจิตลักษณะและค่านิยมร่วมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม</p>
<p>ด้านวิชาการ</p> <p>1. การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 และหลักคำสอนของศาสนาประจำโรงเรียนเข้ามาในหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>2. การจัดการเรียนรู้เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0</p> <p>3. การกำหนดแหล่งเรียนรู้</p> <p>4. การพัฒนาสื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา</p> <p>5. การจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม</p>		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
<p>ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์</p> <p>1. การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวคิดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0</p> <p>2. การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีขอบข่ายงานที่กว้าง ในขณะที่รูปแบบนี้เป็นการมุ่งพัฒนาบุคคล การเตรียมคนให้มีทักษะสำคัญต่างๆ เช่น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 การใช้เทคโนโลยีสำคัญในยุคประเทศไทย 4.0 และการสร้างจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ได้ครอบคลุมถึงการบริหารบุคลากรด้านอื่น ๆ เช่น การกำหนดอัตรากำลัง การสรรหาและคัดเลือก การกำหนดเงินเดือนและค่าตอบแทน รวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน</p> <p>- การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นการตัดสินใจดำเนินงานของบุคลากรที่เป็นการควบคุม ลงโทษ เป็นเชิงลบ ควรเปลี่ยนมุมมองเป็นการให้กำลังใจ การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการมุ่งปฏิบัติดีเพื่อเป็นต้นแบบให้คนในโรงเรียนมุ่งปฏิบัติตาม จัดทำเกณฑ์การให้รางวัลการปฏิบัติงาน</p>	<p>ด้านการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร</p> <p>1. การพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)</p> <p>2.การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่สำคัญในยุคประเทศไทย4.0</p> <p>3.การพัฒนาจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (จิตอาสาและจิตสาธารณะ)</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
	<p>ขาดความเที่ยงตรงในการวัดประเมินของผู้เรียนที่อาจมีความคลาดเคลื่อนในการประเมินผู้บริหารหรือครู</p> <p>-หากเกณฑ์ในการประเมิน คือ วัดจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การออกกลางคัน พฤติกรรมของผู้เรียน รวมถึงการขาดมาสาย และพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคมของผู้บริหารและครู ผู้วิจัยจึงนำหัวข้อการประเมินผลการปฏิบัติงานออก</p>	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
ด้านกิจการผู้เรียน	- ผู้วิจัยนำกิจกรรมผู้เรียนไปรวมอยู่ในหลักสูตร	บุคลากรประกอบด้านกิจการผู้เรียนนี้ออก
1. กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ในโรงเรียน	- สามารถนำมาลงในชั่วโมงที่มีอยู่แล้วได้เลย อาทิ วิชาเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น แนะแนว	
2. กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 นอกโรงเรียน	ก็สามารถเชิญวิทยากรมาบรรยาย	
3. การแนะแนวเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมใน ยุคประเทศไทย 4.0	- การแนะแนวการศึกษาถูกวางแผนไว้ในหลักสูตร ที่โรงเรียนได้จัดให้แล้ว	
4. ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ ความ รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0	- ระบบดูแลช่วยเหลือในปัจจุบัน ก็มีประสิทธิภาพดี แต่การเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยนำไป รวมในการพัฒนาบุคลากร	
ด้านเทคโนโลยี	- การจัดการโดยใช้มัลติมีเดียถูกนำไปรวมในการ	นำองค์ประกอบด้านเทคโนโลยีออกไป ไปบูรณา
1. การจัดการเรียนรู้ Edutainment	จัดการการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลากรทั้งด้าน	การกับองค์ประกอบอื่น
2. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์	การจัดเรียนเชิงรุกและการใช้เทคโนโลยี	
3. สำนักงานอัตโนมัติ	- การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการใช้ใน สำนักงานไม่ใช่เรื่องใหม่ ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบ ด้านเทคโนโลยีออกไป	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
<p>ด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>1. การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. การจัดการขยะในโรงเรียน</p> <p>3. การอนุรักษ์พลังงานในโรงเรียน</p> <p>4. การป้องกันมลพิษในโรงเรียน</p>	<p>-ควรจัดทำแหล่งเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและเชิญวิทยากรมาบรรยายด้วย</p> <p>-องค์ประกอบนี้ผู้วิจัยได้เลือกถึงมาตรการในการจัดการกับสิ่งแวดล้อม แต่ในฐานะที่เป็นแหล่งสร้างความรู้ให้กับผู้เรียนและชุมชน โรงเรียนควรนำสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ทักษะ และจิตสำนึกที่ดีในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสร้างผลกระทบที่ดีเป็นวงกว้างในอนาคต</p>	<p>ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา</p> <p>1. สร้างกระบวนการพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึกต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. การปลูกฝังเจตคติที่ดีมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและสร้างความร่วมมือกับผู้อื่น</p> <p>3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม</p>
<p>ด้านงบประมาณ</p> <p>1. การบริหารงบประมาณของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0</p> <p>2. การเรียกร้องค่าเสียหายและการช่วยเหลือชดเชยเยียวยา</p>	<p>-ขนาดโรงเรียนมีผลที่ทำให้งบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงานมีความแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก อาจจะไม่มียกงบประมาณเพื่อทำ ความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดชดเชยเยียวยาไม่ได้</p> <p>ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบนี้ออก</p>	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
<p>ด้านการบริการสังคม</p> <p>1. ศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>2. การส่งเสริมสุขภาพชุมชน</p> <p>3. การจัดการการท่องเที่ยวในโรงเรียน</p> <p>4. การบริการพัสดุและอาคารสถานที่แก่ชุมชน</p>	<p>ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์บริการสังคมตามองค์ประกอบนี้ อาจจะยังไม่พร้อมทุกโรงเรียน เพราะอาจจะเป็นภารกิจที่เพิ่มขึ้น หากว่าความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายและชุมชน สามารถพัฒนาให้เกิดโครงการที่ดีในอนาคตได้อีกมากมาย ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนมาเป็นองค์ประกอบด้านการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับชุมชนนี้แทน</p>	<p>ด้านการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับชุมชน</p> <p>1. สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน</p> <p>2. สร้างและประสานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน</p> <p>3. ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กไทยยุค 4.0</p>
<p>1. องค์ประกอบของรูปแบบ</p> <p>ส่วนที่ 1 ส่วนนำ</p> <p>ส่วนที่ 2 องค์ประกอบและ สาระสำคัญของรูปแบบ</p> <p>ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ</p>	<p>- องค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 3 ส่วน ครอบคลุมส่วนของ เนื้อหาได้ดี มีความเหมาะสม และมีความครบถ้วนดี</p> <p>ส่วนที่ 1 การเขียนแนวคิดยังไม่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเพราะ เป็นการเขียนอธิบายความหมายของนิยามศัพท์มากกว่าควรปรับปรุง</p>	<p>ส่วนที่ 1 ปรับปรุงแนวคิด โดยยกประเด็น ให้เห็นแนวคิดในการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมดังนี้</p> <p>1.แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <p>แนวคิดประเทศไทย 4.0</p> <p>2.แนวคิดในการพัฒนาองค์กร</p> <p>2.แนวคิดการบริหารสถานศึกษา</p> <p>3. แนวคิดการบริหารคุณภาพ</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
<p>ส่วนที่ 2 เนื้อหาสาระขององค์ประกอบ/กระบวนการบริหารโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยนำเสนอไม่ตรงประเด็นที่ศึกษามากนักควรปรับปรุง</p>	<p>4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนเอกชน</p> <p>ส่วนที่ 2 ปรับปรุงเนื้อหา/องค์ประกอบการบริหาร ดังนี้</p> <p>เนื้อหา ประกอบด้วย</p> <p>1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ด้านนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน</p>	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
<p>ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ</p> <p>ควรเพิ่มเติมว่าผู้บริหาร โรงเรียน ครูและบุคลากร ของโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างไร โรงเรียนจึงประสบความสำเร็จในการดำเนินการตามที่โรงเรียนต้องการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0</p>	<p>กระบวนการบริหารโรงเรียน</p> <p>เอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ปรับเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้บริหาร โรงเรียน ต้องมีความมุ่งมั่นในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารตามภารกิจทั้ง 4 ให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 2.โรงเรียนต้องวางแผนด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยจัดหลักสูตรความเป็นเลิศ ที่เข้มข้น เพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) 	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
		<p>เพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและวัดผลเชิงประจักษ์ เน้นการแสวงหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)</p> <p>2. ผู้บริหารต้องมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีเพื่อสังคมส่วนรวม มีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>4. โรงเรียนต้องเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมในการดำเนินการพัฒนาความรับผิดชอบ ต่อสังคม ด้วยการสนับสนุน ให้บุคลากรทุกคน มีการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน แบบเชิงรุก Active Learning การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่สำคัญในยุคประเทศไทย 4.0 และการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
<p>2.การกำหนดรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชน เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0</p>	<p>ผู้วิจัยนำเสนอไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาคำกล่าวคือ ผู้วิจัย ต้องการศึกษานโยบายการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นการดำเนินการตามกรอบ บริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป แต่ผู้วิจัยนำเสนอส่วนใหญ่เป็นการจัด กระบวนการเรียนการสอน</p>	<p>5. โรงเรียนต้องสร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ ด้วยการ สร้างความศรัทธาและ ความเชื่อมั่นต่อชุมชน สร้างและประสาน ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและ ชุมชนเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน</p> <p>6. การดำเนินตามรูปแบบ การบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม จะ สำเร็จตามเป้าหมาย หากบุคลากรมี การสร้างเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน</p> <p>ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0 ใหม่ดังนี้</p> <p>1.ด้าน นโยบายการบริหารจัดการ โรงเรียน เอกชน</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
		<p>1.1 เน้นตามภารกิจทั้ง 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับหลักการของการศึกษายุค 4.0 โดยมุ่งเน้นหลักธรรมาภิบาล</p> <p>1.2 กำหนดนโยบายเป็นโรงเรียนเอกชนที่บริหารเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมุ่งประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมุ่งสร้างเครือข่ายร่วมมือกับชุมชน</p> <p>2.ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร</p> <p>2.1 เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวัดผลเชิงประจักษ์ เน้นการแสวงหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
		<p>1.2 การปลูกฝังเจตคติที่ดีมี ความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและสร้างความร่วมมือกับ ผู้อื่น</p> <p>1.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้สิ่งแวดล้อม</p> <p>2. ด้านการจัดเตรียมความ พร้อมสำหรับบุคลากร</p> <p>5.1 การพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning)</p> <p>2.2 การพัฒนาการใช้ทักษะ การใช้เทคโนโลยีที่สำคัญในยุคประเทศไทย4.0</p> <p>2.3 การพัฒนาจิตลักษณะ เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม(จิตอาสาและจิต สาธารณะ)</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นของร่างรูปแบบ	สรุปผลและข้อเสนอเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางนำไปปรับแก้ไข
		<p>3. ด้านการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับชุมชน 6.1 สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน 3.2 สร้างและประสาน ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน 3.3 ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กไทยยุค 4.0</p>

4.2.3 การนำเสนอรูปแบบ

รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0
ที่นำเสนอมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการพื้นฐาน แนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบและกระบวนการของรูปแบบ

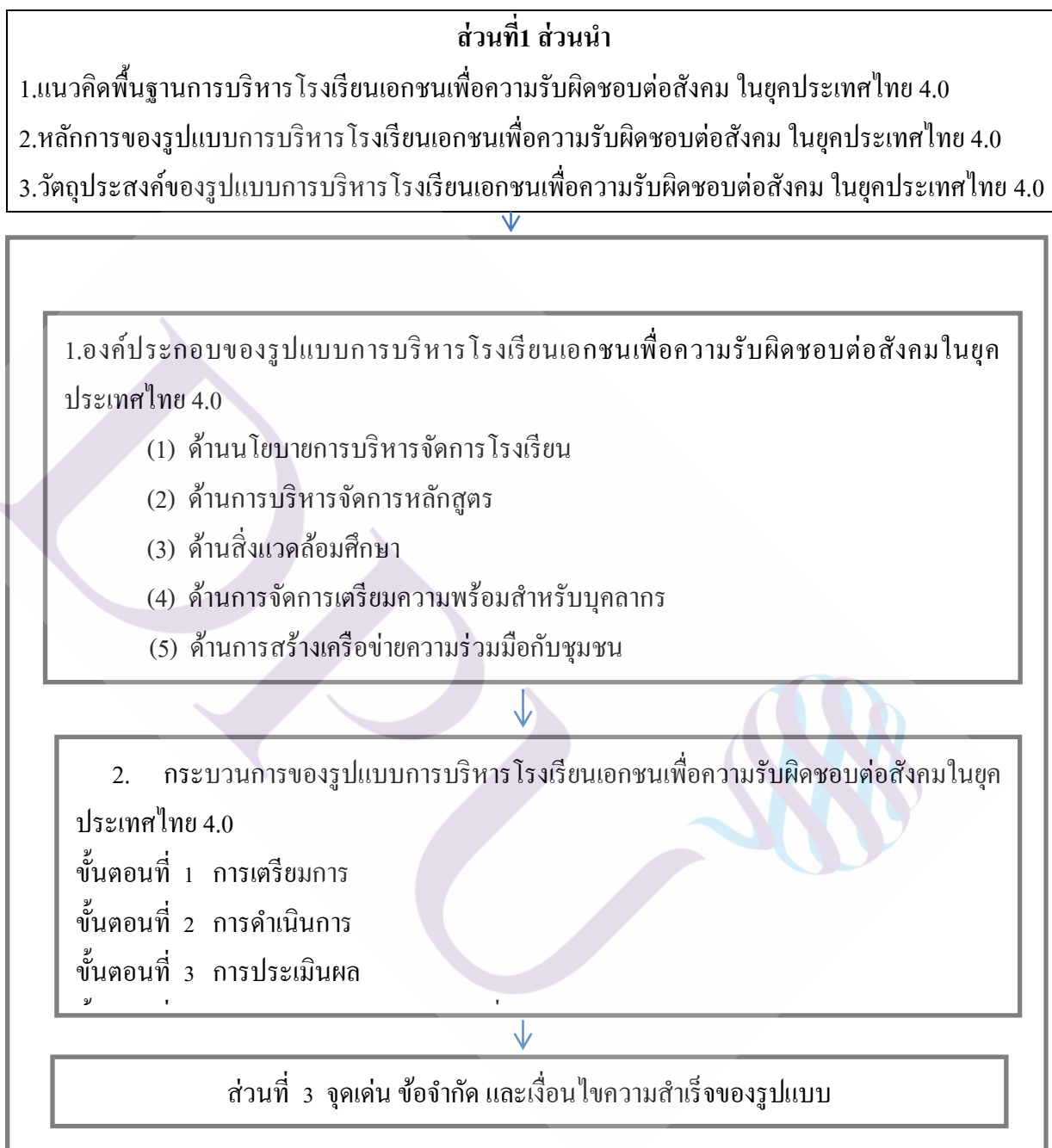
ส่วนที่ 3 จุดเด่น ข้อจำกัด และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0

สรุปเป็นแผนภาพแสดงความเชื่อมโยงกัน ปรากฏดังภาพประกอบ 2



โครงสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0



ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

1) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อใช้เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของรูปแบบ เพราะการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนควรที่จะมีความใส่ใจต่อผลกระทบที่เกิดแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคมด้วย

2) หลักธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนด้วยหลักความรับผิดชอบต่อหลักคุณธรรม หลักนิติธรรมด้วยกฎหมายและกฎระเบียบ ซึ่งรวมถึงประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น หลักความโปร่งใส ยุติธรรม และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การตัดสินใจดำเนินงานเป็นไปด้วยความเป็นเหตุและผล มีความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันเมื่อประสบกับภาวะวิกฤติต่าง ๆ และเป็นหลักในการสรรหา การจัดสรร และการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า

4) หลักความเสมอภาคและเท่าเทียม ซึ่งจะครอบคลุมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ ตามเชื้อชาติ สีผิว เพศ ศาสนา มุมมองทางการเมือง สัญชาติ แหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์และสังคม และให้โอกาสที่เท่าเทียมกันและการปฏิบัติที่เป็นธรรม ตามระบอบประชาธิปไตย

5) หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

จากเหตุและผลดังกล่าว ผู้ที่นำรูปแบบไปใช้ควรจะตระหนักถึงหลักการพื้นฐานของรูปแบบเป็นแนวพิจารณาในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2. แนวคิด (Concept) ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

แนวคิดของรูปแบบ คือ สิ่งที่เป็นความเชื่อและความคิดที่ส่งผลให้เกิดรูปแบบในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ประกอบไปด้วย 1) แนวคิดโรงเรียนวิทยาศาสตร์ 2) แนวคิดโรงเรียนดิจิทัล 3) แนวคิดโรงเรียนสีเขียว 4) แนวคิดโรงเรียนชุมชน และ 5) แนวคิดโรงเรียนแห่งความสุข

1.แนวคิดโรงเรียนวิทยาศาสตร์ เพื่อจัดการศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความเข้มข้นในสาระวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เรียนรู้โดยการลงมือทำ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สามารถคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรม ใช้ประโยชน์และแสวงหาโอกาสจากความหลากหลาย

2.แนวคิด โรงเรียนดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ประยุกต์ใช้งาน สร้างนวัตกรรมเพื่อประโยชน์แก่สังคม เรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถใช้งานได้ด้วยตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ครอบคลุมทุกหน้าทำงาน และกระบวนการภายในโรงเรียนอย่างครบวงจร

3.แนวคิด โรงเรียนสีเขียว เพื่อให้ผู้เรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับชุมชนและระดับที่กว้างออกไป โดยการลดภาระด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมของโรงเรียน การจัดหาผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาและเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน

4.แนวคิด โรงเรียนชุมชน เพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดี มีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น และสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน รับผิดชอบการดำเนินงานที่เกิดผลกระทบต่อชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและบุคลากรในโครงการกิจกรรมทางสังคม ตระหนักถึงความต้องการของชุมชน รักษาสืบทอดประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมของท้องถิ่น

5.แนวคิด โรงเรียนแห่งความสุข เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนและบุคลากรได้เรียนรู้และทำงานอย่างมีความสุขที่โรงเรียน ผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจ ยกย่องชมเชยครูและครูก็ปฏิบัติต่อผู้เรียนเช่นเดียวกัน มีบรรยากาศของประชาธิปไตย ผู้เรียนและบุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ สร้างและแบ่งปันคุณค่าของความไว้วางใจและความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน สื่อสารกันอย่างจริงใจ นอกจากนี้โรงเรียนต้องส่งเสริมการพัฒนาความรู้และความสามารถของบุคลากร มีการประเมินการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม สร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และทำงานที่ถูกต้อง สุขลักษณะ ความปลอดภัยต่อสุขภาพ และบรรยากาศที่ดี

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าแนวคิดทั้ง 5 นี้ แต่ละแนวคิดเปรียบเสมือนเป็นวิสัยทัศน์ของการพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้ไปถึงเป้าหมายในการเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพที่ชุมชนให้การยอมรับ และเป็นการรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 อย่างแท้จริง

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

เพื่อมีรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0ให้ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนดำเนินงานบรรลุเป้าหมายด้านการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 เนื้อหา

ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

จากการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงร่างรูปแบบ และเพิ่มเนื้อหาขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์ จึงขอนำเสนอ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมี 3 ส่วนย่อย เพื่อให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนนำสู่การปฏิบัติจริง ได้แก่

1.1 ด้านนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน

1.1.1 การบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1.2 การบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0

1.1.3 การกำหนดนโยบายเป็นโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

1.2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2.1 เน้นการจัดการเรียนการสอน แบบ Active Learning เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการวัดผลเชิงประจักษ์ เน้นแสวงหาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Self- Directed Learning)

1.2.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านประสบการณ์จริง และการเสริมสร้างจิตลักษณะและค่านิยมร่วมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2.3 การสร้างเสริมจิตลักษณะและค่านิยมร่วมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

1.3.1 สร้างกระบวนการพัฒนาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึกต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

1.3.2 การปลูกฝัง เจตคติที่ดีมีความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะป้องกันและแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งด้วยตนเอง และด้วยความร่วมมือกับผู้อื่น

1.3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา

1.4 ด้านการจัดการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร

1.4.1 การพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1.4.2 การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่สำคัญในยุคประเทศไทย 4.0

1.4.3 การพัฒนาจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1.5 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน

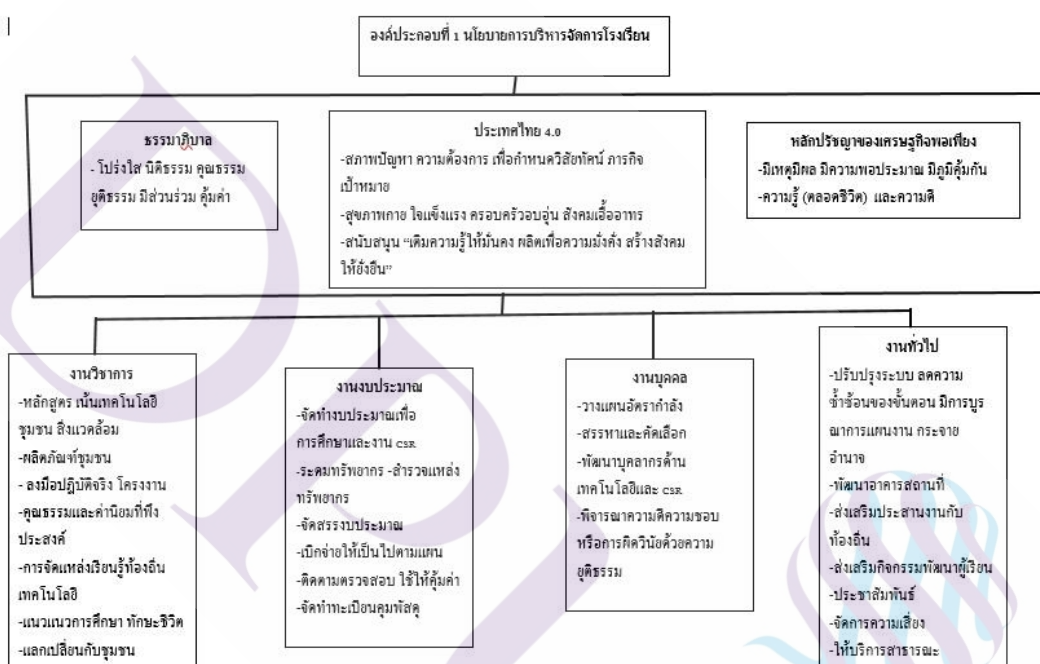
1.5.1 สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน

1.5.2 สร้างและประสานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

1.5.3 ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กไทยยุค 4.0

ในแต่ละองค์ประกอบจะมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน



1.1 การบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1.1.1 การบริหารงานวิชาการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1) มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยบูรณาการทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1) หลักสูตรรรมภิบาล ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ในสังคม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หลีกเลียงการทุจริตคอร์รัปชัน การทำงานเป็นทีม การรับผิดชอบต่อภารกิจหน้าที่ของตนเอง และการประหยัดคุ้มค่าตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

1.2) หลักสิทธิมนุษยชน ได้แก่ การปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติ ความเท่าเทียม การไม่แบ่งแยกความแตกต่างทางกาย จิตใจ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ภาษา อายุ การศึกษา สถานะทางสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม หรือเรื่องอื่นใด การดูแลเป็นพิเศษกับกลุ่มเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ เป็นต้น

1.3) การปฏิบัติด้านแรงงาน ได้แก่ การให้ความรู้และทักษะอาชีพ การทำงานที่เหมาะสมกับช่วงอายุ การทำงานหารายได้ระหว่างเรียน มารยาท กฎกติกาในการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน การวางแผนอาชีพที่ตนมีความถนัดและสนใจ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงการเชิญผู้ที่มีอาชีพต่าง ๆ เข้ามาให้ความรู้กับผู้เรียน เป็นต้น

1.4) สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา การรักษาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การป้องกันมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางเสียง และการจัดการขยะ การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน การใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้พลังงานทดแทน เป็นต้น

1.5) การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่มีความสุจริต การดำเนินงานด้วยความถูกต้องและความรับผิดชอบ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคม เป็นต้น

1.6) ประเด็นด้านผู้บริโภค ได้แก่ การรับรู้ถึงสิทธิที่ผู้บริโภคควรที่จะได้รับจากผู้ผลิตและผู้ให้บริการอย่างถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ตามคาดหวังที่ตรงกัน การรับทราบข้อมูลของสินค้าและบริการ และการร้องเรียนที่เกิดจากสินค้าและบริการที่ตนได้รับ เป็นต้น

1.7) การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมตามบทบาทและอายุของตนอย่างเหมาะสม เป็นต้น

2) ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การทำโครงการเกี่ยวกับประเด็นของความรับผิดชอบต่อสังคม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาในสังคมเป็นฐาน การทำบทบาทสมมติทางธุรกิจจำลอง บทบาทสมมติในสังคมตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคมได้

3) พัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น โรงฝึกอาชีพ สหกรณ์ แปลงเกษตรอินทรีย์ โรงแยกขยะ โรงหมักปุ๋ย บ่อบำบัดน้ำเสีย ห้องเรียนสีเขียว ประหยัดพลังงาน แผงโซลาร์พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

4) แนะนำด้านการวางแผนการศึกษา ด้านเส้นทางอาชีพ และด้าน ส่วนตัวและสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

5) ประสานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาสังคมกับ สถานศึกษาอื่น หน่วยงาน สถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันทำกิจกรรม เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1.2 การบริหารงานงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1) จัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนที่โรงเรียนจะเข้าร่วม พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของงาน โครงการ และกิจกรรมดังกล่าวด้วย

2) ระดมทรัพยากร โดยวิเคราะห์งบประมาณและทรัพยากรที่ขาดและ จำเป็นต้องใช้ตามแผนงานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

3) การสำรวจแหล่งทรัพยากร เช่น บุคคล หน่วยงาน องค์กร ชมรมศิษย์เก่า สมาคมครูและผู้ปกครอง และท้องถิ่นที่มีศักยภาพและความพร้อมในกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ขอรับการสนับสนุน และติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

4) จัดสรรและตรวจสอบงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้รับจากแผนการระดมทรัพยากร จากนั้นให้จัดลำดับความสำคัญ และกำหนดงบประมาณและ ทรัพยากรของแต่ละงาน โครงการ และกิจกรรมให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่มี

5) เบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้

6) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้งบประมาณให้เป็นไปตาม แผนปฏิบัติการและมีความสอดคล้องกับผลการดำเนินงาน

7) สนับสนุนให้ใช้งบประมาณและทรัพยากร โดยวางระเบียบการใช้ อย่างคุ้มค่า ได้ประโยชน์สูงสุดกับโรงเรียนและชุมชน และพยายามให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

8) จัดหา ควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ โดยจัดทำทะเบียนคุม ทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี

1.1.3 งานบริหารบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1) วางแผนอัตรากำลังคนทำงานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม โดย วิเคราะห์กิจกรรม ภารกิจ และประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับแผนปฏิบัติการเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคม

2) คัดเลือกบุคลากรและจัดวางหน้าที่ โดยพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติของแต่ละบุคคลให้มีความเหมาะสมในความรับผิดชอบต่อสังคม

3) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรและแผนปฏิบัติการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงกำหนดหลักสูตรการพัฒนานั้นด้วย

4) สร้างขวัญและกำลังใจในการอุทิศตนเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ยกย่องชมเชยให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง และเสริมสร้างพลังอำนาจในการดำเนินกิจกรรมต่อไป

5) กำกับ ดูแล ส่งเสริมไม่ให้ครูประพฤติผิด กฎระเบียบและวินัยของครู หากพบว่ามีพฤติกรรม ให้ลงโทษ ภาคทัณฑ์ ตัดหรือลดขั้นเงินเดือน และปลดออกหรือไล่ออกตามลำดับความร้ายแรงของความผิด รวมถึงการหมั่นสังเกตตรวจสอบดูแลเอาใจใส่ ป้องกันและขจัดเหตุเพื่อมิให้ครูและบุคลากรกระทำผิดกฎระเบียบตามควรแก่กรณี

1.1.4 งานบริหารทั่วไปเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1) พัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จัดระบบการทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมแบบบูรณาการ ทั้งภายใน โรงเรียนและเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม รวมถึงการกระจายอำนาจการบริหารแก่ฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2) กำหนดแนวทางการทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมให้เหมาะสมกับความพร้อมและศักยภาพของโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็น

3) กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน ตลอดจนติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

4) จัดทำระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ กิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการ และการประชาสัมพันธ์

5) บริหารจัดการ บำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่สภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ทั้งใน โรงเรียนและชุมชน

6) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการลงมือปฏิบัติ

7) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้สาธารณชนได้ทราบอย่างเปิดเผย

8) วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

1.1.1 การบริหารงานวิชาการในยุคประเทศไทย 4.0

1) มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ทันสมัยเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการใส่ใจสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยบูรณาการทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

2) มีการเรียนรู้การพัฒนามูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก (Active Learning) เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เน้นให้มีการลงมือปฏิบัติจริง และการวัดผลเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

5) พัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมาและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การฝึกงานและพัฒนาทักษะอาชีพ การพัฒนานวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าของผู้เรียน ครู และชุมชน

6) แะแนวทางการศึกษาต่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 และอาชีพที่ผู้เรียนต้องการในอนาคต รวมถึงทักษะชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษาและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

7) ร่วมกันสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายประเทศไทย 4.0 กับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพให้กับผู้เรียนและคนในชุมชน

9) ประสานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการในยุคประเทศไทย 4.0 กับสถานศึกษา หน่วยงาน สถานประกอบการ และองค์กรอื่น ๆ ในท้องถิ่น

1.1.2 การบริหารงานงบประมาณในยุคประเทศไทย 4.0

1) จัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของงาน และโครงการต่าง ๆ ด้วย

2) ระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยวิเคราะห์งบประมาณและทรัพยากรที่ขาดและจำเป็นต้องใช้ตามแผนจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 รวมถึงสำรวจแหล่งทรัพยากร เช่น บุคคล หน่วยงาน องค์กร ชมรมศิษย์เก่า สมาคมครูและผู้ปกครอง และท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการสนับสนุน และติดต่อประสานความร่วมมืออย่างจริงจัง

3) จัดสรรและตรวจสอบงบประมาณที่ได้รับทั้งที่เป็นเงินที่ได้รับอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเงินที่ได้รับจากแผนการระดมทรัพยากร จากนั้นให้จัดลำดับความสำคัญ และกำหนดงบประมาณและทรัพยากรของแต่ละงานโครงการ และกิจกรรมให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณทั้งหมดที่มี

4) เบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี

5) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีและสอดคล้องกับผลการดำเนินงาน

6) สนับสนุนให้ใช้งบประมาณและทรัพยากร โดยวางระเบียบการใช้ อย่างคุ้มค่า ได้ประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย

7) จัดหา ควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ โดยจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี

1.1.3 งานบริหารบุคลากรในยุคประเทศไทย 4.0

1) วางแผนอัตรากำลัง โดยวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับการจัดการสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0

2) สรรหาและคัดเลือกบุคลากรให้เข้าทำงาน ด้วยการทดสอบความรู้ที่จำเป็นในยุคประเทศไทย 4.0 การทดสอบทักษะ การสัมภาษณ์ โดยพิจารณาความเหมาะสมตามนโยบายของสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 เมื่อรับเข้าทำงานจนถึงระยะเวลาหนึ่งตามที่ตกลงกันถือว่าผ่านงานจึงบรรจุให้เป็นครูในโรงเรียน

3) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ การใช้เทคโนโลยี และสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับงานที่รับผิดชอบ โดยวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรและนโยบายของสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 กำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นนั้น

4) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

1.1.4 งานบริหารทั่วไปในยุคประเทศไทย 4.0

1) มีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนงานภายใน ลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนการทำงานและบูรณาการแผนงาน ภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงานให้มีความกระชับและเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน รวมถึงการกระจายอำนาจการบริหารที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสม

2) กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็น รวมถึงกำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

2) สำรวจ จัดทำระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการ และการประชาสัมพันธ์

5) วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอน ให้เหมาะสมเพียงพอต่อการใช้งาน โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่า

7) บริหารจัดการ บำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่สภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้

8) ส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา

9) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

10) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสื่อมวลชนในท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์

12) วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และ จัดลำดับความเสี่ยง กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และจัดระบบการควบคุมภายใน

1.2 การกำหนดนโยบายเป็นโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมใน ยุคประเทศไทย 4.0

นโยบายเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่รับรู้ ทั่วกันไปทั้งโรงเรียน มีกระบวนการกำหนดนโยบาย ดังนี้

1) ขั้นการค้นหาและรวบรวมข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

2) ขั้นเสนอความคิดริเริ่มหรือสนับสนุนการกำหนดนโยบาย โดยพิจารณา อุปสรรคและ โอกาส อาทิ กฎหมาย ทรัพยากร ความรู้ และค่านิยม เพื่อจัดทำข้อเสนอหนทางแก้ไข แล้วเลือกหนทางแก้ไขที่มีความเหมาะสม มีความสามารถในการตอบสนอง และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

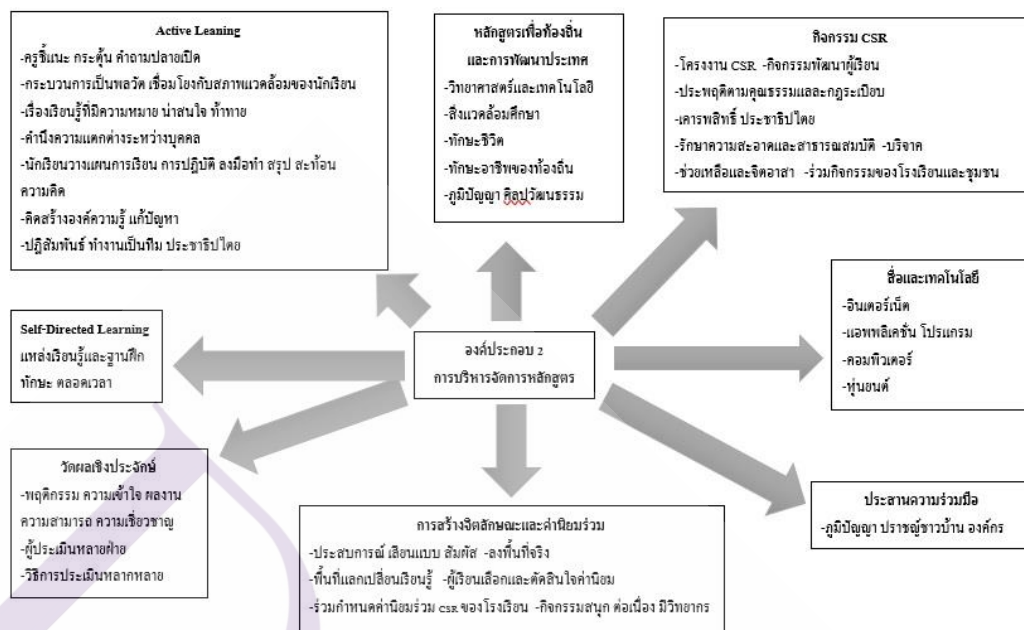
3) ขั้นกำหนดหรือยกร่างนโยบายเบื้องต้น โดยกำหนดเป้าหมายของนโยบาย จัดทำแนวทาง มาตรการ และกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

4) ขั้นนำนโยบายไปปฏิบัติและปรับสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบาย ซึ่งอาจทำได้หลายวิธีการ เช่น การยกย่องชมเชยหรือให้รางวัล การอธิบายเหตุและผลให้เห็นภาพความสำเร็จ การใช้ความศรัทธาในตัวผู้กำหนดนโยบาย และการนำบุคคลต้นแบบที่มีการยอมรับอยู่แล้วมาปฏิบัติตามนโยบายเพื่อโน้มน้าว

5) ขั้นการประเมินและปรับปรุงนโยบาย พิจารณาเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดและขอบเขตของนโยบาย รวมถึงผลกระทบที่เกิดกับภาคส่วนต่าง ๆ

6) ขั้นการประกาศใช้นโยบาย โดยประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทั่วกัน ผ่านกระบวนการสื่อสารที่เหมาะสม

2. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร



2.1 จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการวัดผลเชิงประจักษ์ เน้นแสวงหาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)

บทบาทของโรงเรียน

1) จัดหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่สามารถสร้างความยั่งยืนแก่ท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2) สอดแทรกหรือจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์และคุณภาพของสามเสาหลักแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน อันได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และสามารถเชื่อมโยงกับบริบททางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและสังคมของตนได้

3) น้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การมุ่งไปที่การมีความสุขและประโยชน์สุขของสังคม

4) จัดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เพิ่มพูนความรู้หรือทักษะของตนได้ทุกที่ทุกเวลา

5) สร้างสภาพแวดล้อม แหล่งทรัพยากรในโรงเรียนหรือสถานการณ์ที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุด ศูนย์วิทยากร บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน หนังสือ อินเทอร์เน็ต รวมถึงบุคลากร เช่น ครูประจำศูนย์วิทยบริการที่ช่วยอำนวยความสะดวกและแนะนำเมื่อผู้เรียนต้องการ

6) ประสานความร่วมมือกับแหล่งความรู้ต่าง ๆ แหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญ ในอาชีพต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ห้างสมุด สมาคม สถานที่ราชการ เป็นต้น

บทบาทของครู

1) ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้แก่ผู้เรียน ร่วมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิด เป็นแหล่งความรู้ตาม que ผู้เรียนต้องการ มีความสัมพันธ์ อันดีกับ ผู้เรียน ใจกว้าง ยอมรับความสามารถ ความคิด การแสดงออกของผู้เรียน

2) กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สนับสนุนให้ผู้เรียนคิดอย่างแตกฉาน (critical thinking) การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เน้นทักษะการคิดขั้นสูง สร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง บูรณาการข้อมูล ข่าวสาร หรือสารสนเทศและหลักการความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ

3) ให้บริบทการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) มีความน่าสนใจ ทำท่าย เพื่อสนับสนุน แรงจูงใจภายในของผู้เรียนและ การควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของผู้เรียน ใช้คำถามปลายเปิดในการกระตุ้นการเรียนรู้

4) สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สร้างร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน การทำงานเป็นทีม มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย และยอมรับแนวคิดจากผู้อื่น

5) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถ ในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้รายบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์ของตนมาใช้ในการเรียนรู้ด้วย

6) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นพลวัต เชื่อมโยงกับผู้เรียน กับสภาพแวดล้อม ใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ

7) การจัดการเรียนรู้จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทตั้งแต่ การวางแผน กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของตน หรือกลุ่ม การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การเลือกใช้วิธีหรือกลยุทธ์การเรียนรู้ การใช้แหล่งข้อมูลและทรัพยากรและการ ประเมินผลการเรียนของตน

8) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิด ในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบ โครงการงาน (project-based learning) หรือ การสอนแบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)

9) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตามความคิดและความสามารถของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้จินตนาการและความสามารถของตนเองในการคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

10) วัดและประเมินผลจากพฤติกรรม ความเข้าใจ และผลงาน มีความสามารถหรือเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อการแก้ไขข้อผิดพลาด ข้อบกพร่องต่างๆที่พบเห็นให้ถูกต้อง

11) ใช้ผู้ประเมินจาก หลายฝ่าย เช่น ผู้เรียน เพื่อน ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง

12) ใช้วิธีการหลากหลายวิธี/ชนิด เช่น การสังเกต การปฏิบัติ การทดสอบ การตรวจสอบตนเอง รายงาน/บันทึกการสะท้อนตนเอง การบรรยาย การแสดงความรู้ด้วยบทความ การอภิปราย การสอนผู้อื่น การแสดงให้เห็นจริง รวมทั้งยอมรับผลการประเมินจากผู้อื่นด้วย

2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านประสบการณ์จริง

1) จัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่จะทำ รวมถึงการทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น โครงการด้านสุขภาพ โครงการด้านสิ่งแวดล้อม หรือโครงการด้านอาชีพชุมชน เป็นต้น

2) ใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในการทำกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ตามความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียน และเหมาะสมกับท้องถิ่น ชุมชน และสถานการณ์

3) เลือกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนต้องจัดการกับปัญหา เน้นการเรียนรู้ที่เด็ก ได้คิดเองทำเอง ให้ผู้เรียนมีโอกาสดังกล่าวได้ตรง เพื่อให้เห็นถึงสิ่งที่กำลังทำเพื่อสังคม นำบทเรียนมาเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม

4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นทีม ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ร่วมกันให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับผิดชอบกันและกัน ช่วยเหลือกันเพื่อให้กิจกรรมสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5) ประสานความร่วมมือกับ ชุมชน ภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น พระภิกษุ ปราชญ์ชาวบ้าน หรือบุคลากรของรัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีให้ความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่หลากหลายและตามสภาพจริงของประสบการณ์

6) พัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบ และฐานกิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ชุมชน และโรงเรียนใกล้เคียง

7) สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างหลากหลาย และผู้เรียนจะได้ตระหนักเห็นความสำคัญของความมีจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

8) ลงมือแก้ไขปัญหาในสถานที่จริง เช่น บริเวณโรงเรียน หรือในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง และเกิดความคิดสร้างสรรค์

9) ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา จัดแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา การทำโครงการสำรวจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น กิจกรรมศึกษาดูงาน กิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันและบอกต่อให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อไปได้

10) ศึกษาประวัติความเป็นมา ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ ของชุมชนอย่างถูกต้องตามเจตนารมณ์ของบรรพชนในสมัยอดีตที่ผ่านมา

11) ส่งเสริม ปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการช่วยเหลือสังคม ที่ช่วยอย่างเป็นเหตุและผลที่ต้องทำ ทำอย่างพอ ประมาท โดยสร้างภูมิคุ้มกันด้านอื่นในกรอบของการใช้องค์ความรู้จากการเรียน และความดีที่จะมอบให้แก่สังคม

12) กิจกรรมที่อยู่ในข่ายงานรับผิดชอบต่อสังคมที่ผู้เรียนรับผิดชอบ ได้แก่

12.1) การประพฤติตนอยู่ในกรอบคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ รวมถึงกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม

12.2) การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ดำรงตนตามครรลองของประชาธิปไตย

12.3) การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนและทรัพย์สินของโรงเรียน

12.4) การให้ความช่วยเหลือแก่ครู ผู้เรียนร่วมโรงเรียนในบทบาทต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการและจิตสาธารณะ

12.5) การเป็นผู้บอกต่อถึงข้อมูล ข่าวสาร และวิชาการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ถูกต้อง เชื่อถือได้แก่ผู้อื่น รวมถึงทางครอบครัวของตนเอง

12.6) การบริจาคเงิน สิ่งของเครื่องใช้ให้แก่ผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ประสบภัย

12.7) ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญ และแสดงออกอย่างเหมาะสมในวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ รวมถึงประเพณีของท้องถิ่นด้วย

12.8) สังเกตการณ์และช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของคนในชุมชน เช่น งานอุปสมบท งานบำเพ็ญกุศลศพ หรืองานของศาสนา

12.9) เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนต้องบริการชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น ฝึกหัดความสามารถด้านดนตรีไทย ดนตรีสากล และนาฏศิลป์ไทย ช่วยบริการด้านสถานที่ของโรงเรียน เมื่อมีการจัดกิจกรรมของชุมชน

2.3 การสร้างเสริมจิตลักษณะ และค่านิยมร่วมเพื่อรับผิชอบต่อสังคม

1) สร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้สัมผัส โดยแสดงบทบาทเลียนแบบผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อรับรู้ความรู้สึกและเห็นคุณค่าของตนเองเมื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคม

2) ขยายพื้นที่แห่งความคิดหรือจินตนาการและสนับสนุนประสบการณ์ที่ได้สัมผัส โดยวาดภาพ เรียงความ แสดงละคร เล่นบทบาท แต่งบทหรือโครงจากความคิด หรือ ความซาบซึ้งในการกระทำที่มีคุณค่านั้น

3) จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริงและฝึกหัดทำความดีด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้ความเมตตาสงสารจากการที่ผู้เรียนได้เข้าเยี่ยมและช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ในสถานที่จริงต่าง ๆ

4) เปิดพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันสังเคราะห์ประสบการณ์ โดยให้ผู้เรียนนำเสนอความรู้สึก ความคิด หรือมุมมองของตน รวมถึงแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น หลังจากการได้รับประสบการณ์จริง

5) สนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกและตัดสินใจค่านิยมที่ตนได้รับอย่างรอบคอบด้วยเหตุและผล บนรากฐานความรู้ ความเป็นประโยชน์และความมีคุณธรรม ค่านิยมนั้นจะช่วยสะท้อนความคิด ความรู้สึกของผู้เรียนว่าควรจะได้กระทำเช่นนี้ในโอกาสต่อไป

6) สนับสนุนให้ผู้เรียนนำค่านิยมไปใช้ซ้ำ ๆ อย่างรู้คุณค่า และทำเป็นประจำจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

7) แนะนำให้ผู้เรียนสังเกต ตรวจสอบ และประเมินผลที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง และให้ครูส่งข้อมูลย้อนกลับและแรงเสริมไปยังผู้เรียน

8) วางแผนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อกำหนด “ค่านิยมร่วมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม” ของโรงเรียน ตามบริบทของท้องถิ่นและของโรงเรียน ซึ่งค่านิยมที่ดีควรมีน้อยรายการ จำได้ง่าย และอยู่ในวิสัยที่ทุกคนในโรงเรียนจะปฏิบัติได้ง่าย ๆ สามารถบูรณาการเข้ากับระบบที่โรงเรียนมีอยู่แล้วได้

9) สื่อสารวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และค่านิยมร่วมเพื่อความรับผิดชอบต่อให้ผู้เรียนทุกคนทราบ ซึ่งผู้บริหารและครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสนับสนุน และเป็น

แรงผลักดันในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร มีความใส่ใจและแสดงออกในเชิงพฤติกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) ในการผลักดันและส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

10) ส่งเสริมการปฏิบัติตัวของผู้เรียนให้เป็นไปตามค่านิยม ต้องเป็นธรรมชาติ ไม่รู้สึกว่าจะต้องปฏิบัติแต่ย่นคิดปฏิบัติ เป็นสิ่งที่พึงกระทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เพราะทำให้เกิดความภูมิใจ พอใจและมีความสุขด้วยตัวเอง

11) มีการปลูกฝังค่านิยมบ่อย ๆ ผ่านข้อความที่จูงใจของผู้เรียนให้อยากปฏิบัติตาม และสามารถหล่อหลอมจิตใจทุกคนได้ในหลากหลายช่องทาง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน

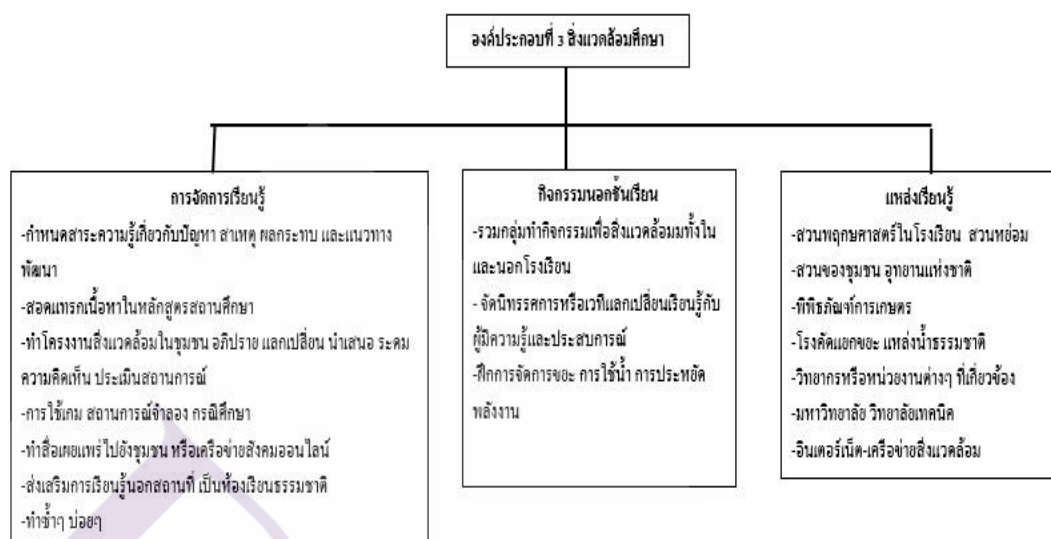
12) สร้างกิจกรรมที่สนุก แต่สอดแทรกวัฒนธรรมแต่ละตัวเข้าไปในกิจกรรมนั้น ๆ ให้เกิดการรับรู้และจดจำได้ มีบรรยากาศที่ดีในระหว่างกิจกรรมรณรงค์ค่านิยม

13) ควรให้รางวัลกับผู้เรียนที่ปฏิบัติตามค่านิยมร่วมเพื่อต่อยอดพฤติกรรมที่ถูกต้อง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นนิสัย และมีการปรับความเข้าใจสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่ปฏิบัติตามค่านิยมร่วม

14) จัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยวิทยากรทั้งภายในและภายนอก ให้กับผู้เรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ

15) ต้องมีกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเตือนอย่างต่อเนื่อง สอดแทรกความรับผิดชอบต่อสังคม เข้าไปในวิถีชีวิตใน โรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน พร้อมแนวทางการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ

3. ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา



3.1 สร้างกระบวนการพัฒนาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึกต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

3.1.1 กำหนดสาระความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เรียนและชุมชน เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับโลก สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีต่อโลก และแนวทางพัฒนาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.1.2 สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงการให้ผู้เรียนทำโครงการสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วย

3.1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ นิทรรศการ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เล่าเรื่อง ฉายภาพสร้างจินตนาการเพื่อชี้ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ความจำเป็นในการใส่ใจดูแลสิ่งแวดล้อม และการตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นใน โรงเรียน ที่บ้านหรือชุมชน

3.1.4 จัดหาแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมความรู้ เช่น อินเทอร์เน็ต และการเชิญผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาให้ความรู้ กระตุ้นให้เกิดการคิด ชักนำไปนำไปปฏิบัติ แนะนำวิธีการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

3.1.5 จัดทำสื่อความรู้เผยแพร่จิตสำนึกไปยังครอบครัวและชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ให้เห็นคุณค่าและตระหนัก พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไข

3.1.6 ตอกย้ำให้มีความต่อเนื่องในความคิดและการปฏิบัติ เสริมสร้างให้จิตสำนึกมั่นคงแข็งแรง กระตุ้นให้ต้องระวังรักษาให้คงอยู่ตลอดไป

3.2 การปลูกฝัง เจตคติที่ดีมีความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาล้วงแวดล้อมทั้งด้วยตนเอง และด้วยความร่วมมือกับผู้อื่น

3.2.1 สอดแทรกความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้วงแวดล้อม โดยมีการจัดเข้าไปให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก การปฏิบัติและการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน

3.2.2 จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเจตคติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้วงแวดล้อม ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาล้วงแวดล้อมที่ถูกทำลาย โดยการทำโครงการเพื่อศึกษา การอภิปราย การแลกเปลี่ยน และนำเสนอ เพื่อหาสาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหาล้วงแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน

3.2.3 สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาล้วงแวดล้อมทั้งในและนอกโรงเรียน ร่วมกันทำงานเป็นทีม ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ นำประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น

3.2.4 สร้างบรรยากาศการรักษาสิ่งแวดล้อมในบริเวณ โรงเรียน เพื่อหล่อหลอมเจตคติให้ผู้เรียนเกิดความรักและหวงแหนสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ ทดลอง และลงมือปฏิบัติจริง

3.2.5 ส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างของการเป็นผู้ที่ห่วงใย ป้องกันและแก้ไขปัญหาล้วงแวดล้อม โดยมีพฤติกรรมที่ถูกต้องในการรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมดีให้กับผู้เรียน

3.2.6 ใช้สื่อและเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลาย ในการจูงใจ โน้มน้าวปลูกฝังเจตคติให้กับผู้เรียน เช่น การเขียนบทความหรือข้อมูลในรูปแบบเอกสาร เช่น Facebook การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การแบ่งปันรูปภาพหรือวิดีโอเพื่อบอกเล่าเรื่องราว เช่น YouTube, Instagram, Social Cam

3.2.7 เปิดพื้นที่เวทีในการแลกเปลี่ยน วิธีคิด องค์ความรู้ ประสบการณ์ และมุมมอง ตามความหลากหลายของศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อค้นหาปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาล้วงแวดล้อมในชุมชนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะได้มุมมองที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ช่วยให้เกิดความคิดใหม่ๆ และเจตคติที่ดีมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาล้วงแวดล้อม

3.2.8 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกห้องเรียน ร่วมจัดกิจกรรมหรือจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้กำหนดร่วมกัน

3.2.9 ประสานงานกับเครือข่ายสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ หรือทรัพยากร ตามศักยภาพและความชำนาญที่มีอยู่ร่วมจัดกิจกรรมหรือจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้กำหนดร่วมกัน

3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา

3.3.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน บุคลากร หรือชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ปกป้องดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนได้

3.3.2 จัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา โดยเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา ซึ่งควรเลือกเนื้อหาสาระ และใช้วิธีการหรือกระบวนการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพราะในแต่ละบุคคลจะมีความสามารถในการรับรู้และเรียนรู้ ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับอายุ ความสนใจ ความพร้อม ประสบการณ์ รวมถึงการศึกษา

3.3.3 บูรณาการเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวในแต่ละวิชา และหลากหลายวิชาเข้าด้วยกัน เช่น วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเมือง จริยธรรม เป็นต้น เป็นลักษณะสหวิทยาการ

1) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐานการทำงานของธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

2) ค้นคว้าเรื่องราวและสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหา

3) ค้นหาสภาพสิ่งแวดล้อมครอบคลุมตั้งแต่ระดับ โลกจนถึงระดับท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และมีการคาดคะเนสถานการณ์ในอนาคต

4) จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติ เช่น การทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่หรือป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต การใช้เกม สถานการณ์จำลอง กิจกรรมสำรวจ ทัศนศึกษา การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากสภาพจริงในชุมชน และการฟังบรรยายจากวิทยากร

5) ส่งเสริมการใช้ทักษะที่หลากหลาย อันได้แก่ การระบุปัญหา การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การใช้วิจารณญาณประเมินสถานการณ์ การระดมความคิด สร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเห็นถึงคุณค่า ความสำคัญ และความจำเป็น ในการที่จะร่วมกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และร่วมรณรงค์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ครอบครัว

และชุมชนให้มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดตั้งชมรม การจัดป้ายนิเทศ การเดินรณรงค์ รวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

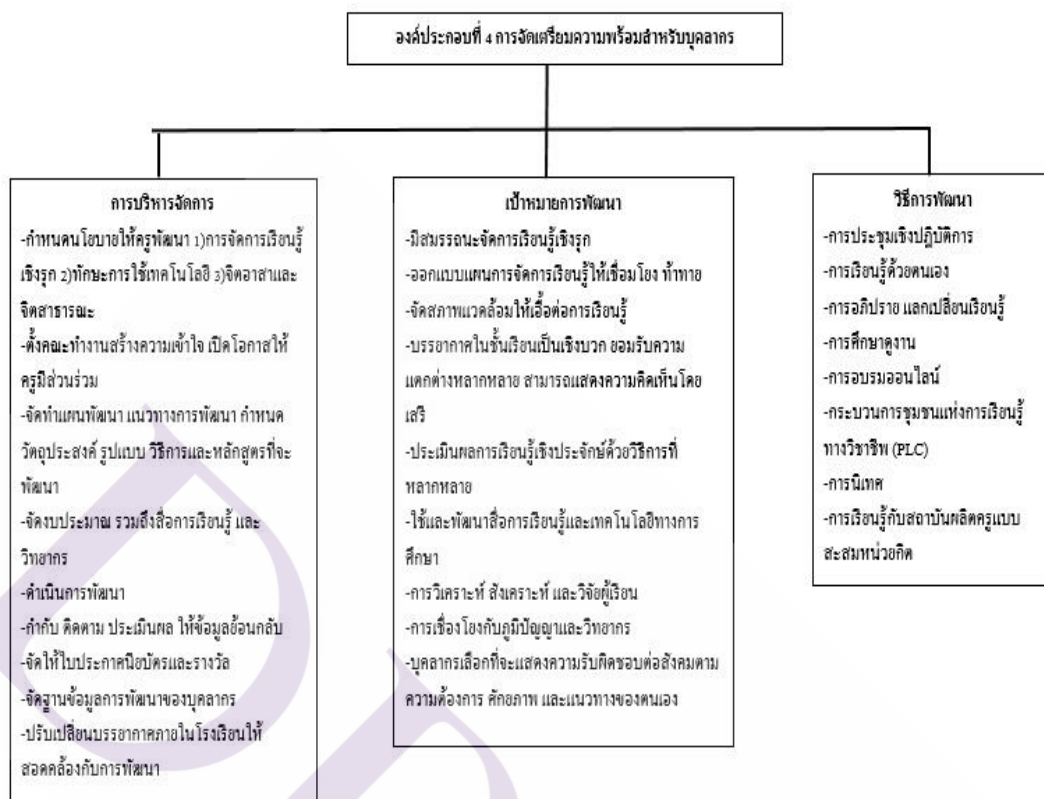
7) ส่งเสริมการเรียนรู้นอกสถานที่ เน้นเป็นห้องเรียนธรรมชาติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย (meaningful learning experience) และสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่จำกัดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว

8) นำสิ่งแวดล้อมศึกษามาจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้มากที่สุด เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะ และปรับเจตคติได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการขยะ การจัดการน้ำ การใช้พลังงานอย่างประหยัด การใช้พลังงานทดแทน การบริโภคอาหารและเครื่องดื่มอย่างพอเพียง รู้ค่า ไม่เหลือทิ้ง และการใช้วัสดุครุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงยังเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้ศึกษาดูงานอีกด้วย

9) ส่งเสริมให้มีการใช้สิ่งแวดล้อมศึกษาควบคู่กับการพัฒนาสถานที่สำคัญต่างๆ ในชุมชน ไปด้วย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน รวมถึงไปถึงทุกบริเวณในชุมชน เช่น ตลาด โรงเรียน สถานีนอนามัย เป็นต้น

10) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ จากภาคีที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และบุคคล เป็นต้น

4. ด้านการจัดการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร



4.1 การพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

4.1.1 กำหนดนโยบายให้ครูได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก รวมถึงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปราย การศึกษาดูงาน การสอนงาน และการอบรมออนไลน์ เป็นต้น

4.1.2 สนับสนุนให้ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ชี้แนะวิธีการเรียนรู้

4.1.3 สนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริง สถานการณ์ปัจจุบันในชุมชน มีความน่าสนใจและท้าทาย สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนในการเตรียมตัวเป็นพลโลก

4.1.4 สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศเชิงบวก ยอมรับในความแตกต่างในความสามารถ วัฒนธรรม ความหลากหลาย และการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมถึงร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน

4.1.5 สนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้เชิงประจักษ์ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สามารถสร้างผลงานหรือนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ

4.1.6 จัดให้มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยมีที่ปรึกษา พี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

4.1.7 ส่งเสริมการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงพัฒนาครูให้มีทักษะทางเทคโนโลยี สามารถเพิ่มระดับความสามารถของตัวเองด้วยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปได้

4.1.8 ส่งเสริมการวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้เรียนโดยตรง

4.1.9 สนับสนุนให้ครูร่วมกันปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

4.1.10 ประสานเครือข่ายความร่วมมือในด้านการสอนและเนื้อหาที่จะสอน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

4.1.11 ร่วมมือกับสถาบันผลิตครูและเครือข่ายครูที่มีประสบการณ์ จัดหลักสูตรประกาศนียบัตรแบบ non-degree ที่เก็บสะสมหน่วยกิตได้ เน้นลงมือปฏิบัติจริง มีการให้คำแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา พัฒนา ค้นหาศักยภาพ และแลกเปลี่ยนสะท้อนผล

4.2 การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่สำคัญในยุคประเทศไทย 4.0

4.2.1 สร้างการรับรู้และกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความสนใจและรับทราบถึงประโยชน์ รวมถึงความจำเป็นของการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

4.2.2 กำหนดเป็นนโยบาย ข้อบังคับ วางแนวทางการพัฒนา ให้บุคลากรทุกคนต้องพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างจริงจัง

4.2.3 จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร ออกแบบการพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบ วิธีการ และหลักสูตรที่จะพัฒนา

4.2.4 ตั้งคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบหลัก สร้างการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรอยากพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของตนเอง รวมถึงการให้รางวัลในลักษณะใบประกาศนียบัตรผู้ที่เป็นแบบอย่างของการพัฒนาทักษะ (อมรรัตน์ สิทธิศักดิ์, 2563)

4.2.5 สนับสนุนการพัฒนาทักษะด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน อาทิ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยการฝึกรวม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทดลองหรือฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษา การจัดทำผลงานส่วนบุคคลหรือผลงานกลุ่ม การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้และสอนงานผู้อื่น

4.2.6 สร้างระบบฐานข้อมูลบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อนำไปขยายผลจัดการความรู้ในองค์กร

4.2.7 กำหนดระดับของทักษะ โดยกำหนดเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) ทักษะขั้นพื้นฐาน เช่น การใช้งานคอมพิวเตอร์ การใช้งานอินเทอร์เน็ต และการใช้งานเพื่อความปลอดภัย เป็นต้น

2) ทักษะขั้นต้นสำหรับการทำงาน เช่น การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ และการใช้โปรแกรมนำเสนอ เป็นต้น

3) ทักษะประยุกต์สำหรับการทำงาน เช่น การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล และการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น

4.2.8 สนับสนุนการจัดหาสื่อการเรียนรู้ เช่น หนังสือ ไฟล์เอกสาร วิดีโอ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาที่ตรงกับทักษะย่อยของด้านการใช้ดิจิทัลในด้านต่าง ๆ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

4.2.9 สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ เช่น 1) การจัดการเรียนรู้ 2) การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อขยายองค์ความรู้ 3) การถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่ผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยี 4) การเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้ที่ทันสมัย เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน 5) การประเมินผล 6) การสร้างบทเรียน เนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ 7) การแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ การจัดการงานเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ 8) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันบน website และ 9) การใช้แอปพลิเคชันที่สนองความต้องการการใช้งานต่าง ๆ (พงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์, 2564)

4.2.10 ประเมินผลเพื่อจำแนกบุคคลออกเป็นกลุ่มตามความสามารถและความสนใจในการพัฒนา เพื่อที่จะสามารถดำเนินการพัฒนาให้สอดคล้องในแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มที่เป็นพี่เลี้ยงกลุ่มที่กำลังพัฒนาและกลุ่มที่ต้องมีการปรับศักยภาพและทัศนคติ

4.2.11 ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษา เรียนรู้ วิจัย และสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสะเต็มศึกษา STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematical)

4.3 การพัฒนาจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (จิตอาสา และจิตสาธารณะ)

4.3.1 กำหนดนโยบายในการเป็นโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน ต่อเนื่องในระยะยาว ทั้งด้านการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และการพัฒนาจิตลักษณะและทักษะของบุคลากร

4.3.2 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม พัฒนาจิตสำนึกและค่านิยมของบุคลากรให้มีจิตอาสาและจิตสาธารณะกับชุมชน และพัฒนาทักษะในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

4.3.3 เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเลือกที่จะแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมตามความต้องการ ศักยภาพ และแนวทางของตนเอง โดยใช้เวลาทั้งในและนอกเวลางานตามโอกาสที่มี

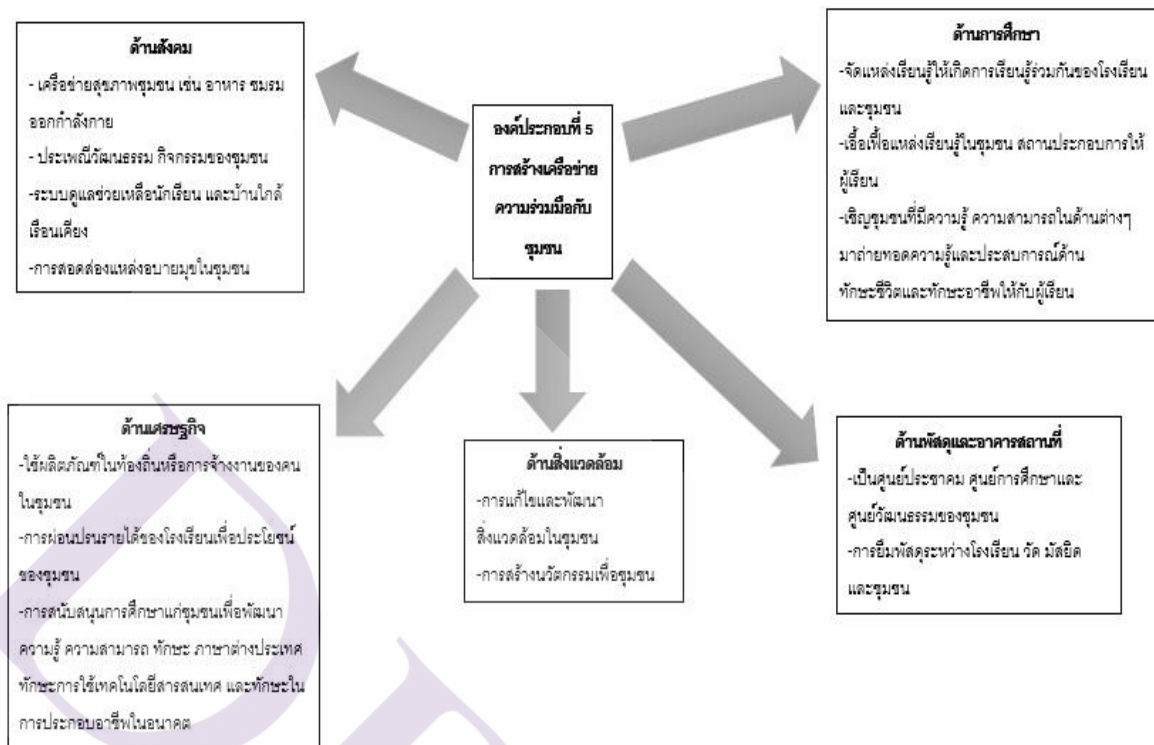
4.3.4 ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ของชุมชน มีประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง เช่น การไปเยี่ยมครอบครัวผู้ประสบภัย การไปดูแลผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ การเยี่ยมผู้ป่วย การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และการไม่ดูค้ายกับปัญหาที่พบเจอและสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง

4.3.5 เปิดพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันสังเคราะห์ประสบการณ์ มีการถ่ายทอดความรู้สึกที่เกิดจากการลงมือทำ และการแลกเปลี่ยนเพื่อเข้าใจ การยอมรับความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมและความแตกต่างของบุคคล สามารถรับรู้ความรู้สึกและเห็นคุณค่าของผู้คนในสังคม ชีวิต สิ่งแวดล้อม รวมถึงเข้าใจในการตัดสินใจของผู้อื่น

4.3.6 สนับสนุนให้คนรอบข้างและชุมชนสร้างแรงบันดาลใจให้ข้อมูลย้อนกลับและกำลังใจแก่บุคลากรเมื่อได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะทำความดีต่อไป การทำซ้ำ และนำไปใช้เป็นประจำทำให้เกิดเป็นลักษณะนิสัย

4.3.7 จัดทำฐานข้อมูลจิตอาสาของบุคลากรเพื่อรวบรวมคลังปัญญา ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในตน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน การฝึกอาชีพ การพัฒนาทักษะ การให้ข้อคิดและทัศนคติในการดำรงชีวิต รวมถึงส่งเสริมการจัดการความรู้ในองค์กร เพื่อรักษาองค์ความรู้ ประสบการณ์ เทคนิค เคล็ดลับต่าง ๆ ที่สั่งสมในตัวบุคลากร ถ่ายทอดไปทั้งในโรงเรียนและชุมชน

5. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน



5.1 สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน

5.1.1 ศึกษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมทั่วไป โดยการวิเคราะห์ วิจัย หรือสำรวจความคิดเห็น

5.1.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ส่งสอนอบรมบุตรหลานของชุมชนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และปฏิบัติงานภายในกรอบกฎหมายและศีลธรรมอันดี

5.1.3 โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่เป็นระบบ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย และแผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้คุณภาพ เจริญก้าวหน้าทันสมัย จัดการศึกษาและบริการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

5.1.4 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนอยู่ เสมอ เช่น จัดประชุมผู้ปกครอง จัดทำวารสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ จัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ ข่าวสาร หรือพบปะเยี่ยมเยียนในโอกาสที่เหมาะสม

5.1.5 สร้างโรงเรียนให้มีชื่อเสียง ได้รับรางวัลและการยกย่องในด้านใดด้าน หนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน เช่นด้านวิชาการ กีฬา ดนตรี จริยธรรม เป็นต้น

5.1.6 โรงเรียนมีความเหมาะสมของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ

5.1.7 มีการใช้ผลิตภัณฑ์หรือการจ้างงานของคนในชุมชน ซึ่งสร้างคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ส่วนรวม

5.1.8 โรงเรียนเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษาและศูนย์วัฒนธรรมของชุมชน สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม มีโครงการที่ดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน เช่น การส่งเสริมอาชีพโดยการเรียนเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่คนในชุมชน การจัดอบรมให้ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของชุมชน

5.1.9) มีการแสดงความจริงใจ ตรงไปตรงมา ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น แม้มีโอกาสที่จะทำได้

5.1.10) มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงาน

5.2 สร้างและประสานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

5.2.1 วิเคราะห์ต้นทุนชุมชน (Community Capital Analysis) ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ต้นทุนทางสังคม เช่น ความสามัคคีของคนในชุมชน การมีน้ำใจช่วยเหลือกัน มีความเมตตา กรุณา ต้นทุนมนุษย์ เช่น การที่ชุมชนมีผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ต้นทุนทางการเงิน ต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม และต้นทุนทางวัฒนธรรม เพื่อหาแนวทางสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาและพัฒนาต่อไป

5.2.2 สนับสนุนให้ผู้เรียนและชุมชนเข้าถึงหลักธรรมและกิจกรรมทางศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม มโนธรรม และศีลธรรมสูง เพื่อสร้างสังคมที่มีความสุข

5.2.3 จัดทำแผนงานจากการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของสถานศึกษากับต้นทุนชุมชน (SWOT Mapping with Community Capital) สามารถเป็นส่วนเติมเต็มซึ่งกันและกัน นำมาหาจุดร่วมเพื่อผสานพลัง (Synergy) ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

5.2.4 สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ หวังเห็นวัฒนธรรมที่ดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบสาน ต่อยอด ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติของท้องถิ่นอย่างรู้คุณค่าและมีความรับผิดชอบ

5.2.5 สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติและในชุมชน มีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีความ

ปลอดภัย ไม่ก่อให้เกิดมลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งการจัดพื้นที่สำหรับคนชรา คนพิการ และคนด้อยโอกาส

5.2.6 ร่วมมือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาชุมชน ได้แก่ การขุดลอกคลอง การทำความสะอาดถนนและที่สาธารณะ การร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน ได้แก่ การแห่เทียนพรรษา งานลอยกระทง งานประจำปีของวัด รวมถึงการร่วมงานของชาวบ้าน ได้แก่ งานบวช งานมงคลสมรส งานศพ ฯลฯ ซึ่งโรงเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านได้โดยการร่วมเป็นแขกรับเชิญ การส่งบุคลากรของโรงเรียนมาเป็นพิธีกร หรือการส่งวงดนตรีของโรงเรียนมาแสดง เป็นต้น

5.2.7 การรวมพลังประสานความร่วมมือกับชุมชนให้ทำงานร่วมกับสถานศึกษา โดยเอาจุดแข็งและความพร้อมของบุคคลและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างสรรค์จนเกิดเป็นประโยชน์สูงสุดโดยมุ่งผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ในรูปแบบของคณะกรรมการศึกษา กระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและสนับสนุนชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือให้ความช่วยเหลือกิจการโรงเรียน

5.2.8 การสร้างสถานศึกษาให้เป็นแหล่งความรู้ เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน โดยการจัดสอนและการฝึกอบรมตามที่ชุมชนต้องการ หรือ เปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็น "ผู้ถ่ายทอดภูมิความรู้" เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูชาวบ้าน รวมถึงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในสังคม

5.2.9 ส่งเสริมการศึกษาแก่คนในชุมชนเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะในการประกอบอาชีพในอนาคต

5.2.10 ปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักอยู่อย่างพอมีพอกิน ประหยัด ให้ความรู้ด้านการออม การลงทุน สามารถประกอบอาชีพ หารายได้ด้วยวิธีที่ชอบธรรม

5.2.11 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสุขภาพร่างกายทั้งของผู้เรียนและชุมชน เช่น การส่งเสริมโภชนาการ การจัดกิจกรรมเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย การรณรงค์คัดค้านสุราและงดสูบบุหรี่ รวมถึงการให้ความรู้เรื่องการจัดสุขวิทยาส่วนบุคคลเพื่อการดำรงชีวิต การรับประทานอาหาร และการจัดการที่อยู่อาศัยของตนเอง

5.2.12 โรงเรียนอำนวยความสะดวกในด้านอาคารสถานที่ เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา หรือให้บริการวัสดุ อุปกรณ์ ให้แก่ชุมชนตามสมควร

5.3 ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กไทยยุค 4.0

5.3.1 ศึกษา วิเคราะห์ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่จำเป็นสำหรับเด็กไทยยุค 4.0 ศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ท้องถิ่น สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

5.3.2 ร่วมกับชุมชนวางแผนการจัดหลักสูตรของชุมชนที่ส่งเสริมทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ให้กับผู้เรียน เป็นผู้มีความคิดริบคิดชอบ มีจิตสาธารณะ ให้เด็กมีความสุข

5.3.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยยึดปัญหาที่เกิดขึ้นจริงเป็นฐาน ได้ลงมือทำ ได้ลองผิดลองถูก รวมถึงการ สร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน

5.3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อฝึกทักษะชีวิตที่เกิดจากกิจกรรมในชุมชน เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนกับชีวิตจริง โดยมีชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะที่ถูกต้องในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีความอบอุ่น และเมตตากรุณาต่อกัน

5.3.5 สร้างบรรยากาศในชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และความสงสัย จัดพื้นที่ในชุมชนให้ผู้เรียนได้ส่งเสริมการแสดงออก การสื่อสาร การนำเสนอ การผลิตสื่อ การจัดนิทรรศการ การเสวนา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา

5.3.6 ประสานชุมชน หน่วยงาน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมชุมชน การแนะแนวและฝึกอาชีพ หรือให้ความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน

5.3.7 จัดหา แนะนำการเข้าสู่เทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพให้ผู้เรียน

5.3.8 ส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งใน โรงเรียนและนอก โรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เช่น การช่วยเหลืองานในบ้านหรือกิจการของครอบครัว ฝึกอาชีพในครอบครัว การรับจ้างทำงานที่เหมาะสมกับวัย และไม่เกิดอันตราย เช่น อาชีพในกลุ่มเกษตรกรรม กลุ่มงานช่างอุตสาหกรรม กลุ่มงานคหกรรม เป็นต้น การช่วยขายสินค้า การเก็บผลิตผลทางการเกษตร การทำงานบ้าน การช่วยทำขนม การปลูกพืชสมุนไพร ฐานการเลี้ยงไก่ไข่ และฐานการทำปุ๋ยชีวภาพ

5.3.9 โรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ สถาบันครอบครัว ควรประสานในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ การให้คำแนะนำช่วยเหลือ และรับฟังความคิดเห็น

5.3.10 ชุมชนช่วยสอดส่องเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ ที่ผู้เรียนอาจจะเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น การเข้าไปร้านเกมในเวลาเรียนหรือยามวิกาล สถานที่ที่มียาเสพติด แหล่งมั่วสุม

5.3.11 การใส่ใจผู้เรียนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม ไม่ปล่อยให้เด็กที่ไม่ได้รับการเหลียวแล พยายามหาข้อดีของเด็กมาพัฒนาให้แข็งแกร่ง และไม่มีเมื่อนำจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของเด็กมาเสนอให้เป็นปมด้อยของเด็ก

2. กระบวนการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นั้น ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา จะต้องศึกษาทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกระบวนการดำเนินงาน จนทำให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาตามแนวคิดวงจรการบริหารของเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการและผลที่คาดหวัง ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ

1. แนวคิด

ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการเตรียมพร้อมก่อนจะปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด องค์ประกอบ และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งจะต้องวางแผนและกำหนดข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกัน และส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการใช้รูปแบบ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจถึงความสำคัญของการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

2.2 เพื่อสร้างความพร้อมในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้กับบุคลากรได้อย่างถูกต้อง

2.3 เพื่อวางแผนในการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 ปฐมนิเทศครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจถึงความสำคัญของการบริหารและวิธีการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

3.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ศึกษาทำความเข้าใจรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ตามคู่มือ เพื่อให้เข้าใจรายละเอียดสาระสำคัญและวิธีปฏิบัติ

3.3 ประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อสร้างข้อตกลงในการดำเนินการ

3.4 มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.5 วางแผนด้านระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารที่ใช้ในการดำเนินการ

4. ผลที่คาดหวัง

4.1 บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความเข้าใจในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.2 บุคลากรมีความพร้อมในใช้รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.3 มีแผนการดำเนินงานของการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.4 บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน

1. แนวคิด

การดำเนินการของรูปแบบเป็นการดำเนินการตามแนวทางพัฒนาของแต่ละองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ดำเนินการตามแผนงานการดำเนินการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2.2 เพื่อดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาขององค์ประกอบในรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อทบทวนซักซ้อมการดำเนินงานตามแผนงานและข้อตกลงในการดำเนินการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ตามคู่มือรูปแบบ

3.2 ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้

3.3 ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามคู่มือรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

3.4 สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามแผนงานการดำเนินงานการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.2 บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาขององค์กรประกอบในรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้ครบถ้วน

4.3 ผลการดำเนินงานเป็นไปตามที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

1. แนวคิด

การประเมินผลเป็นขั้นตอนหลังจากการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงานว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร สอดคล้องกับแต่ละองค์ประกอบมากน้อย เพียงไร และนำข้อมูลมาปรับปรุงการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 ประชุมคณะกรรมการประเมินผลการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

3.2 ดำเนินการประเมินผล

3.3 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อ ความ
 รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4. ผลที่คาดหวัง

4.1 ทราบผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามรูปแบบ

4.2 ทราบความเหมาะสมและความสอดคล้องของแนวทางการบริหาร โรงเรียน
 เอกชนเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.3 ทราบปัญหาอุปสรรคของรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อ ความ
 รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1. แนวคิด

เป็นขั้นตอนที่นำเอาผลการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการ
 ปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคมในยุค
 ประเทศไทย 4.0

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 ประชุมร่วมกันเพื่อทราบผลการประเมินจากคณะกรรมการประเมิน

3.2 ร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

4. ผลที่คาดหวัง

ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อ ความ
 รับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 3 จุดเด่น ข้อจำกัด และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการบริหาร โรงเรียน
 เอกชนเพื่อ ความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่

จุดเด่นของรูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นลักษณะที่ดีเป็นพิเศษที่ช่วยให้การนำรูปแบบไป
 ใช้ประสบผลสำเร็จ หรือสิ่งที่ผู้นำไปใช้หรือผู้ได้รับผลของรูปแบบสามารถทำได้ดี มีความสุขขณะ
 ทำ เกิดพลังและความกระตือรือร้น และเกิดการท้ออย่างสม่ำเสมอ

1) รูปแบบนี้มีแนวทางการทำงานที่มีสาระครอบคลุมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและ
 การบริหารโรงเรียนเอกชนในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งสามารถใช้ได้กับโรงเรียนทุกขนาด ทุกระดับ
 การศึกษา ทุกสังกัด และทุกสภาพของพื้นที่ตั้งของโรงเรียน

2) รูปแบบนี้จะช่วยพัฒนาภาวะผู้นำของทุกคนที่นำรูปแบบไปใช้ในการตัดสินใจทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

3) โรงเรียนสามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้กับโครงสร้างการบริหารงานเดิม โดยไม่ต้องจัดโครงสร้างงานใหม่

4) นักเรียนที่ใช้รูปแบบนี้ จะเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความสุข เกิดความภาคภูมิใจกับผลการศึกษาชิ้นงาน และนวัตกรรมที่สามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้จริง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัตินำไปสู่การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

5) รูปแบบนี้ไม่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ผู้นำรูปแบบไปใช้สามารถปรับงบประมาณให้เหมาะสมกับความพร้อมของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้ ทั้งนี้สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้ว รวมถึงการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่มีอยู่หรือประยุกต์ใช้งาน โปรแกรมประเภทฟรีแวร์

6) รูปแบบนี้จะเสริมสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นให้กับโรงเรียนที่ตอบสนองกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนในทุกมิติของชีวิต

7) รูปแบบนี้จะเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนได้มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

8) ครูและบุคลากรที่ใช้รูปแบบนี้จะมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีทักษะการใช้และสร้างเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มคุณภาพในการทำงานและมีความสุขในการใช้ชีวิตในยุคประเทศไทย 4.0 รวมทั้งครูได้มีความสุขจากการเป็นผู้ให้สิ่งที่ดีให้แก่สังคม

9) โรงเรียนสามารถนำผลการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมาเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาได้

10) รูปแบบนี้จะมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน เนื่องจากต้องมีการบูรณาการคิดที่หลากหลายซับซ้อนไปแต่ละสถานการณ์ และต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน

11) รูปแบบนี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจะเป็นกลไกหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ช่วยกันสอดส่องความเสี่ยงและอันตรายในชุมชน เช่น แหล่งมั่วสุ่ม สถานที่อโคจรต่าง ๆ เพื่อป้องปรามไม่ให้ผู้เรียนประพฤติตนอย่างไม่เหมาะสม

11) รูปแบบนี้จะส่งเสริมแนวคิด “Act Local Think Global” โดยเป็นการเรียนรู้ศึกษาวิจัยในที่ตั้งและลงมือปฏิบัติโครงการเชิงพื้นที่ แต่สามารถนำผลการศึกษาและนวัตกรรมไปเผยแพร่ได้ในระดับโลก

ข้อจำกัดของรูปแบบ

การนำรูปแบบไปใช้อาจจะมีข้อจำกัดที่อาจจะไม่สามารถดำเนินการได้ตามความคาดหวัง ดังนี้

1. การฝึกทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน ต้องพิจารณาความต้องการจำเป็นและเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเพศ ช่วงวัย ความรู้และความสามารถของผู้เรียน
2. การจัดเรียนรู้แบบโครงงานต้องมีการวางแผนโครงสร้างของเวลาเรียนให้เหมาะสม เพราะบางโครงงานต้องใช้ระยะเวลานาน ครูจึงควรวางแผนการเรียนเชิงรุกหลายรูปแบบมาผสมผสานกัน ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรด้วย
3. การเรียนรู้ที่จัดที่บ้าน เช่น การเรียนออนไลน์ การค้นคว้าเพิ่มเติม โรงเรียนไม่สามารถควบคุมผู้เรียนได้โดยตรง ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครองในการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ
4. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานของท้องถิ่นก่อนใช้ รวมถึงโรงเรียนควรประชุมหารือกับชุมชนเพื่อให้ความข้อเสนอแนะและความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ของทั้งสองฝ่ายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งใน โรงเรียนและในชุมชนเพื่อประโยชน์สูงสุดของชุมชนเอง
5. ครูและบุคลากรที่ใช้รูปแบบต้องมีการพัฒนาในหลายด้าน ดังนั้นโรงเรียนควรสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีทัศนคติสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน
6. โรงเรียนต้องจัดพื้นที่บางส่วนของโรงเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนหรือการจัดกิจกรรมในโรงเรียน มีการแบ่งสัดส่วนชัดเจนเพื่อป้องกันภัยจากบุคคลไม่หวังดีที่อาจแอบแฝงมากับชุมชน รวมทั้งเตรียมความพร้อมของสถานที่ เช่น กระดาน ไมโครโฟน และเครื่องเสียง เป็นต้น

เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคในการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนที่ชัดเจนและเหมาะสมกับยุคประเทศไทย 4.0 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและปฏิบัติ
2. โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันจัดแผนปฏิบัติการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นบูรณาการกับภาระงานปกติของโรงเรียน โดยไม่ต้องแยกออกมาเป็นงานใหม่ มีการมอบหมายหน้าที่และกระจายอำนาจให้แก่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

3. ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการนำรูปแบบไปใช้ รวมถึงสนับสนุนการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อวิถีชีวิตของผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความสุขและความเอื้ออาทรต่อกัน ให้โรงเรียนและชุมชนมีความพร้อมในการสร้างความรับผิดชอบต่องังคมร่วมกัน

4. ผู้บริหารต้องนำหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการบริหาร เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการสร้างความรับผิดชอบต่องังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน

5. โรงเรียนต้องสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องพัฒนาตนเองโดยเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้การวิจัยและพัฒนาเป็นฐานในการสร้างความรับผิดชอบต่องังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 และส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

6. โรงเรียนต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการ การเรียนรู้ และประโยชน์อื่น ๆ โดยสนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา มีสมรรถนะที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

7. เครือข่ายและชุมชนต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียน มีความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนและโรงเรียนในการนำรูปแบบไปใช้ รวมถึงพร้อมให้ความร่วมมือกับโรงเรียน อยู่เสมอ

8. โรงเรียนต้องประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ รวมถึงมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

9. โรงเรียนที่จะนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ไปใช้ต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถปรับเปลี่ยนประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียนอย่างเหมาะสม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางของการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 และ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางของการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 แบ่งการวิจัยเป็นเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการวิจัยทั้งสองแบบใช้ประชากรในการวิจัยกลุ่มเดียวกัน คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2563 ทั่วประเทศ จำนวน 3,760 โรงเรียน

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่รับผิดชอบต่อสังคม โดยการจัดการศึกษาและมีอายุการก่อตั้งอยู่กับชุมชนมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยมีระยะเวลาก่อตั้ง 10 ปีขึ้นไป คัดเลือกโรงเรียนอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่แตกต่างหลากหลายและกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในปีการศึกษา 2563 ทั่วประเทศ จำนวน 350 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 700 คนจาก 350 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และหาประเด็นปัญหาและแนวทางที่ควรนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ต่อไป

ตอนที่ 2 การนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ผู้วิจัยร่างรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 จากนั้นจึงจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่านเพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบ ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะในที่ประชุม แล้วนำเสนอรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

5.1.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เมื่อพิจารณาผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากแบบสอบถามเป็นรายด้าน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป มีข้อสรุปการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้

5.1.1.1 การบริหารวิชาการของ โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 สรุปได้ว่า

สภาพปัจจุบัน พบว่า 1) โรงเรียนมีการนำความรับผิดชอบต่อสังคมสอดแทรกในหลักสูตรสถานศึกษาและกิจกรรมนอกห้องเรียนกันอยู่บ้างแล้วและไม่ได้จัดแยกออกมาเป็นวิชาต่างหาก 2) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่วนใหญ่เน้น นอกจากจะส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเองแล้วยังมีกิจกรรมต่างๆอีกมากที่ได้ทำร่วมกับชุมชนและทำเพื่อชุมชน 3) โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้และบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อให้นักเรียนและชุมชนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัย 4) ผู้ปกครองและชุมชนมีความมั่นใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน 5) โรงเรียนดูแลและเอาใจใส่สุขภาพของผู้เรียนและจัดโภชนาการให้ถูกสุขอนามัย รวมถึงการเฝ้าระวังโรคติดต่อในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด และ 6) โรงเรียนส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหา พบว่า 1) การกำหนดแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมยังขาดความชัดเจน ครุยังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของความรับผิดชอบต่อสังคมที่โรงเรียนควรทำ 2) การจัดกิจกรรมรับบริจาคเพื่อหารายได้หรือสิ่งของไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคมยังมีการปฏิบัติไม่มากนัก 3) การส่งเสริมความรู้ด้านภาษาอังกฤษแก่ชุมชนหรือการให้ความรู้ภาษาไทยแก่คนต่างด้าวยังมีไม่มากนัก 4) ครูบางส่วนไม่ได้จัดการเรียนรู้ผ่านทุนทางสังคมและ

วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) โรงเรียนยังไม่ได้ส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้การเตรียมตัวรับมือกับภัยธรรมชาติ และ 6) บางโรงเรียนยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

แนวทางการบริหาร พบว่า 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทันยุค ทันสมัย โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและความต้องการของสังคมมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์จริง โดยบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนจึงจะเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกให้เป็นวิถีชีวิตหรืออัตลักษณ์ของผู้เรียน ซึ่งจะสะท้อนออกมาเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนด้วย 2) จัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบทั่วกัน 3) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตอบสนองกับความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 4) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา รวมถึงการเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นวิทยากรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม 5) กำหนดให้อัตลักษณ์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น 6) บูรณาการเนื้อหาสาระของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาหรือวิทยาศาสตร์และปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนและระดับที่กว้างออกไป 7) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเรียนรู้ 8) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยเป็นผู้ผลิต (Production) มีความคิดสร้างสรรค์โดยการสร้างองค์ความรู้ ชี้นำงาน หรือนวัตกรรมต่าง ๆ

5.1.1.2 การบริหารงบประมาณของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 สรุปได้ว่า

สภาพปัจจุบัน พบว่า 1) โรงเรียนมีการจัดเงินชดเชย เยียวยา และแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานอันกระทบกับผู้เรียนหรือชุมชน 2) โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4) โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม 5) ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทนในโรงเรียน 6) ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งเป็นไปตามวาระโอกาสที่เกิดขึ้น เช่น การช่วยเหลืองานศพของชุมชน การบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อช่วยผู้ที่ประสบภัย อัคคีภัย และอุทกภัย การบริการพัสดุแก่ชุมชน เช่น

อุปกรณ์กีฬา เครื่องดนตรี โต๊ะเก้าอี้ เป็นต้น 7) โรงเรียนจัดสรรทุนการศึกษาให้ผู้เรียนที่เรียนดีแต่มีฐานะยากจน รวมถึงการจัดส่วนลดค่าธรรมเนียมการเรียนให้กับผู้ปกครองที่มีปัญหาด้านการเงิน

ปัญหา พบว่า 1) โรงเรียนยังไม่นิยมเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่น หรือที่กลุ่มชนส่วนน้อยเป็นเจ้าของ 2) โรงเรียนมีเงินค่าธรรมเนียมการเรียนที่คงค้างและไม่ได้รับการชำระอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน 3) โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนที่น้อยลง จึงไม่สามารถจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของชุมชนได้

แนวทางการบริหาร พบว่า 1) ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทนในโรงเรียน 2) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม 3) โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน 4) บริหารการเงินตามหลักวิชา ใช้จ่ายงบประมาณด้วยความมีเหตุและมีผล พอประมาณ และคุ้มค่า เพื่อให้มีสภาพคล่องทางการเงิน 5) กำหนดค่าธรรมเนียมการเรียนที่พอดีกับค่าใช้จ่าย ซึ่งไม่ควรต่ำเกินไปจนขาดทุนและไม่ควรสูงเกินไปซึ่งอาจจะเป็นภาระแก่ผู้ปกครอง 6) กำหนดมาตรการเพื่อจูงใจให้ผู้ปกครองชำระค่าธรรมเนียมการเรียนตรงเวลารวมถึงการผ่อนปรนเงื่อนไขและกฎกติกาต่าง ๆ 7) แสวงหาเครือข่ายการกุศลหรือจิตอาสาที่สามารถสนับสนุนกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน และ 8) จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสรรหาสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมสำเร็จรูป และเทคโนโลยี การจัดทำห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดเตรียมเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นต้น

5.1.1.3 การบริหารบุคคลของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 สรุปได้ว่า

สภาพปัจจุบัน พบว่า 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรให้ความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน 3) โรงเรียนจัดตั้งกลุ่มงานเพื่อดูแลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมหรือนำไปบูรณาการกับงานอื่น ๆ 4) ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากร 5) มีการเผยแพร่และขยายผลความรู้เพื่อส่งต่อไปบุคลากรในโรงเรียน และ 6) มีการจัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (PLC) โดยการร่วมวิพากษ์ ร่วมมือ แลกเปลี่ยน แบ่งปัน ประเมิน สาธิต และนิเทศแบบกัลยาณมิตร

ปัญหา พบว่า 1) บางโรงเรียนมีจำนวนครูที่สูงอายุ (มีอายุเกิน 60 ปี) เพิ่มขึ้นซึ่งได้สอนและทำงานกับโรงเรียนมานาน แต่ยังคงมีความผูกพันอยู่กับโรงเรียน และโรงเรียนก็ไม่มีนโยบายเกษียณอายุ ทำให้เกิดการไม่สมดุลกันระหว่างเงินเดือนครูกับงบประมาณที่ได้รับของโรงเรียน 2) ไม่มีฝ่ายงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยตรง แต่มีกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนอยู่บ้างแล้ว ครูประจำโครงการหรือกิจกรรมนั้นก็จะเป็นผู้รับผิดชอบงานไปโดยปริยาย 3) โรงเรียนขนาดเล็กบางโรง มีบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลากหลายทั้งงานสอนและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ไม่สามารถเพิ่มงานอื่นได้อีก และ 4) ครูรุ่นเก่ายังขาดทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี

แนวทางการบริหาร พบว่า 1) ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรให้ความสำคัญและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นผู้มีจิตสาธารณะและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 2) โรงเรียนส่งเสริมการจ้างแรงงานในชุมชนมาเป็นบุคคลสนับสนุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน 3) จัดอัตรากำลังของครูและบุคลากรให้เหมาะสมและเพียงพอกับภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน 4) เปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบของครูและบุคลากรที่สูงอายุให้เหมาะสมกับสุขภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล 5) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน 6) พัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีนิสัยของการเป็นผู้ผลิต สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี และมีความคิดสร้างสรรค์ และ 7) กำหนดให้ครูดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และให้ความเอาใจใส่แก่ผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

5.1.1.4 การบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 สรุปได้ว่า

สภาพปัจจุบัน พบว่า 1) โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระตามความถนัดและความสนใจของตน 2) โรงเรียนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย 3) โรงเรียนจัดทำกิจกรรมประชาธิปไตยเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี 4) ผู้บริหารและครูสำรวจความเสี่ยงที่ผู้ปกครองกังวลและหาทางป้องกันในสถานศึกษา และชุมชนโดยรอบ 5) โรงเรียนใช้หลัก 3Rs (Reduce-ลดการใช้ Reuse-นำกลับมาใช้ใหม่ Recycle-นำไปหมุนเวียนซ้ำ) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลภาวะต่าง ๆ 6) โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสิ่งแวดล้อม เครือข่ายคุณธรรม และเครือข่ายศิลปวัฒนธรรม 7) โรงเรียนกำหนดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ

เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ มาตรการ ประกาศหรือคำสั่งของโรงเรียน 8) โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงการเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวศาสนสถาน เป็นต้น 9) มีการใช้เทคโนโลยีในงานต่างๆของโรงเรียน เช่น โปรแกรมสำนักงาน โปรแกรมเฉพาะงาน โปรแกรมบริหารจัดการสถานศึกษา ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมสนทนา การประชุมออนไลน์ การเก็บและแบ่งปันข้อมูลผ่านระบบคลาวด์ บัตรผู้เรียนอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเงินสด และระบบกล้องวงจรปิด 10) บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วโรงเรียนเพียงพอกับการใช้งาน 11) บริการอาคารสถานที่แก่ชุมชน เช่น ห้องประชุม สนามกีฬา และสนามสอบ

ปัญหา พบว่า 1) โรงเรียนบางโรงเรียนมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถจัดพื้นที่เพื่อบริการชุมชนได้ 2) ผู้เรียนที่มีความเครียดต่อการแข่งขัน การปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีความหลากหลาย มีการเกิดข้อมูลข่าวสารและสิ่งเข้าชวนใจต่างๆ ที่มากมายและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเกินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการจัดการอย่างมีวิจารณญาณของตน 3) ผู้เรียนหลายคนมีสภาพครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นและการใส่ใจดูแลอย่างใกล้ชิด

แนวทางการบริหาร พบว่า 1) ผู้บริหารควรยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา และกำหนดนโยบายให้เป็นโรงเรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 2) โรงเรียนส่งเสริมบรรยากาศประชาธิปไตยเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและรู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี 3) โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระ ตามความถนัด ความสนใจ และกำลังความสามารถของตน 4) สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์สังคม 5) มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น การจัดบริการวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การพัฒนาทักษะทางภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีให้กับชุมชน 6) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการร่วมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็ก 7) สร้างความร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชน สถานประกอบการ หรือปราชญ์ชาวบ้านในการฝึกทักษะอาชีพให้แก่เด็กและชุมชน 8) ครูควรดูแลเอาใจใส่กับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน คัดกรองความเสี่ยงของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ผู้เรียนเมื่อมีปัญหา รวมทั้งประสานกับผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องการเรียนและทักษะทางสังคม 9) ประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ เช่น ตำรวจ นักจิตวิทยา ผู้สอนศาสนา และนักสังคมสงเคราะห์ ในการดูแลผู้เรียนที่อยู่กลุ่มเสี่ยง และ 9) จัดพื้นที่การเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตนให้แก่ชุมชน

5.1.2 สรุปผลการนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีรายละเอียด ดังนี้

1) หลักการของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักธรรมาภิบาล หลักความเสมอภาคและเท่าเทียม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์

2) แนวคิดของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ แนวคิดโรงเรียนวิทยาศาสตร์ แนวคิดโรงเรียนดิจิทัล แนวคิดโรงเรียนสีเขียว แนวคิดโรงเรียนชุมชน และแนวคิดโรงเรียนแห่งความสุข

3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบได้แก่ เพื่อบริหารจัดการองค์ประกอบและกระบวนการของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย

1) องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ ด้านนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน ด้านการบริหารและจัดการหลักสูตร ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน

2) กระบวนการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 3 จุดเด่น ข้อจำกัด และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่

จุดเด่นของรูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นลักษณะที่ดีเป็นพิเศษที่ช่วยให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ หรือสิ่งที่ผู้นำไปใช้หรือผู้ได้รับผลของรูปแบบสามารถทำได้ดี มีความสุขขณะทำ เกิดพลังและความกระตือรือร้น และเกิดการทำอย่างสม่ำเสมอ

1) รูปแบบนี้มีแนวทางการทำงานที่มีสาระครอบคลุมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและการบริหารโรงเรียนเอกชนในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งสามารถใช้ได้กับโรงเรียนทุกขนาด ทุกระดับการศึกษา ทุกสังกัด และทุกสภาพของพื้นที่ตั้งของโรงเรียน

2) รูปแบบนี้จะช่วยพัฒนาภาวะผู้นำของทุกคนที่นำรูปแบบไปใช้ในการตัดสินใจทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม

3) โรงเรียนสามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้กับโครงสร้างการบริหารงานเดิม โดยไม่ต้องจัดโครงสร้างงานใหม่

4) นักเรียนที่ใช้รูปแบบนี้ จะเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความสุข เกิดความภาคภูมิใจกับผลการศึกษาชิ้นงาน และนวัตกรรมที่สามารถแก้ปัญหาของชุมชน ได้จริง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัตินำไปสู่การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

5) รูปแบบนี้ไม่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ผู้นำรูปแบบไปใช้สามารถปรับงบประมาณให้เหมาะสมกับความพร้อมของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้ ทั้งนี้สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้ว รวมถึงการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่มีอยู่หรือประยุกต์ใช้งาน โปรแกรมประเภทฟรีแวร์

6) รูปแบบนี้จะเสริมสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นให้กับโรงเรียนที่ตอบสนองกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนในทุกมิติของชีวิต

7) รูปแบบนี้จะเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนได้มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

8) ครูและบุคลากรที่ใช้รูปแบบนี้จะมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีทักษะการใช้และสร้างเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มคุณภาพในการทำงานและมีความสุขในการใช้ชีวิตในยุคประเทศไทย 4.0 รวมทั้งครูได้มีความสุขจากการเป็นผู้ให้สิ่งที่ดีให้แก่สังคม

9) โรงเรียนสามารถนำผลการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมาเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาได้

10) รูปแบบนี้จะมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน เนื่องจากต้องมีการบูรณาการคิดที่หลากหลายซับซ้อนไปแต่ละสถานการณ์ และต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน

11) รูปแบบนี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจะเป็นกลไกหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ช่วยกันสอดส่องความเสี่ยงและอันตรายในชุมชน เช่น แหล่งมั่วสุ่ม สถานท่อกโจรต่าง ๆ เพื่อป้องปรามไม่ให้ผู้เรียนประพฤติตนอย่างไม่เหมาะสม

11) รูปแบบนี้จะส่งเสริมแนวคิด “Act Local Think Global” โดยเป็นการเรียนรู้ศึกษาวิจัยในที่ตั้งและลงมือปฏิบัติโครงการงานเชิงพื้นที่ แต่สามารถนำผลการศึกษาและนวัตกรรมไปเผยแพร่ได้ในระดับโลก

ข้อจำกัดของรูปแบบ

การนำรูปแบบไปใช้อาจจะมีข้อจำกัดที่อาจจะไม่สามารถดำเนินการได้ตามความคาดหวัง ดังนี้

- 1) การฝึกทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน ต้องพิจารณาความต้องการจำเป็นและเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเพศ ช่วงวัย ความรู้และความสามารถของผู้เรียน
- 2) การจัดเรียนรู้แบบโครงงานต้องมีการวางแผน โครงสร้างของเวลาเรียนให้เหมาะสม เพราะบางโครงงานต้องใช้ระยะเวลานาน ครูจึงควรวางแผนการเรียนเชิงรุกหลายรูปแบบมาผสมผสานกัน ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรด้วย
- 3) การเรียนรู้ที่จัดที่บ้าน เช่น การเรียนออนไลน์ การค้นคว้าเพิ่มเติม โรงเรียนไม่สามารถควบคุมผู้เรียนได้โดยตรง ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครองในการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ
- 4) แหล่งเรียนรู้ของชุมชนต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานของท้องถิ่นก่อนใช้ รวมถึงโรงเรียนควรประชุมหารือกับชุมชนเพื่อให้ความข้อเสนอแนะและความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ของทั้งสองฝ่ายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งใน โรงเรียนและในชุมชนเพื่อประโยชน์สูงสุดของชุมชนเอง
- 5) ครูและบุคลากรที่ใช้รูปแบบต้องมีการพัฒนาในหลายด้าน ดังนั้น โรงเรียนควรสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีทัศนคติสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน
- 6) โรงเรียนต้องจัดพื้นที่บางส่วนของโรงเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนหรือการจัดกิจกรรมในโรงเรียน มีการแบ่งสัดส่วนชัดเจนเพื่อป้องกันภัยจากบุคคลไม่หวังดีที่อาจแอบแฝงมากับชุมชน รวมทั้งเตรียมความพร้อมของสถานที่ เช่น กระดาน ไมโครโฟน และเครื่องเสียง เป็นต้น

เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคในการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนที่ชัดเจนและเหมาะสมกับยุคประเทศไทย 4.0 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและปฏิบัติ
- 2) โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันจัดแผนปฏิบัติการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นบูรณาการกับภาระงานปกติของโรงเรียน โดยไม่ต้องแยกออกมาเป็นงานใหม่ มีการมอบหมายหน้าที่และกระจายอำนาจให้แก่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

3) ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการนำรูปแบบไปใช้ รวมถึงสนับสนุนการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อวิถีชีวิตของผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความสุขและความเอื้ออาทรต่อกัน ให้โรงเรียนและชุมชนมีความพร้อมในการสร้างความรับผิดชอบต่องังคมร่วมกัน

4) ผู้บริหารต้องนำหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการบริหาร เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการสร้างความรับผิดชอบต่องังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน

5) โรงเรียนต้องสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องพัฒนาตนเอง โดยเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้การวิจัยและพัฒนาเป็นฐานในการสร้างความรับผิดชอบต่องังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 และส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

6) โรงเรียนต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการการเรียนรู้ และประโยชน์อื่น ๆ โดยสนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา มีสมรรถนะที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

7) เครือข่ายและชุมชนต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียน มีความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนและโรงเรียนในการนำรูปแบบไปใช้ รวมถึงพร้อมให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอยู่เสมอ

8) โรงเรียนต้องประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ รวมถึงมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

9) โรงเรียนที่จะนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ไปใช้ต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถปรับเปลี่ยนประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียนอย่างเหมาะสม

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 การอภิปรายสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

สภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่า การที่โรงเรียนเอกชนได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเอกชนแสดงให้เห็นว่า ในการดำเนินกิจการโรงเรียนเอกชนอันเป็นกิจการกึ่งธุรกิจ

จะต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเป็นระบบ และรอบคอบ การใช้จ่ายต่าง ๆ ต้องเป็นไป ด้วยความคุ้มค่า มีเหตุมีผลที่ต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้ ดังที่ ไชยยศ บุญญกิจ (2549); เวชกา กลิ่นวิจิต (2552) และรัตนชัย ศรีสุวรรณ (2557) ได้เสนอว่า ความ รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นการแสดงถึงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการอย่าง มีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบไปด้วย การใช้ธรรมาภิบาล การผลิตสินค้าและบริการที่ ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การบริหารโรงเรียนเอกชนยังมีการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักการจัดการที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม แสดง ให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีประสิทธิผล ความมีประสิทธิภาพ และ การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับการป้องกันและพร้อมรับปัญหาต่าง ๆ เช่น การขาดแคลนบุคลากร ปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ดังที่สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ใน พระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรว่าเป็นการประกอบ กิจการพร้อมกับการเอาใจใส่ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรม การกำกับดูแลที่ดี และหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประพฤติอย่างถูกต้องทำนองคลองธรรม ไม่ก่อความเดือดร้อน ให้แก่ผู้ใด ย่อมทำให้เกิดความสุขทั้งต่อตนเอง กิจการ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2560, น. 26)

ส่วนประเด็นปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนในยุคประเทศไทย 4.0 คือ การเปิดให้ชุมชนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนยังไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคิด ที่ว่าโรงเรียนเอกชนเป็นสถานที่ส่วนบุคคล รวมทั้งการเปิดให้ชุมชนได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ จำเป็นต้องเพิ่มภาระในการบริหารจัดการทั้งบุคลากร สถานที่ แลงบประมาณ ซึ่งในหลักการ ความเป็นจริง โรงเรียนควรจะต้องเปิดกว้าง และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน สามารถเป็นแหล่ง เรียนรู้ของชุมชนได้ สอดคล้องกับ คณิกา ชูระธรรม (2555) ที่กล่าวว่า โรงเรียนสามารถเป็นแหล่ง ศึกษาหาความรู้ทั้งด้านวิชาการและการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และยกระดับคุณภาพชีวิต ของชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกอาชีพ การส่งเสริม หลักสุขอนามัย การให้ความรู้ด้านสาธารณสุข การเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน และการนันทนาการ เป็นต้น

ส่วนแนวทางในการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ในปัจจุบันการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จะมีบทบาทสำคัญที่ โรงเรียนเอกชนต้องให้ความสำคัญและดำเนินการในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Siemens (2004) ซึ่งได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (Connectivism) ที่เกิดขึ้นมาจากความก้าวหน้าของ

อินเทอร์เน็ต และเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีความเชื่อว่า 1) การเรียนรู้จะเลื่อนไหลตลอดเวลา 2) ความรู้เกิดขึ้นทุกเวลานาที และจะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของเราอย่างรวดเร็ว 3) เปลี่ยนทิศทางการเรียนรู้ จากการเรียนรู้ว่า อะไรหรืออย่างไร เป็นการเรียนรู้ว่าจะหาความรู้ นั้นได้จากที่ไหน และ 4) การเรียนรู้สามารถเกิดได้จากหลายวิธีการ เช่น การได้ความรู้จากชุมชนหรือเครือข่าย และจากการลงมือทำงานให้สำเร็จ นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า สังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น เด็กจะเกิดน้อยลง โรงเรียนอาจจะต้องบริการการศึกษาให้กับผู้สูงอายุเพื่อให้เขาเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข นอกจากนี้ โรงเรียนเอกชนยังสามารถปรับบทบาทเป็นผู้ประสานงานให้ผู้สูงอายุเข้ามาถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ให้กับคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

5.2.2 การอภิปรายผลการนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0

ผลจากการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปราย ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) แนวคิดของรูปแบบ และ 3) องค์ประกอบของรูปแบบ มีรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ 1) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม 2) หลักธรรมาภิบาล 3) หลักความเสมอภาคและเท่าเทียม 4) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 5) หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ แสดงให้เห็นว่า การนำหลักการดังกล่าวมาประกอบเป็นรูปแบบนี้นั้น เพื่อที่จะให้โรงเรียนเอกชนต้องรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการใด ๆ ที่อาจจะมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากร สถานศึกษาหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนที่จบออกไป และชุมชน เป็นต้น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า มีการเคารพสิทธิมนุษยชน ด้วยการไม่เลือกปฏิบัติ การดำเนินกิจการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปด้วยความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการสร้างภูมิคุ้มกัน ในด้านความรู้ คือ การวิจัยสร้างองค์ความรู้ การคิดค้นนวัตกรรม การประยุกต์ใช้และการพัฒนาเทคโนโลยี ด้านงบประมาณ คือ การใช้จ่ายตามความเหมาะสม คุ้มค่า เป็นไปตามหลักของการบริหารการเงิน และการสร้างระบบตรวจสอบการทุจริต ด้านสังคม คือ การสร้างสังคมที่สันติสุข มีความสมานฉันท์ ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การลดมลพิษ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้กลับมาเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน เป็นต้น รวมถึงการใช้การบริหารกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนที่มีของโรงเรียนเอกชนให้สอดคล้องกับโอกาสและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มาพร้อมกันบนนโยบาย

ประเทศไทย 4.0 เช่น นโยบายทางการเมือง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สภาพสังคม และเทคโนโลยีที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุและผลดังกล่าวจึงควรนำหลักการดังกล่าวมาเป็นหลักการพื้นฐานของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2. แนวคิดของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ แนวคิดโรงเรียนวิทยาศาสตร์ แนวคิดโรงเรียนดิจิทัล แนวคิดโรงเรียนสีเขียว แนวคิดโรงเรียนเพื่อชุมชน และแนวคิดโรงเรียนแห่งความสุข เพื่อแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนควรส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นหนักด้านวิทยาศาสตร์ เพราะเป็นวิชาที่ส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และเป็นวิชาที่มีฐานของการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม สอดคล้องกับ สุวณิ อึ้งวารการ (2557) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่โรงเรียนวิทยาศาสตร์ : กรณีศึกษาโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ตรัง พบว่า โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัยกับการเป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไปสู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ที่มีความสามารถสูงเทียบเคียงกับนักวิจัยชั้นนำของนานาชาติ ที่สามารถนำพาประเทศเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับโลกได้ โรงเรียนเอกชนควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้คนไทยได้รับ โอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้สารสนเทศซึ่งสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน (สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ส่วนแนวคิดโรงเรียนสีเขียว เพื่อแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนควรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ ส่วน เพื่อให้ผู้เรียนและชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกในการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว สอดคล้องกับวิชาญ สุวรรณวงศ์ (2549) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมและเกิดผลดีในหลายด้าน ได้แก่ นักเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้มีสถานที่ที่เป็นระเบียบ เรียบร้อย และร่มรื่น และนักเรียนเป็นผู้มีส่วนในการดูแลสิ่งแวดล้อมที่บ้านของตนและชุมชนต่อไป ในส่วน โรงเรียนชุมชนนั้น แสดงให้เห็นว่าถึงความสัมพันธ์ที่โรงเรียนและชุมชนจะต้องอิงอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้เรียนและชุมชน ส่วนแนวคิดโรงเรียนแห่งความสุขนั้น แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนควรเป็นสถานที่ที่ทุกคนควรจะได้ใช้โอกาสและเวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความสุข มีบรรยากาศของการเอื้ออาทรให้แก่กัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Warr (2007) ที่เสนอแนวคิดในการจัดการหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งความสุขที่ประกอบด้วย 1) การสร้างบรรยากาศที่มีความรู้สึกสนุกไม่มีข้อกังวลใจใด ๆ 2) ความกระตือรือร้น ตื่นตัว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา และ

ทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว 3) มีความพึงพอใจในการทำงาน เกิดความเพลิดเพลิน ความชอบ ความสนใจ และยินดีทำงานในหน้าที่ของตน

3. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ ด้านนโยบายการบริหารจัดการ โรงเรียน ด้านการบริหารและจัดการ หลักสูตร ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ว่า 1) ด้านนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน ประกอบด้วย (1.1) การบริหารโรงเรียนเอกชนให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม (1.2) การบริหารโรงเรียนเอกชนให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 และ (1.3) การกำหนดนโยบายให้เป็นโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 เข้ากับภาระงานทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยประโยชน์ของการบูรณาการทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ สามารถดำเนินการรูปแบบได้โดยไม่ต้องใช้การเรียนรู้ใหม่ทั้งหมด ง่ายกับการทำความเข้าใจสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ที่ได้ให้ความหมายของคำว่าบูรณาการว่า เป็นการนำส่วนประกอบย่อยตั้งแต่สองส่วนขึ้นไป เข้ามารวมกันเพื่อเชื่อมให้ส่วนประกอบที่ใหญ่กว่าและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย (2.1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และวัดผลเชิงประจักษ์ เน้นการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ (2.2) การจัดการกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านประสบการณ์จริง เพื่อแสดงให้เห็นถึงการจัดการงานวิชาการให้มีการลงมือปฏิบัติ อันเป็นรากฐานของการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ (Active Learning) ว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher order thinking) ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมินตัดสินใจ และการคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะจูงใจให้ผู้เรียน ได้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และผ่านกิจกรรมที่ครูได้เตรียมไว้ ผู้เรียนจะเลือกเรียนรู้เรื่องต่างๆตามความสนใจและความถนัดของตนเอง และยังสอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) อีกด้วย และ (2.3) การเสริมสร้างจิตลักษณะและค่านิยมร่วมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อแสดงให้เห็นถึงการจัดการกิจกรรมที่พัฒนาจิตลักษณะ โดยการสอดแทรกคุณธรรม เช่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสามารถเข้าถึงความรู้สึกของผู้ที่อยู่ร่วมกันในชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นมีการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมตามที่ตน

ถนัดและสนใจได้ สอดคล้องกับวิลาศลักษณ์ ชิววลี และคณะ (2543) ที่ได้ให้ความหมายของ ความเห็นอกเห็นใจว่าเป็นการตอบสนองทางอารมณ์ที่เนื่องมาจากการตระหนักรู้ถึงสภาพอารมณ์ หรือสถานการณ์ของอีกคนหนึ่งที่ดีคล้ายหรือเหมือนกันกับที่บุคคลนั้นเคยมีประสบการณ์มาก่อน รวมถึงการคำนึงถึงผู้อื่นและต้องการที่จะเอื้อเพื่อและแบ่งปันกับผู้อื่น 3) ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ประกอบด้วย (3.1) การสร้างกระบวนการพัฒนาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกต่อปัญหา สิ่งแวดล้อม (3.2) การปลูกฝังเจตคติที่ดีมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมทั้งด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือกับผู้อื่น และ (3.3) การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียนและชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจว่า เป็นการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การ กำกับกิจกรรมที่ดี และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเพื่อนำไปสู่การดำเนิน ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน 4) ด้านการจัดการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร ประกอบด้วย (4.1) การพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (4.2) การ พัฒนาทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี และ (4.3) การพัฒนาจิตลักษณะเพื่อความรับผิดชอบต่อ สังคม เนื่องจากครูมีส่วนสำคัญในการอบรมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของโรงเรียน ครู จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อแนวทางการพัฒนาของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ ฉัตรชัย หวังมีงม (2560) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามี 7 สมรรถนะสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน การวัดประเมินผลเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไข โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ การมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การมี ส่วนร่วมในการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การจัดการความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและการแนะแนวทาง และ 5) ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กับชุมชน ประกอบด้วย (5.1) การสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน (5.2) การสร้างและ ประสานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน และ (5.3) การ ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับ เด็กไทยยุค 4.0 เนื่องจากชุมชนมีทรัพยากรและบุคลากรที่มากมายในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของชุมชน รวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพให้กับเด็กทั้งหมดในชุมชน สอดคล้อง กับสภาธุรกิจ โลกเพื่อความยั่งยืน (World Business Council Sustainable Development : WBCSD) ที่ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรว่าเป็นความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของ

ธุรกิจในการประพุดิตนอย่างมีจริยธรรมและมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันก็ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของพนักงานและครอบครัวตลอดจนชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม (WBCSD, 1999) ขณะที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคมประกอบด้วย 1) ธรรมเนียมปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำของผู้บริหารระดับสูง ความโปร่งใสในการดำเนินการ การคัดเลือกคณะกรรมการกำกับดูแลโรงเรียน การตรวจสอบภายในและภายนอกที่เป็นอิสระ รวมถึงการปกป้องผลประโยชน์ของนักเรียนและผู้ที่มีส่วนได้เสีย 2) การประพุดิตตามกฎหมายและจริยธรรม การจัดการเรียนการสอน การให้บริการและการดำเนินการแก้ไขผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงปัญหาสาธารณะ การเตรียมการเชิงรุก การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและรักษาสิ่งแวดล้อม การดำเนินการภายใต้กฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ และไม่ขัดต่อหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 3) การสนับสนุนชุมชน คือ การจัดกิจกรรมที่จะมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสอดคล้องกับเวสาลี ชาติสุทธิพันธุ์ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบริการเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสาธารณะของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจระดับปริญญาบัณฑิต พบว่าจากการทดลองการใช้ระบบ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยทำกิจกรรมบริการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของชุมชนส่งผลให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น 1) ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางวิชาชีพ และทักษะในการดำรงชีวิต 2) ผู้สอนได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับชุมชน และ 3) สถานศึกษาได้ความเชื่อมั่นและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และอนุชา ภูธร (2552) ที่ได้เสนอไว้ว่า ควรกำหนดให้โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการความรู้ทางวิชาการ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ให้กับชุมชน การให้บริการห้องสมุด การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี กีฬา สถานที่ออกกำลังกาย ที่พักผ่อนหย่อนใจ การแก้ไขปัญหา ให้ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในครั้งนี้ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

1) จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อให้โรงเรียนเอกชนมีการปฏิบัติเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ไปในทิศทางเดียวกันโดยปรับใช้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

2) สร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการดำเนินการใช้รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

3) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรในการจัดทำหลักสูตร อบรม และประเมินแนวทางการใช้รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

4) สนับสนุนงบประมาณให้กับ โรงเรียนเอกชนเพื่อใช้ในการกิจกรรมต่าง ๆ ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1) ผู้บริหารควรพิจารณาความเหมาะสมและความพร้อมของส่วนงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผู้บริหารควรชี้แจงทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการนำรูปแบบมาใช้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และระหว่างใช้รูปแบบต้องมีการกำกับ ติดตาม และนิเทศอย่างต่อเนื่อง

3) รูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ที่พัฒนาขึ้นมา นี้ เป็นสังเคราะห์จากบริบทของโรงเรียนเอกชน หากโรงเรียนในสังกัดอื่นต้องการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ ควรจะต้องประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

4) นักวิชาการ นักการศึกษา และประชาชนทั่วไป สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปศึกษาต่อยอดหรือเป็นพื้นฐานในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนกับชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาประสิทธิผลและประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 หลังจากการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อที่จะได้นำผลจากการศึกษามาใช้ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้มีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพต่อไป
- 3) ในการตรวจสอบเอกสาร พบว่า โรงเรียนเอกชนยังขาดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม จึงควรมีการวิจัยเพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม





บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2554). *มาตรฐานความรับผิดชอบของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม พ.ศ. 2554*. ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)*.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม*. ไอคอนพรินติ้ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัด. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. ผู้แต่ง.
- กำธร แจ่มจำรัส, ณัฐวิรัช ศรีธาดาสวัสดิ์, กฤตินี ต้นเจริญ, และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2557). วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและรูปแบบในความต้องการกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ*, 7(1), 81–90.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงบูรณาการ*. ซักเซสมิเดีย.
- คณิกา ชูธรรม. (2555). *สรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้ง 9 หมวด และบทเฉพาะกาล*.
<https://www.l3nr.org/posts/515283%20%E0%BF%BD%E0%BF%BD%E0%BF%BD%D2%B6%D6%A7>
- คอตเลอร์, พี, และ ลี, เอ็น. (2551). *บรรษัทภิบาล (ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร) ทำการกุศลเพื่อภาพลักษณ์และตอบสนองประเด็นสังคม (รมณียฉัตร แก้วกิริยา, ผู้แปล)*. ยูนิเวอร์แซล พับลิชิ่ง.
- จตุพร ยงยศ. (2554). *นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน โดยวิธีการศึกษาเปรียบเทียบเชิงสหวิทยาการของจอร์ชเบอร์เรเคย์ [วิทยานิพนธ์ปริญญา*

- มหาดบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
<http://tdc.thailis.or.th/tdc>
- จันทน์ ชีรเวชเจริญชัย. (2560). การพัฒนาการถนอมและแปรรูปอาหารสุ้ไทยแลนด์ 4.0. *วารสารร่วมพฤษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 35(1), 55-68.
- จันทร์ฤทัย พานิชศุภผล. (2557). *กลยุทธ์การบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนประถมศึกษา* [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/44436>.
- จารุวรรณ นิมิตตง. (2556). *ความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเครือภคินี เซนต์ปอล เดอ ชาร์ต ในประเทศไทย* [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp?id=0000010195.
- จินตนา บุญงการ. (2551). *จริยธรรมทางธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน และคณะ. (2549). *การวิจัยและพัฒนาระบบการสร้างควมดี มีคุณธรรม. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).*
- ฉัตรชัย หวังมีจงมี. (2560). สมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ปรับการเรียนเปลี่ยนสมรรถนะปีที่ *Journal of intelligence*, 12(2), 47-63.
- ช่อทิพย์ เข้มประชา, และ นูรินทร์ ต ศรีวงษ์. (2552). การทบทวนวรรณกรรมของความรับผิดชอบต่อธุรกิจต่อสังคมและตัวอย่างกรณีศึกษาความรับผิดชอบต่อธุรกิจต่อสังคม. *วารสารไทยไภษษณิพนธ์*, 4(3), 107-108.
- ชุตินา ไชยสิทธิ์. (2554). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
http://cuir.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/29236/1/chutima_ch.pdf
- ไชยยศ บุญญากิจ. (2549). บทนำ. *CSR Journal*, 19(2), 3.
- คาราวรรณ สุขคันธรักษ์. (2556). *ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน* [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Darawan_Sukkhantharak_Doctor/fulltext.pdf

ทิตนา เขมมณี. (2551). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจกกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 7). ด้านสุทธารการพิมพ์.

เทพประสิทธิ์ ทอแสงธรรม. (2553) การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักโรงเรียนคาทอลิก ของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2548-2551 โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์กรุงเทพฯ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

<http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2553/b171193.pdf>

ชรัช อารีราษฎร์, และ วรปภา อารีราษฎร์. (2562). รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 สู่การจัดการศึกษา 4.0. วารสารการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, 5(1), 56.

ชัชพนธ์ สรภูมิ และศศิธร อิมวุฒิ. (2564). พัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ด้วย Mobile Learning ในรูปแบบเชิงรุกเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 8(2), 48-62.

ธีระ รุญเจริญ. (2545). นักบริหารการศึกษามีอาชีพ. ไทยวัฒนาพานิช.

นัฏฐกร แก่นดี. (2556). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา [ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

<http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/1638>

นันทิพร ฉัตรแก้ว, นิรุตต์ วงคำชัย, ปัทมา เขาจรี, ศรายุทธ เมืองคำ, สุวิมล ห่วงเกษม, และ ชีริงกูร วรบำรุงกุล. (2562). ยุทธศาสตร์โรงเรียนประชารัฐกับการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสาร *Veridian E Journal Humanities, Social Sciences, and Arts*, 12(2), 257-275.

นิลวรรณ วัฒนา. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กลำปางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/4029/Ninlawan_W.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

- บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). *การบริหารสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. <https://book.pbru.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=49326>
- บุษราภรณ์ ดีเยาว์. (2561). *ขบวนการจิตอาสา : การขับเคลื่อนทางสังคมกับการพัฒนาคนของเยาวชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. <http://mcupress.mcu.ac.th/userfiles/file/%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%9E%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B9%8C/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%8D%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/2562/MCU62010112.pdf>.
- ปิ่นพงษ์ วงศ์ศาศรี. (2560). วิเคราะห์บริบทความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารกรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*.
- ปิยะดา วชิระวงศกร, และ วิภาภรณ์ สุนุ่ม. (2559). การประเมินการจัดการความเป็นโรงเรียนสีเขียวในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 4(3), 349-360.
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒนะ. (2564). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรม การเรียนรู้และเทคโนโลยี*, 1(2), 1-11.
- พรจันทร์ พรศักดิ์กุล. (2550). *รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. http://thesis.swu.ac.th/swudis/Ed_Adm/Pornjan_P.pdf.
- พระบุญลัทธิ สุวรรณเดช. (2560). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสยาม]. มหาวิทยาลัยสยาม. <https://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2019/05/M.Ed-2017-Thesis->

Academic-administration-of-schools-under-Bangborn-District-Bangkok-Metropolitan-Administration-compressed.pdf.

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. (2554, 2 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 128 ตอน 46 ก. หน้า 1-5.

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. (2551, 11 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอน 7 ก. หน้า 29-69.

พิชามณูชร์ กรวัฒนกฤตย์. (2553). การศึกษาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม กรณีศึกษา บริษัท ไทยยูเนียนโพรเช่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน) [การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:121084

พิมลพรรณ ดุขิยามิ. (2557). การบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภิรมย์ ลีกุล. (2558). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54810133.pdf.

เมตตา คงคากุล. (2559). รูปแบบการเรียนรู้ห้องเรียนดิจิทัลออนไลน์จากรูปแบบการเรียนการสอน AAA เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา [ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

<https://shorturl.asia/mqK3D>

รัตน์ชัย ศรีสุวรรณ. (2557). การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศิลปากร. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Ratchai_Sornsuwan_Doctor/fulltext.pdf.

วัลภา เณลิมวงสาเวช. (2555). ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอุดมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

<http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/4623>

- วิชาญ สุวรรณวงษ์. (2549). การศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา]. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
<https://webopac.lib.buu.ac.th/catalog/BibItem.aspx?BibID=b00216307>
- วิภาดา สารัมย์. (2562). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
<http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3716/1/RMUTT-167592.pdf>.
- วิลาศลักษณ์ ชำวีลลิต, อรพินทร์ ชูชม, และอัจฉรา สุขารมณ. (2543). การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน ในรวมบทความทางวิชาการ E.Q. โรงพิมพ์เดสก์ท็อป.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรารณ. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/163426>
- เวชกา กลิ่นวิจิต. (2552). ความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยในการกำกับของรัฐ. ใน การประชุมวิชาการสมาคมสถาบันการศึกษาขั้นอุดมแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำปีประเทศไทย (สออ.ประเทศไทย) ครั้งที่ 21 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 17 ตุลาคม 2552 (น. 9-10).
- เวสาลีชาติสุทธิพันธุ์. (2550). การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบริการเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบสาธารณะของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจระดับปริญญาโท [ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19782>.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศิริรัตน์ มกรพฤกษ์. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนองศรีอยุธยา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
http://etheses.aru.ac.th/PDF/1255911727_11.PDF.

- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2559). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 13(2), 65-75.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2560). การบัญชีตามความรับผิดชอบต่อสังคม. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 6(1), 25-32.
- ศุภกาญจน์ วิชานาติ. (2562). ทักษะแห่งการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : ความท้าทาย สำหรับครูสอนพระพุทธศาสนา. *วารสารปัญญาปริทัศน์*, 4(2), 81-94.
- ศุภรัตน์ รัตนमुखย์. (2554). การบริหารสถานศึกษาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม Managing SR School. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมและโครงการจิตอาสาในสถานศึกษา เสนอที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย การจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(10), 353-360.
- สมาน อัสวภูมิ. (2560). การศึกษาไทย 4.0 : แนวคิดและทิศทางใหม่ในการจัดการศึกษาไทย. *วารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์*, 1(1), 1-11.
- สรญา ทองธรรมมา. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(2), 3-18.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *โรงเรียนมาตรฐานสากล คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2547). *คู่มือกรรมการบริษัทจดทะเบียน เล่ม 1*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักกรรมการ 3. (2563). *รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาเอกชนในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19)*. วุฒิสภา.
- สุวณี อึ้งวารกร. (2557). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่โรงเรียนวิทยาศาสตร์ : กรณีศึกษา โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยศรีนครินทร์ [ปริญญาณิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/10636/1/TC1230.pdf>
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2558). โมเดลประเทศไทย 4.0 ผลึกความคิด <http://www.thansettakij.com/content/9309>

- อนุชา ภูธร. (2552). *แนวทางการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดท่าช้าง*. กรุงเทพมหานคร.
www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=79490&bcat_id=16
- อมรรัตน์ สิทธิศักดิ์. (2563). สมรรถนะการรู้ดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 38(4), 61-81.
- อัญชิสา เอี่ยมลออ. (2552). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีปทุม]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. <https://shorturl.asia/XJlq4>.
- อัมพร พิณะสา. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2516). ตัวแบบ หุ่นจำลอง แบบจำลองหรือโมเดล. *วารสารครุศาสตร์*, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 3(3-4), 25-34.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). *บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศไทยที่คัดสรร* [รายงานผลการวิจัย, สำนักนโยบายและแผนการศึกษา]. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
<http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/137-file.pdf>
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). โมเดล. *วารสารวิชาการ*, 1(3), 22-26.
- เอก เอกสกุล. (2555). *ความเข้าใจพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรีที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์*. <http://www.pdfactory.com>

ภาษาอังกฤษ

- Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management. A macro approach*. John Wiley and Sons.
- Bush, T. (1986). *Theories of educational management*. OpenStax-CNX module: m13867.
<https://www.semanticscholar.org/paper/Theories-of-Educational-Management-Bush/5cf80ef23c7ace9bd562246dd18c1fc6ded35e1d>

- David, F., Carreira, F., & Goncalves, S. (2010). Performance indicators and corporate social responsibility: Evidence from Portuguese Higher Education Institutions. *International Journal of Banking, Accounting and Finance*, 2(3), 251-274.
- Escartí, A., Llopis-Goig, R., & Wright, P. M. (2016). Assessing the implementation fidelity of a school-based teaching personal and social responsibility program in physical education and other subject areas. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(1), 12-23.
<https://doi.org/10.1123/jtpe.2016-0200>
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. McGraw-Hill.
- Jukes, M. C. H., Zuilkowski, S. S., & Grigorenko, E. L. (2017). *Do schooling and urban residence develop cognitive skills at the expense of social responsibility? A study of adolescents in the Gambia, West Africa*. <https://doi.org/10.1177/0022022117741989>
- Keeves, J. P. (1988). Model and model building In *Educational research methodology and measurement*. An international Handbook. Pergamon Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Mamahlape, M., & Chadzingwa, M. (2020). Diversity, inclusivity, social responsibility aspects, and outcomes of a mobile digital library and information service model for a developing country: The case for Lesotho. *The International Journal of Information, Diversity, & Inclusion*. 4(3/4) Special Issue: Diversity, Inclusion, and Social Justice in the Information Context: Global South Perspectives, 51-69.
<https://www.jstor.org/stable/48645285>
- Manzano-Sánchez, D., & Valero-Valenzuela, A. (2019). Implementation of a model-based programme to promote personal and social responsibility and its effects on motivation, prosocial behaviours, violence and classroom climate in primary and secondary education. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 16(21), 4259.
<https://doi.org/10.3390/ijerph16214259>
- Marks, H. M. (1994). The effect of participation in school – sponsored community service programs on student attitudes toward social responsibility [Doctoral dissertation, University of Michigan]. Dissertation Abstracts International.
- Mondy, W. R. (1998). *Title human resource management*. McGraw-Hall.

- Osterwalder, A., Pigneur, Y., & Smith, A. (2010). *Business model generation*.
<https://shorturl.asia/wmOkI>.
- Prakash, C., & Chandra, S. (2020). *School management's perception of corporate social responsibility (CSR): An exploratory study*. <https://doi.org/10.15415/ie.2020.82007>
- Schwartz, J. K. (2003). The early adolescent experience of developing social responsibility: A psycho-philosophical perspective [Doctoral dissertation, Seattle University].
 Dissertation Abstracts International.
- Siddiqui, N., Gorard, S., & HuatSee, B. (2019). *Can learning beyond the classroom impact on social responsibility and academic attainment? An evaluation of the children's University youth social action programmed*.
<https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2019.03.004>
- Siemens, G. (2004). *Connectivism: A learning theory for a digital age*.
http://www.itdl.org/journal/jan_05/article01.htm
- Smith, H. R., Carroll, A. B., Kefalas, A. G., & Watson, H. J. (1980). *Management: Making organizations perform*. Macmillan.
- Tosi, H. L., & Carroll, S. J. (1982). *Management* (2nd ed). John Wiley and Sons.
- Warr, P. (2007). *Work, happiness and unhappiness*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Willer, D. (1986). *Scientific sociology theory and method*. Prentice-Hall.
- World Business Council Sustainable Development. (1999). *Corporate social responsibility: The world business council for sustainable development*. Author.



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ



รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	
1.รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว	ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2.ดร.สุนทร ยุทธชนะ	หัวหน้ากลุ่มวิจัยและประเมินผล กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
3.ดร.สรรเสริญ สุวรรณิ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
4.ดร.วัชระ เกิดสิน	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)
5.ดร.รัตติกกร โสมสมบัติ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเจริญพัฒนบริหารธุรกิจ

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย



รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย	
1. อาจารย์สุนิสา ชื่นเจริญสุข ผู้อำนวยการ	โรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร
2. ดร.ภรภัทร พรสุรัตน์ ผู้อำนวยการ	โรงเรียนศรีรัตนวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี
3. คุณวิक्टर โกแวร์ ผู้จัดการ	โรงเรียนเซี่ยงคำคริสเตียน จังหวัดพะเยา
4. ดร.อรุณี ตระการไพโรจน์ ผู้อำนวยการ	
5. อาจารย์บัวภา กาพปีภิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป	โรงเรียนศรีเทพบาล จังหวัดชัยภูมิ
6. อาจารย์ทองดี ดวงรัตน์ รองผู้อำนวยการ	โรงเรียนปรีดิตรังสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี
7. อาจารย์ถาวร ศรีเกตุ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	
8. อาจารย์สมบัติ พวงทอง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน	
9. อาจารย์สาระ หวันละเบ๊ะ ผู้อำนวยการ	โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิทามูลนิธิ จังหวัดสงขลา
10. อาจารย์มาลิวรรณ คำอ่าง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและแผนงาน	

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประชุมสนทนากลุ่มย่อย



รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประชุมสนทนากลุ่มย่อย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประชุมสนทนากลุ่มย่อย		
1.รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ		ประธานหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2.รศ.ดร.พิณสุดา สิริธรงค์ศรี		อาจารย์หลักสูตรปริญญาเอก สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
3.ดร.ศุวิทย์ มูลคำ		ข้าราชการบำนาญ
4.ดร.สรรเสริญ สุวรรณ		ข้าราชการบำนาญ
5.พระครูปลัดกวีวัฒน์ (ธีรวิทย์ ฉนทวิชโช)		อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดราชาธิวาสวิหาร
6.ดร.เย็นอุทัย จงถนอม		ผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบน
7.ดร.มานะ ครุฑาโรจน์		ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองนครราชสีมา
8.ดร.กฤตธี วงศ์สถิตย์		ผู้รับใบอนุญาต/ผู้อำนวยการ โรงเรียนราษฎร์ศึกษา
9.ดร.รัตติกกร โสมสมบัติ		ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเจริญพัฒนาบริหารธุรกิจ
10.ดร.อรุณี ตระการไพโรจน์		ผู้อำนวยการโรงเรียนเชิงคำคริสเตียน



ภาคผนวก ง
ร่างรูปแบบ



รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

นายสรายุทธ ช่างงาม

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ปีการศึกษา 2563

(ร่าง) รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 1 แนวคิด หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 เนื้อหา

- 1.นโยบายและการบริหารจัดการ
- 2.การบริหารวิชาการ
- 3.ทรัพยากรมนุษย์
- 4.การบริหารกิจการนักเรียน
- 5.การบริหารจัดการเทคโนโลยี
- 6.การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 7.การบริหารงบประมาณ
- 8.การบริการสังคม

ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ประกอบไปด้วยส่วนที่องค์ประกอบ 8 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีส่วนประกอบย่อยอยู่ในนั้น มีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 นโยบายและการบริหารจัดการ

1. การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0
2. การจัดตั้งคณะทำงาน และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0
3. การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ด้านที่ 2 การบริหารวิชาการ

1. การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 และหลักคำสอนของศาสนาประจำโรงเรียนเข้ามาในหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนรู้เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
3. การกำหนดแหล่งเรียนรู้
4. การพัฒนาสื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. การจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม

ด้านที่ 3 การบริหารทรัพยากรมนุษย์

1. การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวทางการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0
2. การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0

ด้านที่ 4 การบริหารกิจการนักเรียน

1. กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในโรงเรียน
2. กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นอกโรงเรียน
3. การแนะแนวเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4. ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

ด้านที่ 5 การบริหารจัดการเทคโนโลยี

1. การจัดการเรียนรู้ Edutainment
2. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์
3. สำนักงานอัตโนมัติ

ด้านที่ 6 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. การจัดการขยะในโรงเรียน
3. การอนุรักษ์พลังงานในโรงเรียน
4. การป้องกันมลพิษในโรงเรียน

ด้านที่ 7 การบริหารงบประมาณ

1. การบริหารงบประมาณของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0
2. การเรียกร้องค่าเสียหายและการช่วยเหลือชดเชยเยียวยา

ด้านที่ 8 การบริการสังคม

1. จัดตั้งศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย
2. การส่งเสริมสุขภาพชุมชน
3. การจัดการการท่องเที่ยวในโรงเรียน
4. การบริการพัสดุและอาคารสถานที่แก่ชุมชน

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ได้มาจากการศึกษาแนวคิด หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความ

รับผิดชอบต่อสังคม การศึกษาการบริหารโรงเรียนฯ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ด้วยการศึกษาดูแบบอย่าง การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต แล้วจัดทำร่างรูปแบบ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิด

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่โรงเรียนตระหนักถึงผลกระทบต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมส่วนรวม โดยการให้ความสำคัญกับการกำกับองค์กรที่ดี ติชมของบุคคลที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน การจัดการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การห่วงใยสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม

2. ประเทศไทย 4.0 หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์และบริการ การสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน และการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

3. การศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีภาวะผู้นำและร่วมมือกันทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการสื่อสาร ใช้คอมพิวเตอร์ และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี มีความรักในการฝึกทักษะอาชีพและรักการเรียนรู้ มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และระเบียบวินัย

4. การจัดการโรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การได้รับอำนาจจากส่วนกลางเข้ามาสู่โรงเรียน และกระจายความรับผิดชอบไปยังหน้าที่ของบุคคล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บริหารโดยยึดโยงกับบริบทของพื้นที่ชุมชน มีความโปร่งใส สามารถเปิดเผยให้มีการตรวจสอบจากสาธารณชนได้

5. วงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) หมายถึง กระบวนการคุณภาพที่พัฒนาอย่างสม่ำเสมอเริ่มต้นจาก (1) การวางแผน (Plan) คาดหวังเป้าหมายที่ต้องการและสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และกำหนดแนวทางการดำเนินงาน (2) การปฏิบัติ (Do) ตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน (3) การตรวจสอบ (Check) เป็นการประเมินผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน และ (4) การปรับปรุง (Act) โดยนำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาเป็นเป้าหมายในการพัฒนางานรอบใหม่

6. โรงเรียนสีเขียว หมายถึง การแสดงความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน โดยส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน การจัดการและการใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น พลังงานไฟฟ้า น้ำมัน น้ำ และผลิตภัณฑ์ต่างๆ การป้องกันมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ และขยะ มีการบูรณาการความรู้ด้านการ

อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานไปสู่ชุมชน

หลักการ

การบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ยึดหลักการ ดังนี้

1. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจดำเนินการสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ ด้วยความรอบรู้ในการนั้น บนพื้นฐานของความพอประมาณ พอเหมาะกับสภาพของโรงเรียน ใช้เหตุผลพิจารณาด้วยความรอบคอบ และพัฒนาองค์กรมีความพร้อมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้
2. หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักในการจัดการ โรงเรียนด้วยความถูกต้องตามกฎหมายและคุณธรรมจริยธรรม ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคน และได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนให้เกิดการดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้โรงเรียนเอกชนดำเนินงานบรรลุเป้าหมายด้านการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างมีประสิทธิภาพ ในยุคประเทศไทย 4.0

ส่วนที่ 2 วิธีการดำเนินงาน

การบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 มีองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ด้าน คือ 1) นโยบายและการบริหารจัดการ 2) การบริหารวิชาการ 3) ทรัพยากรมนุษย์ 4) การบริหารกิจการนักเรียน 5) การบริหารจัดการเทคโนโลยี 6) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 7) การบริหารงบประมาณ และ 8) การบริการสังคม ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะมีวัตถุประสงค์ สำคัญ และแนวทางการบริหาร ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1. เพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ในภาพรวมระดับ โรงเรียน โดยวิเคราะห์ภาระงาน วิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคลากร และงานบริหารทั่วไป

1.1.2. เพื่อเสนอการจัดตั้งคณะทำงาน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 การสร้างและประสานเครือข่ายความร่วมมือ

1.1.3. เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

1.2 สารสำคัญ

1.2.1. การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ในภาพรวมระดับโรงเรียน โดยวิเคราะห์ภาระงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคลากร และงานบริหารทั่วไป

1.2.2. การจัดตั้งคณะทำงาน และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0

1.2.3. การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

1.3 แนวทางการดำเนินงาน

1.3.1 การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ในภาพรวมระดับโรงเรียน จากแผนงานทั้ง 4 แผนงาน โดยการ

1) ศึกษาวิเคราะห์ภารกิจงานทั้ง 4 งาน สารสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวคิดประเทศไทย 4.0 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

2) กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย

3) วางแผนออกแบบการจัดโครงสร้างและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 และนำเสนอโน้มนโยบายและแผนเพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

4) นำนโยบายและแผนการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ไปใช้และบริหารจัดการการใช้นโยบายและแผนให้เหมาะสม

5) นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้นโยบายและแผนการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

6) ทบทวนและปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายและแผนการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ให้มีประสิทธิภาพ

7) รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาหรือ
ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

1.3.2 การจัดตั้งคณะทำงาน และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0

1) แต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อยประกอบด้วย

- 1.1) ผู้อำนวยการเป็นประธานกรรมการ
- 1.2) กรรมการที่มาจากผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน
- 1.3) กรรมการที่มาจากผู้แทนครู จำนวนสองคน
- 1.4) กรรมการที่มาจากผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน
- 1.5) กรรมการที่มาจากผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่ง

คน

1.6) กรรมการที่มาจากผู้แทนศิษย์เก่า จำนวนหนึ่งคน
1.7) กรรมการที่มาจากผู้แทนผู้เรียน จำนวนสองคน
1.8) กรรมการที่มาจากผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนา
ในพื้นที่ จำนวนหนึ่งรูป (คน) สำหรับสถานศึกษานาเล็ก และจำนวนสองรูป (คน) สำหรับ
สถานศึกษานาใหญ่

1.9) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษานาเล็ก
และจำนวนสองคนสำหรับสถานศึกษานาใหญ่

2) ให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ในภาพรวม ดังนี้

2.1) กำหนดนโยบายการดำเนินงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
ของโรงเรียน

2.2) พิจารณา เสนอแนะ และให้ความเห็นชอบแผนงานและ โครงการ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน

2.3) จัดลำดับความสำคัญของโครงการ เพื่อส่งให้ผู้บริหาร พิจารณา
ดำเนินการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2.4) ติดตาม และประเมินผลการนำไปใช้

1.3.3 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

1) ศึกษา วิเคราะห์ สํารวจสภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็น ระเบียบ
กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของงาน

- 2) วางแผน ออกแบบ กำหนดระบบหรือระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานนั้น
- 3) จัดบุคลากรรับผิดชอบ
- 4) ระดมจัดหาทรัพยากร คือ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำงาน ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการตามแผน
- 6) จัดระบบส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้บุคลากรดำเนินงานตามแผน
- 7) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงาน
- 8) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะในการทำงาน
- 9) จัดให้มีการนิเทศ กำกับการดำเนินงาน
- 10) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
- 11) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการบริหารวิชาการ

2.1 วัตถุประสงค์

- 2.1.1 เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน
- 2.1.2 เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
- 2.1.3 เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผ่านการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม สามารถผลิตชิ้นงานหรือนวัตกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมได้
- 2.1.4 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุง ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ตามภูมิสังคมของตนให้มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดได้
- 2.1.5 เพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2 สารสำคัญ

- 2.2.1 การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 และหลักคำสอนของศาสนาประจำโรงเรียนเข้ามาในหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.2.2 การจัดการเรียนรู้เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2.2.3 การกำหนดแหล่งเรียนรู้

2.2.4 การพัฒนาสื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.2.5 การจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นฐานในการทำเกษตรกรรม มีที่ดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก การเรียนรู้ทางการเกษตร ใช้งบประมาณลงทุนที่ไม่สูงนักแต่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรนี้บูรณาการเข้าได้หลายสาระวิชาในการศึกษาวิจัยและพัฒนาสินค้าทางการเกษตรในชุมชนนั้น อีกทั้งยังเป็นช่องทางรายได้และพัฒนาทักษะอาชีพในระหว่างเรียน เป็นการพัฒนาทั้งผู้เรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน

2.3 แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

2.3.1 การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 และหลักคำสอนของศาสนาประจำโรงเรียนเข้ามาในหลักสูตรสถานศึกษา

1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม แนวคิดประเทศไทย 4.0 ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีท้องถิ่น ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง

2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพของโรงเรียนเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้น

3) จัดโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการแนวคิดข้างต้นเข้าในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม มีรายละเอียดดังนี้

3.1) สาระสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การใช้ธรรมภิบาล หรือการกำกับองค์กรที่ดี ความเสมอภาคและเท่าเทียม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม การดำเนินงานที่เป็นธรรม การตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน

3.2) สาระสำคัญเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0 ได้แก่ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นในประชาคมโลก เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอาหรับ และภาษาของประเทศในภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาษามลายู ภาษาบาฮาซา เป็นต้น การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนเพื่อสร้างสิ่งประดิษฐ์ ผลิต หรือบริการที่มีมูลค่าเพิ่ม การ

สร้างและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในความหลากหลายทางชีวภาพของภูมิปัญญาและภูมิสังคม รวมถึงการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.3) สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาประจำโรงเรียน เป็นหลักคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตนที่จะปลูกฝังให้เกิดกับนักเรียน เช่น โรงเรียนของศาสนาคริสต์ โรงเรียนปอเนาะสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนเอกชนในการกุศลของวัด โรงเรียนวิสุทธิ

2.3.2 การจัดการเรียนรู้เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเนื้อหาสาระของความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 และจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศไทย 4.0 มีรายละเอียด

2.1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

2.1.1) กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมปลูกต้นไม้ ปลูกป่าชายเลน

2.1.2) กิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมกับสังคม เช่น กิจกรรมเดินรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยเชิญชวนให้ไปเลือกตั้ง การต่อต้านยาเสพติด การทำความสะอาดสถานที่สาธารณะในชุมชน เช่น วัด มัสยิด โรงเรียน เป็นต้น

2.2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้แบบ Active Learning เช่น การเรียนรู้ผ่านปัญหา (Problem Base Learning) ที่เกิดในชุมชนนั้น การเรียนรู้แบบทำโครงการ (Project Base Learning) เพื่อสร้างนวัตกรรมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

2.3) การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอันได้แก่ 3Rs (1) Reading การอ่านออก (2) (W)Riteing การเขียนได้ (3) (A)Rithmatic การคำนวณได้ และ 8Cs (1) Critical thinking and problem solving การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้ (2) Creativity and innovation การคิดสร้างสรรค์และคิดนวัตกรรม (3) Cross-cultural understanding ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและการคิดข้ามวัฒนธรรม (4) Collaboration teamwork and leadership ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (5) Communication information and media literacy การสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ (6) Computing and IT literacy การใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี (7) Career and learning skills ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (8) Compassion ความเมตตากรุณา คุณธรรม และระเบียบวินัย

2.4) การจัดการศึกษาสะเต็มศึกษา (Science Technology Engineering and Mathematics Education: STEM Education) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาและออกแบบนวัตกรรมได้

2.5) การร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยว ศาสนสถาน เป็นต้น

2.6) เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง สร้างพื้นฐานการเป็นประกอบการและการฝึกอาชีพ ส่งเสริมให้เกิดการผลิตคิดค้น การแปรรูป การสร้างสรรค์ชิ้นงานอันเกิดจากการเรียนหรือจากกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจทำ เช่น การทำอาหารและขนมพื้นบ้าน การทำงานจักสาน การเป็นยูทูปเบอร์ ส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์ประจำบ้านไว้ใช้เอง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและอาจจะจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การทำน้ำยาซักผ้า น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาดห้องน้ำ น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพ และน้ำมันไบโอดีเซล

2.7) ส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

2.8) ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น กิจกรรมแห่เทียนจำนำพรรษา

2.3.3 การกำหนดแหล่งเรียนรู้

1) สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งใน โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เช่น แปลงนาข้าว แม่น้ำลำคลอง น้ำตก ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ สถานที่ราชการ เป็นต้น

2) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุโรป องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

3) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ สามารถใช้ได้หลายวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรในโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งทดลองและสาธิตร่วมกันระหว่างผู้เรียนและชุมชน

4) จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและสื่อเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้

5) ประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุโรป องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุม

7) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและข้อมูลของท้องถิ่น เช่น บุคลากรทางศาสนามีการอบรมคุณธรรม ชุมชนมาสอนการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น บุคลากรทางสาธารณสุขสอนการดูแลสุขภาพลักษณะส่วนบุคคลและส่วนรวม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความรู้ด้านการปกครอง กฎหมาย หรือแนะนำเรื่องการบริหารประชาชน

2.3.4 การพัฒนาสื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา

1) ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันสมัยและเพียงพอในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนจริงและการสอนออนไลน์

2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับช่วงอายุ ระยะเวลาความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของเด็ก

3) จัดหาสื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จากอินเทอร์เน็ต เครือข่ายสังคมออนไลน์ทางการศึกษา มัลติการศึกษากาไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สถานีโทรทัศน์การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือโครงการ “โทรทัศน์ครู” เป็นต้น

4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.3.5 การจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม

1) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมกลุ่มยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร เช่น โลกหนองนาโมเดล สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน แปลงนาสาธิต แปลงผักสวนครัว สวนเกษตร บ่อปลา การทำเกษตรคนเมือง เป็นต้น เพื่อการผลิตอาหารให้ผู้เรียนเป็นอาหารกลางวัน ส่วนที่เกินนำไปจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม

2) แต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มยูวเกษตรกร กำหนดภารกิจ โครงการ กิจกรรม และระเบียบ แนวปฏิบัติ

3) ระดมจัดหาทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ทางการเกษตร และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการ ปฏิบัติงาน ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการนำปัจจัยนำเข้าที่เหลือจาก กระบวนการอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่า เช่น การนำเศษอาหารที่เหลือจากโรงอาหารมาทำปุ๋ยที่แปลง เกษตร

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรใน โรงเรียนตามสถานที่ที่จะ อำนาจ เพื่อเป็นแหล่งทดลอง สาธิต และผลิตสินค้าร่วมกันระหว่างผู้เรียนและชุมชน ในโรงเรียนที่ มีข้อจำกัดทางพื้นที่ อาจจะปรับเป็นการทำเกษตรแบบชุมชนเมือง เช่น การจัดสวนแนวตั้ง ปลูกผัก ลงกระบะ เป็นต้น

5) การต่อยอดโดยนำสิ่งที่เหลือจากการบริโภค จากเปลือกผักและผลไม้มาหมักทำเป็นน้ำ หมักชีวภาพ ไว้เพื่อเป็นน้ำยาอเนกประสงค์ทำความสะอาดและสามารถทำปุ๋ยใส่ต้นไม้ได้ด้วย

6) จัดระบบการจัดสรรรายได้จากผลิตให้โครงการ ผู้เรียนกลุ่มยูวเกษตรกร และบุคลากร อย่างเป็นธรรม ให้มีเงินหมุนเวียนไว้ใช้ดำเนินโครงการต่อไปได้

7) จัดสถานที่จำหน่ายผลผลิตในหลากหลายช่องทาง เช่น การตั้งตลาดผักปลอดสารพิษใน โรงเรียน การรับตัวแทนจำหน่ายในชุมชน หรือการจัดจำหน่ายออนไลน์

8) ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานกับหน่วยงานทางการ เกษตร ชุมชนที่ทำเกษตรกรรม หรือสื่อสังคมทางการเกษตร

9) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนกลุ่มยูวเกษตรกร และบุคลากรพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงาน

10) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

11) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ

3. ด้านทรัพยากรมนุษย์

3.1 วัตถุประสงค์

3.1.1 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีแนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อจัดกิจกรรมเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคม

3.1.2 เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0

3.1.3 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร เพื่อให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.1.4 เพื่อให้ผู้บริหารนำผลการประเมินการปฏิบัติงาน ไปใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนขั้นเงินเดือน และให้เงินรางวัล (โบนัส) แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร ตามหลักการของระบบคุณธรรม

3.2 สารสำคัญ

3.2.1 การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวทางการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0

3.2.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0

3.3 แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

3.3.1 การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวทางการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0

1) ศึกษา วิเคราะห์ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากร

2) กำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0 และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่

2.1) ภาษาต่างประเทศและการศึกษาข้ามวัฒนธรรม

2.2) การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและนโยบายประเทศไทย 4.0

2.3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การสร้างนวัตกรรมและต่อยอดความรู้ออกไปสู่สังคม

2.4) การจัดการชั้นเรียนส่งเสริมสนับสนุนบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้

2.5) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

2.6) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

2.7) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

3) ดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม

4) ติดตาม ประเมินการพัฒนา

3.3.2 การประเมินการปฏิบัติงาน

1) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร ซึ่งมีองค์ประกอบของคณะกรรมการ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

1.1) ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้จัดการเป็นประธานกรรมการ

1.2) กรรมการที่มาจากผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนสองคน

1.3) กรรมการที่มาจากผู้แทนครู จำนวนสองคน

1.4) กรรมการที่มาจากผู้แทนผู้เรียน จำนวนสองคน

1.5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์จำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

2) คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานพิจารณาตามองค์ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติงาน 2 องค์ประกอบ คือ

2.1) ผลสัมฤทธิ์ของงาน พิจารณาจากความสำเร็จของโครงการ/งาน/กิจกรรม ซึ่งเป็นการตกลงกันระหว่างผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร (ผู้ถูกประเมิน) กับคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ผู้ประเมิน) ซึ่งประเมินจาก 4 มิติ คือ

ก. ปริมาณผลงานที่เป็นจำนวนวัดได้

ข. คุณภาพผลงาน หมายถึง ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเรียบร้อยของงาน

ค. ความรวดเร็วหรือตรงตามเวลาที่กำหนด

ง. ความประหยัดหรือความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร

2.2) พฤติกรรมหรือสมรรถนะ โดยพิจารณาจากมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู พ.ศ.2556 ดังนี้

ก. มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

(1) ครูปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ เช่น การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

(2) ครูตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

(3) ครูมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ โดย 1) วิเคราะห์ วินิจฉัย ปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน 2) ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม 3) ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

(4) ครูเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน ให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

(5) ครูประดิษฐ์คิดค้น ผลิตภัณฑ์ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ จุดประสงค์ของการเรียนรู้อยู่เสมอ

(6) ครูจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

(7) ครูรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้ 1) ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการได้รับการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน 2) เทคนิค วิธีการ หรือ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ 3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน 4) ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

(8) ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน แสดงออก ประพฤติและปฏิบัติ ในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่าง สม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

(9) ครูร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ตระหนักในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ขอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้น จากการกระทำนั้น

(10) ครูร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน ตระหนักในความสำคัญ รับ ฟังความคิดเห็น ขอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อ พัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงาน ร่วมกันด้วยความเต็มใจ

(11) ครูแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ค้นหา สังเกต จดจำ และ รวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู

สามารถวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเอง พัฒนา งาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

(12) ครูสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมา กำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร

ข. มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ 5 ด้าน 9 ข้อ) ดังนี้

(1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้าน วิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อยู่เสมอ (จรรยาบรรณต่อตนเอง)

(2) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา เชื้อสัจย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ (จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ)

(3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่ โดยเสมอหน้า (จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ)

(4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ (จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ)

(5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ (จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ)

(6) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ (จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ)

(7) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ โดยมิชอบ (จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ)

(8) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ (จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ)

(9) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (จรรยาบรรณต่อสังคม)

3) จัดทำข้อตกลงผลคาดหวังในการปฏิบัติงานในช่วงต้นรอบของการประเมินผลการปฏิบัติงาน จะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานภาคเรียนละ 1 ครั้ง คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ผู้ประเมิน) และผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร (ผู้รับการประเมิน) ต้องร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงานและจัดทำข้อตกลงผลคาดหวังในการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล

4) เมื่อครบรอบการประเมิน คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ผู้ประเมิน) จะต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร (ผู้รับการประเมิน) ตามที่ได้ตกลงกันได้ และร่วมกันวิเคราะห์ผลสำเร็จของงานและสมรรถนะในการปฏิบัติงานหากคะแนนในข้อใดได้ต่ำกว่าเกณฑ์ เพื่อที่จะได้จัดทำแผนพัฒนาการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล

5) ให้คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ผู้ประเมิน) แจ้งผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร (ผู้รับการประเมิน) เป็นรายบุคคล และให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร (ผู้รับการประเมิน) รวมทั้งร่วมกับผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร (ผู้รับการประเมิน) จัดทำแผนพัฒนาการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล

6) ให้ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร (ผู้รับการประเมิน) ลงลายมือชื่อรับทราบผลการประเมิน กรณีผู้รับการประเมินไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบผลการประเมิน ให้ครูหรือบุคลากรอย่างน้อย 1 คน ลงลายมือชื่อเป็นพยานว่าได้แจ้งผลการประเมินดังกล่าวแล้วด้วย

7) ประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีเด่นในที่เปิดเผยให้ทราบโดยทั่วกัน

8) การนำผลการประเมินไปใช้ เพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

8.1) การเลื่อนเงินเดือน

8.2) การแต่งตั้ง (เลื่อนตำแหน่ง เปลี่ยนสายงาน ฯลฯ)

8.3) การให้ออกจากงาน

8.4) การพัฒนาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงาน

8.5) การให้รางวัลประจำปี (โบนัส)

8.6) การบริหารงานบุคคลในเรื่องอื่นๆ (รางวัลจูงใจ ค่าตอบแทน ฯลฯ)

4. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน

4.1 วัตถุประสงค์

4.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมทั้งในและนอกโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ อย่างมีอิสระ ตามความถนัดและความสนใจของตนได้

4.1.2 เพื่อให้โรงเรียนจัดบริการแนะแนวให้ผู้เรียนได้ทราบแผนการศึกษา การปูเส้นทางอาชีพ และทักษะชีวิตและสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

4.1.3 เพื่อให้มีการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกกลุ่มได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ขจัดความเสี่ยงและปัญหาต่างๆ อันอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้

4.2 สารสำคัญ

4.2.1 กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในโรงเรียน เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและตอบสนองกับนโยบายประเทศไทย 4.0 โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ ใช้เวลาทำที่โรงเรียนช่วงเวลาดังหรือระหว่างวัน บางกิจกรรมบูรณาการอยู่ใน ชั้นเรียนแล้ว จำแนกเป็นประเภทของกิจกรรมได้ดังนี้

1) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมของหายได้คืน กิจกรรมโรงเรียนรักษาศีลห้า กิจกรรมรณรงค์ตรงต่อเวลา กิจกรรมส่งเสริมความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ กิจกรรมสารวัตรผู้เรียนเพื่อดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมสุนทรียสนทนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยสันติวิธี กิจกรรมโรงเรียนสุจริตต่อต้านการคอร์รัปชัน กิจกรรมรณรงค์ใช้สินค้าถูกลิขสิทธิ์ กิจกรรมส่งจดหมายหรือส่งสารให้กำลังใจประกาศยกย่องชมเชยไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติดีเพื่อเป็นกำลังใจและเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน และสภาผู้เรียน กิจกรรมตักบาตรฟังธรรม

2) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ กิจกรรมสร้างสรรค์สื่อสะอาด ปลอดภัย สีขาว กิจกรรมจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้ กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์และการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์

3) กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพและเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ กิจกรรมตลาดนัดของมือสอง การเรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การฝึกทักษะอาชีพระหว่างเรียน การจัดนิทรรศการแนะนำและแสดงผลงานของชุมชน การบริการตัดผม การทำเบเกอรี่ การบริการซ่อมคอมพิวเตอร์

4) กิจกรรมสืบสานท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมอนุรักษ์ไทย (ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา และภูมิปัญญา)

5) กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว กิจกรรมประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ กิจกรรมปลูกต้นไม้ กิจกรรมธนาคารขยะ ลดของเสีย ใช้คุ้มค่า หมุนเวียนใช้ซ้ำ กิจกรรมใช้สิ่งของที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6) กิจกรรมบริจาคช่วยเหลือสังคม ได้แก่ กิจกรรมโรงทานฝีมือผู้เรียน กิจกรรมผู้ปั่น สุข กิจกรรมบริจาคสิ่งของ

7) กิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณสุขสมบัติ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน ดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียน

4.2.2 กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมนอกโรงเรียน เป็นการใช้เวลาว่างไปช่วยเหลือสังคม อาจจะทำคนเดียวหรือหลายคน จำแนกตามสถานที่ที่ทำการกิจกรรมได้ดังนี้

1) ทำที่บ้าน

1.1) กิจกรรมสร้างพลังบวก ได้แก่ กิจกรรมส่งจดหมายหรือส่งสารให้กำลังใจ ประกาศยกย่องชมเชยไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติดีเพื่อเป็นกำลังใจและเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น

1.2) กิจกรรมสร้างสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมทำหนังสือเสียงเพื่อผู้พิการทางสายตาและกลุ่มเด็กปฐมวัย การตัดต่อคลิปวิดีโอสอนเรื่องต่างๆ การสร้างสื่อการเรียนการสอน เช่น บัตรภาพคำศัพท์ ส่งให้เด็กและโรงเรียนที่ขาดแคลน

1.3) กิจกรรมงานฝีมือและงานศิลปะเพื่อส่งต่อให้เด็กที่ค้าขายพพ เด็กกำพร้า เพื่อคลายความเครียด บำบัดจิตใจได้แก่ การทำตุ๊กตา ของเล่นบับัด หมอน ผ้าคลุม ถูผ้า เสื้อ ถูยา กระปุกออมสิน หน้ากากผ้า หมวกไหมพรม ผ้าพันคอ หมวกไหมพรมสำหรับพระภิกษุและแม่ชีในพื้นที่ประสบภัยหนาว หมวกไหมพรมสำหรับผู้ป่วยมะเร็งที่รอการฉายแสง

1.4) กิจกรรมด้านเทคโนโลยี เช่น การบริการซ่อมคอมพิวเตอร์ การเขียนโปรแกรม หรือแอปพลิเคชันเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาหรือช่วยเหลือสังคม

1.5) กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการขยะส่วนตนและครอบครัว

2) ทำสถานที่อื่น เป็นกิจกรรมที่ต้องรวมกลุ่มกันสำหรับผู้ที่มีเป้าหมายเดียวกัน ภายใต้ความดูแลของครู ผู้ปกครองหรือองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือ

2.1) กิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ กิจกรรมสอนหนังสือและเล่นเกมส์ให้แก่เด็กที่ด้อยโอกาส

2.2) กิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ การอาสาเป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การร่วมผลิตสินค้าและบริการเพื่อนำรายได้สู่ชุมชน

2.3) กิจกรรมเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การขุดดินทำแปลงเกษตร บ่อปลา การสร้างโรงเห็ดและเล้าไก่ การปลูกต้นไม้ การทำสนามเด็กเล่น การวาดรูประบายสีบนกำแพง การทาสีโรงเรียน

2.4) กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมเก็บขยะกิจกรรมปลูกป่าชายเลน กิจกรรมทำฝายชะลอน้ำ กิจกรรมลอกท่อระบายน้ำและคูคลอง

2.5) กิจกรรมเกี่ยวกับสัตว์ ได้แก่ กิจกรรมเติมน้ำในบ่อ เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำ แหล่งอาหารในช่วงหน้าแล้งไว้สำหรับสัตว์กินพืช กิจกรรมให้อาหารสัตว์

2.6) กิจกรรมด้านสาธารณสุข ได้แก่ กิจกรรมคัดแยกขยะและเวชภัณฑ์ที่ได้รับบริจาค แล้วส่งความช่วยเหลือไปยังกลุ่ม และจุดต่างๆ เช่น โรงพยาบาล จุดช่วยเหลือผู้ลี้ภัย จุดบริการสุขภาพชุมชน รวมถึงผู้ป่วยด้อยโอกาสตามบ้าน และผู้ป่วยติดเตียงเรื้อรัง เป็นต้น กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและมอบถุงยังชีพ

4.2.3 การแนะแนวเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เป็นการจัดบริการแนะแนวผู้เรียน ได้รับรู้และจัดการกับแผนการศึกษาและการปูเส้นทางอาชีพของตนในยุคประเทศไทย 4.0 และเสริมสร้างทักษะชีวิตและสังคมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

4.2.4 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เป็นกระบวนการคัดกรองผู้เรียน และมีการจัดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกกลุ่มให้ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ขจัดความเสี่ยงและปัญหาต่างๆ อันอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้

4.3 แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

4.3.1 กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในโรงเรียน

1) สังเคราะห์แนวทางจัดกิจกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมนโยบายประเทศไทย 4.0 ภารกิจของโรงเรียน ภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการพัฒนาในโรงเรียน และชุมชน

2) วางแผน ออกแบบ กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ในโรงเรียน กำหนดครูที่ปรึกษาในแต่ละกิจกรรมที่สัมพันธ์กับภาระงานที่รับผิดชอบ ความถนัด และความสนใจ

3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียน โดยแสดงเหตุผล เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน และงบประมาณเพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและกำกับ ติดตาม

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพและเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมสืบสานท้องถิ่น กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม กิจกรรมบริจาคช่วยเหลือสังคม และกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ อย่างเหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียน ผ่านการเรียนการสอน การทำโครงการ การใช้เวลาว่าง และการทำกิจวัตรประจำวัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมกับภารกิจปกติของโรงเรียนและกลายเป็น “วิถีชีวิต” ของทุกคนในโรงเรียน

6) มอบอำนาจในการจัดการให้แก่ผู้เรียนผู้นำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียนอย่างเหมาะสม

7) สนับสนุนอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดำเนินงานให้ผู้เรียนผู้นำกิจกรรมอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับผลผลิตเป้าหมายของกิจกรรม

8) ส่งเสริมสนับสนุนให้นำการร่วมกิจกรรมเป็นเกณฑ์ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำผลงานหรือชิ้นงานมาประเมินผลการเรียนรู้กับตัวชี้วัดที่สอดคล้องได้ โดยไม่จำเป็นต้องทำซ้ำ

9) ประกาศเกียรติคุณ ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้จัดกิจกรรมเพื่อสังคมที่มีผลการประเมินกิจกรรมระดับดีและบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อเป็นกำลังใจในการพัฒนากิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียนต่อไป

10) ยกย่องชมเชย ให้รางวัลผู้เรียนที่เป็นผู้ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมที่มีผลการประเมินกิจกรรมระดับดีและบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อเป็นกำลังใจและมีความสุขในการทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียน

11) ประสานความร่วมมือกับชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เชื่อม โยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

12) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาผู้เรียนผู้นำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหารกิจกรรมมากยิ่งขึ้น และนำผู้ที่จะเป็นผู้นำกิจกรรมในคราวต่อไปเข้ามาอบรมด้วย

13) จัดให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ

14) ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลต่อผู้บริหาร

15) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียนให้สาธารณชนรับทราบเพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนในโอกาสต่อไป

16) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ

4.3.2 กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมนอกโรงเรียน

1) ตั้งเคราะห์แนวทางจัดกิจกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมนโยบายประเทศไทย 4.0 ภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการพัฒนาในชุมชน

2) วางแผน ออกแบบ กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 นอกโรงเรียน ที่ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างปลอดภัย ไม่อันตรายหรือผิดศีลธรรมอันดี ไม่เป็นภาระกับตนเองและครอบครัว ไม่มีผลกระทบทางลบกับการเรียน กำหนดครูที่ปรึกษาในแต่ละกิจกรรมที่สัมพันธ์กับภาระงานที่รับผิดชอบ ความถนัด และความสนใจ

3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมนอกโรงเรียน เช่น (1) กิจกรรมสืบสานท้องถิ่น เช่น การแสดงดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน การวาดภาพบนกำแพง การแสดงความสามารถพิเศษ การบริการต่างๆ เพื่อร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวหรือสืบสานประเพณีของชุมชน (2) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ความสามารถด้านวิชาการ เช่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเป็นมัคคุเทศก์ให้กับชาวต่างชาติ การจัดนิทรรศการงานวิชาการในชุมชน (3) กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพและเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การผลิตสินค้าท้องถิ่นจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว (4) กิจกรรมบริจาคช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสาในการบรรเทาทุกข์ในเหตุการณ์ต่างๆ จัดกิจกรรมเพื่อหารายได้หรือขอรับบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากและผู้ประสบภัย (5) กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม (6) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ (7) กิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ อย่างเหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมนอกโรงเรียนในเวลาว่าง และการทำงานประจำวัน เพื่อกลายเป็น “วิถีชีวิต” ของตน

5) ให้ผู้เรียนบันทึกการทำกิจกรรมลงสมุดบันทึกการทำกิจกรรมพร้อมร่องรอยหลักฐาน ส่งให้ครูที่ปรึกษารับทราบและให้คำแนะนำ

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้นำการร่วมกิจกรรมเป็นเกณฑ์ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำผลงานหรือชิ้นงานมาประเมินผลการเรียนรู้กับตัวชี้วัดที่สอดคล้องได้ โดยไม่จำเป็นต้องทำซ้ำ

7) ยกย่องชมเชย ให้รางวัลผู้เรียนที่เป็นผู้ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมที่มีผลการประเมิน กิจกรรมระดับดีและบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อเป็นกำลังใจและมีความสุขในการทำ กิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมนอกโรงเรียน

8) ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์ ประเมินผลการดำเนินงานและหาทางป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นร่วมกัน

9) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม และทักษะการนิเทศ กำกับติดตามการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนซึ่งเกิดนอก โรงเรียนได้

10) ครูที่ปรึกษาประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลต่อผู้บริหาร

11) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมนอกโรงเรียนให้ ชุมชนและผู้เรียนคนอื่นทราบเพื่อยกย่อง ชมเชย และเป็นแบบอย่างที่ดี

12) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ

4.3.3 การบริหารงานแนะแนวเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

1) ศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการวิเคราะห์แนวโน้มประเทศไทย 4.0 ความต้องการของตลาดแรงงาน และความต้องการ ของผู้ปกครอง

2) จัดบริการแนะแนวให้กับผู้เรียนใน 3 เรื่องสำคัญ ได้แก่ (1) ด้านการศึกษา เป็นการ ให้ข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษาในปัจจุบัน และการเข้า ศึกษาต่อสถาบันต่าง ๆ รวมถึงเงื่อนไขพิเศษ (โควตา) (2) ด้านอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ ฝึกประสบการณ์ทำงานจริง ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคต หรือเป็นการ ทดลองทำงานหลายประเภทอาชีพเพื่อค้นหาความถนัดและความสนใจของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการ หารายได้พิเศษระหว่างเรียนอีกด้วย (3) ด้านส่วนตัวและสังคม เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต และสังคม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้หลักคิดในการดำรงชีวิต มีภูมิด้านทานที่แข็งแกร่งในการเผชิญกับ อุปสรรคในอนาคต รวมถึงการจัดหาแหล่งทุนการศึกษาและสวัสดิการอื่น ๆ ให้ผู้เรียนสามารถ ศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ส่งเสริมการประสานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ความช่วยเหลือแก่ครูที่ปรึกษา ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน และดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงและ

กลุ่มมีปัญหา ดำเนินการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา รวมถึงการประสานขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพต่างๆ เฉพาะด้าน

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดป้ายนิเทศ ข้อมูล ข่าวสาร ด้านการแนะแนวและนโยบายประเทศไทย 4.0 อย่างต่อเนื่อง ทันเหตุการณ์

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแนะแนวและนโยบายประเทศไทย 4.0

6) ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับเครือข่ายการแนะแนวในสถานศึกษาอื่น

7) ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนว เช่น การติดตามผู้เรียนที่จบการศึกษาในด้านการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

8) จัดทำสารสนเทศและรายงานผลงานแนะแนวต่อผู้บริหาร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4.3.4 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2) กำหนดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระเบียบแนวปฏิบัติ วิธีการและเครื่องมือคัดกรอง และหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

3) จัดให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาทำความรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล บันทึกข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองผู้เรียน

5) ให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองผู้เรียน เพื่อการจัดกลุ่มผู้เรียนตามลักษณะของผู้เรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ

6) เมื่อพบผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา สนับสนุนให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษากับผู้เรียนเบื้องต้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

7) จัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนทุกกลุ่มให้มีคุณภาพ ศักยภาพ และมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (2) การเยี่ยมบ้าน (3) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และ (4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

8) สนับสนุนให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามีการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของผู้เรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ซึ่งมีทั้งการส่งต่อภายในโรงเรียนและการส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

9) ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูทุกคน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง

10) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียน ตลอดจนทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ซึ่งควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

- 11) จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน
- 12) ประเมินผลการดำเนินงาน
- 13) สรุปรายงาน/ประชาสัมพันธ์
- 14) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ

5. ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี

5.1 วัตถุประสงค์

5.1.1 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ Edutainment ซึ่งเป็นกลอุบายในการเรียนรู้ผ่านการเล่น การมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนที่ครูได้จัดหา จัดทำ นอกจากนี้ยังปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5.1.2 เพื่อให้การประชาสัมพันธ์ผลงานและกิจกรรมของโรงเรียนเกิดผลลัพธ์ที่กว้างขวางผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะทำให้โรงเรียนเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ผู้ปกครองและสังคมเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของโรงเรียน

5.1.3 เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของส่วนงานต่างๆ ในโรงเรียน ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศหลากหลายคุณลักษณะงานเข้ารวมกันเป็นระบบสำนักงานอัตโนมัติ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวก ลดค่าใช้จ่ายและความผิดพลาด ประหยัดเวลา และส่งเสริมภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน

5.2 สารสำคัญ

5.2.1 การจัดการเรียนรู้ Edutainment เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และได้รับความรู้ควบคู่กัน ให้การเล่นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ จากการผสมผสานสื่อที่หลากหลาย เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี เพลง รายการ โทรทัศน์ เกม อินเทอร์เน็ต และซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์อื่นๆ เข้าสู่บทเรียนที่จัดไว้ให้

5.2.2 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการนำข้อมูลข่าวสาร บทความ คลิป วิดีโอ ภาพถ่าย ภาพ Infographic การ Link ไปเว็บไซต์อื่น ประชาสัมพันธ์ผลงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนส่งไปให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่สนใจในการดำเนินงานของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์

5.2.3 สำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation : OA) เป็นแนวคิดในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) มาประยุกต์ใช้ในส่วนงานต่างๆ ในโรงเรียน โดยนำเครื่องมืออุปกรณ์อัตโนมัติ ซอฟต์แวร์ และเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ มาดำเนินการจัดการเอกสาร จัดการข้อมูลสารสนเทศ ประชุมทางไกล และมีการสนับสนุนด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และด้านการจัดการอาคารเข้ามาจัดระบบ ทำให้เกิดงานในระบบเดิมกลายเป็นงานในระบบสำนักงานอัตโนมัติ

5.3 แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

5.3.1 การจัดการเรียนรู้ Edutainment

1) ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็น ในการจัดการเรียนรู้แบบ Edutainment ในยุคประเทศไทย 4.0 รวมถึงทฤษฎีการศึกษาอื่นๆ เช่น จิตวิทยาการศึกษา การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) และเทคโนโลยีการศึกษา

2) กำหนดแนวปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้แบบ Edutainment

3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำสาระการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ สอดแทรกไปล่วงหน้าในรูปของมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา (Education multimedia) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และผ่อนคลายจนผู้เรียนไม่รู้สึกรู้สึกว่ากำลังเรียนอยู่

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดหา ผลิต พัฒนา ผสมผสานสื่อที่หลากหลาย เช่น คลิป วิดีโอ ดนตรี เพลง รายการโทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ E-book โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ หนังสือให้ความรู้ในรูปแบบการ์ตูน และจุดเชื่อมโยงเว็บเพจ (Hyperlink)

5) สนับสนุนจัดหาทรัพยากร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

6) จัดบริการระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ภายในโรงเรียน และเพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการ

7) ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้บนฐานบริการทางการศึกษา (Education Platform) แก่ผู้เรียน ยกตัวอย่าง เช่น 1) Google Classroom 2) Cisco WebEx Meeting 3) Zoom 4) Microsoft Teams 5) DEEP ของกระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ และแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมอีกด้วย

8) สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ลงมือทำ ศึกษาค้นคว้า มีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนออนไลน์ทั้งที่ครูกำหนดให้หรือตามความสนใจของตนเอง

9) ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในดูแล ช่วยเหลือ และให้ข้อเสนอแนะในการเรียนของผู้เรียน

10) นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบ Edutainment ผ่านระบบออนไลน์ พร้อมให้ข้อเสนอแนะ

11) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดหา ผลิต พัฒนา ผสมผสานสื่อที่หลากหลายกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

12) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการผลิต พัฒนาบทเรียนและสื่อผสม การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ รวมถึงเพิ่มทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศอีกด้วย

13) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบ Edutainment โดยการมีส่วนร่วมจากผู้เรียนและผู้ปกครอง

14) สรุปรายงานเสนอผู้บริหาร และประชาสัมพันธ์ผลงาน

15) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ

5.3.2 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

1) ศึกษาหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อวิเคราะห์ วางแผน ออกแบบแนวทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

2) แต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อดูแลข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนที่สื่อสารออกไปให้มีความถูกต้อง ครอบคลุม และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3) ศึกษาและเข้าใจลักษณะเฉพาะของแต่ละช่องทางของสื่อสังคมออนไลน์และเลือกใช้อย่างเหมาะสมกับสารที่ต้องการจะสื่อ

4) จัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องใช้ในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

5) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการผลิต จัดหา ข่าวที่จะประชาสัมพันธ์ บทความ คลิปวิดีโอ ภาพถ่าย ภาพ Infographic การ Link ไปเว็บไซต์อื่น จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือภายในและภายนอกโรงเรียน

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

7) กำชับให้มีการติดตามผู้เข้าชมที่ต้องการจะสื่อสารกับโรงเรียนอยู่เสมอ และจัดการกับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นบนสื่อสังคมออนไลน์อย่างทันท่วงที เน้นบรรยากาศให้ผู้ใช้งานซึ่งเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์

8) ประเมินผลการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยวิเคราะห์จากการร้องเรียน การชมเชย การมีส่วนร่วมและให้ความสนใจของผู้เข้าชม

9) นำผลการประเมินมาปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนแนวทางในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

5.3.3 สำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation : OA)

1) ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อดำเนินงานทั่วไปในโรงเรียน เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยสำรวจสภาพปัจจุบันของระบบการทำงาน และขีดความสามารถของอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ใช้อยู่

2) วางแผน ออกแบบระบบสำนักงานอัตโนมัติ กำหนดคณานุกรณงานในระบบใหม่ ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน ระบบสื่อสารเครือข่าย รวมถึงลักษณะการใช้งานอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ต้องใช้

3) จัดหางบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาระบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

4) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสำนักงานอัตโนมัติ

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะการใช้เทคโนโลยีในระบบสำนักงานอัตโนมัติ

6) จัดให้มีการทดสอบระบบ การดำเนินงานของบุคลากรและความมั่นคงปลอดภัยของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

7) นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน

8) ปรับเปลี่ยนระบบ จากระบบสำนักงานเดิมมาสู่การทำงานในระบบสำนักงานอัตโนมัติ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น (1) การเปลี่ยนแบบคู่ขนาน (parallel conversion) (2) การ

เปลี่ยนแบบทันทีทันใด (immediate cut over conversion) และ (3) การเปลี่ยนแบบทีละส่วนงาน (modular conversion)

9) ประเมินผล ปรับปรุง และบำรุงรักษาระบบ

6. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6.1 วัตถุประสงค์

6.1.1 เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้สิ่งของหรือพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

6.1.2 เพื่อเป็นแนวทางในการลดขยะและสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้จากกิจกรรมการจัดการขยะที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

6.1.3 เพื่อเป็นแนวทางในการใช้พลังงานในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของทุกคนในโรงเรียนผ่านกิจกรรมอนุรักษ์พลังงาน การใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟ และการเรียนรู้พลังงานทดแทนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ที่บ้านของผู้เรียนและชุมชนได้

6.1.4 เพื่อลดการเกิดมลพิษที่เกิดจากโรงเรียนและส่งผลกระทบต่อชุมชน

6.2 สาระสำคัญ

6.2.1 การเลือกใช้พัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นการสื่อสารไปยังผู้ผลิตให้ประกอบการผลิตด้วยพลังงานสะอาด การขนส่งที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าไม่สิ้นเปลือง รวมถึงการห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อมในทุกวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง การใช้งาน ตลอดจนการกำจัดทิ้ง

6.2.2 การจัดการขยะในโรงเรียนมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดขยะน้อยที่สุดโดยการใช้ประโยชน์จากสิ่งของต่างๆอย่างเต็มที่ก่อนทิ้ง และคัดแยกตามสมบัติและสภาพของขยะเพื่อไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

6.2.3 การอนุรักษ์พลังงานในโรงเรียน เป็นการดำเนินการเพื่อลดการใช้พลังงาน โดยการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้า การนำพลังงานทดแทนเข้ามาใช้ และการแก้ไขอุปนิสัยของบุคคลให้มีจิตสำนึกใช้พลังงานอย่างประหยัดและรู้คุณค่า

6.2.4 การป้องกันมลพิษ ครอบคลุมมลพิษหลายชนิด ได้แก่ทางอากาศ ทางน้ำ ทางดิน ทางเสียง และทางกลิ่น แต่ละชนิดต้องมีการควบคุมดูแลที่แหล่งกำเนิดซึ่งทางโรงเรียนต้องจัดการไม่ให้เกิดผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เรียนและชุมชน

6.3 แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

6.3.1 การเลือกใช้พัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1) ศึกษา วิเคราะห์ สํารวจสภาพการใช้พัสดุของโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงของบรรจุภัณฑ์ การเกิดขยะอันตรายที่เกิดจากการเลือกใช้พัสดุ รวมถึงการพิจารณากระบวนการผลิตสินค้า และ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

2) วางแผนและ กำหนดระเบียบการเลือกใช้พัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย

3) มอบหมายให้งานพัสดุ แผนงานงบประมาณเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

4) สนับสนุนการใช้พัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ซึ่งมี ลักษณะ ดังนี้

4.1) ไม่เป็นอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม

4.2) สามารถนำไปหมุนเวียนทดแทนได้เมื่อเลิกใช้งาน

4.3) ใช้พลังงานสะอาดในการผลิต

4.4) ไม่ใช้ทรัพยากรในการผลิตที่มากเกินไป มีน้ำหนักเบา ขนาดเล็ก

4.5) ใช้บรรจุภัณฑ์น้อยพอใช้งานได้ ไม่ฟุ่มเฟือย และทำจากวัสดุที่ใช้ซ้ำหรือ หมุนเวียนใช้ใหม่

4.6) มีขั้นตอนการผลิตที่เรียบง่ายและไม่เหลือของเสียจากการผลิตที่มากเกินไป

4.7) ผลิตในชุมชนเพื่อให้เกิดมลพิษจากการขนส่งที่น้อยที่สุด

4.8) ประหยัดพลังงานในการใช้

4.9) มีความคุ้มค่าตลอดอายุการใช้งาน ทนทาน ซ่อมแซมง่าย

5) ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายในโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจในการเลือกใช้พัสดุ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมถึงการดูแลรักษาพัสดุ

6) ประสานความร่วมมือกับผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ร้านรับซื้อของเก่า ชุมชน หน่วยงานที่ ควบคุมดูแลการผลิตสินค้า หน่วยงานท้องถิ่น และชุมชนสีเขียวอื่นเพื่อเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการเลือกใช้พัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

7) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้กับผู้เรียน ครู และชุมชนเกี่ยวกับการเลือกใช้พัสดุที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม

8) จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดซื้อพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

9) ประเมินผลการดำเนินงาน และประสิทธิภาพของพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมใน การใช้งานในโรงเรียน

10) สรุปรายงาน ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ และนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไป

6.3.2 การจัดการขยะ

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ วิเคราะห์ สำนวณสภาพ ปัญหาของขยะในโรงเรียนตั้งแต่การเกิดขยะจนถึงการกำจัดขยะ และระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม และกฎระเบียบของท้องถิ่น

2) วางแผนและกำหนดระบบการจัดการขยะ โดยมีแนวคิดในการทำขยะให้เป็นศูนย์ด้วยการใช้ประโยชน์จากสิ่งของนั้นอย่างคุ้มค่า ผ่านการพัฒนาจิตสำนึก วิถีคิด วิถีปฏิบัติต่อการจัดการขยะในชีวิตประจำวันของตนเอง

3) มอบหมายให้งานอาคารสถานที่ แผนงานบริหารทั่วไปเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

4) ส่งเสริมสนับสนุนการลดขยะที่เกิดขึ้นในโรงเรียนโดย

4.1) งดรงค์ไม่ใช้บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก โดยส่งเสริมให้ใช้ภาชนะเพื่อสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องข้าว ปิ่นโต กระจบอกน้ำ และถุงผ้าแทน โดยโรงเรียนให้ส่วนลดราคาสินค้าจากร้านค้าให้เป็นแรงจูงใจ

4.2) ให้เจ้าหน้าที่พัสดุ โรงเรียนเลือกใช้สินค้าชนิดเดิมแทนสินค้าใส่บรรจุภัณฑ์ใหม่ที่ใช่แล้วทิ้ง และเลือกใช้สินค้าที่เป็นบรรจุภัณฑ์หมุนเวียน สามารถส่งคืนให้กับผู้ผลิต แล้วนำกลับมาใช้งานต่อได้ เช่น การคืนขวดน้ำอัดลมที่เป็นขวดแก้ว

4.3) โรงเรียนมีนโยบายซ่อมแซมข้าวของเครื่องใช้ที่พังให้กลับมาใช้งานได้ใหม่อีกครั้ง หรือการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างถูกวิธี เพื่อช่วยยืดอายุการใช้งานให้นานขึ้น ใช้ประโยชน์จากสิ่งของให้คุ้มค่า อาทิ การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า การเปลี่ยนอะไหล่ชิ้นส่วนบางชิ้น การอัปเดตส่วนประกอบของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และการอุดรอยร้าวหรือรอยร้าวแทนการเปลี่ยนใหม่

4.4) การนำสิ่งต่าง ๆ ที่บรรจุภัณฑ์ที่ใช่แล้ว กลับมาใช้ซ้ำให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด จนกว่าจะเสื่อมประสิทธิภาพหรือหมดอายุการใช้งาน เช่น ถุงพลาสติกที่ได้มาทำเป็นถุงขยะ การนำกล่องลังที่ได้มาเป็นภาชนะใส่ของ การใช้กระดาษให้ครบทั้งสองหน้า รวมถึงการนำสิ่งของที่ไม่ใช่แล้ว เช่น เสื้อผ้าหรือของเล่นเก่า ไปบริจาคให้กับคนอื่นที่ต้องการ หรือการบริจาคขยะที่มีขนาดใหญ่ เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

5) ส่งเสริมสนับสนุนการคัดแยกขยะทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดย

5.1) ขยะที่จัดอยู่ในประเภทขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ให้จัดวางในภาชนะแยกประเภท แล้วนำไปขายที่ธนาคารขยะหรือร้านรับซื้อของเก่า เพื่อนำไปแปรรูปผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการรีไซเคิล เช่น หลังคาบ้านจากกล่องนมไปทำเป็น การนำขวดพลาสติกไปทำเป็นเสื้อผ้าหรือจิ๋วพระ การนำฝาขวดน้ำพลาสติกไปทำเป็นภาชนะหรือกระดางต้นไม้ และการนำถุงพลาสติกไปทำเป็นบล็อกปูถนน เป็นต้น

5.2) ขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์นำไปหมักทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ

5.3) ขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย ระเบิดจรวดสเปรย์ ต้องแยกทิ้งแล้วส่งให้หน่วยงานรัฐนำไปกำจัดอย่างปลอดภัย

6) ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการจัดการขยะอย่างถูกหลักวิชาการ

7) รมรงค์และประชาสัมพันธ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับว่าเป็นภาระหน้าที่ของตนเอง ในการร่วมมือกันจัดการขยะมูลฝอย ที่เกิดขึ้นในชุมชน

8) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม วิชาการ ขยะ ร้านรับซื้อของเก่า ผู้จัดจำหน่ายสินค้าให้โรงเรียน ชุมชน และเครือข่ายอื่นๆ

9) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลดีกับสังคมที่สุด

10) จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินการจัดการขยะให้เป็นไปตามแนวทางที่ได้วางไว้

11) ประเมินผลการดำเนินงานโดยมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

12) สรุปรายงานการดำเนินการ และประชาสัมพันธประโยชน์ของการจัดการขยะในโรงเรียนให้สาธารณชนทราบ

13) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจัดการขยะในโรงเรียนต่อไป

6.3.3 การอนุรักษ์พลังงาน

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานทดแทน และวิเคราะห์สภาพปัญหาการใช้พลังงานในโรงเรียน

2) วางแผน ออกแบบ กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทนอย่างเต็มประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

3) มอบหมายให้งานอาคารสถานที่ แผนงานบริหารทั่วไป เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

4) สนับสนุนการลดใช้ทรัพยากร โดยการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ นำวัสดุที่ชำรุดมาซ่อมใช้ใหม่ และลดการทิ้งขยะที่ไม่จำเป็น

5) จำกัดการใช้ไฟฟ้าที่ฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็นลง เช่น ถอดหลอดไฟบริเวณที่มีความสว่างมากเกินไปออก หรือลดชั่วโมงการทำงานเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำเย็น เป็นต้น

6) จัดหาเทคโนโลยีประหยัดพลังงาน มาปรับปรุงใช้ในโรงเรียน

6.1) ระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์บนหลังคา (Solar PV Rooftop) ซึ่งสามารถใช้ได้ในโรงเรียนและยังสามารถจำหน่ายไฟฟ้าให้การไฟฟ้าได้อีกด้วย

6.2) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things : IoT) เป็นการใช้เทคโนโลยีควบคุมสื่อสารระหว่างแอปพลิเคชันกับเซ็นเซอร์ของอุปกรณ์ติดตั้งในอาคาร เช่น การสั่งเปิดปิดไฟหรือเครื่องปรับอากาศ การตั้งเวลาการทำงานต่างๆ ไร้ลวงหน้า เป็นต้น

6.3) เทคโนโลยีอินเวอร์เตอร์ (Inverter) เป็นเทคโนโลยีที่จะควบคุมรอบการหมุนของมอเตอร์ในอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ปั้มน้ำ และปั้ลม เป็นต้น ซึ่งจะช่วยประหยัดพลังงานกว่าเทคโนโลยีเก่า

6.4) หลอดไฟ LED :ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าหลอดแบบดั้งเดิม และมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน

6.5) เครื่องใช้ไฟฟ้าประหยัดพลังงาน โดยสังเกตฉลากแสดงประสิทธิภาพในการประหยัดพลังงาน ได้แก่ ฉลากประสิทธิภาพสูง ฉลากเขียว และฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 เป็นต้น

6.6) เซ็นเซอร์ระบบต่างๆ ซึ่งจะทำงานเมื่อมีการเคลื่อนไหวในบริเวณนั้น เช่น เซ็นเซอร์ควบคุมแสงสว่าง บันไดเลื่อน รวมถึงเซ็นเซอร์รับแสง เช่น สวิตซ์แสงแดด อีกด้วย

7) สนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนจากแสงอาทิตย์ เช่น โคมไฟถนนแสงอาทิตย์ ที่ชาร์จพลังงานแสงอาทิตย์ เต้าพพลังงานแสงอาทิตย์ ไฟฉายพลังงานแสงอาทิตย์ เครื่องคิดเลขพลังงานแสงอาทิตย์ และวิทยุพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

8) การควบคุมอุณหภูมิในอาคารอย่างเหมาะสม โดย

8.1) การตั้งอุณหภูมิของเครื่องปรับอากาศไม่ต่ำกว่า 25 องศาเซลเซียส ให้อยู่ระหว่างประมาณ 26-28 องศาเซลเซียส หากยังรู้สึกร้อนอยู่ให้เปิดพัดลมช่วย

8.2) การตั้งเวลาปิดเครื่องปรับอากาศก่อนที่จะไม่มีคนอยู่ล่วงหน้าประมาณ 1 ชั่วโมง

8.3) ให้เปิดประตูหน้าต่างระบายถ่ายเทอากาศเมื่อไม่รู้สึกร้อนมากและอาจจะเปิดพัดลมช่วยด้วยก็ได้

8.4) การปลุกต้นไม้ประเภทผลัดใบให้ร่มในบริเวณรอบอาคาร

9) สนับสนุนการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนจากสิ่งของเหลือใช้จากครัวเรือนและการเกษตร เช่น การทำน้ำมันไบโอดีเซลโดยเปลี่ยนน้ำมันเหลือทิ้งในครัวเป็นเชื้อเพลิงให้รถ การผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์หรือจากของเสียในบ้านของตนเอง เป็นต้น

10) สร้างค่านิยมและจิตสำนึกในการใช้พลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่าให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและชุมชน

11) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน หน่วยงานสิ่งแวดล้อม จิตอาสา และชุมชนสีเขียวอื่นๆ

12) จัดให้มีการกำกับ ติดตามการอนุรักษ์พลังงานและหมั่นตรวจสอบการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพื่อลดการรั่วไหลของพลังงานหรือดำเนินการเปลี่ยนกรณีที่ไม่มีประสิทธิภาพ

13) ประเมินผลการอนุรักษ์พลังงาน โดยการเปรียบเทียบค่าไฟฟ้าในแต่ละเดือนว่ามีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับนโยบายด้านพลังงานของโรงเรียนและพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าของคนในโรงเรียนหรือไม่

14) สรุปรายงานและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไป

6.3.4 การป้องกันมลพิษ

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการป้องกันมลพิษ วิเคราะห์และสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางดิน ทางเสียง และทางกลิ่น ที่เกิดในชุมชน รวมถึงระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษและสิ่งแวดล้อม กฎระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) วางแผนปฏิบัติการ กำหนดระบบงานดูแลและแก้ไขปัญหามลพิษ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งใน โรงเรียนและชุมชน

3) ระดมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการควบคุมและป้องกันมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ โดยขอรับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ ในชุมชน

4) กำหนดมาตรการป้องกันมลพิษทางอากาศในโรงเรียน

4.1) ไม่อนุญาตให้มีการติดเครื่องยนต์ทิ้งไว้ในโรงเรียน

4.2) บำรุงรักษาเครื่องยนต์ของรถโรงเรียนให้สมบูรณ์ไม่เกิดควันเสีย

4.3) รณรงค์ให้ใช้รถสาธารณะ รถโรงเรียน รถที่เดินทางเส้นทางเดียวกัน หรือการใช้นานพาหนะที่มีมลพิษน้อย เช่น จักรยานยนต์ จักรยาน และการเดินเท้ามาโรงเรียน เป็นต้น

4.4) เปลี่ยนเครื่องมือเครื่องใช้ในโรงเรียนจากเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงมาเป็นเครื่องที่ใช้กระแสไฟฟ้าแทน

4.5) ไม่เผาสิ่งของหรือขยะใดๆ ในที่โล่งแจ้ง แต่ควรนำไปใช้ประโยชน์อื่นให้คุ้มค่าก่อนที่จะทิ้ง

4.6) ลดการใช้ผลิตภัณฑ์สเปรย์และโฟม รวมถึงการเปลี่ยนอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ เช่น ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เครื่องปรับอากาศรถยนต์ จากระบบเดิมที่ใช้สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) มาเป็นการใช้สารทดแทนหรือเทคโนโลยีทดแทนซึ่งจะช่วยลดการเกิดภาวะเรือนกระจกได้

4.7) ส่งเสริมการปลูกต้นไม้บริเวณโรงเรียนและชุมชนเพื่อช่วยในเปลี่ยนอากาศเสียให้เป็นอากาศดี

5) กำหนดมาตรการป้องกันมลพิษทางน้ำในโรงเรียน

5.1) มีการบำบัดน้ำเสียขั้นต้น ก่อนระบายลงแหล่งน้ำหรือทางระบายน้ำ รวมถึงสอดคล้องเพื่าระวังไม่ให้เกิดการทิ้งสิ่งของและการระบายน้ำเน่าเสียลงแหล่งน้ำด้วย

5.2) มีการจัดการเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำในโรงเรียน ประหยัดการใช้น้ำเท่าที่จำเป็น และคุ้มค่า เช่น การรดน้ำต้นไม้โดยใช้ระบบน้ำหยดแทนวิธีการรดตามปกติ การตรวจตราท่อน้ำในโรงเรียนเป็นประจำเพื่อป้องกันการรั่วซึม การเลือกใช้สุขภัณฑ์ที่ช่วยประหยัดน้ำ เช่น การใช้ก๊อกน้ำชนิดที่เติมฟองอากาศ การใช้โถชักโครกรุ่นใหม่ที่ประหยัดน้ำ เป็นต้น

5.3) ลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในกิจกรรมต่างๆ เช่น ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืช ในกิจกรรมทางการเกษตรซึ่งอาจจะรั่วซึมลงแหล่งน้ำได้

5.4) ใช้วิถีธรรมชาติบำบัดโดยการปลูกพืชน้ำ เช่น ผักตบชวา ผักบุ้ง ผักกะเฉด หรือการใช้โอเอ็มบอล(จุลินทรีย์ก้อน) ลงในบ่อน้ำเสีย เพื่อช่วยบำบัดน้ำเสีย ดูดซับสารอินทรีย์ ดับกลิ่นเหม็น และสลายไขมันที่ปนเปื้อนอยู่ในน้ำได้

5.5) นำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วมาหมุนเวียนใช้ใหม่ เช่น น้ำสุดท้ายจากการซักผ้าหรือล้างจานสามารถนำมาใช้ถูพื้นหรือรดน้ำต้นไม้ได้ เป็นต้น

5.6) สร้างจิตสำนึกของผู้เรียนและชุมชนในตระหนักถึงความสำคัญของการลดมลพิษน้ำ ปลูกฝังนิสัยการประหยัดและรู้ค่าของน้ำในชีวิตประจำวัน ไม่เปิดน้ำทิ้งโดยไม่จำเป็น

5.7) รมรงค์ให้ห้องค์กรต่างๆ ในชุมชน มีระบบบำบัดน้ำเสียและบ่อดักกรองไขมัน เพื่อนำไขมันไปจัดการให้ถูกวิธี

6) กำหนดมาตรการป้องกันมลพิษทางดิน

6.1) ส่งเสริมการบำรุงรักษาดินด้วยการปลูกพืชคลุมดินหรือพืชหมุนเวียน และใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดเพื่อรักษาภาวะแวดล้อมของดิน

6.2) สนับสนุนการผลิตพืชแบบเกษตรอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีในการเกษตร

6.3) มีการจัดการขยะอย่างถูกหลักวิชาการ ไม่ทิ้งขยะอันตรายลงบนพื้นดินโดยตรง

6.4) รมรงค์เชิญชวนชุมชนไม่ให้ตัดต้นไม้ทำลายป่า

7) กำหนดมาตรการป้องกันมลพิษทางเสียง

7.1) ควบคุมแหล่งกำเนิดเสียงที่เกิดจากกิจกรรมของโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น พยายามไม่ให้เกิดการเร่งเครื่องยนต์ในโรงเรียน ไม่ควรใช้แตรโดยไม่จำเป็น ไม่เปิดเครื่องขยายเสียงที่ดังรบกวนผู้อื่น รวมถึงการกระจายเสียงผ่านเสียงตามสายด้วย

7.2) หากมีการก่อสร้างในโรงเรียนอันจะทำให้เกิดเสียงจากเครื่องมือกลต่าง ๆ เช่น เครื่องเจาะถนน ปั่นจั่นตอกเสาเข็ม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงควรที่จะกำหนดช่วงเวลาทำงานเพื่อมิให้เสียงดังสร้างความรำคาญให้แก่ผู้อื่นเกินความจำเป็น

7.3) สำรวจและตรวจสอบตามแหล่งกำเนิดเสียงต่างๆใน โรงเรียนเป็นประจำ เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมไม่ให้เกิดมลพิษทางเสียง

8) กำหนดมาตรการป้องกันมลพิษทางกลิ่น

8.1) โรงเรียนควรจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักวิชา เช่น การนำไปใช้ซ้ำ การส่งต่อธนาคารขยะหรือร้านรับซื้อของเก่า การทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษผักผลไม้ และการทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร เป็นต้น

8.2) ไม่ทิ้งให้เกิดการหมักหมมของขยะมูลฝอยเป็นเวลานานซึ่งจะทำให้เกิดกลิ่นเหม็น และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ต่างๆที่เป็นพาหะนำโรคมายังผู้เรียนและชุมชนได้

8.3) จัดหาที่ปักเก็บขยะและที่คัดแยกขยะอย่างเหมาะสม เป็นสัดส่วน โดยตั้งอยู่ให้ห่างไกลจากบริเวณที่ผู้เรียนอยู่หรือไกลจากชุมชนรอบรั้วโรงเรียน

9) ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและการควบคุมมลพิษ ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในชุมชน

10) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการให้ความรู้ด้านการป้องกันมลพิษกับทุกคนในโรงเรียนและชุมชน โดยจัดทำเป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ

11) นิเทศ กำกับ ติดตามการป้องกันมลพิษของทุกส่วนงานในโรงเรียน

12) ประเมินผลการดำเนินงาน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายใน โรงเรียนและชุมชน เป็นระยะๆ พร้อมจัดทำสรุปรายงานและประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ

13) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไปยิ่งขึ้นหรือส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการป้องกันมลพิษ

7. ด้านการบริหารงบประมาณ

7.1 วัตถุประสงค์

7.1.1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

7.1.2 เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อ หากการดำเนินงานของโรงเรียนเกิดความบกพร่องในการรักษาสวัสดิภาพของผู้เรียน ทรัพย์สิน ร่างกาย บุคคล สาธารณสมบัติ สมควรที่ผู้เสียหาย จะได้รับค่าทดแทนจากโรงเรียน

7.2 สารสำคัญ

7.2.1 การบริหารงบประมาณของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 มีการออกแบบให้มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายในการตรวจสอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณที่ได้รับเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

7.2.2 การเรียกร้องค่าเสียหาย การช่วยเหลือชดเชยเยียวยาผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือชุมชน จากความบกพร่องในการดำเนินการของโรงเรียน รวมถึงการไม่ได้จัดบริการตามที่ตกลงกันไว้โดยแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการทดแทนความเสียหายจากโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาใกล้เคียงและเกิดความเป็นธรรมกับทั้งสองฝ่าย

7.3 แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

7.3.1 งบเพื่อพัฒนาชุมชน

1) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนคัดเลือกโครงการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ที่มีผู้เสนอจัดกิจกรรมทั้งครูและนักเรียน เพื่อพิจารณาความสำคัญของกิจกรรม ลำดับความสำคัญ และความสอดคล้องตอบสนองต่อนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียน

2) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน รวบรวมงบประมาณของกิจกรรมที่ผ่านการคัดเลือกและเรียงลำดับความสำคัญ ต่างๆทั้งหมดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

3) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนส่งกิจกรรมที่ผ่านการคัดเลือกให้ฝ่ายงบประมาณ จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายของกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน และปรับงาน โครงการ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับงบประมาณรายได้ของโรงเรียนที่คณะกรรมการสถานศึกษากำหนด ทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ โดยไม่กระทบกับงานปกติของโรงเรียน

4) คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนจัดทำร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัด (Key Performance Indicators :KPIs)ระบุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจน กับเมื่อได้รับงบประมาณ

5) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน จัดทำโครงสร้างแผนงานเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโครงสร้างแผนงาน และมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญขึ้นใหม่

6) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน จัดทำรายละเอียดแผนการปฏิบัติการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุแผนงาน งาน โครงการ ที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับ กำหนดกิจกรรมที่จะทำและจำนวนเงินที่จะใช้ในช่วงเวลาต่างๆ

7) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนจัดทำร่างข้อตกลงผลของกิจกรรมกับครูที่ปรึกษาหรือผู้เรียนผู้เสนอกิจกรรม ระบุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจน

8) จัดสรรและเบิกจ่ายงบประมาณกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี และอนุมัติการใช้งบประมาณของกิจกรรมตามที่ได้รับงบประมาณ

9) ครูที่ปรึกษาหรือผู้เรียนผู้เสนอกิจกรรมดำเนินการใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการ โดยการขออนุมัติเงินกับฝ่ายงบประมาณตามระเบียบของโรงเรียน

10) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน จัดทำแผนการตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ พร้อมดำเนินการตามแผน

11) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศพร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาหรือผู้เรียนผู้เสนอกิจกรรมเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์

12) คณะกรรมการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณ ผลการดำเนินงาน และของครูที่ปรึกษาหรือผู้เรียนผู้เสนอกิจกรรมเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

13) ประเมินผลการใช้งบประมาณและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

7.3.2 งบเพื่อชดเชยเยียวยา

1) ศึกษา วิเคราะห์ ระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของการเรียกชดเชยค่าเสียหาย การช่วยเหลือชดเชยเยียวยาผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือชุมชน จากความบกพร่องในการดำเนินการของโรงเรียน

2) วางแผนงาน ออกแบบและกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกชดเชยค่าเสียหาย การช่วยเหลือชดเชยเยียวยา

3) ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบกพร่องในการดำเนินการของโรงเรียน อันได้แก่

3.1) บุคลากรมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงกับเด็ก ทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงการลวนลามทางเพศ

3.2) การสะเพร่าในการปฏิบัติงานของบุคลากร เช่น การลี้มเด็กไว้ในรถโรงเรียนทำให้ขาดอากาศหายใจเสียชีวิต การไม่ระมัดระวังในการปิดประตูจนทำให้สูญเสียชีวิต และ การเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงในโรงเรียน

3.3) การละเลยสอดส่องดูแลเป็นเหตุให้ผู้เรียนทำร้ายร่างกายกันจนได้รับบาดเจ็บหรือใช้คำพูดกระทบกระเทือนจิตใจ รวมถึงการลวนลามทางเพศ

3.4) การไม่ให้บริการที่เป็นมาตรฐานต่างๆแก่ผู้เรียน เช่น การละเลยมาตรการสุขาภิบาลอาหารทำให้ผู้เรียนเกิดอาการท้องร่วง ท้องเสีย

3.5) การบังคับกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเข้มงวดหรือการลงโทษเกินกว่าเหตุโดยขาดวิจรรย์ญาณซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการบาดเจ็บล้มป่วยลงได้

4) ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจบางกรณีเกิดเหตุพิเศษอันเนื่องจากโรคระบาด ทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้

4.1) โรงเรียนต้องดำเนินการคืนค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าเรียนที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง เช่น ค่าทัศนศึกษา ค่าสระว่ายน้ำ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าอาหาร ตามจริง

4.2) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเรียกเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่นนั้น อาจพิจารณาผ่อนผันหรือขยายระยะเวลาการเรียกเก็บเงินดังกล่าวตามความเหมาะสมเป็นกรณีไป

4.3) พิจารณาให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ผู้ปกครองของผู้เรียนได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวตามความจำเป็นและเหมาะสม

5) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการทดแทนความเสียหายจากโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาความเสียหาย อันได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย จิตใจ ค่าห้องพัก และค่าอาหารในอัตราที่เหมาะสมซึ่งไม่น้อยกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ค่าทดแทนอาจจะจ่ายเป็นเงินก้อน (Lump Sum Payment) หรือจ่ายให้เป็นระยะ ๆ (Periodic Payment) ก็ได้

6) จัดตั้งงบประมาณในการทดแทนความเสียหายซึ่งอาจเป็นงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมหรือการระดมเงินนอกงบประมาณภายนอกก็ได้ หากความเสียหายที่เกิดขึ้นมีผู้กระทำก่อเหตุ จำเป็นต้องเรียกเงินจากผู้นั้นด้วย

7) กำชับ ติดตาม กำหนดมาตรการและแนวทางป้องกันมิให้เกิดความบกพร่องเสียหายขึ้นในโรงเรียน

8) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการชดเชยค่าเสียหายและการช่วยเหลือชดเชยเยียวยากับหน่วยงานยุติธรรม สถานีตำรวจ และสถานพยาบาล เป็นต้น

9) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการความเสี่ยง การชดใช้ค่าเสียหาย และการช่วยเหลือชดเชยเยียวยา

10) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการชดใช้ค่าเสียหาย และการช่วยเหลือชดเชยเยียวยา

11) สรุปรายงานเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. ด้านการบริการสังคม

8.1 วัตถุประสงค์

8.1.1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริการความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลในให้ชุมชนและสร้างนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

8.1.2 เพื่อเป็นแนวทางของโรงเรียนในการมีส่วนร่วมส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพของบุคคลในชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมและฐานการให้บริการของโรงเรียน

8.1.3 เพื่อการส่งเสริมกระจายรายได้ให้กับผู้เรียน ชุมชน และพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในรูปแบบของการท่องเที่ยว การผลิต และการบริการ

8.1.4 เพื่อแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนในด้านพัสดุและอาคารสถานที่

8.2 สาระสำคัญ

8.2.1 ศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นบริการการศึกษาให้บุคคลทั่วไปในชุมชน โดยชุมชนเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่ตนสนใจในเวลาที่ยืดหยุ่นจากภาระหน้าที่ต่างๆ

8.2.2 การส่งเสริมสุขภาพชุมชน เป็นบทบาทของโรงเรียนที่มีส่วนร่วมในชุมชนด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจนโยบาย 6 อ. ในการส่งเสริมให้คนไทยมีสุขภาพดี ผ่านกิจกรรมเพื่อสังคมของโรงเรียน และการใช้ฐานทรัพยากรของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น การตั้งชมรมออกกำลังกายผู้สูงอายุ ชมรมสันตนาการเพื่อผ่อนคลายจิตใจ ตลาดสินค้าเกษตรปลอดสารพิษ รวมไปถึงการร่วมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วย

8.2.3 การจัดการการท่องเที่ยวใน โรงเรียน โดยใช้ความรู้ความสามารถของผู้เรียนและชุมชนสามารถจัดได้หลายกิจกรรม เช่น การแสดงที่ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน การจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยว การแสดงงานศิลปะ การจำหน่ายสินค้าและบริการตามท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ และการจัดบริการอาหารและเครื่องดื่มมีผู้เรียน

8.2.4 การบริการพัสดุและอาคารสถานที่แก่ชุมชนควรมีการทำบันทึกข้อตกลง ระเบียบ กฎเกณฑ์การยืมพัสดุและการใช้อาคารสถานที่ที่ชัดเจน เพื่อเป็นข้อกำหนดการดูแลรักษาและใช้งานพัสดุและอาคารสถานที่เสมือนเป็นทรัพย์สินของตนเอง เพื่อสร้างความเข้าใจกันดีระหว่างกัน

8.3 แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

8.3.1 ศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย

1) ศึกษา วิเคราะห์ สืบหาสภาพ ปัญหา ความต้องการการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคคลในชุมชน ความต้องการของตลาดแรงงานในยุคประเทศไทย 4.0 นโยบายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2) วางแผนงานการจัดตั้งศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดระบบงานหรือศูนย์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

3) จัดให้สมาชิกของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

3.1) จัดกิจกรรมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกลุ่มเสวนา หรือการอภิปรายในหัวข้อต่างๆ

3.2) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัยสนับสนุนให้ผู้รับบริการสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3.3) ประสานงานวิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือหน่วยงานภายในชุมชน

3.4) ประชาสัมพันธ์การบริการของศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้สนใจใฝ่เรียนรู้เข้ามาใช้บริการ

4) ระดมจัดหาทรัพยากร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย

5) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ความต้องการของตลาดแรงงาน และนโยบายประเทศไทย 4.0 เช่น

5.1) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2) การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

5.3) การจัดการท่องเที่ยวในชุมชน

5.4) การใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.5) การใช้ภาษาต่างประเทศที่สำคัญในประชาคมอาเซียน

5.6) การทำเกษตรมูลค่าสูงและสมุนไพรในท้องถิ่น

5.7) การสอนอ่านเขียนสำหรับผู้ที่ไม่อ่านหนังสือหรือผู้ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

6) ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์พัฒนาสินค้าท้องถิ่นและบริการที่มีมูลค่าสูง เพื่อฝึกอบรมด้านอาชีพในท้องถิ่นและพัฒนาทักษะการผลิตของชุมชน

7) ให้ความสำคัญกับกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ อันได้แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ คนต่างด้าวที่อาศัยหรือทำงานสถานประกอบการในชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

8) จัดแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น

8.1) ห้องสมุดชุมชน

8.2) พิพิธภัณฑ์แสดงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน

8.3) ห้องจัดแสดงนิทรรศการ

8.4) สัญญาณไวไฟเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตบริการชุมชน

8.5) มุมพัฒนาการศึกษาด้วยตนเอง เช่น มุมสายสามัญของการศึกษานอกโรงเรียน มุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มุมมหาวิทยาลัยรามคำแหง

8.6) การจัดสวนพฤกษศาสตร์ บ่อเลี้ยงปลา และไร่เกษตร

9) จัดบริการสื่อการเรียนรู้และแหล่งความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้รับบริการ ได้แก่ ไฟล์มัลติมีเดีย (เสียง ภาพ และวิดีโอ) อินเทอร์เน็ต และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น ข่าว บทความ แผ่นพับ เป็นต้น

10) ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น และองค์กรอื่นภายในชุมชน

11) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริการของศูนย์บริการชุมชนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

12) จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ให้เกิดการบริการที่มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์กับผู้รับบริการสูงสุด

13) ประเมินผลการดำเนินงานจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

14) สรุปรายงานและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.3.2 การส่งเสริมสุขภาพชุมชน

1) ศึกษาสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาด้านสุขภาพของบุคคลในชุมชน เพื่อทราบความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมสร้างสุขภาพตาม นโยบาย 6 อ

2) วางแผนโครงการและกิจกรรมเพื่อสุขภาพชุมชนโดยบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ ศักยภาพของบุคลากร และทรัพยากรของโรงเรียน

3) แต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อยประกอบด้วย

- 3.1) ผู้อำนวยการเป็นประธานกรรมการ
- 3.2) กรรมการที่มาจากผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน
- 3.3) กรรมการที่มาจากผู้แทนครู จำนวนสองคน
- 3.4) กรรมการที่มาจากผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนสามคน
- 3.5) กรรมการที่มาจากผู้แทนองค์กรสาธารณสุขส่วนท้องถิ่น จำนวนสองคน
- 3.7) กรรมการที่มาจากผู้แทนผู้เรียน จำนวนสองคน
- 4) ให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
 - 4.1) กำหนดโครงการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพของบุคคลในชุมชน...
 - 4.2) พิจารณาให้ความเห็นชอบการขอดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
 - 4.3) จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมเพื่อส่งให้ผู้บริหารพิจารณาดำเนินการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
 - 4.4) ติดตาม ประเมินผลการนำไปใช้
- 5) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่หลากหลาย โดยบูรณาการนโยบาย 6 อ กับภารกิจของโรงเรียน ดังนี้
 - 5.1) ออกกำลังกาย
 - (1) การทำกายบริหารของผู้เรียนในตอนเช้า
 - (2) การเล่นกีฬาของผู้เรียนในระหว่างวัน
 - (3) การออกกำลังกายเดินแอโรบิก รำมวยจีน ไท้เก๊ก ลีลาศ และเล่นกีฬาตามความพร้อมของสถานที่ของชุมชนและชมรมเพื่อสุขภาพในตอนเย็นหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุด
 - 5.2) อาหารสะอาด
 - (1) การจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดสารพิษ โดยผู้เรียนเป็นผู้เพาะปลูก
 - (2) การให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการในนิทรรศการเพื่อสุขภาพ
 - (3) การประกอบอาหารเพื่อสุขภาพเป็นอาหารกลางวันของผู้เรียน รวมทั้งเปิดบริการอาหารสุขภาพสำหรับชุมชนด้วย
 - (4) การเพาะปลูกที่แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรเป็นเกษตรอินทรีย์ ไม่ใช้สารพิษ
 - 5.3) อนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชน
 - (1) การบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาด ปรับปรุงทัศนียภาพในชุมชน
 - (2) การลดการสร้างมลพิษในชุมชน เช่น การเดินหรือขี่จักรยานมาโรงเรียน การไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง

(3) การสร้างตัวอย่างโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนสีเขียว เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

5.4) อารมณ์

(1) การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความสงบ ผ่อนคลาย มีมุมให้ชุมชนได้มานั่งพักผ่อนหรือใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน

(2) จัดสาระความบันเทิง เช่น ให้ผู้เรียนเปิดเพลงผ่านเสียงตามสาย การจัดมูคูโทรทัศน์รายการตลกขำขัน

(3) ผู้เรียนจัดกิจกรรมเพื่อความบันเทิง เช่น การแสดงดนตรี การเล่าเรื่อง การแสดงความสามารถพิเศษ ให้ชุมชนได้ชมในบางโอกาส

5.5) อโรควา ตำรวจตรวจโรค

(1) การบริการสถานที่ที่เป็นจุดบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ เพื่อให้แพทย์ทำการตรวจโรคเบื้องต้น คัดกรองโรคหรือฉีดวัคซีน

(2) การสำรวจสุขภาพของผู้เรียนเบื้องต้น หากพบปัญหาต้องทำการส่งต่อเพื่อรักษา

(3) การใช้มาตรการสาธารณสุขในการป้องกันการติดต่อโรคโควิด -19

5.6) อบายมุข

(1) ประกาศพื้นที่ของโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดอบายมุข (บุหรี สุรา สารเสพติด และการพนัน)

(2) จัดกิจกรรมเดินรณรงค์ต่อต้านอบายมุข

(3) การจัดนิทรรศการให้ความรู้

(4) โครงการการเปลี่ยนเงินซื้ออบายมุขมาเป็นเงินทุนประกอบอาชีพ

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งชมรมเกี่ยวกับสุขภาพ โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนในตอนเย็นหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุด

7) ส่งเสริมให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นพิเศษ

8) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและผู้เรียนเป็นผู้นำในการออกกำลังกายแก่สมาชิกในโรงเรียนและบุคคลในชุมชน

9) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยให้นำเข้าสู่บทเรียนให้มีทำโครงการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การคิดค้นนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม การจัดนิทรรศการสิ่งแวดล้อมให้ความรู้แก่ชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของผู้เรียน

10) ประสานความร่วมมือกับหน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับ องค์กรในชุมชน เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงาน

11) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งของชุมชนและของตนเอง

12) จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน

13) ประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จของสุขภาพ น้ำหนัก โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง อัตราการเจ็บป่วย พร้อมสรุปรายงานและประชาสัมพันธ์ให้สาธารณสุขทราบ

14) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

8.3.3 การท่องเที่ยวในโรงเรียน

1) ศึกษาวิเคราะห์โอกาส ดำรงสภาพจุดแข็งของทรัพยากรการท่องเที่ยวในโรงเรียน เช่น เกียรติประวัติอันดีงามของโรงเรียน ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ซึ่งสร้างชื่อเสียงให้กับสังคม ประเทศชาติ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของกับการท่องเที่ยว

2) วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในโรงเรียน กำหนดระบบการทำงาน โดยเน้นการส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม

3) สร้างเครือข่ายผู้เรียน ชุมชน และภูมิปัญญาให้มีส่วนร่วม เช่น การเป็นวิทยากรในแหล่งเรียนรู้ เจ้าหน้าที่บริการ เจ้าหน้าที่ประจำร้านค้า

4) จัดการแสดงที่ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การรำพื้นบ้าน เพลงน้อย มโนราห์ ลิเก การฟ้อนรำ การแสดงวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นเมือง เป็นต้น

5) จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อเป็นการท่องเที่ยวทางการศึกษา ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการงานของโรงเรียนและชุมชน ศูนย์การเรียนรู้และเผยแพร่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สวนพฤกษศาสตร์ สวนเกษตร บ่อเลี้ยงปลา ไร่เกษตร เกษตรในเมือง และสวนสัตว์ในโรงเรียน เป็นต้น

6) จัดแสดงงานศิลปะ เช่น สถาปัตยกรรมอาคารของโรงเรียน การวาดลวดลายศิลปะบนกำแพง งานศิลปะจากขยะเหลือใช้ แกลลอรี่งานศิลปะของผู้เรียน และงานแสดงดนตรีเปิดหมวก เป็นต้น

7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ในการท่องเที่ยว ซึ่งมีความรัก และรู้คุณค่าศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน มีความสามารถในการสื่อความหมายและการสื่อสารที่ดีโดยเฉพาะภาษาต่างประเทศ มีบุคลิกภาพและความประพฤติดี สามารถสร้างความประทับใจและเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวได้

8) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนและชุมชนร่วมกันผลิตสินค้าและบริการตามท้องถิ่น
 จำหน่ายให้นักท่องเที่ยว เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ผ้า เครื่องแต่งกาย ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก
 สมุนไพร ผลิตภัณฑ์จากไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักผลไม้ปลอดสารพิษ สัตว์น้ำ อาหารแปรรูป
 เครื่องปั้นดินเผา และเครื่องจักสาน เป็นต้น รวมถึงตลาดนัดฝีมือผู้เรียน

9) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Workshop) จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เปิดสอน
 หลักสูตรฝึกอาชีพระยะสั้นให้นักท่องเที่ยว

10) จัดให้มีร้านอาหารจากผลผลิตใน โรงเรียน รวมถึงร้านกาแฟ โดยผู้เรียนเป็น
 ผู้ดำเนินการเอง

11) ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานกับองค์กรปกครอง
 ท้องถิ่น หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการ
 ศาสนา และชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่

12) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้เรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาความรู้
 แนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวใน โรงเรียน

13) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวใน โรงเรียนในช่องทางที่หลากหลาย

14) ส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม

15) สรุปรายงาน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไป

8.3.4 การบริการพัสดุและอาคารสถานที่แก่ชุมชน

1) ศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและความต้องการจำเป็นในการใช้พัสดุ
 และอาคารสถานที่ของ โรงเรียนเพื่อประโยชน์ของชุมชนและสังคมโดยรวม มิใช่ของบุคคลใด
 บุคคลหนึ่ง

2) กำหนดระเบียบแนวทางการขอยืมพัสดุหรือใช้อาคารสถานที่ จัดทำทะเบียนพัสดุ
 และห้องต่างๆภายใน โรงเรียน รวมถึงการจัดทำแผนการกำกับดูแลพัสดุและอาคารสถานที่

3) ดูแลรักษาพัสดุให้เรียบร้อย อยู่ในสภาพพร้อมใช้ และพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ใน
 สภาพที่มั่นคง ปลอดภัยเหมาะสมและพร้อมที่จะใช้ประโยชน์

4) จัดเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อรับเรื่องความต้องการยืมใช้พัสดุและอาคารสถานที่ เพื่อเสนอ
 ให้กับผู้บริหารและคณะกรรมการพิจารณา และต้องได้รับอนุมัติก่อน ยืม ให้ชุมชนที่จะขอยืมใช้
 อาคารสถานที่ให้มีหนังสือการขอยืมเข้าใช้

5) ทำบันทึกข้อตกลงในการยืมและกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การดูแลรักษา และวัน
 เวลาส่งมอบ

6) กำกับ ติดตามการใช้พัสดุเป็นระยะ เจ้าหน้าที่พัสดุ โรงเรียนต้องติดตามทวงถามพัสดุก่อนภายใน 7 วัน นับแต่วันครบกำหนด ผู้ยืมพัสดุไปจะต้องนำพัสดุนั้นมาส่งคืนในสภาพที่ใช้การได้เรียบร้อย หากเกิดการชำรุดเสียหาย หรือใช้การไม่ได้ หรือสูญหายไป ให้ผู้ยืมจัดการแก้ไข ซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม โดยเสียค่าใช้จ่ายเองหรือชดใช้เป็นพัสดุประเภท ชนิด ขนาด ลักษณะ และคุณภาพอย่างเดียวกัน หรือชดใช้เป็นเงินตามราคาที่เป็นอยู่ในขณะยืม

7) อำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ ดูแลให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการใช้ อาคารสถานที่เป็นระยะ หากผู้ยืมประสงค์ที่จะยืมหรือขยายเวลาในการยืม ให้ทำหนังสือขอขยาย เวลาพร้อมเหตุผลประกอบ

8) ประสานงานกับบุคลากรในโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ยืมและชุมชนที่ เข้าใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน

9) จัดทำสถิติและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการให้บริการพัสดุและอาคารสถานที่

10) สรุป ประเมินผลและรายงานผลการให้บริการพัสดุและอาคารสถานที่

ส่วนที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จ

ในการนำรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุค ประเทศไทย 4.0 ไปใช้ให้บรรลุตามเป้าหมาย ควรศึกษาแนวทางการนำไปใช้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีความมุ่งมั่นและมีภาวะผู้นำด้านการบริหารงานวิชาการ งาน บริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากรและการบริหารทั่วไป เพื่อจะนำไปพัฒนาโรงเรียนและ สามารถเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

2. ผู้บริหารสร้างความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้กับบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การร่วมกันดำเนินงานการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องศึกษารูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ในทุกขั้นตอน เพื่อให้มีแนวทางในการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

4. ผู้บริหารต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล เป็นระยะอย่างต่อเนื่องและมีการบันทึกผลการพัฒนาทุกครั้ง

5. โรงเรียนที่จะนำรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ใน ยุคประเทศไทย 4.0 ไปใช้ต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถปรับเปลี่ยนประยุกต์รูปแบบ ให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

6. การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้เรียน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของโรงเรียนเอกชน

7. บุคลากรทุกคนต้องมีความตระหนักและเอาใจใส่งานที่ได้รับมอบหมายและทำงานอย่างเต็มความสามารถ

8. การดำเนินตามรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 จะสำเร็จตามเป้าหมาย หากบุคลากรมีการสร้างเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน



ภาคผนวก จ
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย



แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

คำชี้แจง

1.แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชน เพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 ของหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ขอความกรุณาท่านตอบตามความเป็นจริง ผลการสัมภาษณ์และข้อคิดเห็นของท่าน ไม่มีผลกระทบใดๆต่อท่านหรือหน่วยงาน ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน เพื่อให้สัมภาษณ์ศึกษาล่วงหน้า และผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวัน เวลาที่นัดหมาย ดังนี้

- 2.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชน
- 2.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชน
- 2.3 การบริหารโรงเรียนเอกชนที่ตอบสนองต่อนโยบายประเทศไทย 4.0

3. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษา ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา และ/หรือที่เปิดสอนทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต และ/หรือ ผู้จัดการ และ/หรือผู้อำนวยการ

ครู หมายถึง บุคลากรที่สอนอยู่ในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา

1.6.4 การบริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการจัดบริการให้การศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อมุ่งสู่การเป็นโรงเรียน

เอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เป็นต้น มีขอบข่ายการบริหารงาน ดังนี้

(1) **งานวิชาการ** หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและตอบสนองนโยบายประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยคุณภาพการศึกษา การนิเทศการสอนอย่างกัลยาณมิตร การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลโดยข้อมูลเชิงประจักษ์ การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการแก่ชุมชน และการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่างๆ

(2) **งานงบประมาณ** หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการจัดหาทรัพยากรแบบมีส่วนร่วมจากชุมชน

(3) **งานบุคคล** หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เปิดโอกาสให้มีความคล่องตัว อิสระในการสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการภายใต้กฎระเบียบและหลักธรรมาภิบาล

(4) **งานทั่วไป** หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารโรงเรียน มีจุดเน้นที่การให้บริการต่างๆ เพื่อตอบสนองรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่างๆ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารในยุคประเทศไทยให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนเอกชนในการดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของโรงเรียนเอง หลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ให้บุคคลอื่นและสังคมต้องเสียหาย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

(1) **การกำกับดูแลกิจการที่ดี** หมายถึง การที่โรงเรียนเอกชนจัดให้มีระบบบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินการอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส

สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของโรงเรียนเอกชน

(2) การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน หมายถึง การให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่แบ่งแยกความแตกต่างใดๆ รวมถึงให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น ผู้พิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

(3) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม หมายถึง การปฏิบัติต่อครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม ให้ค่าตอบแทนและกำหนดเงื่อนไขในการทำงานด้วยความเป็นธรรม จัดให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและความปลอดภัย และ ใส่ใจดูแล รับฟังความคิดเห็นและการร้องทุกข์ จัดสวัสดิการและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีโอกาสแสดงศักยภาพ ให้โอกาสในการฝึกฝนและเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน โดยความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ

(4) การดูแลรักษาสິงแวดล้อม หมายถึง การที่โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน จัดการเรียนรู้อันสิ่งแวดลอมให้กับผู้เรียนและชุมชน ควบคุมและป้องกันกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลภาวะ การใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงานและการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และการดูแลรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งใน โรงเรียนและชุมชน

(5) การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม หมายถึง การที่โรงเรียนดำเนินการบนหลักจริยธรรม เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม ไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันทุกชนิด มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับบุคคลหรือหน่วยงานในห่วงโซ่มูลค่าของโรงเรียน และการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น

(6) ความใส่ใจต่อผู้บริโภค หมายถึง การแสดงความจริงใจกับผู้เรียนและผู้ปกครอง ให้ข้อมูลและความรู้อย่างถูกต้อง ข้อมูลที่เป็นจริงและไม่เบี่ยงเบน และการดำเนินการกิจของโรงเรียนที่เป็นตามข้อตกลงและความคาดหวังซึ่งกันและกัน มีการบริการและสนับสนุน และการยุติข้อร้องเรียนและข้อโต้แย้งแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้เรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนรับผิดชอบต่อการคุ้มครองด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้เรียน ไม่ดำเนินการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้เรียน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีความเป็นสากลและให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงทุกบริการของโรงเรียนได้ มีการให้ความรู้

และการสร้างความตระหนัก ตลอดจนการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดและ
บริการการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย

(7) **การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน** หมายถึง การที่โรงเรียนเอกชนจัดกิจกรรมทางสังคม
และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการ
ดำเนินการของโรงเรียน พร้อมกับคิดค้นวิธีการที่จะลดและหยุดผลกระทบในทางลบนั้น โดยการ
แสดงตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนนั้น ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการส่งเสริมการศึกษา
วัฒนธรรม และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้กับชุมชน ส่งเสริมการสร้างงานและการพัฒนา
ทักษะให้ชุมชน ส่งเสริมการพัฒนาและเข้าถึงเทคโนโลยี มีการสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจ
ชุมชน มีการส่งเสริมสุขอนามัยที่ดีให้แก่ชุมชน ตลอดจนการลงทุนด้านสังคม

ประเทศไทย 4.0 หมายถึง รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตามวิสัยทัศน์ของการ
บริหารประเทศที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี เพื่อยกระดับประเทศจากประเทศที่มีรายได้ต่ำไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ออกจากกับ
ดักประเทศรายได้ปานกลาง

(1) **“ท้องถิ่นที่มั่นคงด้วยความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21”** หมายถึง วิสัยทัศน์ของ
นโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เกิด
การสร้างงานที่กระจายความเจริญ ทั่วประเทศ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้นและ
เติบโต มีเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ ประชาชนมีรายได้ โอกาส และความมั่งคั่ง
อย่างเท่าเทียมกัน

(2) **“มั่งคั่งด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์”** หมายถึง วิสัยทัศน์
ของนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลให้มีการเพิ่มผลผลิตทางด้านวิจัยพัฒนา เทคโนโลยี นวัตกรรม
และความคิดสร้างสรรค์ เกิดธุรกิจเทคโนโลยีที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ และเกิดการลงทุนขนาด
ใหญ่ในประเทศ

(3) **“สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสังคมที่น่าอยู่”** หมายถึง วิสัยทัศน์ของนโยบายประเทศไทย
4.0 ที่ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมในสังคมจะมีคุณภาพที่ดี ปลอดภัย มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ
พลังงานอย่างรู้ค่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม มีจิตสาธารณะ คิดถึงประโยชน์
ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเอื้ออาทรต่อกันทุกช่วงวัย เกิดความสามานฉันท์ และเกิดการพัฒนา
สังคมร่วมกันอย่างยั่งยืน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

นายสรายุทธ ช่างงาม

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์คุฎบัตติต

สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้ให้สัมภาษณ์ตำแหน่ง

ผู้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เริ่มเวลา.....จบการสัมภาษณ์เวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านวิชาการ (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) หลักสูตรสถานศึกษามีประเด็นของความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) หลักสูตรสถานศึกษามีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่น วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
- 3) การจัดกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม
- 4) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 5) มีการวิจัยคุณภาพการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียน
- 6) การนิเทศการสอนอย่างกัลยาณมิตรและจัดทำชุมชนนักปฏิบัติ
- 7) มีการผลิตและใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
- 8) วัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนรู้จริง
- 9) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการแก่ชุมชน
- 10) การสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่างๆ

2. **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านงบประมาณ** (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 3) มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 4) มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 5) มีการบริการพัสดุให้แก่ชุมชน

3. **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านบุคคล** (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) มีการวางแผนอัตรากำลังคนอย่างเพียงพอ
- 2) การกำหนดตำแหน่งเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม
- 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งอย่างเป็นธรรม โดยเคารพในสิทธิมนุษยชน
- 4) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ เพื่อ
- 5) มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม
- 6) มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านงานทั่วไป** (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) มีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา
- 2) การประสานและพัฒนาเครือข่ายทางสังคมในรูปแบบประชารัฐ
- 3) มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เสมอ
- 4) มีการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและ บริหารทั่วไประหว่างชุมชน
- 5) มีการจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมเพื่อบริการชุมชน
- 6) มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อสังคม
- 7) มีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ

5. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

1) จัดให้มีระบบบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบในการดำเนินการอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของโรงเรียนเอกชน

6. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนด้านการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

1) ให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่แบ่งแยกความแตกต่างใดๆ รวมถึงให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น ผู้พิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนด้านการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

1) มีการปฏิบัติต่อครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม

2) ให้ค่าตอบแทนและกำหนดเงื่อนไขในการทำงานด้วยความเป็นธรรม

3) จัดให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกต้องสุขลักษณะและความปลอดภัย

4) ใส่ใจดูแล รับฟังความคิดเห็นและการร้องทุกข์

5) จัดสวัสดิการและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีโอกาสแสดงศักยภาพ

6) ให้โอกาสในการฝึกฝนและเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน โดยความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ

8. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) ดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
- 2) จัดการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนและชุมชน
- 3) ควบคุมและป้องกันกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลภาวะ
- 4) เลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 5) มีการประหยัดพลังงานและการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน
- 6) ดูแลรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชน

9. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) มีการดำเนินงานบนหลักจริยธรรม
- 2) เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม
- 3) ไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันทุกชนิด
- 4) มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ
- 5) ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับบุคคลหรือหน่วยงานในห่วงโซ่คุณค่าของโรงเรียน
- 6) เคารพต่อสิทธิและลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น

10. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนด้านความใส่ใจต่อผู้บริโภค (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) ให้ข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง ด้วยข้อมูลที่เป็นจริงและไม่เบี่ยงเบนเพื่อหวังผลใดๆ
- 2) ดำเนินภารกิจของโรงเรียนตามข้อตกลงและความคาดหวังซึ่งกันและกัน
- 3) มีการบริการและสนับสนุน การยุติข้อร้องเรียนและข้อโต้แย้งแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง
- 4) มีการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้เรียนและผู้ปกครอง
- 5) รับผิดชอบต่อการคุ้มครองด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้เรียน ไม่ดำเนินการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้เรียน

- 6) ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเป็นสากล
- 7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงทุกบริการของโรงเรียนได้
- 8) มีการจัดและบริการการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยแก้ไขปัญหาของสังคม

11. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนเอกชนด้านการมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) มีการจัดกิจกรรมทางสังคมและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคม
- 2) ส่งเสริมการศึกษาแก่ชุมชน
- 3) ส่งเสริมวัฒนธรรม และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้กับชุมชน
- 4) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะและการเข้าถึงเทคโนโลยีแก่ชุมชน
- 5) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน
- 6) ส่งเสริมสุขอนามัยที่ดีให้แก่ชุมชน

12. การบริหารโรงเรียนเอกชนที่ตอบสนองต่อนโยบายประเทศไทย 4.0 ตามกลไกขับเคลื่อน “ท้องถิ่นที่มั่นคงด้วยความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21” (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะในศตวรรษที่ 21
- 3) มีเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ

13. การบริหารโรงเรียนเอกชนที่ตอบสนองต่อนโยบายประเทศไทย 4.0 ตามกลไกขับเคลื่อน “มั่งคั่งด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์” (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) มีการวิจัยพัฒนา เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์
- 2) ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการสร้างรายได้จากธุรกิจเทคโนโลยี

14. การบริหารโรงเรียนเอกชนที่ตอบสนองต่อนโยบายประเทศไทย 4.0 ตามกลไกขับเคลื่อน “สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสังคมที่น่าอยู่” (ใช่หรือไม่ใช่/ มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร/ สภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร/ ปัญหาที่พบคืออะไร/ แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างไร)

- 1) มีส่วนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- 2) มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานอย่างรู้ค่า
- 3) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม มีจิตสาธารณะ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีค่านิยมของความเอื้ออาทรต่อกันทุกช่วงวัย ให้เกิดความสามัคคีและร่วมกันพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ข้อมูลการวิจัย



DU
H
U

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย การบริหาร 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคลากร และ 4) การบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (เป็นคำถามปลายเปิด)

3. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะเป็นความลับและใช้สำหรับงานวิจัยนี้เท่านั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรูปแบบ การบริหาร โรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

ทั้งนี้ ท่านสามารถตอบผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยการสแกน QR Code ด้านล่างนี้ได้ทันที ทั้งนี้ เมื่อตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว โปรดคลิกส่ง (Submit) มายังผู้วิจัยเพื่อส่งคำตอบภายในวันที่

29 มกราคม พ.ศ.2564



ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสรายุทธ ช่างงาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ตามความเป็นจริง

1.เพศ

() ชาย () หญิง

2.อายุ

() 20-30 ปี () 31-40 ปี () 41-50 ปี

() 51-60 ปี () มากกว่า 60 ปี

3.วุฒิการศึกษาสูงสุด

()ปริญญาตรี ()ปริญญาโท

()ปริญญาเอก () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

4.ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

() ไม่เกิน 5 ปี () 6-10 ปี () 11-15 ปี

() 16-20 ปี () 21-25 ปี () มากกว่า 26 ปี (โปรดระบุ จำนวน.....ปี)

5.ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาแห่งนี้

() ไม่เกิน 5 ปี () 6-10 ปี () 11-15 ปี

() 16-20 ปี () 21-25 ปี () มากกว่า 26 ปี (โปรดระบุ จำนวน.....ปี)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ช่องว่างของตาราง เพื่อแสดงระดับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหาร โรงเรียนเอกชนของท่าน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 โดยประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / แนวทางการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / แนวทางการบริหาร อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / แนวทางการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / แนวทางการบริหาร อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / แนวทางการบริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็น									
		การบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม									
		สภาพปัจจุบัน					แนวทางการบริหาร				
5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
12	ครูมีการให้ความรู้ด้านสุขภาวะและโภชนาการ มีการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ การเฝ้าระวังโรคติดต่อแก่ชุมชน										
13	ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง รวมทั้งให้คนต่างด้าวเรียนรู้ภาษาไทย										
14	ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้การเตรียมตัวรับมือกับภัยธรรมชาติ										
15	ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมประเพณีรวมกลุ่มความสามัคคี สมานฉันท์ ความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคม จัดกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน										
16	ครูและผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อหารายได้หรือขอรับบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคม										

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็น การบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม												
		สภาพปัจจุบัน					แนวทางการบริหาร							
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
20	โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม													
21	โรงเรียนมีการจัดเงินช่วยเหลือและแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานอันกระทบกับผู้เรียนหรือชุมชน													
22	โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์สิ่งของเครื่องใช้ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม													
23	โรงเรียนเลือกใช้พัสดุครุภัณฑ์สิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่นหรือที่กลุ่มชนส่วนน้อยเป็นเจ้าของ													

ความเห็นและข้อเสนอแนะงานบริหารงบประมาณ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความเห็นและข้อเสนอแนะงานบริหารบุคลากร เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



ข้อ	รายการ	ระดับความเห็น การบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม												
		สภาพปัจจุบัน					แนวทางการบริหาร							
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
	ต่าง ๆ รวมทั้ง ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย													
34	โรงเรียนให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน													
35	โรงเรียนใช้หลัก 3Rs Reduce (ลดการใช้) Reuse (นำกลับมาใช้ใหม่) Recycle (นำไปหมุนเวียนซ้ำ) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลภาวะต่างๆ													
36	ผู้บริหารและครูสำรวจความเสี่ยงที่ผู้ปกครองกังวลและหาทางป้องกันในสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ													

ความเห็นและข้อเสนอแนะงานบริหารทั่วไป เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และแนวทางการบริหารโรงเรียน
เอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ยุคประเทศไทย 4.0

ประเด็น	สภาพปัจจุบัน	สิ่งที่ควรปฏิบัติในการบริหาร
การบริหารงานวิชาการ		
การบริหารงบประมาณ		
การบริหารงานบุคลากร		
การบริหารงานทั่วไป		

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล

นายสรายุทธ ช่างงาม

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2544

วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาวิศวกรรมโยธา)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ. 2549

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิไกรศึกษา กรุงเทพมหานคร

